

ISSN 2229-547X VIDEHA

විද්‍යා 362 මා ඡක 15 ධ්‍යානවාරි: 2023 (වර්ෂ 16
මාස 181 ඡක 362)

(විද්‍යා www.videha.co.in)

විද්‍යා මාඡ්ඡි: ඡාඡිඡ්‍යා අඡ්ඡාඡ්‍යා:
මාඡ්ඡි:මිඡා ඡ්ඡ්‍යාඡ්‍යා

විද්‍යා- ප්‍රඡ්ඡා මාඡ්ඡි: පාඡ්ඡිකා i-ප්‍රඡ්ඡිකා:

ඡාඡ්ඡාඡ්ඡා: ගඡ්ඡ්‍යාඡ්ඡා ඡ්ඡාඡ්ඡා.

აი po:ṭhi:kə ṣərua:ḡṛika:rə ṣurəkṣṛtə əfṛi. kəpi:ra:ṛtə (©) ḡḥa:rəkəkə
likḥṛtə əḡumətṛkə bṛṇa: po:ṭhi:kə ko:ḡno: əfəkə fṛa:ja: prəṭṛi e:uṭ
rṛkəḡḡgə ṣəḥṛtə ṛle:ktṛḡṛikə əṭḥəu: jā:ṭṛikə, ko:ḡno: ma:ḡḥjəməṣṭ,
əṭḥəu: ḡṛṇa:ḡəkə ṣṭḡgrəḥəḡə u: puḡḡrprəjo:gəkə prəḡa:ṛi: ḡu:ra:ra:
ko:ḡno: ru:pəme: puḡḡrutṛa:ḡḡḡə əṭḥəu: ṣṭfṛa:rəḡḡ-prəṣṛa:rəḡḡ ḡḡṛ
kəe:lə ḡṛa: ṣəkəṛtə əfṛi.

(c) 2000- 2023. ṣərua:ḡṛika:rə ṣurəkṣṛtə. bḥa:ləṣṛṛikə ga:fṛiḥ ḡṛe: ṣḡḡḡ
2000 ṣṭ ja:hu:ṣṛṛi:ḡṛəpərə fṛiḥlə
http://www.geocities.com/.../bhḡbalsarik_gachḡh.hṭml ,
<http://www.geocities.com/ggajendra> a:ḡṛi ṛṛkəpərə a: əḡḥḡḡo: 5
ḡṛula:ṛ 2004 kə po:ṣṭə
<http://gajendrathṭakur.blogspot.com/2004/07/bhḡbalsarik-gachḡh.hṭml>
ke:rə ru:pəme: ṛḡṭərəḡḡ:ṭəpərə mṛṭḥṛli:kə
pra:fṛi:ḡṭṭəmə upəṣṭḥṛṭəkə ru:pəme: uḡḡjəma:ḡḡ əfṛi (ktṛḥu ḡṛḡḡ le:lə
<http://videhḡa.com/2004/07/bhḡbalsarik-gachḡh.hṭml> ṛṛkəpərə, ṣṛo:ṭə
wayback machḡine of https://web.archḡive.org/web/*/videhḡa 258
capture(s) from 2004 to 2016- <http://videhḡa.com/> bḥa:ləṣṛṛikə ga:fṛiḥ-
prṭḥəmə mṛṭḥṛli: blḡḡ / mṛṭḥṛli: blḡḡkə e:ḡṛi:ḡe:ṭərə).

i: mṛṭḥṛli:kə pəḥṛlḡ ṛṭərəḡḡ:ṭə pṭṛṛika: ṭḥṛkə ḡṛəkərə ḡa:mə ba:ḡḡme:
1 ḡṛḡḡḡḡḡḡḡ: 2008 ṣṭ 'uḡḡe:hə' pṭṭṭṭṭṭ. ṛṭərəḡḡ:ṭəpərə mṛṭḥṛli:kə
prṭḥəmə upəṣṭḥṛṭikə ja:ṭṛa: uḡḡe:hə- prṭḥəmə mṛṭḥṛli: pa:kṣṛkə i:
pṭṛṛika: ḡḥṛṛi pəḥṛṭṭṭṭṭṭ əfṛi, ḡṛe: <http://www.videhḡa.co.in/> pərə i:
prəkə:jṛṭḡ ḥo:ṛṭḡ əfṛi. a:bə "bḥa:ləṣṛṛikə ga:fṛiḥ" ḡṛa:ləuṛṛṭṭṭṭ 'uḡḡe:hə'
i:-pṭṛṛika:kə prəuəkṭa:kə ṣṭḡḡ mṛṭḥṛli: bḥa:ṣa:kə ḡṛa:ləuṛṛṭṭṭṭəkə
e:ḡṛi:ḡe:ṭṛəkə ru:pəme: prəjukṭə bḥəṭ/rəḥḡḡḡ əfṛi.

(c)2000- 2023. uḡḡe:hə: prṭḥəmə mṛṭḥṛli: pa:kṣṛkə i:-pṭṛṛika: ISSN
2229-547X VIDEHA (since 2004). ṣəmpa:ḡḡkə: ḡḡḡḡe:ḡḡṛḡ ṭḥa:kuṛə.
Editor: Gajendra Thṭakur. In respect of materials e-publishṣed in
Videhḡa, thṭe Editor, Videhḡa ḥḡlds thṭe righṭḡ to create thṭe web
archḡives/ thṭeme-based web archḡives, righṭḡ to translate/
transliterate thṭose archḡives and create translated/ transliterated
web-archḡives; and thṭe righṭḡ to e-publishṣ/ print-publishṣ all thṭese
archḡives. rṭfḡḡḡa:ka:rə/ ṣṭḡgrəḥəkṛṭṭa: əpḡḡḡ mṛulṛkə a: əprəkə:jṛṭḡ
rṭfḡḡḡa:/ ṣṭḡgrəḥḡ (ṣṭṭpu:rḡḡ ṭṭṭṭṭṭṭ:jṛṭṭṭṭ rṭfḡḡḡa:ka:rə/
ṣṭḡgrəḥəkṛṭṭa: mḡḡḡḡ) editorial.staff.videhḡa@gmail.com kḡ: me:lə

ətətfəme:ŋtəkə ru:pəmē: pətʰa: səkəɪtə tʃʰətʰɪ, səgəme: o: əpəŋə
 səkʰɪptə pərtʃəjə a: əpəŋə səkəŋə kəe:lə ge:lə pʰo:to: sɛ:ho:
 pətʰa:bətʰɪ. e:tə/ prəkə:ɪtə rətʃəŋa:/ səgrəhə səbʰəkə kɔpi:ra:ɪtə
 rətʃəŋa:ka:rə/ səgrəhəkərttə:ka ləgəme: tʃʰəŋɪ a: dʒətə/ rətʃəŋa:ka:rə/
 səgrəhəkərttə:ka ŋa:mə ŋəi ətʃɪ tətə/ i: səpa:ɠəkə:ɠʰi:ŋə ətʃɪ. səmpa:ɠəkə: uɪde:hə i:-prəkə:ɪtə rətʃəŋa:ka
 ue:bə-a:rka:ɪuə/ tʰi:mə-a:ɠʰa:ɪtə ue:bə-a:rka:ɪuəkə ŋɪrma:ŋəkə
 əɠʰɪka:rə, əɪ səbʰə a:rka:ɪuəkə əŋuua:ɠə a: lɪpʃətəŋə a: təkəro:
 ue:bə-a:rka:ɪuəkə ŋɪrma:ŋəkə əɠʰɪka:rə; a: əɪ səbʰə a:rka:ɪuəkə i:-
 prəkə:ɪtə/ pɪtə-prəkə:ɪtə əɠʰɪka:rə rəkʰətə tʃʰətʰɪ. əɪ səbʰə le:lə
 ko:ŋo: rɔjəlti:/ pa:ɪfrəmiəkə prə:uədʰa:ŋə ŋəi tʃʰəi, sɛ: rɔjəlti:/
 pa:ɪfrəmiəkə ɪtʃʃʰukə rətʃəŋa:ka:rə/ səgrəhəkərttə: uɪde:həsə ŋəi
 dʒurətʰu. uɪde:hə i: pətʰɪka:ka ma:səme: ɠu: tʰa: əkə ŋɪkəɪtə ətʃɪ
 dʒe: ma:səkə 01 a: 15 tʰɪkē: www.videhəa.co.in pərə i: prəkə:ɪtə
 kəe:lə dʒa:ɪtə ətʃɪ.

Videhə e-Journal: Issue No. 362 at www.videhəa.co.in

səma:n̄a:n̄tərə pərəmpəra:kə uɪdja:pəti-
 t̪iɪt̪ra uɪd̪e:hə s̪amma:n̄ã s̪amma:n̄iɪa fri: pən̄əkala:lə
 mən̄d̪ələ d̪ua:ra:

məɪt̪h̄ili: b̄h̄a:ʂa: d̪ʒəgəd̪ʒd̪ʒən̄ni: ʂi:t̪a:ja:h̄ə
 b̄h̄a:ʂa: a:ʂi:t̪. h̄ənumən̄t̪əh̄ə uk̄t̪əua:n̄ə-
 ma:n̄uʂi:mih̄ə ʂ̄əʂkriɪa:m.

əkk̄hərə k̄həmb̄h̄a: (a:k̄hərə k̄h̄a:m̄h̄ə)

t̪iɦuən̄ə k̄h̄e:t̪t̪əɦi ka:n̄i t̪əsu kiɪt̪iuv̄əlli pəʂəre:ɪ.
 əkk̄hərə k̄həmb̄h̄a:rəmb̄h̄ə d̪ʒə_u mən̄t̪ʃo: b̄ən̄d̪h̄i n̄ə
 d̪e:ɪ.. (ki:r̄t̪iɪl̄əɪa: pr̄əɪh̄əməh̄ə p̄əll̄əv̄əh̄ə p̄əɦiɪlə d̪o:h̄a:.)

ma:n̄e: a:k̄hərə ru:pi: k̄h̄a:m̄h̄ə n̄iɪma:n̄ə k̄əʔo:ɪpərə
 (gəɪd̪jə-pəɪd̪jə ru:pi:) məɪt̪ʃə d̪ʒə n̄əɪ ba:n̄h̄ələ d̪ʒa:jə t̪ə
 əɪ t̪ɪb̄h̄uuv̄ən̄əru:pi: k̄ʂe:t̪r̄əme: o:k̄ərə ki:r̄t̪iɪru:pi:
 l̄ətti: ke:n̄a: pəʂəreɪt̪ə.

Do not judge eachč day by thē h̄arvest you reap but by thē seeds th̄at you
 plant. -Robert Louis Stevenson

əṇukrəmə

əi əkəme: ətʃi:-

1.1.gəḍʒe:ṇḍrə tʰa:kurə- ṇu:təṇə əkə
ṣəmpa:ḍəki:jə

1.2.əkə 361 a: 362 pərə tɪppəṇi:

2.gəḍʒə kʰəṇḍə

2.1.kuma:rə məṇo:dʒə kəʃjəpə- tɾe:ṇḍə

2.2.a:tʃa:rjə ra:ma:ṇḍḍə məḍḍələ- ka:mə ʒe: ra:mə
ki: o:rə

2.3.a:tʃa:rjə ra:ma:ṇḍḍə məḍḍələ- jəfo:ḍa: ma:jə

2.4.məha:ka:ṇṭə prəṣa:ḍə- 3 tʃa: bi:həṇi kəṭʰa:

2.5.ṣṭəto:ʒə kuma:rə ra:jə 'bəto:hi:'- məḡəṛəṇa:
(upəṇja:ṣə- kʰe:pə 9)

2.6. $\widehat{d\bar{z}}\acute{e}g\acute{e}d\bar{i}:f\acute{e}$ $pr\acute{e}ss\acute{a}:d\acute{e}$ $m\acute{a}n\acute{d}\acute{e}l\acute{e}l\acute{e}$ - $k^h\bar{i}t\bar{t}f\bar{t}f\bar{e}r\bar{i}$

2.7. $\widehat{d\bar{z}}\acute{e}g\acute{e}d\bar{i}:f\acute{e}$ $pr\acute{e}ss\acute{a}:d\acute{e}$ $m\acute{a}n\acute{d}\acute{e}l\acute{e}l\acute{e}$ - $mo:r\acute{e}p\acute{e}r\acute{e}$
($d^h\acute{a}:r\acute{a}:u\acute{a}:h\bar{i}k\acute{e}$ $u\acute{p}\acute{e}n\bar{j}\acute{a}:ss\acute{e}$ $ss\acute{a}:t\acute{e}m\acute{e}$ $p\acute{e}r\acute{a}:u\acute{e}$)

2.8. $r\acute{e}b\bar{i}:n\bar{d}r\acute{e}$ $n\acute{a}:r\acute{a}:j\acute{e}n\acute{e}$ $m\bar{i}f\bar{r}\acute{e}$ - $ma:t\bar{r}ib^hu:m\bar{i}$
($u\acute{p}\acute{e}n\bar{j}\acute{a}:ss\acute{e}$)- 19 $m\acute{e}$ $k^he:p\acute{e}$

2.9. $d\bar{e}$ $k\bar{i}f\acute{e}n\acute{e}$ $ka:ri:g\acute{e}r\acute{e}$ - $\acute{e}ka:d\acute{e}m\bar{i}: puru:sska:r\acute{e}$
 $u\acute{e}l\acute{a}: n\bar{a}:g\acute{e}r\acute{e}$ ($ha:ssj\acute{e}$ $k\acute{e}t\acute{a}:kss\acute{e}$)

2.10. $\widehat{d\bar{z}}\acute{e}g\acute{e}d\bar{i}:f\acute{e}$ $pr\acute{e}ss\acute{a}:d\acute{e}$ $m\acute{a}n\acute{d}\acute{e}l\acute{e}l\acute{e}k\acute{e}$ 5 $t\acute{a}: k\acute{e}t^ha:-$
 $k\acute{e}t^ha:-1$ $\widehat{d\bar{z}}\acute{e}$ $\bar{i}p\acute{e}r\acute{e}$ $ss\acute{e}mp\acute{a}:d\acute{e}k\bar{i}:j\acute{e}$ $ss\acute{e}m\bar{i}:kss\acute{a}: \acute{e}gre:d\bar{z}\bar{i}:me:$ $ss\acute{e}mp\acute{a}:d\acute{e}k\bar{i}:j\acute{e}$ $pr\bar{i}st^ha$ $p\acute{e}r\acute{e}$

2.11. $\widehat{d\bar{z}}\acute{e}g\acute{e}d\bar{i}:f\acute{e}$ $pr\acute{e}ss\acute{a}:d\acute{e}$ $m\acute{a}n\acute{d}\acute{e}l\acute{e}l\acute{e}k\acute{e}$ 5 $t\acute{a}: k\acute{e}t^ha:-$
 $k\acute{e}t^ha:-2$ $\widehat{d\bar{z}}\acute{e}$ $\bar{i}p\acute{e}r\acute{e}$ $ss\acute{e}mp\acute{a}:d\acute{e}k\bar{i}:j\acute{e}$ $ss\acute{e}m\bar{i}:kss\acute{a}: \acute{e}gre:d\bar{z}\bar{i}:me:$ $ss\acute{e}mp\acute{a}:d\acute{e}k\bar{i}:j\acute{e}$ $pr\bar{i}st^ha$ $p\acute{e}r\acute{e}$

2.12. $\widehat{d\bar{z}}\acute{e}g\acute{e}d\bar{i}:f\acute{e}$ $pr\acute{e}ss\acute{a}:d\acute{e}$ $m\acute{a}n\acute{d}\acute{e}l\acute{e}l\acute{e}k\acute{e}$ 5 $t\acute{a}: k\acute{e}t^ha:-$
 $k\acute{e}t^ha:-3$ $\widehat{d\bar{z}}\acute{e}$ $\bar{i}p\acute{e}r\acute{e}$ $ss\acute{e}mp\acute{a}:d\acute{e}k\bar{i}:j\acute{e}$ $ss\acute{e}m\bar{i}:kss\acute{a}: \acute{e}gre:d\bar{z}\bar{i}:me:$ $ss\acute{e}mp\acute{a}:d\acute{e}k\bar{i}:j\acute{e}$ $pr\bar{i}st^ha$ $p\acute{e}r\acute{e}$

2.13. $\widehat{d\bar{z}ag\ddot{a}di}$: $\bar{j}a$ $\bar{p}r\bar{a}sa$: $\bar{d}a$ $\bar{m}\bar{a}n\bar{d}\bar{a}l\bar{a}k\bar{a}$ 5 $\bar{t}a$: $\bar{k}\bar{a}t^h\bar{a}$:-
 $\bar{k}\bar{a}t^h\bar{a}$:-4 $\widehat{d\bar{z}a}$ $\bar{i}p\bar{a}r\bar{a}$ $\bar{s}\bar{a}m\bar{p}a$: $\bar{d}\bar{a}k\bar{i}$: $\bar{j}a$ $\bar{s}\bar{a}m\bar{i}$: $\bar{k}\bar{s}\bar{a}$:
 $\bar{a}g\bar{r}e$: $\bar{d}\bar{z}\bar{i}$: $\bar{m}e$: $\bar{s}\bar{a}m\bar{p}a$: $\bar{d}\bar{a}k\bar{i}$: $\bar{j}a$ $\bar{p}r\bar{i}st^h\bar{a}$ $\bar{p}\bar{a}r\bar{a}$

2.14. $\widehat{d\bar{z}ag\ddot{a}di}$: $\bar{j}a$ $\bar{p}r\bar{a}sa$: $\bar{d}a$ $\bar{m}\bar{a}n\bar{d}\bar{a}l\bar{a}k\bar{a}$ 5 $\bar{t}a$: $\bar{k}\bar{a}t^h\bar{a}$:-
 $\bar{k}\bar{a}t^h\bar{a}$:- 5 $\widehat{d\bar{z}a}$ $\bar{i}p\bar{a}r\bar{a}$ $\bar{s}\bar{a}m\bar{p}a$: $\bar{d}\bar{a}k\bar{i}$: $\bar{j}a$ $\bar{s}\bar{a}m\bar{i}$: $\bar{k}\bar{s}\bar{a}$:
 $\bar{a}g\bar{r}e$: $\bar{d}\bar{z}\bar{i}$: $\bar{m}e$: $\bar{s}\bar{a}m\bar{p}a$: $\bar{d}\bar{a}k\bar{i}$: $\bar{j}a$ $\bar{p}r\bar{i}st^h\bar{a}$ $\bar{p}\bar{a}r\bar{a}$

3. $\bar{p}\bar{a}d\bar{j}\bar{a}$ $\bar{k}^h\bar{a}n\bar{d}\bar{a}$

3.1. $\bar{r}a$: $\widehat{d\bar{z}a}$ $\bar{k}\bar{i}j\bar{o}$: $\bar{r}\bar{a}$ $\bar{m}\bar{i}j\bar{r}\bar{a}$ - $\bar{k}\bar{o}$: $\bar{r}\bar{o}$: $\bar{n}\bar{a}$:: $\bar{k}\bar{a}$: $\bar{l}\bar{a}$!

3.2. \bar{a} : $\bar{j}\bar{i}$: $\bar{s}\bar{a}$ $\bar{a}n\bar{a}t\bar{j}\bar{i}n\bar{h}\bar{a}$: $\bar{r}\bar{a}$ - 2 $\bar{t}a$: $\bar{g}\bar{a}d\bar{z}\bar{a}l\bar{a}$

3.3. $\bar{j}\bar{j}\bar{a}$: $\bar{m}\bar{a}$ $\bar{b}\bar{i}h\bar{a}$: $\bar{r}\bar{i}$: $\bar{m}\bar{i}j\bar{r}\bar{a}$ - $\bar{h}\bar{a}t\bar{t}^h\bar{i}$: $\bar{d}\bar{z}\bar{a}$: $\bar{r}\bar{a}$

4. $\bar{u}\bar{i}d\bar{e}$: $\bar{h}\bar{a}$ $\bar{s}\bar{u}$: $\bar{t}\bar{j}\bar{a}n\bar{a}$: $\bar{s}\bar{a}p\bar{a}r\bar{k}\bar{a}$ $\bar{a}n\bar{u}\bar{e}$: $\bar{s}\bar{a}n\bar{a}$

1.1.gədʒeːndrə tʰaːkurə- nuːtəŋə ẽkə
səmpaːd̪əkiːjə

1.2.ẽkə 361 aː 362 pərə t̪ɪppəŋiː

1.1.gəḍʒe:ndrə tʰa:kurə- nu:təŋə ẽkə səmpa:ḍəki:jə

1

ṣa:ɦitʃə əka:ḍe:mi: əŋuua:ḍə purəṣka:rə (məɦɦili:) 2022 prəṣṣəgə

tʃi:nə tʃa: ḍʒu:ri: rəɦəɦɦi ɖə səuɦta: ḍʒʰa: sɔ:nɪ:, ɖə
mɦtrəŋa:tʰə ḍʒʰa: a: ɦri:məɦi: nɦ:rəḍʒa: re:nɦ.
pəɦɦne: əɦă:kẽ: bəɦta: ḍi: ḍʒe: ṣa:ɦitʃə əka:ḍe:mi:
ma:tʃrə bra:ɦməŋəua:ḍi: səbʰəkẽ: əŋuua:ḍə
əṣa:ɦnəme:ŋtə ḍəɦi tʃɦəɦ, səma:nna:ŋtərə ḍʰa:ra:kə
le:kʰəkəkə ɦəkəkẽ: ma:ɦkă. rəɦne:ɦuərə mɦɦrə
ḍʒi:kẽ: pra:ɦḍʒə ḍe:ba:kə nɦrŋəjə ḍu: tʃa: ḍʒu:ri:
ke:ləŋɦi, tʃe:sərə go:tə: ruɦi ge:la:/ ge:li:. əɦ
nna:təkəkə ki: ḍʒəru:ri: tʃɦəɦəɦ? rəɦne:ɦuərə mɦɦrəkə
əŋuua:ḍə ba: ṣa:ɦitʃəṣă ko:ŋo: sərə:ka:rə nɦɦ
tʃɦəŋɦi, əpəŋa: ḍʒəma:nna:me:ɦiɦa:səkə nɦ:kə
tʃu:ɦŋə tʃəɦəɦ tʃɦəɦəŋɦi, ŋo:tə bɦka:ɦi tʃɦəɦəŋɦi.
ḍo:sərə əŋuua:ḍə a:bə i: nɦɦ kərəɦta:, ḍʒə_ɦ
uḍḍe:ɦjəṣă ke:ləŋɦi təkərə pu:ɦɦi bʰəɦ/ ge:ləŋɦi.
ṣa:ɦitʃə əka:ḍe:mi: məɦɦili: pərə:məɦḍəḍa:tʃɦ
səmiɦɦime: səbʰəɦta: tʃɦo:re:bəŋo:rə tʃɦəɦ, a:bə
ṣa:ɦitʃə əka:ḍe:mi:kẽ: tʃɦo:rə-bəŋo:rə bʰe:nna:ɦ
pərə:məɦḍəḍa:tʃɦ səmiɦɦikə səḍəṣɦta: le:lə
ŋju:nəɦəmə kua:ɦpɦɦke:ɦŋə ḡɦo:ɦɦtə kəɦ ḍe:ba:kə
tʃɦa:ɦi:, ka:rəŋə nəɦɦjo: ke:ɦne: tʃɦəɦ tă səe:ɦə səbʰə
tʃɦəɦ. ɦă tăe: e:kəra: səbʰəṣă tă ko:ŋo: a:ɦa: əɦɦɦe:

ṇai, mudā: ba:bu: purəṣka:rə le:ṇiḥa:rəkə
ṇiṛləd̪ɔd̪ɔt̪a: d̪ɔbərəd̪ɔst̪a t̪iḥṇhi, a: t̪ə_ī
purəṣka:rəkē: sui:ka:rə kərəba: ka:lə d̪ɔe: huṇəkərə
b̪h̪a:ṣəṇə he:t̪ṇhi ʃe: p̪hre:məme: ləgəbərbəla:
he:t̪əi.

2

111म 'ṣəgərə ra:t̪i di:pə d̪ɔərəjə' rəh̪ua: ṣṛəgr:məme: ʃəmpəṇṇə b̪h̪e:lə

ṣa:ḥit̪jə əka:de:mi:kə məiṭ̪h̪ili: pərə:mərfəda:t̪ri
ṣəmit̪ikə əd̪h̪əkṣə d̪ɔ. əjo:kə əvit̪jələ ujak̪tigət̪ə
a:d̪h̪a:rəpərə 111म 'ṣəgərə ra:t̪i di:pə d̪ɔərəjə'kə
a:jo:d̪ɔṇə, vərṣəkə 31 diṣəmbərə 2022 jəṇi d̪iṇə,
rəh̪ua: ṣṛəgr:məkə 'a:d̪iṇa:t̪hə məd̪huṣu:d̪əṇə
pa:rəṣə məṇi ʃṛṣkrit̪ə məḥa:vid̪ja:ləjə'kə
ṣəb̪h̪a:ga:rəme: ʃəp̪h̪ələt̪a:pu:ruəkə ʃəmpəṇṇə
kərəbe:ləṇi. 33 t̪a: ṇu:t̪əṇə kəṭ̪h̪a:kə pa:t̪hə b̪h̪e:lə.
pəṭ̪h̪it̪ə kəṭ̪h̪a: ʃəb̪h̪əpərə məiṭ̪h̪ili: kəṭ̪h̪a:ka:rə lo:kəṇi
t̪ippəṇi: ke:ləṇi. e:t̪ə/vib̪h̪iṇṇə vid̪h̪a:kə 17 po:t̪hi:kə
lo:ka:rpəṇə ʃe:ho: b̪h̪e:lə. i: a:jo:d̪ɔṇə t̪i:ṇə-t̪i:ṇə
ma:ṣəpərə, vərṣə b̪h̪əime: t̪ja:ri k̪h̪e:pə a:jo:d̪ɔit̪ə
ho:ie:. prəṭ̪h̪əmə 'ma:rt̪jə'me:, duṛti:jə 'd̪ɔ:ṇə'me:,
t̪rit̪i:jə 'ṣiṭ̪əmbərə'me: a: t̪jəṭ̪urt̪hə 'diṣəmbərə'me:.

e:t̪ə/kit̪j̪u mu:lədh̪a:ra:kə ṣa:ḥit̪jəka:rə ṇa:mə ṇai
le:ba:kə jərt̪əpərə ʃu:t̪it̪ə ke:ləṇhi, d̪ɔe: əjo:kə
əvit̪jələ a: ṣa:t̪ə t̪a: gəe:rə liṭe:re:ri: əṣo:ṣi:je:jəṇə
ṣa:ḥit̪jə əka:de:mi:kə me:mbərəṣipəme: e:kəṭ̪a:

ṇa:mə a:gā: əṇələkə ətʃi- dɔ. ədʒəjə kuma:rə dʒʰa:
 dʒe: əʃo:kə əvɪʃələkə bʰa:ɡɪṇə tʃʰəʈʰɪṇhə (kɪʃʰu
 go:ʈe:kə əṇuʂa:rə məmɪjəuʈə pɪʂəjəuʈə); tʃē:
 mu:ləḍʰa:ra:kə kəʈʰa:ka:rə lo:kəṇɪ 111mə ʂəgərə
 dʒa:ʈɪ dɪ:pə dʒərəjəkə bəhɪʂka:rə ke:ləṇɪ. i:
 puʈʃʰəla:pərə dʒe: təkʰəṇə uɪbʰu:ʈɪ a:ṇəṇḍə,
 hi:re:ṇḍrə kuma:rə dʒʰa:, ḍəməṇə kuma:rə dʒʰa: a:
 əʃo:kə kuma:rə me:həʈa: ke:ṇa: 111mə ʂəgərə ra:ʈɪ
 dɪ:pə dʒərəjəme: pəhũʈʃələ:, tʃə o: ʂəbʰə ʂu:ʈʃɪʈə
 ke:ləṇɪ dʒe: tʃə_1 le:lə əɪ tʃa:ru: go:ʈe:kə kəra:rə
 əʃo:kə əvɪʃələʂə bʰe:ləṇhɪ dʒe: o: e:kəra: 112 mə
 ʂəgərə ra:ʈɪ dɪ:pə dʒərəjə lɪkʰəʈa:, muḍa: o: ko:ṇo:
 a:məʈʃrəṇəme: ʂe: ṇəɪ ke:ləṇhɪ a: bəṇḍərəpərə
 u:pərəme: tʃʰo:ʈə ʂəṇə 'krəmə 112' lɪkʰələṇhɪ.
 tʃə_1pərə ʂəʈʃa:ləkə hi:re:ṇḍrə kuma:rə dʒʰa: kə
 uʂəkə:la:pərə əḍʰjəkʂə uɪbʰu:ʈɪ a:ṇəṇḍə ʂəme:ʈə
 ḍəməṇə kuma:rə dʒʰa: a: əʃo:kə kuma:rə me:həʈa:
 2-3 ɡʰəṇʈa: ba:ḍə kʰa: pi: kəʈ/ o:ʈəʈ/ ʂə prəʂʈʰa:ṇə
 kəʈ/ ɡe:la:, muḍa: ʂəma:ṇa:ṇṭərə ḍʰa:ra:kə ʂəbʰə
 kəʈʰa:ka:rə bʰo:rə ḍʰəɪ go:ʂʰi:me: rəhɪ e:kəra:
 ʂəpʰələ bəṇḍəbe:ləṇhɪ. e:ʈəʈ/i: ʂpəʂʈə kəʈ/ dɪ: dʒe: i:
 kɪʈjə hi:re:ṇḍrə kuma:rə dʒʰa: pəhɪṇəhɪjo: ke:ṇe:
 tʃʰəʈʰɪ dʒe: uɪḍe:həme: əbʰɪle:kʰɪʈə ətʃi [89mə
 ʂəgərə ra:ʈɪ dɪ:pə dʒərəjə, əurəha: (ləukəhi:),
 15.5.2013, ʂəjo:dʒəkə- ume:ʃə pa:ʂəu:ṇə;
 hi:re:ṇḍrə dʒʰa: ḍu:ra: krəmə:kə 90 ṇəɪ ke:la:pərə
 go:ʂʰi:kə bəhɪʂka:rə a: huṇəkə: uʂəkə:la:pərə
 əʃo:kə kuma:rə me:həʈa: ʂe:ho: bəhɪʂka:rə ke:ləṇɪ].
 e:ʈəʈ/ i:ho: ʂpəʂʈə kəʈ/ dɪ: dʒe: hi:re:ṇḍrə kuma:rə

d̐iḥa: lu:d̐zə t̐kə kəraime: ma:hiṛə t̐hiṭṭhi a: əpəṇa:
 s̐əṇe: a:jələ lo:kəkə uṣəjəme:, kəṇiyo: d̐zə̃ o: s̐əbḥə
 e:mḥərə-o:mḥərə ge:la:, t̐ḥi d̐ḥa:ki:kə d̐ḥa:ki:
 uṣəuəməṇə kəra t̐hiṭṭhi. s̐əgəhi i:ho: s̐əṣṭə kə/d̐i:
 d̐ze: s̐əma:ṇa:ṇṭərə d̐ḥa:ra:kə le:kḥəkə lo:kəṇikə
 s̐əgərə ra:ṭi d̐i:pə d̐zəraṇəme: a:gəməṇəṣṭi pu:ruə,
 d̐zəkḥəṇə hi:re:ṇḍrə kuma:ra d̐iḥa: s̐əbḥəkə
 bo:ləba:la: t̐hiṭṭhi, go:ṣṭhi:me: s̐əbḥə kḥa: pi: kə/
 su:ṭi d̐za: t̐hiṭṭhi a: ma:ṭrə kəṭḥa: pəṭḥəṇiḥa:ra
 əṣṭəgərə: d̐za:gələ rəḥə t̐hiṭṭhi, d̐zəkərə uiro:d̐ḥəme:
 a:ji:sə əṇəṭṭiṇḥa:ra kəṭḥa: pəṭḥəba:s̐i məṇa: kə/
 de:ṇe: rəḥəṭṭiṇḥə, muḍa: mu:ləḍḥa:ra: bḥo:raṇe:
 d̐ze: ṇju:d̐zə de:ləkə t̐ḥi-me: i: gəpə ṇəi a:jələ. i:
 s̐əbḥəṭa: kḥe:raḥa: ḥəməra po:ṭhi: prəbəṇḍḥə-
 ṇiḥəṇḍḥə-s̐əma:lo:t̐jəṇa: bḥa:gə-2 me: əbḥi:le:kḥiṭṭə
 kəe:lə ge:lə əṭṭhi d̐ze: upələḍḥə
 əṭṭhi <http://videhā.co.in/pothṭi.h.tṃ> pəra. s̐a:hiṭṭjə
 əka:de:mi: d̐ua:ra: gəṭə d̐ṣṣə bərkḥəṣṭi
 s̐əma:ṇa:ṇṭərə d̐ḥa:ra:kə e:kəma:ṭrə s̐ṭḥələ s̐əgərə
 ra:ṭi d̐i:pə d̐zəraṇə kē: gi:ṭi le:ba:kə prəja:s̐ə kəe:lə
 d̐za: rəḥələ əṭṭhi. a:ga:mi: 112mə 's̐əgərə ra:ṭi d̐i:pə
 d̐zəraṇə'kə a:jo:d̐zəṇə fri: ra:məṭṭiṇḍrə ra:jəkə
 s̐əjo:d̐zəkəṭuəme: ḥuṇəkə pəṭṭri:kə ga:mə- s̐əḥurja:
 (əṇḍḥəra:ṭḥa:ṭhi:) me: 'ma:ṭṭi' 2023 ma:s̐əkə
 əṇṭimə jəṇi d̐iṇə ḥəe:ṭə, s̐e: s̐əruəṣṭəmməṭṭiṣṭi
 ṇiṛḥa:ṭṭə bḥe:lə. hi:re:ṇḍrə kuma:ra d̐iḥa: əpəṇə
 bləikəme:līgə a:gā: s̐e:ho: pu:ṛṇə ṇiṣṭḥa:s̐i d̐za:ri:
 ra:kḥələṇi d̐zəkḥəṇə 02.01.2023 kē: ra:məṭṭiṇḍrə
 ra:jəkē: pḥo:ṇə kə/ a:ga:mi: go:ṣṭhi:kə krəṇā:kə

112 113 kərəba:kə d̥uʃtəta:pu:r̥nə
 bra:hmanəva:di: a:grəhə ke:ləŋhi a: d̥əre:ləŋhi,
 d̥zə_I ʃə ko:ŋo: t̥ərəhē: ʃa:hiʈjə əka:de:mi:kə
 go:ʃti:kē: ʃəgərə ra:ti di:pə d̥zərajəkə ma:njəta:
 bʰe:ti d̥za:jə, pʰe:rə 05.01.2023kē: ghətti:
 ma:n̥ləŋhi. ʃa:hiʈjə əka:de:mi: huŋəkərə d̥ʃə
 bərkʰəʃə d̥za:ri: əi kuʃti prəja:ʃəkə
 me:həŋəta:na: d̥əiʈə he:təŋhi a: d̥zə 112 d̥e:ŋe:
 t̥iʰəŋhi t̥ə a:gā: d̥e:təŋhi. uide:həkə a:gami:
 ʃa:hiʈjəkə bʰrəʃta:t̥ja:rə uife:ʃā:kə me: ʃəbʰə
 gəpəkə kʰula:ʃa: həe:tə.

əi ʃəmbəŋd̥həme: i: ʃpəʃtə kə/ di: d̥ze: əfo:kə
 əuʈjələ əi go:ʃti:kə a:jo:d̥zəŋə pu:r̥nə ru:pəʃə
 uʃəkt̥iɡəta ru:pē: ke:ŋe: rəhəʈhi. d̥illi:kə ʃa:hiʈjə
 əka:de:mi:kə go:ʃti: d̥ze: t̥əigo:rəkə 150 d̥zəjəŋti:
 bərkʰəme: a:jo:d̥ziʈə bʰe:lə a: d̥zəkəra: ʃa:hiʈjə
 əka:de:mi: əpəŋə va:r̥ʃikə r̥po:r̥tə a: a:jə-uʃə
 kʰa:ta:me: əpəŋə go:ʃti:kə ru:pəme: uəŋiʈə
 ke:ləkə a: t̥əkərə pa:ikə uʈtəŋə d̥e:kʰe:ləkə a:
 ɔd̥iʈəʃə əpru:uə kəre:ləkə, d̥ze: ʃəhi: məd̥əme:
 t̥əigo:rəkə ka:r̥jəkrəmə le:lə kʰərt̥jə bʰələi (ʃəgərə
 ra:ti di:pə d̥zərajə le:lə 112) kē: ʃəgərə ra:ti di:pə
 d̥zərajəkə ru:pəme: ma:njəta: d̥e:ba: le:lə mu:lə
 d̥ha:ra:kə purəʃka:rə/ əʃa:ŋəme:ŋtə lo:lupə a:
 bra:hmanəva:di: lo:kə gəta d̥ʃə bərkʰəʃə əpəʃjā:tə
 t̥iʰəʈhi, ʃe: e:kə be:rə pʰe:rə əʃəpʰələ bʰe:lə.

rəhuə: ʃəgrə:mə go:ʃti:me: ŋimŋə kəʈhə:kə pa:t̥hə
 bʰe:lə, 1. d̥ə uʈbʰu:ti a:n̥əŋd̥ə : a:ʃt̥hə:, uʈva:ʃə a:

pəɾəmpəɾaː; 2. rəʊɪ bʰuːʂəŋə kumaːrə : bʰoːdʒəkə
 uəɦɪʂkaːrə; 3. maːŋəbə əŋiːʂə məŋdələ : ʂəʈjəkə
 bʰruːŋə həʈjaː; 4. rɪʈɪkə məŋdələ : geːləũ t̪ʰə həmə
 geːləũ ; 5. p̪ə. ʃɪuə kumaːrə mɪʃrə : uəʂʊdʱaː kaːɦuː
 koː ŋə hoːjə; 6. umeːʃə məŋdələ : əppəŋə dʒɪmmaː;
 7. aːʈjaːrjə rəmaːŋəŋdə məŋdələ : baːlə uəɪraːgiː; 8.
 raːdʱaːkaːŋtə məŋdələ : bʰuməɦurə aːgi aː əɦuaː;
 9. dʒʰoːliː paːʂəʊaːŋə : kaːriː ŋaːgə; 10. ŋaːraːjəŋə
 jaːd̪əʊə : kəŋjaːkə dʒiːuəŋə; 11. kəpɪleːʃuə raːʊtə :
 ʈjeːpʰəriː; 12. dʒəgəd̪iːʃə prəʂaːd̪ə məŋdələ :
 kuməɦəɾəkə bəʈjaː; 13. əmɪtə mɪʃrə : ədʱəlaːhəkə
 pəɪŋaːmə ədʱəlaːheː; 14. bəɪdʒəŋaːt̪ʰiː raːmə :
 həməɦiː d̪ʱəŋiːkə ʈʰiː; 15. həɪʃʈjəŋd̪rə dʒʰəaː :
 ŋɪriːksəŋə; 16. priːt̪əmə kumaːrə ŋɪʂaːd̪ə : buˈɦaːriː
 bʰruːŋəkə həʈjaː; 17. ʃrəʊəŋə kumaːrə məŋdələ :
 preːmə ʊɪʊaːhə; 18. raːməʂeːʊəkə ʈʰaːkurə : ʂaːt̪ə
 puːt̪ə raːmək̪eː; 19. raːməkɪʂŋə pəraːrʰəiː : aːʈɪ;
 20. d̪urgeːʃə məŋdələ : d̪uəŋd̪ə; 21. laːləd̪eːʊə
 kaːmət̪ə : mədʱumaːʈʰiː ; 22. ʃaːrədaːŋəŋd̪ə ʂiːhə :
 dʒaːʊəʈə ʂōːkʰaː keː ŋaːʊə hoːjətoː t̪aːʊəʈə;
 23. ərəʊŋd̪ə prəʂaːd̪ə : ŋēːgəruː aː məgəruː;
 24. əʃoːkə əʊɪʈjələ : məŋuəː ŋaːʈjəʃə moːrə;
 25. ŋaːraːjəŋə dʒʰəaː : raːdʒəŋiːt̪imeː raːdʒəŋiːt̪ɪ;
 26. umeːʃə ŋaːraːjəŋə kəŋə : maːjə;
 27. d̪urgaːŋəŋd̪ə məŋdələ : ʂəpəŋaː; 28. raːmə
 ʊɪlaːʂə ʂaːhəʊ : ŋiːkə kəɾəbə t̪ʰə beːdʒaːeː kɪeː
 həeːt̪ə?; 29. ŋəŋd̪ə ʊɪlaːʂə raːjə : r̪əgələ ŋəʈʰijaː;
 30. raːməʈjəŋd̪ə raːjə : t̪oːɦīː dʒiːt̪əl̪eː həməɦiː
 haːrələũ; 31. raːmeːʃuəɾə prəʂaːd̪ə məŋdələ :

həmərō: bəhīṇə ətʃʰi; 32. uṇṇəjə mō:həṇṇə
 d̪zəgəḍi:jə : tʃʰətʃʰu:; a: 33. rəme:jə kuma:rə jərməa:
 : s̪əḡhərsə.

go:ʃtʰi:me: ṇimṇə po:tʰi: s̪əbhəkə lo:kai:rpəṇə
 bʰe:lə- 1. s̪a:hiṭjəkai:rəkə uṇue:kə (kəṭʰa:
 s̪əḡrəhə) : d̪zəgəḍi:jə prəs̪a:d̪ə məṇḍələ; 2. ṇəbə
 bəṇəkə ṇəbə pʰələ (kəṭʰa: s̪əḡrəhə) : d̪zəgəḍi:jə
 prəs̪a:d̪ə məṇḍələ; 3. s̪utʃʰi:t̪a: (upəṇja:s̪ə)
 : d̪zəgəḍi:jə prəs̪a:d̪ə məṇḍələ; 4. prət̪ika:rə
 e:kʰəṇṇə b̪ā:ki: ətʃʰi (ka:ujə s̪əḡrəhə) : ra:məkriʃṇə
 pərai:tʃʰi:; 5. əs̪ələ pu:d̪z̪a: (kəṭʰa: s̪əḡrəhə) : ṇəṇḍə
 uṇla:s̪ə ra:jə; 6. s̪əjo:gə (kəṭʰa: s̪əḡrəhə) : rəbi:ṇḍrə
 ṇa:ra:jəṇə mɪfrə; 7. ləḍzəkə:t̪ərə
 (upəṇja:s̪ə) : rəbi:ṇḍrə ṇa:ra:jəṇə mɪfrə; 8. i:ehə
 t̪ʰikə d̪zi:uəṇṇə (s̪əḡmərəṇə) : rəbi:ṇḍrə ṇa:ra:jəṇə
 mɪfrə; 9. ra:ʃt̪rə m̪əḍi:rə (upəṇja:s̪ə) : rəbi:ṇḍrə
 ṇa:ra:jəṇə mɪfrə; 10.
 ma:t̪ribʰu:mi (upəṇja:s̪ə) : rəbi:ṇḍrə ṇa:ra:jəṇə
 mɪfrə ; 11. s̪i:ma:kə o:hi pa:rə
 (upəṇja:s̪ə) : rəbi:ṇḍrə ṇa:ra:jəṇə mɪfrə; 12. ṇiṭə
 ṇəuələ s̪ubʰa:s̪ə t̪jəṇḍrə ja:d̪əuə : gəḍz̪e:ṇḍrə
 t̪ʰa:kurə ; 13. mət̪ʰili: s̪əmi:k̪s̪a:ʃa:ʃt̪rə
 (a:lo:t̪jəṇa:) : gəḍz̪e:ṇḍrə t̪ʰa:kurə ; 14. Rajdeo
 Mandal Maith̪ili Writer : Gajendra Th̪akur; 15.
 s̪ubʰəḍra: kuma:ri: t̪jəuʰa:ṇə (uṇiḇəṇḍʰə) : ḍə.
 əjo:kə əuṇt̪jələ; 16. d̪z̪e:t̪əe: ṇe: d̪z̪a:e: kəuṇ o:t̪əe:
 d̪z̪a:e: əṇubʰəu: (uṇt̪j̪a:ro:t̪t̪e:d̪z̪əkə gəḍj̪ā:jə
 s̪əḡkələṇə) : ḍə. ume:jə məṇḍələ; 17. d̪zəgəḍi:jə
 prəs̪a:d̪ə məṇḍələkə ka:ujə s̪əḡrəhə (əṇus̪əṇḍʰa:ṇə

uɪfle:ʒəŋə) : dɔ. ume:ʒə mənɔdələ.

ʃubʰa:ʒə ʃiəndrə ja:dəuə ʃəma:n̄a:n̄tərə dʰa:ra:kə
111mə ʃəgərə ra:t̄i di:pə d̄iʒərəjəkə ʃəpʰələt̄a: le:lə
ʃəde:ʒə pətʰe:ləŋhi a: n̄əi a:bi ʃəkəba: le:lə dukʰə
ujəktə ke:ləŋhi. lo:ka:rpit̄ə po:t̄hi: 'nit̄ə n̄əuələ
ʃubʰa:ʒə ʃiəndrə ja:dəuə' le:lə əpu:ruə ut̄s̄a:hə
de:kʰələ ge:lə, a: upəʃt̄hi:t̄ə lo:kə m̄ā:gi-ma:gi kəʔo:
po:t̄hi: le:ləŋhi a: pʰo:n̄əpərə d̄u:rə d̄illi: a: a:n̄ə-a:n̄ə
t̄ʰa:məʃə əi po:t̄hi:kə ɔrdərə lo:ka:rpəŋə d̄iŋe: ʃə
a:bəjə la:gələ.

ʃəgərə ra:t̄i di:pə d̄iʒərəjə pəhi:lə ʃə 111 d̄həri:kə
kət̄ʰa: ja:t̄ra:

1. mud̄ʒəpʰhərəpura, 21.01.1990, prəbʰa:ʒə
kuma:rə ʃiəud̄həri:; 2. de:o:t̄ʰə, 29.04.1990,
d̄iʒi:uəkə:n̄tə; 3. d̄ərəbʰəga:, 07.07.1990, dɔ.
b̄hi:məŋa:t̄ʰə d̄iʒʰa:, prədi:pə məit̄ʰili: put̄rə,
uid̄ʒəjəkə:n̄tə t̄ʰa:kurə; 4. pət̄əŋa:, 3.11.1990,
go:uŋd̄ə d̄iʒʰa:, d̄əməŋəkə:n̄tə d̄iʒʰa:; 5.
be:guʃərə:jə, 13.01.1991, prədi:pə biʰa:ri:; 6.
kət̄iʰa:rə, 22.04.1991, əfo:kə; 7. n̄əuə:n̄i:,
21.07.1991, mo:həŋə b̄ʰa:rəduə:d̄iʒə; 8. ʃəkəri:,
22.10.1991, pro: ʃure:ʃuərə d̄iʒʰa:, dɔ. ra:mə ba:bu:;
9. n̄e:həra:, 11.10.1992, e:ʃi: di:pəkə; 10.
uira:t̄əŋəgərə, 14.04.1992, d̄iʒi:t̄e:n̄drə d̄iʒi:t̄ə; 11.
uə:ra:n̄əʃi:, 18.07.1992, prəbʰa:ʒə kuma:rə
ʃiəud̄həri:; 12. pət̄əŋa:, 19.10.1992, ra:d̄iʒəmo:həŋə
d̄iʒʰa:; 13. ʃupəulə- 1, 18.10.1993, ke:d̄a:rə ka:n̄əŋə;

14. bo:ka:ro:, 24.04.1993, buddhina:thə d̪ʒʰa:; 15. pəɪtəgʰa:tə, 10.07.1993, d̪ə. rəma:n̪əṇḍə d̪ʒʰa: 'rəməŋə' ; 16. d̪ʒəṇəkəpura, 09.10.1994, rəme:fə r̪̥d̪ʒəṇḍə; 17. iṣəhəpura, 06.02.1994, d̪ə. ərəuṇḍə kuma:rə 'əkku:'; 18. ṣərahəḍə, 23.04.1994, əmijə kuma:rə d̪ʒʰa:; 19. d̪ʒʰəḍ̪ʒʰa:rəpura, 09.07.1994, jja:ma:n̪əṇḍə f̪əuḍʰəri:; 20. gʰo:gʰəraḍi:ha:, 22.10.1994, d̪ə. ṇa:ra:jəṇəḍ̪ʒi:; 21. bəhe:ra:, 21.01.1995, kəməle:fə d̪ʒʰa:; 22. ṣupəulə (ḍərah̪əḍ̪ga:) , 08.04.1995, kəməle:fə d̪ʒʰa:; 23. ka:tʰəmā:du:, 23.09.1995, ḍʰi:re:n̪ḍrə pre:məṣi:; 24. ra:d̪ʒəuira:d̪ʒə, 24.01.1996, ra:məṇa:ra:jəṇə ḍe:uə; 25. ko:ləka:t̪a: (rəḍ̪ʒəḍ̪ d̪ʒəj̪əḍ̪i:, 28.12.1996), prəbʰa:ṣə kuma:rə f̪əuḍʰəri:; 26. məhiṣi:, 13.04.1997, d̪ə. t̪a:ra:n̪əṇḍə uijo:gi:/ rəme:fə pra:jo:d̪ʒi:t̪ə; 27. t̪əruṇi:, 20.06.1997, jo:bʰa:ka:n̪t̪ə; 28. pət̪əṇa:, 18.07.1997, prəbʰa:ṣə kuma:rə f̪əuḍʰəri:; 29. be:gu:ṣəra:jə, 13.09.1997, prəḍi:pə b̪iʰa:ri:; 30. kʰəḍ̪ʒəuli:, 04.04.1998, prəḍi:pə b̪iʰa:ri:; 31. ṣəhəraṣa:, 18.07.1998, rəme:fə; 32. pət̪əṇa:, 10.10.1998, jja:mə ḍəriʰəre:; 33. bəla:ṇḍə; ṇa:gəḍəhə, 08.01.1999, pəḍəmə ṣəmbʰəuə; 34. bʰəuə:ṇi:pura, 10.04.1999, d̪ə. d̪ʒiṣṇu ḍəṭṭə miʃrə; 35. məḍʰubəṇi:, 24.07.1999, ṣija:ra:mə d̪ʒʰa: 'ṣəraṣə', d̪ə. kuləḍʰa:ri: ṣiʰə; 36. əṇḍəuli:, 20.10.1999, kəməle:fə d̪ʒʰa:; 37. d̪ʒəṇəkəpura, 25.03.2000, rəme:fə r̪̥d̪ʒəṇḍə; 38. ka:tʰəmā:du:, 25.06.2000, ḍʰi:re:n̪ḍrə pre:məṣi:; 39. ḍʰəṇəba:ḍə, 21.10.2000, jja:mə ḍəriʰəre: e:uə ra:məḍ̪f̪əṇḍrə

la:ləda:sə; 40. bi:tə'tho:, 21.01.2001, dɔ. əkku:, pəro:ʊɪdja:nəndə dʒ'ha:; 41. hətəni: (g'ho:g'həraɖi:ha:), 19.05.2001, pro: jo:ga:nəndə dʒ'ha:/əɖʒi:tə ku.a:dʒa:də; 42. bo:ka:ro:, 25.08.2001, gɪɪɖʒa:nəndə dʒ'ha: 'əɖ'həna:ri:suərə', mət'hila: sɜa: pəri:səɖ; 43. pətəna:, kɪrənəɖʒəjə'ti:, 01.12.2001, əfo:kə, tʃe:təna: sɜəmiti, pətəna:; 44. rā:tʃi:, 13.04.2002, kuma:rə məni:sə əəʊɪndə; 45. b'ha:gələpura, 24.08.2002, d'hɪ:re:ndrə mo:hənə dʒ'ha:; 46. pətəna:, (ʊɪdja:pəti b'həʊənə pətəna:), 16.11.2002, əɖʒi:tə kuma:rə a:dʒa:də; 47. ko:ləka:tə:, 22.01.2003, kərnəgo:s'thi:, ko:ləka:tə:; 48. k'hutəna:, 07.06.2003, dɔ. məhe:ndrə nɜa:ra:jənə rə:mə; 49. be:ni:pura, 20.09.2003, kəmələ:jə dʒ'ha:; 50. dərəb'həga:, 21.02.2004, dɔ. əfo:kə kuma:rə me:həta:; 51. dʒəməfə:dəpura, 10.07.2004, dɔ. rəʊi:ndrə kuma:rə tʃəʊd'həri:; 52. rā:tʃi:, 02.10.2004, ʊɪve:ka:nəndə t'hə:kura ; 53. dɛ:ʊəghəra, 08.01.2005, jja:mə dərɪhəre: e:ʊə əʊɪna:jə; 54. be:gu:səra:jə, 09.04.2005, prəɖi:pə bɪha:ri:; 55. pu:ni:jā:, 20.06.2005, rəme:jə; 56. pətəna:, 03.11.2005, əɖʒi:tə kuma:rə a:dʒa:də; 57. dʒənəkəpura (nɛ:pa:lə) , 12.08.2006, rəme:jə rāɖʒənə; 58. dʒəjənəgəra, 02.12.2006, nɜa:ra:jənə ja:dəʊə; 59. be:gu:səra:jə, 10.02.2007, prəɖi:pə bɪha:ri:; 60. sʰəhərəsɜa:, 21.07.2007, kɪsələjə kɪʃnə; 61. sʰupəulə-2, 01.12.2007, əəʊɪndə t'hə:kura; 62. dʒəməfə:dəpura, 03.05.2008, dɔ. rəʊi:ndrə kuma:rə tʃəʊd'həri:; 63. rā:tʃi:, 19.07.2008, kuma:rə məni:sə

08.11.2008, 64. rəhʊa: ʃəgra:mə (məḍʰubəni:),
 08.11.2008, 65. pətəṇa:, kəṭʰa:
 gəga:-3, 21.02.2009, ədʒiṭə kuma:rə a:dʒa:ḍə/
 tʃe:ṭəṇa: ʃəmiti; 66. məḍʰubəni:, 30.05.2009, ḍili:pə
 kuma:rə dʒʰa:; 67. ʃəməṣṭi:purə, 05.09.2009,
 rəma:ka:ṇṭə rəjə 'rəma:; 68. ʃupəulə- 3, 05.12.2009,
 08.11.2008, 69. dʒəṇəkəpurə, 03.04.2010,
 ra:dʒa:ra:mə ʃiḥə 'ra:tʰəurə; 70. kəbɪləpurə
 (ḍərabʰəga:), 12.06.2010, 65. jo:ga:ṇṇḍə dʒʰa:; 71.
 be:rəma: (dʒʰəḍʒʰa:rəpurə), 02.10.2010, dʒəgəḍi:ʃə
 prəʃa:ḍə məṇḍələ, ʃṭʰa:ṇi:jə ʃa:ḥiṭjə pre:mi; 72.
 ʃupəulə, 04.12.2010, 08.11.2008, 73. məḥi:ʃi:
 kəṭʰa: ra:dʒəkəmələ, 05.03.2011, uɪdʒəjə
 məḥa:pa:ṭrə; 74. hədʒa:ri:ba:ge, 10.09.2011, ʃja:mə
 ḍəriḥəre; 75. pətəṇa:, hi:rəkə dʒəjəṇṭi:, 10.12.2011,
 əjo:kə e:uḥ kəmələmo:ḥəṇə 'tʃuṇṇu; 76. tʃe:ṇṇəi,
 14.07.2012, uɪbʰa: ra:ṇi; 77. ḍərabʰəga:, ki:rəṇə
 dʒəjəṇṭi:, 01.12.2012, 08.11.2008, 78.
 gʰəṇəʃja:məpurə, 09.03.2013, kəməle:ʃə dʒʰa:; 79.
 əurəha: (ləukəhi:), 15.5.2013, ume:ʃə pa:ʃəu:ṇə;
 80. ṇi:rməli: (ʃupəulə), 30.11.2013, ume:ʃə məṇḍələ,
 ʃṭʰa:ṇi:jə ʃa:ḥiṭjə pre:mi; 81. ḍe:uəghəre, (bi:dʒəli:
 ko:tʰi:, bəmpa:ʃəṭṇə, ḍe:uəghəre), 22.03.2014,
 o:mə prəka:ʃə dʒʰa:; 82. mē:həṭʰə,
 (dʒʰəḍʒʰa:rəpurə), kəṭʰa: bəuḍʰə ʃiḍḍʰə
 me:həṭʰəpa:, 31.05.2014, gəḍʒe:ṇḍrə tʰa:kurə; 83.
 ʃəkʰua:-bʰəpəṭi:ja:hi:, 30.08.2014, ṇṇḍə uɪla:ʃə
 ra:jə/pʰa:gula:lə ʃa:ḥu/ʃu:rəḍʒə ṇa:ra:jəṇə ra:jə
 'ʃuməṇə; 84. be:rəma: (məḍʰubəni:), 20.12.2014,

85. ʃʊəkuma:rə mɪʃrə, ʃtʰa:ɳi:jə ʃa:ɦɪtʃə pre:mi:; 86. bʰa:gələpurə, (ʃja:mə kũdʒə, ɖua:ɾika:puri: bʰa:gələpurə), 04.04.2015, o:mə prəka:ʃə dʒʰəa: ; 87. ləkəʃe:ɳa: (mədʱubəɳi:), 20.06.2015, ra:dʒəɖe:ʊə məɳɖələ 'rəmənə', ʃətʃəɖe:ʊə 'ʃuməɳə' ; 88. ɳɪrməli: (ʃupəulə), 19.09.2015, ume:ʃə məɳɖələ, ʃtʰa:ɳi:jə ʃa:ɦɪtʃə pre:məi: ; 89. mədʱjə uɪɖja:ləjə- dəkʰəra:mə (be:ɳi:purə), 30.01.2016, kəməle:ʃə dʒʰa:, əməra ɳa:tʰə dʒʰəa: ; 90. ləkəɦɪ:, 26.03.2016, ume:ʃə pa:ʃəʊa:ɳə e:ʊə pre:mə kuma:rə ʃa:ɦu; 91. ləkʃmi:ɳi:jā: (mədʱubəɳi:), 18.06.2016, ra:mə uɪla:ʃə ʃa:ɦu, ʃtʰa:ɳi:jə ʃa:ɦɪtʃə pre:mi:; 92. go:ɖʰəɳəpurə (mədʱubəɳi:) 24.9.2016, ɖurɖa:ɳəɳɖə məɳɖələ; 93. ɳəʊa:ɳi: (mədʱubəɳi:), 31.12.2016, ədʒəjə kuma:rə ɖa:ʃə 'pɪɳtu'; 94. rətʃəɳəʃa:ra: (gʰo:gʰəɾəɖi:ɦa:), 25.03.2017, ra:dʒəɖe:ʊə məɳɖələ, ʃtʰa:ɳi:jə ʃa:ɦɪtʃa:ɳura:ɡəi: ; 95. ləupʰa: (mədʱe:purə), 24.06.2017, ɖə. jo:ɡe:ɳɖrə pa:tʰəkə uɪjo:ɡi:, ʃtʰa:ɳi:jə pre:məi: ; 96. dʒələʃəɳə ɖuməra: (mədʱubəɳi:), 09.9.2017, ɳa:ra:jənə ja:ɖəʊə; 97. ɖʰəbəuli: (lo:kəɦi:), 16.12.2017, ra:ɖʰa:ka:ɳtə məɳɖələ ; 98. be:rəma: (ləkʰəɳəʊrə), 24.3.2018, kəpɪle:ʃuərə ra:ʊtə, be:rəma: ɡra:məʊa:ʃi: ; 99. ʃɪmərə: (dʒʰəɖdʒʰa:rəpurə), 16.6.2018, ɖə. ʃʊə kuma:rə prəʃa:ɖə; 100. mʊrəɦəɖɖi:, (bərəkɪ: tɔ:lə), 22.9.2018, pro: pri:təmə ɳɪʃa:ɖə , 101. ɳɪrməli: (tə:ra:pəɖtʰə bʰəʊəɳə), 22.12. 2018, ume:ʃə məɳɖələ, ɳəʊəɾəɳə ʊə:ɡa:ɳi:, məɳi:ʃə dʒa:la:ɳə ; 102. dʒʰɪtʰəkɪ:

(mæḍhubəṇi:), 30.3.2019, bʰa:rəṭə bʰu:ʂəṇə dʒʰa: ; 102. mæḍʒʰəura: (mæḍhubəṇi:), 29.06.2019, dʒəjə prəka:jə məṇḍələ, a:lo:kə kuma:rə; 103. ra:məpura (mæḍhubəṇi:), 28.9.2019, ume:jə ṇa:ra:jəṇə kəṇə 'kəlpə kəu: ; 104. uələmə ṇəgərə-məhəḍe:va: (ləukəhi:), 14.12.2019, pəre:mə kuma:rə ʂa:hu, ume:jə pa:ʂəva:ṇə; 105. ḍərabʰəga: (ʂi:ta:jəṇə ʂəbʰa:ga:rə), 13.02.2021, kəmələ:jə dʒʰa: ; 106. hətəṇi: (gʰo:ghərəḍi:ha:, mæḍhubəṇi:), 25.09.2021, la:ləḍe:va kə:məṭə; 107. be:ləha: (pʰuləpəra:ʂə), 25.12.2021, ḍʒi:va:kə:ṇṭəkə ʂmriṭime:, ume:jə məṇḍələ, i: ʂəile:ṇḍrə məṇḍələ; 108. mæḍhura: (mæḍhubəṇi:), 26.03.2022, ḍə. ʃri:ʂəkə dʒʰa:; 109. ṇəṇəura (mæḍhubəṇi:), 25.06.2022, prəḍi:pə puʂpə; 110. ʂo:ṇəva:ʂa: (ləukəhi:), 24.09.2022, ətʃtʃʰe:la:lə ʃa:ʂtri:, ʂtʰa:ṇi:jə ʂa:hiṭjə pre:mi:; 111. rəhua: ʂəgra:mə (mæḍhubəṇi:) 31.12.2022. 112mə 'ʂəgərə ra:ṭi ḍi:pə dʒərəjə'kə a:jo:dʒəṇə ʃri: ra:məṭʃṇḍrə ra:jəkə ʂəjo:dʒəkəṭuəme: huṇəkə pəṭri:kə ga:mə- ʂəhurija: (əṇḍhəra:ṭʰa:ṭʰi:) me: 'ma:rtʃə' 2023 ma:ʂəkə əṇṭime ʃəṇi ḍiṇə həe:ṭə.

जय मैथिली.!

जय साहित्य.!!

आजुक जीवन आजुक साहित्य.!!!

हकार!

हकार!!

हकार!!!

भरि राति चलएबला मैथिली साहित्यक प्रसिद्ध

‘सगर राति दीप जरय’क आगामी

आयोजन

कथा समन्वय

मे

अपने समस्त मैथिली साहित्य प्रेमीगणक उपस्थिति प्राथनीय अछि..

स्थान : आदिनाथ मधुसूदन पारस मणि संस्कृत महाविद्यालय, रहुआ संग्राम (मधुबनी)

दिनांक : 31 दिसम्बर 2022 (शनिदिन)

समय : 6 बजे साँझसँ 6 बजे भिनसर धरि

पोथी लोकार्पण

1. साहित्यकारक विवेक (कथा संग्रह)	:	जगदीश प्रसाद मण्डल
2. नब बनक नब फल (कथा संग्रह)	:	जगदीश प्रसाद मण्डल
3. सुचिता (उपन्यास)	:	जगदीश प्रसाद मण्डल
4. प्रतिकार एखन बाँकी अछि (काव्य संग्रह)	:	रामकृष्ण परार्थी
5. असल पूजा (कथा संग्रह)	:	नन्द विलास राय
6. संयोग (कथा संग्रह)	:	रबीन्द्र नारायण मिश्र
7. लजकोटर (उपन्यास)	:	रबीन्द्र नारायण मिश्र
8. इएह थिक जीवन (संस्मरण)	:	रबीन्द्र नारायण मिश्र
9. राष्ट्र मंदिर (उपन्यास)	:	रबीन्द्र नारायण मिश्र
10. मातृभूमि (उपन्यास)	:	रबीन्द्र नारायण मिश्र
11. सीमाक ओहि पार (उपन्यास)	:	रबीन्द्र नारायण मिश्र
12. नित नवल सुभाष चन्द्र यादव	:	गजेन्द्र ठाकुर
13. मैथिली समीक्षाशास्त्र (आलोचना)	:	गजेन्द्र ठाकुर
14. Rajdeo Mandal Maithili Writer	:	Gajendra Thakur
15. सुभद्रा कुमारी चौहान (विनिबन्ध)	:	अशोक अविचल
16. जेतए ने जाए कवि ओतए जाए अनुभवी	:	उमेश मण्डल
17. जगदीश प्रसाद मण्डलक काव्य संग्रह	:	उमेश मण्डल

सम्पर्क-

विनयमोहन जगदीश, 9661406271

नारायण झा, 9534530451

निवेदक-

अशोक अविचल

9006056324

जय मैथिली.!

जय साहित्य.!!

आजुक जीवन आजुक साहित्य.!!!

हकार!

हकार!!

हकार!!!

भरि राति चलएबला मैथिली साहित्यक प्रसिद्ध

‘सगर राति दीप जरय’क आगामी

आयोजन

कथा समन्वय

मे

अपने समस्त मैथिली साहित्य प्रेमीगणक उपस्थिति प्राथनीय अछि..

स्थान : आदिनाथ मधुसूदन पारस मणि संस्कृत महाविद्यालय, रहुआ संग्राम (मधुबनी)

दिनांक : 31 दिसम्बर 2022 (शनिदिन)

समय : 6 बजे साँझसँ 6 बजे भिनसर धरि

पोथी लोकार्पण

1. साहित्यकारक विवेक (कथा संग्रह)	:	जगदीश प्रसाद मण्डल
2. नब बनक नब फल (कथा संग्रह)	:	जगदीश प्रसाद मण्डल
3. सुचिता (उपन्यास)	:	जगदीश प्रसाद मण्डल
4. हमर मीठ बैना (मुक्तक संग्रह)	:	नूतन झा
5. असल पूजा (कथा संग्रह)	:	नन्द विलास राय
6. प्रतिकार एखन बाँकी अछि (काव्य संग्रह)	:	रामकृष्ण परार्थी
7. संयोग (कथा संग्रह)	:	रबीन्द्र नारायण मिश्र
8. इएह थिक जीवन (संस्मरण)	:	रबीन्द्र नारायण मिश्र
9. राष्ट्र मंदिर (उपन्यास)	:	रबीन्द्र नारायण मिश्र
10. नित नवल सुभाष चन्द्र यादव	:	गजेन्द्र ठाकुर
11. मैथिली समीक्षाशास्त्र (आलोचना)	:	गजेन्द्र ठाकुर
12. Rajdeo Mandal Maithili Writer	:	Gajendra Thakur
13. सुभद्रा कुमारी चौहान (विनिबन्ध)	:	अशोक अविचल
14. जेतए ने जाए कवि ओतए जाए अनुभवी	:	उमेश मण्डल
15. जगदीश प्रसाद मण्डलक काव्य संग्रह	:	उमेश मण्डल

सम्पर्क-

विनयमोहन जगदीश, 9661406271

नारायण झा, 9534530451

निवेदक-

अशोक अविचल

9006056324

जय मैथिली.!

जय साहित्य.!!

आजुक जीवन आजुक साहित्य.!!!

भरि राति चलएबला मैथिली साहित्यक प्रसिद्ध सगर राति दीप जरय केर

110म कथागोष्ठीमे

अपने समस्त मैथिली साहित्य प्रेमीगण सादर आमंत्रित छी

स्थान : मध्य विद्यालय, झहुरी मेला परिसर, सोनवर्षा (लौकही)

दिनांक : 24 सितम्बर 2022

समय : 6 बजे साँझसँ 6 बजे भिनसर धरि

कार्यक्रम : दीप प्रज्ज्वलन, स्वागत, पोथी लोकार्पण, कथा पाठ,

समीक्षा, आलोचना, धन्यवाद ज्ञापन, समापन, विदाइ...।

उद्घाटन :

श्री विनोद कुमार साह, अध्यक्ष, शिक्षा समिति, जिला परिषद्, मधुबनी

श्री रंधीर गोइत, पूर्व मुखिया, झहुरी पंचायत

श्री जगदीश प्रसाद मण्डल, प्रसिद्ध साहित्यकार

डॉ. जय शंकर पाठक, प्रधानाचार्य, श्री युगेश्वर महन्थ पाठक संस्कृत महाविद्यालय, मंसापुर

पोथी लोकार्पण

1. जीवन दान (कथा संग्रह)	:	जगदीश प्रसाद मण्डल
2. अप्पन साती (कथा संग्रह)	:	जगदीश प्रसाद मण्डल
3. नढ़िया भुकेए हमर घराडीपर (गजल संग्रह)	:	जगदानन्द झा 'मनु'
4. पंगु (अनुदित उपन्यास)	:	रामेश्वर प्रसाद मण्डल
5. अभ्यन्तर (विचारोत्तेजक गद्यांश संकलन)	:	डॉ. उमेश मण्डल
6. जगदीश प्रसाद मण्डलक काव्य संसार (अनुसन्धान विश्लेषण)	:	डॉ. उमेश मण्डल

व्यवस्थापक-

समस्त ग्रामवासी

सोनवर्षा-धोबियाही

संयोजक-

अच्छेलाल शास्त्री

(कविजी)

3

kəməla:ṇəṇḍə d̪ʒʰa: prəʃəŋə

kəməla:ṇəṇḍə d̪ʒʰa:kə po:ʈʰi: "məiʈʰili: upəŋja:ʃə:
ʃəməjə ʃəma:d̪ʒə a: ʃəva:lə" (2021) kə ji:rʃəkə

b^hra:mākā aṭṭī. i: huṇākārā kiṭṭī sūvārṇa
 upañja:sākā:rāpārā kiṭṭī siṇḍike:te:dā kēṭṭī
 sāmī:kṣa:tmākā a:le:k^hākā sūgrāhā aṭṭī, 263
 pāṇḍa:kā i: po:ṭṭī: ha:rdāba:uṇḍame: la:ibre:ri:kē:
 ma:trā be:ṭṭā dā: sākātā, dāṭā/i: sārī dā:jātā,
 āme:dāṇḍā hāmā i: ṭā:ri sājā pā:ṭṭā ṭa:kā:me:
 kiṇḍalā mudā: āime: pā:ṭṭā: pa:ikā sāmīgri: nāi
 aṭṭī.

e:ṭā/ e:kātā: b^hu:lā sūdhā:rā aṭṭī, e:kātā: gāe:rā
 sūvārṇa le:k^hākā sūb^ha:sā ṭṭāṇḍrā ja:dāuākā
 upañja:sā 'gulo:'kē: bīṇu pāṭṭāne: o: dū: pā:ṭṭī
 līk^hālāṇḍī a: nīpātā: dē:lāṇḍī, o: dūṇu: pā:ṭṭī hāmā
 e:ṭā/āhā:kā māṇo:rāḍāṇḍā:ṭṭā prāṭṭutā kē/rahālā
 ṭṭī: āhā: gulo: pāṭṭāṇḍīje: hāe:bā, dāṭā nāi
 pāṭṭāne: ṭṭī: ṭā pāṭṭāne: pāṭṭī lā, kā:rāṇā ṭāk^hāṇā
 be:ṭṭī: māṇo:rāḍāṇḍā āṇub^hāuā hāe:ṭā, gulo:
 sūb^ha:sā ṭṭāṇḍrā ja:dāuā dā:ikā āṇumātī sū
 upālābḍā aṭṭī uḍe:hā a:rka:īuāpārā
 ā <http://videhā.co.in/poṭṭī.h.tṃ> līkārā.

"upañja:sākā kāmāḍā:ri: aṭṭī le:k^hākākā
 ra:dāṇḍī:ṭīkā pu:rūa:grāhā. ra:dāṇḍī:ṭī uḍe:sākā
 pākṣāḍ^hārātā: rāṭṭā:kā sūgā nā:jā nāḥī kē/
 pābātā aṭṭī."

dā_ī upañja:sāme: ra:dāṇḍī:ṭī dū:rā-dū:rā d^hārī nāi
 ṭṭāi o:ṭā/ 'ra:dāṇḍī:ṭīkā pu:rūa:grāhā' a:
 'ra:dāṇḍī:ṭī uḍe:sākā pākṣāḍ^hārātā:'kā ṭā prāṭṭāne: nāi
 ṭṭāi. ra:dāṇḍī:ṭīkā pu:rūa:grāhā bā:

pəkṣədʰarəṭa:kə ṣo:ŋərə dʰu:məke:tu a: ja:tri:
prəjuktə ke:ləŋhi. ṣubʰa:sə tʃəndrə ja:dəuə dʒi:kə
'bʰo:ṭə' dʒe: 2022me: a:jələ dʒe: ṣubʰa:sə tʃəndrə
ja:dəuə dʒi:kə ənuməti s̃ upələbdʰə ətʃi uiḍe:hə
a:rka:uəpərə

əi <http://videhā.co.in/pothī.h.t̃m> līkəpərə, ṣe:
ra:dʒəni:t̃pərə ətʃi mudā: o:təhuo: ṣubʰa:sədʒi:kə
bʰəgəṭa: jəli:kē: ra:dʒəni:t̃kə pu:rva:grəhə bā:
pəkṣədʰarəṭa:kə ṣo:ŋərəkə a:uəjjəkəṭa: n̄ai pərləi.
pərlu: hāmərə po:t̃hi: 'n̄it̃ə n̄əuələ ṣubʰa:sə tʃəndrə
ja:dəuə' dʒe: upələbdʰə ətʃi
əi <http://videhā.co.in/pothī.h.t̃m> līkəpərə.

kəməla:nəndə dʒʰa:kə biŋu pərləne: ṣubʰa:sə
tʃəndrə ja:dəuəkə uiruddʰə bra:hmanəuə:di:
dʒa:t̃igəṭə pu:rva:grəhə e:kəṭa: kʰəṭərə:kə ghəŋti:
ətʃi. dʒə_1 hiṣa:be: bra:hmanəuə:dəkē: a:gā:
bərləbəile: kəməla:nəndə dʒʰa: uə:məp̃ṭhəkə
ṣo:ŋərə pəkərləi tʃiṭh̄i a: ṣa:ma:dʒikə n̄ja:jəkə bəli
tʃərləbəə/ tʃa:həi tʃiṭh̄i, ṭəkərə prəti ṣəma:n̄a:n̄tərə
dʰa:ra: s̃ətf̄e:ṭə ətʃi. i: əpənə bā:jo:da:ṭa:me: gəe:rə
ṣəuərləṣ̃ə tʃi:ni: kəə/ ṣəma:n̄a:n̄tərə dʰa:ra:kə
lo:kəkə həkəkē: ma:ri kəə/ le:lə ṣa:hiṭjə
əkā:de:mi:kə məiṭh̄ilə ənuuə:də əṣa:in̄əme:n̄təkə
gəruəṣ̃ə tʃərl̄ja: kərəṭə tʃiṭh̄i. a: i: əṣa:in̄əme:n̄tə
hiṇəkā: me:riṭṣ̃ə n̄ai dʒa:t̃igəṭə ṭa:ṭiləṣ̃ə bʰe:ṭələ
tʃiṭh̄i, əhi: ṣəbʰə kirəḍa:n̄i:kə e:uədʒəme: bʰe:ṭələ
tʃiṭh̄i. hiṇəkā: ṣən̄ə lo:kə le:lə məiṭh̄ili:
bā:jo:de:ṭa:kə e:kəṭa: pā:ti ətʃi, ṣəma:n̄a:n̄tərə
dʰa:ra: le:lə dʒi:uəp̃ṭə-mərləṇəkə prəṇə.

dɪnɛ:fə kuma:rə mɪfrəkə 'duɪ pa:tənə ke: bi:tʃə me:'
 ko:ʃi: nɒdi:kə ətɪhɑ:ʃɪkə a:tʃmækəʃhɑ: tʃi:kə, o:
 mɪtʃɪlɑ:kə a:nə dʰɑ:rə ʃəbʰəkə ətɪhɑ:ʃɪkə
 a:tʃmækəʃhɑ: ʃe:ho: lɪkʰəne: tʃhəʃhɪ dʒe:nɑ: bəndɪnɪ:
 məhɑ:nəndɑ:, bɑ:gəmətɪ: ki: ʃədgəʃtɪ, duɪ pa:tənə
 ke: bi:tʃə mē:.. (ko:ʃi: nɒdi: ki: kəhɑ:nɪ:), nə gʰɑ:tə nə
 gʰərə, bəgɑ:vəʃtə pərə mədʒəbu:rə mɪtʃɪlɑ: ki:
 kəmələ: nɒdi:, bʰutəhi: nɒdi: əurə təkəni:ki: dʒhɑ:ʃə-
 phũ:kə, ThĤe Kamla River and People On Collision
 Course, BhĤutahāi Balan- Story of a ghġost river
 and engineering witchċcraft, Refugees of thĤe Kosi
 Embankments. ʃɑ:hɪtʃə əkɑ:de:mɪ:kə mətʃhɪli:
 pərə:məʃəɖɑ:tɪ: ʃəmitɪkə ʃəɖəʃjə pəʃkəɖʒə
 kuma:rə dʒhɑ: pərə:ʃərə ɖuɑ:rɑ: e:kərə pəɪrɑ:kə
 pəɪrɑ: mətʃhɪli: əɳuʋɑ:ɖə kə/ əpənɑ: nɑ:me:
 upənʃɑ:ʃə tʃhəpəbɑ:o:lə ge:lə ətʃhɪ, dʒəkərə: tʃhəɖmə
 ʃəmi:kʃəkə əi tʃo:rə le:kʰəkəkə nɪʃəʃtʃə kəhəi tʃhəʃhɪ!
 i: nɪʃəʃtʃə dɪnɛ:fə kuma:rə mɪfrəkə tʃi:kə, dʒe:
 a:ɪ.ɑ:ɪ.ti:. kʰəʃəgəpʋrəʃə ʃɪʋɪlə ɪndʒi:nɪjəriŋə me:
 1968 bi:. tɛ:kə a: ʃtɹəktʃərələ ɪndʒi:nɪjəriŋəme:
 1970me: e:mə.tɛ:kə tʃhəʃhɪ, a: o:ɪ nɪʃəʃtʃə le:lə
 kuɑ:lɪpʰɑ:ɪɖə tʃhəʃhɪ. dʒəkʰəne ko:nɔ: ʋɪʃəjəme:
 nɑ:mā:kəne nəi ho:ɪ tʃhəi təkʰəne lo:kə hɑ:ɾi-tʃhɑ:ki
 hɪndi:me: nɑ:mā:kəne lə_ie:, nəi tʃə kəmələ:nəndə
 dʒhɑ: kē: budʒhə/ me: a:bi dʒə_ɪtəɳhɪ dʒe: i: kɑ:dʒə
 ko:nɔ: ʃɪʋɪlə ɪndʒi:nɪjərəkə ətʃhɪ. hɪndi: a: mətʃhɪli:
 ɖʋnʋkə ʃkri:nəʃtə ʃələgəne ətʃhɪ. dɪnɛ:fə kuma:rə
 mɪfrə mɪtʃɪlɑ:kə nəi tʃhəʃhɪ muɖɑ: mɪtʃɪlɑ:kə ʃəbʰə
 dʰɑ:rəkə kəʃhɑ: o: lɪkʰəne: tʃhəʃhɪ, həmə ʃəbʰə

hunəka: prəti kṛitəd̪ɪnə t̪hi: a: hunəkəra riŋəṣṣṣi
 miṭhila:va:ṣi: kəhijo: uriŋə n̪ai bʰəə/ṣəkəṭa:, mudā:
 mu:lədh̄a:ra:kə purəṣka:rə a: pa:i lo:lupə lo:kəṣṣi
 kṛitəgh̄nəṭe: bʰe:təṭə ṣe: pʰe:rə ṣiddh̄ə bʰe:lə. əi
 le:kʰəkəkē: d̪əṣə ba:rəhə bərkʰə pəhiŋe: ṣe:ho:
 ṭa:ra:n̪əndə uijo:gi: uddh̄a:rəkə bʰe:tələ t̪h̄ələkʰiŋhə
 d̪ze: likʰəŋe: rəhəṭh̄iŋhə d̪ze: o: prəbh̄a:uṭṭə bʰəə/
 əṇa:ja:ṣe: əpəŋə rəṭiŋə:me: d̪o:ṣərekə ṣa:miɡri:
 a:ŋi lə_I t̪h̄əṭh̄i, e:həŋe: ṣəŋə. a:bə əi kəməla:n̪əndə
 d̪ɪh̄a: kə a:ṣrəjə ṭəkələŋhi mudā: d̪urbh̄a:gjə!

d̪iŋe:ṣə quma:rə miṣrəkə ṣəbʰəṭa: po:t̪hi: a:bə
 hunəkəra əṇuməṭṭiṣṣi upələbdh̄ə əṭh̄i uide:hə
 a:rka:uəme:hə

<http://videhā.co.in/pothī.h.t̪m>

e:təə/ e:kəṭa: gəpə mo:n̪ə pa:ri d̪i: d̪ze: d̪zəkʰəŋə
 b̪ilə ge:t̪ṣəkē: pu:t̪h̄ələ ge:ləŋhi d̪ze: ki: o: e:kṣə
 b̪əkṣə bʰa:rəṭəme: pa:ire:ṣi:kə d̪ərəṣṣi d̪e:ri:ṣṣi a:ŋi
 rəhələ t̪h̄əṭh̄i ṭṣi hunəkəra ut̪ṭərə rəhəŋhi d̪ze:
 ma:ikro:ṣəph̄ṭə pa:ire:ṣi:kə d̪əre: ko:n̪o: ut̪pa:d̪ə
 d̪e:ri:ṣṣi n̪ai uṭa:rəŋe: əṭh̄i. ṣe: uide:hə pe:t̪a:rəme:
 h̄əmə ṣəbʰə əi ṭərəhəkə riṣkə rəhiṭo: e:kəra: a:rə
 ṣəmiṣiddh̄ə kərəṭṭə rəhəbə, ka:rəŋə ṣəma:n̪a:n̪ṭərə
 dh̄a:ra:me: ṣəṣələ m̄a:t̪h̄i d̪ua:re: po:kʰərikə ṣəbʰə
 m̄a:t̪h̄i n̪ai ṣəṣəre:, e:ṭukka: m̄əla:hə go:t̪ə-go:t̪ə
 kəə/ ṣəbʰə ṣəṣələ m̄a:t̪h̄i n̪ika:ləṭṭə rəhələ t̪h̄əṭh̄i,
 n̪ika:ləṭṭə rəhəṭa:.

kəməla:n̪əndə d̪ɪh̄a: ke:rə məṣṭiṣkə a: d̪riṣṭi
 p̪əriṭṭiṭh̄ə kərəba: le:lə d̪u: ṭa: po:t̪hi: h̄əmə
 riko:me:ŋd̪ə kəə/rəhələ t̪hi:, o: p̪əṭh̄əṭh̄u: p̪əhilə əṭh̄i

ṣufi:ləkə gɑ:məbɑ:li: (upəŋja:ṣə) (1982) ɑ: ɖo:ṣərə
əf̪i həmərə ɖu:ṣəŋə pəŋd̪ʒi:- Thĭe Black Book,
ɖuŋu: upələbd̪hə

əf̪i <http://videhəa.co.in/pothĭi.h.t̪m> pərə.

ṣufi:ləpərə d̪ʒəkʰəŋə həmərə ṣəmi:kṣɑ: ʃuru: həe:t̪ə
t̪ĭ kəmələ:ŋəŋd̪ə d̪ʒʰɑ: le:lə rɑ:kʰələ e:kəṭɑ: ʃikṣɑ:
o:t̪ə/həmə ɖe:bə.

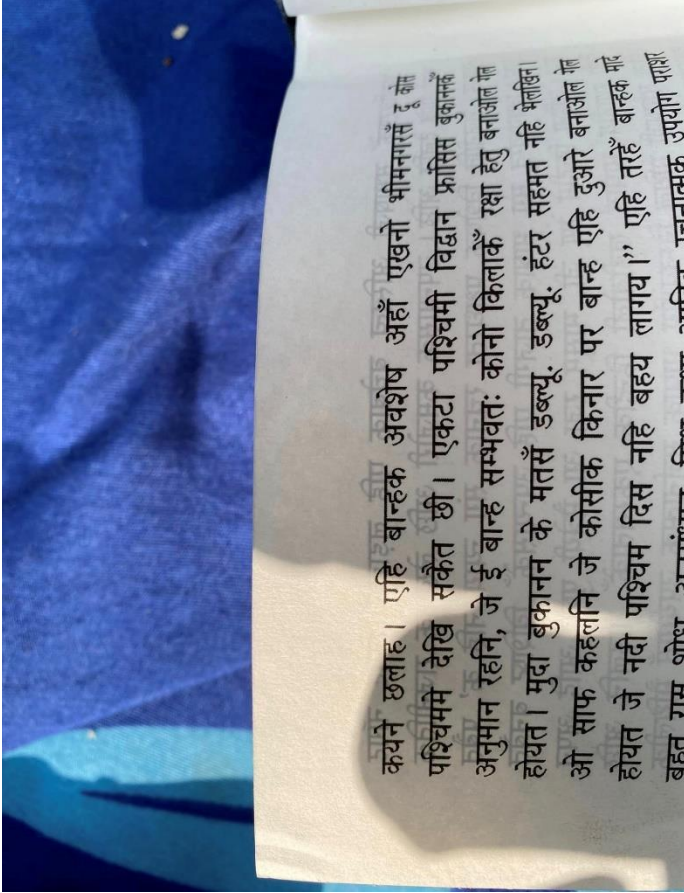
əi t̪ĭhəɖmə ṣəmi:kṣəkə kəmələ:ŋəŋd̪ə d̪ʒʰɑ: pərə
həmərə ŋəɖʒəri rəhəṭə.

(əɖɪlɑ: ʔkəme: d̪ʒɑ:ri:..)

बात ई जे सभटा सूचना आ जानकारी
पटुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमस
लेखक एहि अनुसन्धानके रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाके
बढ़ात पटुआ कका कहैत छथिन, “पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन
द्वितीय कोसी नदीक पुवरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन
द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

मेथिली उपन्यास : समय समाज आ सवाल : 257

हिन्दी विभागमे प्रोफेसरक पद पर कार्यरत

भारतवर्ष में बिहार में कोसी नदी को बांधने का काम 12वीं शताब्दी में किसी राजा लक्ष्मण द्वितीय ने करवाया था और इस काम के लिए उसने प्रजा से 'बीर' की उपाधि पाई और नदी का तटबन्ध 'बीर बांध' कहलाया। इस तटबन्ध के अवशेष अभी भी सुपौल जिले में भीम नगर से कोई 5 किलोमीटर दक्षिण में दिखाई पड़ते हैं। डॉ. फ्रांसिस बुकानन (1810-11) का अनुमान था कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा के लिए बनी बाहरी दीवार रहा होगा क्योंकि यह बांध धौस नदी के पश्चिमी किनारे पर तिलपुगा से उसके संगम तक 32 किलोमीटर की दूरी में फैला हुआ था। डॉ. डब्ल्यू. डब्ल्यू. हन्टर (1877) बुकानन के इस तर्क के साथ सहमत नहीं थे कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा दीवार था। स्थानीय लोगों के हवाले से हन्टर का मानना था कि अधिकांश लोग इसे किले की दीवार नहीं मानते और उनके हिसाब से यह कुछ और ही चीज थी मगर वह निश्चित रूप से कुछ कहने की स्थिति में नहीं थे। फिर भी जो आम धारणा बनती है वह यह है कि यह कोसी नदी के किनारे बना कोई तटबन्ध रहा होगा जिससे नदी की धारा को पश्चिम की ओर खिसकने से रोका जा सके। लोगों का यह भी कहना था कि ऐसा लगता था कि इस तटबन्ध का निर्माण कार्य एकाएक रोक दिया गया होगा।

4

o:n̄a: d̄iʒo:t̄iri:ʃuərə d̄ze:n̄a: d̄h̄u:r̄t̄əʃs̄əma:ḡəməme:
ke:n̄e: t̄ʃh̄əʈ̄h̄i t̄e:h̄əne: ʃ̄ən̄ə h̄əməh̄ū: əp̄ən̄ə
məh̄iʃ̄əba:r̄ə br̄a:h̄məŋəkə ḡa:m̄ə k̄əʈ̄h̄a:me: əi
n̄iɾl̄əd̄iʒ̄əʈ̄a:k̄ə t̄ʃ̄ərt̄ʃ̄a: ke:n̄e: t̄ʃ̄i:- "ka:r̄əŋə
put̄ʃ̄əb̄əŋ̄h̄i t̄ʃ̄ə o: ʃ̄əb̄h̄ə ka:r̄əŋə k̄əh̄əʈ̄i: d̄ze: i: ʃ̄əb̄h̄ə
n̄iɾl̄əd̄iʒ̄ə h̄o:ie: a: ʃ̄e: əi ka:r̄əŋəʃ̄ə d̄ze: d̄iʒ̄əŋ̄me:p̄ərə
e:k̄əra: ʃ̄əb̄h̄əkə p̄a:t̄ʃ̄u: ...me: t̄h̄u:k̄ə d̄əʈ̄ d̄e:l̄ə d̄iʒ̄a:i
t̄ʃ̄h̄ə, d̄iʒ̄ə-ʃ̄ə k̄əʈ̄h̄u:k̄ə l̄a:d̄iʒ̄ə k̄o:n̄o: ḡəʈ̄r̄əme: n̄əi
h̄e:t̄əi."

5

uiḍe:h̄ə "ʃ̄a:h̄iʈ̄j̄ikə b̄h̄əʃ̄t̄a:t̄ʃ̄a:r̄ə uiʃ̄e:ʃ̄ā:k̄ə" le:l̄ə
n̄im̄n̄əl̄ik̄h̄iṭ̄ə uiʃ̄əj̄əp̄ərə a:l̄e:k̄h̄ə i:-me:l̄ə
editorial.staff.videh̄ə@gmail.com p̄ərə a:m̄əʈ̄r̄iṭ̄ə
əʈ̄ʃ̄i.

1. ʃ̄a:h̄iʈ̄j̄ə, k̄əla: a: ʃ̄əɾək̄a:ri: əka:d̄əmi:h̄i-

(kə) pur̄əʃ̄ka:r̄əkə ra:d̄iʒ̄əŋ̄i:t̄əi

(k̄h̄ə) ʃ̄əɾək̄a:ri: əka:d̄əmi:me: p̄əiʃ̄əba:k̄ə ḡəe:r̄ə-
lo:k̄əʈ̄ā:t̄r̄ikə uiḍ̄h̄a:n̄ə

(gə) ʃ̄əʈ̄t̄a:guṭ̄ə a: əka:d̄əmi: ke:r̄ə ka:d̄iʒ̄ə k̄əɾəba:k̄ə
t̄əri:ka:

(ḡh̄ə) ʃ̄əɾək̄a:ri: ʃ̄əʈ̄t̄a:k̄ə t̄ʃ̄h̄ədm̄ə uiɾo:d̄h̄əme:
up̄əd̄iʒ̄əl̄ə t̄a:t̄ka:lik̄ə ʃ̄əma:n̄ā:t̄əɾə ʃ̄əʈ̄t̄a:k̄ə
ka:r̄j̄əp̄ədd̄h̄əʈ̄i

(ŋə) əka:d̄əmi: pur̄əʃ̄ka:r̄əme: p̄a:i p̄h̄əikt̄əɾəh̄ə
miṭ̄h̄əkə ba: j̄əʈ̄h̄a:r̄t̄h̄ə

2. uʒ̄əkt̄iḡəʈ̄ə ʃ̄a:h̄iʈ̄j̄ə ʃ̄əʃ̄t̄h̄a:n̄ə a: pur̄əʃ̄ka:r̄əkə

ra:dʒəni:tɪ

3. prəka:ʃəṇə dʒəgəṭəme: pəʃərelə bʰrəʃta:tʃa:rə a: le:kʰəkə

4. məɪtʰɪli:kə tʃʰədmə le:kʰəkə ʃəgəṭʰəṇə a: o:kərə pəda:ḍʱika:ri: ʃəbəhəkə a:tʃərəṇə

5. ʃku:lə-kəle:dʒəkə məɪtʰɪli: uɪbʰa:gəme: pəʃərelə ʃa:ɦɪtʃikə bʰrəʃta:tʃa:rəkə uɪuɪḍʱə ru:pə-

(kə) pa:tʰjəkrəmə

(kʰə) əḍʱjəjəṇə-əḍʱja:pəṇə

(gə) ɲɪjuktɪ

6. ʃa:ɦɪtʃikə pətrəka:ɾɪta:, ruju:, mətʃə-ma:la:-ma:ɪkə a: lo:ka:ɾpəṇəkə kʰe:lə-təma:ʃa:

7. le:kʰəkə ʃəbəhəkə dʒəṇmə-mərəṇə ʃəta:bdɪ: ke:rə tʃuṇa:uə, kəɪlɛ:ḍərəuə:ḍə a: təkəra: pa:tʃʱu:kə ra:dʒəni:tɪ

8. ḍəɪɪtə e:uə le:kʰika: ʃəbəhəkə ʃəge: bʰe:ḍə-bʰa:uə a: o:kərə ʃo:ʃəṇəkə uɪuɪḍʱə tʃəri:ka:

9. ko:ṇo: a:ṇə uɪʃəjə.

-gəḍʒe:ṇḍrə tʰa:kurə, ʃəmpa:ḍəkə uɪḍe:hə, whʱatsapp no

+919560960721 [HTTP://VIDEHA.CO.IN/](http://videha.co.in/) ISSN 2229-547X VIDEHA

6

a:bə əhā: puɪtʃəbə dʒe: təkəra prətʃika:rə ʃəma:ṇa:ṇtərə ḍʱa:ra: ke:ṇa: ke:ləkə, o: tʃə kəṇṇa:ro:həṭə ɲəi kərəie:, tʃə təkəra uttərə ətʃʱi həməra 3 tʃa: po:tʃi: dʒe: 111mə ʃəgərə ra:tɪ ḍi:pə

d̥ɔ̃rəjə me: lo:ka:rpɪtə bʰe:lə 31 d̥ɪsəmbərə 2022
kē:, uəe:hə s̥əgərə ra:tɪ d̥i:pə d̥ɔ̃rəjə d̥ɔ̃kəra:
s̥a:hɪt̥jə əka:de:mi: gətə d̥əsə bərkʰəs̥i gi:ɾɪ le:ba:kə
prəja:s̥ə kə/rəhələ ət̥ʰɪ. əh̥i:s̥i əɪ t̥i:ɲu: po:t̥ʰi:pərə
t̥ɪppəɲi: i:-pətrə

s̥əŋke:t̥ə editorial.staff.videh̥ə@gmail.com pərə
a:m̥i:ɾɪt̥ə ət̥ʰɪ. pəhɪlə d̥u: po:t̥ʰi: me: ra:d̥ɔ̃de:uə
mən̥dələ a: s̥ubʰa:s̥ə t̥jəndrə ja:d̥əuəkə s̥a:hɪt̥jəkə
s̥əmi:k̥s̥a: ət̥ʰɪ d̥ʒe: h̥əmərə t̥e:s̥ərə po:t̥ʰi: m̥əɪt̥ʰɪli:
s̥əmi:k̥s̥əf̥a:s̥trəkə s̥ɪdd̥h̥i:t̥əkə a:d̥h̥a:rəpərə k̥e:lə
ge:lə ət̥ʰɪ.

t̥i:ɲu: po:t̥ʰi:kə l̥ikə ɲi:t̥ʃi: d̥e:lə ge:lə ət̥ʰɪ.

Rajdeo Mandal- Maith̥ili Writer (Now with
Supplement I & II)

ɲit̥ə ɲəuələ s̥ubʰa:s̥ə t̥jəndrə ja:d̥əuə

ɲit̥ə ɲəuələ s̥ubʰa:s̥ə t̥jəndrə ja:d̥əuə (m̥i:t̥ʰɪla:k̥s̥ərə)

m̥əɪt̥ʰɪli: s̥əmi:k̥s̥a:f̥a:s̥trə

m̥əɪt̥ʰɪli: s̥əmi:k̥s̥a:f̥a:s̥trə (t̥ɪrəhuta:)

s̥i̯gəme: pər̥ʰu: k̥əməla:ɲəndə d̥ʒʰa: kə

br̥a:h̥məɲəuə:d̥əpərə pr̥əh̥a:rə:

d̥u:s̥əɲə p̥ənd̥ʒi:- Th̥Ē Black Book

d̥u:s̥əɲə p̥ənd̥ʒi:- Th̥Ē Black Book (m̥i:t̥ʰɪla:k̥s̥ərə)

7

Parallel Literature in Maith̥ili and Videh̥a Maith̥ili Literature Movement

d̥ɔ̃gədi:fə pr̥əs̥a:d̥ə mən̥dələkə p̥ā:t̥jəta:

læghukætʰɑ:pərə hæməərə tɪppənɪ:

Five ShShort Stories by ShŠ. JagdishŠ Prasad Mandal

ShŠ JagdishŠ Prasad Mandal hās adjudged thē following five shshort stories as hīs best:

ThŤe Transmission (Sanchčaran)

ThŤe Favourite Work (BhBari Man Kaaj)

ThŤe Gone Hope (Aayal Aashša ChČali Gel)

ThŤe Gift of Life (Jeevan Daan)

On My Behěalf (Appan Sati)

ThŤe Transmission (Sanchčaran): ThŤe phphilosophical musings of thē life of Jeebachčh Uncle hāve been depicted withŤ all thēir splendour. ThŤe earthŤly comes in between, of course. ThŤe flood and thē dam, thē hōpe generated out of thē Kosi River project regarding hŷdel power electricity and thē subsequent despair arising out of its non-fulfilment. ThŤe irrigation facility for thē farmers, thē arrival of fertilisers, thē projects leading to disturbance in thē flow of small rivers, thē memory of earlier mango plantations in villages, and thē rain-based agriculture, all hāve been dealt withŤ in detail. After fifty Jeebachčh Uncle dissociated from thē family life dispassionately and

handed over the responsibilities to both of his sons.

The Favourite Work (Bhāri Man Kaaj): This story is the story of Gianchān. He is overwhelmed by his life, but then Sumitlal tells him a story and he feels relieved.

The Gone Hope (Aayal Aashā Chāli Gel): The people of village Rudrapur are preparing to go to Rameshwaram for a pilgrimage. A discussion ensues between Hiralal and Motilal.

The Gift of Life (Jeevan Daan): Sumant and his wife is discussing life in the aftermath of an earthquake. Last week due to the earthquake all three houses collapsed.

On My Behalf (Appan Sati): This story is a story of a happening village surrounding the shops at the roundabout. The people and their priorities, minor squabbling and all are witnessed here.

Sh. Jagdish Prasad Mandal is known for giving Maithili stories which directly cater to the problems and solutions of the people of Mithila. The solution is there in the midst of the people and whoever finds the solution is the leader of his stories. And there is always one who finds the solution. He is better known for his stories which are anti-migration rather than anti-

escapism. However, he has selected the above five short stories which are philosophical musings. But here also his priority is the people and their life. He says through Jeebach Uncle that the life of Jeebach Uncle was grand. So grandeur is not about money, but it is about the manner people live their lives. This grandeur of life has been depicted not through the lives of landlords but through the life of common people, who faces drought, flood, and negative results on the environment through the concept of neo-development, yet their demeanour is grand.

ERA BEFORE AND AFTER: LITERARY SCENE IN MAITHILI AFTER THE ARRIVAL OF JAGDISH PRASAD MANDAL

Amartya Sen wrote about the famine of Bengal (1942-43), talking about how lacs and lacs of people died in that famine (15 lacs as per estimates of the Famine Enquiry Commission), but that this did not include his loved ones. Likewise in 1967, there happened a great famine in Mithila. When Indira Gandhi (then the Prime Minister of India) visited the area, she was shown how the people from the Mushhar community survived simply by eating bisarhi (roots of lotus and other plants).

But this tragedy was written about only in 2009 by Sh. Jagdish Prasad Mandal, over forty years after

it happened. And thē reasons for thāt delay are obvious. In Maithīli literature, thēre is a lopsided tendency whīch hās made its journey slanted and ugly. Thē ones writing for mainstream Maithīli literature hāve hād no firsthānd experience of tragedies of thīs magnitude, so thēy could never write on such subjects.

Thē coming of Jagdish Prasad Mandal on thē literary scene simultaneously started a renaissance and a reformation movement in Maithīli literature. It commenced a shīny new era. He gets credit for correcting thē dark and ugly course thē literary scene hād taken. He gets credit for filling thē gap and correcting thē lopsided course of Maithīli literature, whīch was hītherto moving on a one-way road.

Jagdish Prasad Mandal is an artist. He can convey thē facts in such an amazing way thāt thē reader is left in a trance.

He can present thē facts directionally and purposefully. Armed with thīs ability hē hās defined thē literature of thē Maithīli language so greatly thāt we could bifurcate its hīstory into two eras: thē era before Jagdish Prasad Mandal, and thē era whīch comes after.

His facts are collated from every section of society.

Thēy are not placed in hīs prose as ornaments. Instead, thēy flow naturally.

It is as if a hīgh tide hās shšaken thē coastlines of thē so-called main drain of Maithīli literature, whīch dies completely but thēn regains its shšape during thē monsoon.

His words never present a lament. His writing never shširks from its responsibilities. No matter whāt hārdshšips thēy face, thē chčaracters never lose hōpe or blame thēir lack of resources; thēy never grow dismal and resolutely keep marchčing on.

He hās respect for thē lifestyles and contributions of every stratum of society, and thāt is very exceptional. Thīs becomes effective because thēre is no mismatchč between hīs words and hīs deeds, and thīs is because of thē greatness of hīs personal and social life. Whāt hē thtinks, whāt hē does, and whāt hē writes. It makes hīs literature truthtful.

Thē ups and downs of thē lyrical voice of thē Maithīli language attracted even thē great Yehēudi Menuhūin whō, in a BBC programme, said it was one of thē sweetest languages. He talked of hōw hīs entire body swung hēaring thīs language. Jagdish Prasad Mandal uses thē ups

and downs of this lyrical/rhythmic language to show the affinity of mutual dependence with its society and culture.

This will bring revolution not only in literature but also in the economic arena.

Survey of some books written by Shri Jagdish Prasad Mandal

SHAMBHUDAS

Jagdish Prasad Mandal injects into the minds of the readers the deity Barham Baba. He shows that both the devotees as well as Barham Baba himself are quite cheerful. He shows the convergence of "Shambhua" (disrespectful calling) into "Shambhu" (respectful calling). And then he sees Shambhudas changing to Darbaridas.

The crumbling institutions of Mithila and Shambhudas turned to rubble, which is proof that the arts practised in Mithila have been destroyed. But the main characters of his other short stories, like Bhaitak Lava or Bisarhi, refused to crumble. So then why has Shambhudas become Darbaridas? Is it just a simple loss of power? Or is it a change in Jagdish Prasad Mandal, the writer, himself? Has he become tired; is he being defeated?

Looking closer we find thāt ShŚambhbūdas is not in any way inferior to thē heroes and hēroines of BhBaitak Lava or Bisarhṛ. Thēn whŷy is ShŚambhbūdas losing? ShŚouldn't hē be winning? Whŷy does thē writer push hīm to defeat? He is thē writer, hē's God as far as thē chčaracters are concerned, whŷy hē is letting thē circumstances be such thāt ShŚambhbūdas finds hīmself in a losing position?

Jagdish Prasad Mandal's chčaracters are not artificial ones. And thāt is whŷy thēy do not always win on every economic front.

On thē economic front, work is done thērough hānds, thērough labour. But culture (including literature) is a very delicate hāndiwork. Thē chčaracters of thīs story get entrenched in thīs hāndiwork.

Whēn Jagdish Prasad Mandal's othēr chčaracters hād to fighṭ on thē economic front, thēy foughṭ like anythīng, and thēy triumphed. But to serve thē area of Art, ShŚambhbūdas hād to migrate (unlike thē chčaracters of Bisarhṛ).

So ShŚambhbūdas hād to become a courtesan, a court artist. Economically it was thē tankless work. But doing thīs was thē only way of true survival in

thēse chčanging times, for it represented thē survival of Art!

But hēre also, in whŵat may still be seen as defeat (for economically, it was), ShŠambhŵudas unfurled a flag of revolt.

He decided not to marry. He decided to let go of thē possibility of family life. ShŠambhŵudas became Darbaridas not for hīs economic survival. Indeed, hē certainly is not a utilitarian, but hē hād to make thē compromise for thē sake of thē survival of hīs Art. His decision not to marry was repentance for thīs compromise.

Thē parallel tradition will topple if Art becomes "Darbaridas". If ShŠambhŵudas loses it will be a loss for Mithŵila. It is not just Jagdishš Prasad Mandal whŵo will lose, it is thē entirety of Mithŵila whŵo will lose in hīs defeat.

Will Mithŵila hēed thīs warning of ShŠambhŵudas?

BAJANTA-BUJHANTA

It is a collection of seed stories.

Thē title seed-story Bajanta-Bujhanta (trans. talking-understanding) is a story of a parrot, whŵo is Bajanta-Bujhanta. In thīs collection of seed stories, thēre is more symbolism like thēse thān

in the writer's other stories.

In Chāukidari we see a labourer working even in the eighth month of her pregnancy, by tying a rope around her waist and stomach.

This story Pator has dedicated to the famous seed-story activist Manoj Kumar Karn (alias Munnaji), and he assigns a piece of symbolism too. "Like a dark room which has serpents all around, like that are we too". This moves the seed story further forward. And Samdahai says "Oh, you have become the listener of the very language of the crow."

TAREGAN

This book lacks complex plotlines or complicated symbols for the simple reason that it was written to instil good values in children.

But here, the whole story is a symbol. When Subhas Chandra Bose's father tells him that sleeping on the ground is not enough, it leaves a remarkable imprint on his mind. What this man did later for India is known to all. Satya Vidya Bhārdwaj says that "Knowledge is bigger than heaven."

ThĦis collection is not only of importance in chĥildren's literature. It expands thĥe hĥorizons of seed stories too.

GEETANJALI

Chĥalu Uchĥitpur poem features a place called Uchĥitpur, whĥere everyone hĥas thĥe same body language and thĥe same clothĥing. In thĥis land, thĥere is no difference between fire and water.

Thĥe "new moonlike full moon" tells us many thĥings about thĥe deformed "bedhĥab roop".

Yaar Yau is a song of tragedy. It describes everythĥing thĥat hĥas been washĥed away in a flood, including thĥe washĥing away of thĥe spirit and thĥe sense of existence.

He dedicates thĥe song to Shĥ. Rajnandan Lal Das's 'Yug-Yug', whĥere hĥe hĥas described hĥow all doors close whĥen one is entrapped in a spiderweb.

Thĥis complete collection of thĥe song is dedicated to Professor Udaya Narayana Singhġ Nachĥiketa'. All thĥe songs in thĥis collection are lyrical.

RAIT-DIN

Baba did not understand thĥe mischĥief of thĥe

barren trees. He tilled and ploughed and planted the trees. But then those trees became the abode of dead souls. They did not touch the soil, reaching the sky by holding the top.

Halluk Kaaj (trans. easy work) details the technicalities of labour tools which make the work easy. It is an experience of satisfaction that the artists get after the completion of their work. How a world full of empathy is created, it describes that too.

Whether it is in Patta Chhimee's syrupy mental level or in "the huge-lad is condemned", the writer brings new and distinct typical Maithili verse. It makes Rait-Din distinct.

INDRADHANUSHI AAKASH

We listen as someone sings Nachari (Maithili songs about Lord Shiva Songs) while fully swinging his voice and body. The spirituals and supernaturals have found their places. One is assembling (or creating), and the other is disassembling. The change is a mere game.

The poet is incredibly careful in his selection of words and subjects. Mystery, disappointment, answers, along with questions and hope, all keep

coming and going.

TEEN JETH EGARHAM MAAGH

In GhGare-GhGare every hŏusehŏold is lit up by a diya, but thŕe whŕole village is in darkness.

In Kaushŕal-Jakhkain we are told whŕy thŕe land turned barren and hŏw thŕe dark village ended up in its sorry state.

In Aas Prem Sang, hŏpe returns to thŕe village.

SARITA

Here, Jagdishŕ Prasad Mandal's verse keeps raising questions. It keeps on questioning.

His poetry shŕows a painful awareness of facts and constantly brings up questions, even in its conclusion.

If you compare hŕis poetry withŕ hŕis prose, you will find muchŕ more pessimism in it, unlike hŕis hŏpe-filled prose. Thŕe shŕort lengthŕ of thŕe poems does not give hŕim time to analyse thŕe questions, to find thŕe answers. So, hŕe keeps on raising questions and only questions, poking at thŕe readers to look for thŕe solutions thŕemselves.

This type of verse is an intriguing first for Maithili literature.

(Language editing by Astha Thakur)

Survey of some more books by Jagdish Prasad Mandal

Ulba Chaur: Short Story, Shrutipublication, New Rajendra Nagar, (New Delhi), 2013

It is a collection of thirteen short stories, every story of this collection depicts the ups and downs of life, it investigates the causes of the problems and puts forward solutions after giving it modernistic solutions.

Ardhangini: Short Story, Shrutipublication, New Rajendra Nagar, (New Delhi), 2013

This is a collection of twenty short stories. He depicts vividly the distress that salaried people face. On the other hand, he compares it with the jovial life of the agriculturists. At the same time, he takes head-on the pseudo-beliefs and other social problems faced by the village people and offers solutions. He underlines the caste-based occupations and delineates their importance and necessity for maintaining a good life in villages.

Satbhāiṃ Pokhāir: ShṢort Story, ShṢrutiPublication, New Rajendra Nagar, (New Delhī), 2013

ThṢis book hās so far been run into four editions.

Bhākmor: ShṢort Story, ShṢrutiPublication, New Rajendra Nagar, (New Delhī), 2013

ThṢe collection hās nine shṢort stories. ThṢe web ("ojhāri") and othṢer stories deal withṢ thṢe post-1947 period and deal withṢ thṢe degradation of democratic values and thṢe deformation of public institutions.

Nai Dhāraiye: Novel, ShṢrutiPublication, New Rajendra Nagar, (New Delhī), 2013

ThṢis novel is thṢe fulfilment of thṢe religion of literary creation, whṢich hās been faithṢfully by thṢe authṢor. It reflects thṢe face of society thṢroughṢ its moving depiction of life.

Krantiyog: ShṢort Story, PallaviPrakashṢan, Nirmali, Supaul, (Bihār), 2017

It contains six stories. ThṢe problem of drainage hās arisen due to thṢe construction of hīghṢways and link roads, hīghṢ-plinthṢ buildings, and hṢouses. ThṢe damage to thṢe environment and thṢe problem of flood arising out of thṢis hāve been

depicted well. Thē number and area of ponds, well and orchards are declining. So, thē thōrny plants hāve abounded leading to a loss of hārvest.

Subhīmāni Jīngi: ShŚort Story, PallaviPrakashśan, Nirmali, Supaul, (Bihār), 2018

Thē authōr hās vividly depicted thē thīrd gender problem. An adolescent ShŚyama is neithēr a male nor female, so thē people, including thē mothēr, decide to hānd over ShŚyama to thē Kinnars. But thē fathēr rose in favour of thē boy and decides to provide hīm with all such skills necessary for a respectable life. He gives an example of Lord ShŚiva whō is called hālf male and hālf female (Ardhđānarishśwar), and of Krishśna whō enters thē group of females by transforming hīmself into ShŚivani. Thē mothēr, seeing thē resolve, also comes on thē side of hēr hūsband.

Thē problem of othēr sex, hītherto unknown in Maithīli literature, hās come to thē attention of thē authōr. ShŚyama is a chīld thāt is indisputable. ShŚyama hās every rīghť to live a dignified and respectful life and for thāt necessary skills are required and would be provided to hīm. Thē siblings convince thē mothēr but after thē stories of ShŚiva and Krishśna are placed before hēr, shē goes in repentance as to whōy shē was not taught thēse stories earlier. Thē thīrd sex,

particularly in the village society, has been shown with a new perspective. Other stories of the collection also throw light on other aspects for example the issue of "Mathas" and asceticism in "Babak Bag-Bagiya" and the resolution of disputes in a village in "Kukurpan". In "Herayal Jingi" the issue of development in the village post-independence has been described with the example of Kamalpur village, the issue of caste and faulty development model has been given a fresh treatment.

Subhmani Jingi (A respectful life) 2018 is a collection of short stories consisting of eight stories. The second short story is named Subhmani Jingi, which is the title of the book also. This book was written between the 23rd of January 2018 and the 9th of March 2018. Pallavi Prakashan has published this book, Nirmali. A night-long tri-monthly reading session of short stories (Sagar Rati Deep Jaray) is held in Maithili at different venues. The 97th such reading session was held on 24.03.2018 at Berma village in the convener ship of writer Sh. Kapileshwar Raut. This village happens to be the village of Sh. Jagdish Prasad Mandal also. On that occasion, this book was launched (released).

All eight stories of this book depict the constant changes in the life of a village person vividly.

Thē eighṭ stories of thīs book consist of:

1. Kekra Lel Kelau: written on 23.01.2018
 2. Subhīmāni Jīngi: written on 28 Jan 2018
 3. Babak Bag-Bagiya: written on 3 Feb 2018
 4. Ab-Tab: written on 7 Feb 2018
 5. Agilahā: written on 11 Feb 2018
 6. Kukurpan: written on 28 Feb 2018
 7. Herayal Jīngi: written on 5 Mar 2018
 8. Ashśa Par Paani PhĀir Gel: written on 9 Mar 2018
1. Kekra Lel Kelau:

Thīs shōrt story begins with a conversation among people sitting around a bonfire on winter days. Bhōgilal bhāy is an Ayurvedic Doctor whō is not able to keep hīs hēalth well. His family also became disconcerted, all hīs family except hīs wife migrated to cities. Thē conversation goes on regarding thē environment and othēr aspects of thē socio-environment of village people, whīch hās chānged for some people whō were not able to cope with it.

2. Subh̥imani Jingi

Th̥e auth̥or h̥as vividly depicted th̥e th̥ird gender problem. An adolescent Sh̥yama is neith̥er a male nor female, so th̥e people, including th̥e moth̥er, decide to h̥and over Sh̥yama to th̥e Kinnars. But th̥e fath̥er rose in favour of th̥e boy and decides to provide h̥im with̥ all such̥ skills necessary for a respectable life. He gives an example of Lord Sh̥iva wh̥o is called h̥alf male and h̥alf female (Ardh̥danarish̥war), and of Krish̥na wh̥o enters th̥e group of females by transforming h̥imself into Sh̥ivani. Th̥e moth̥er, seeing th̥e resolve, also comes on th̥e side of h̥er h̥usband.

Th̥e problem of oth̥er sex, h̥ith̥erto unknown in Maith̥ili literature, h̥as come to th̥e attention of th̥e auth̥or. Sh̥yama is a ch̥ild th̥at is indisputable. Sh̥yama h̥as every righ̥t to live a dignified and respectful life and for th̥at necessary skills are required and would be provided to h̥im. Th̥e siblings convince th̥e moth̥er but after th̥e stories of Sh̥iva and Krish̥na are placed before h̥er, sh̥e goes in repentance as to wh̥y sh̥e was not taught̥ th̥ese stories earlier. Th̥e th̥ird sex, particularly in th̥e village society, h̥as been sh̥own with̥ a new perspective.

3. Babak Bag-Bagiya

This short story deals with the issue of "Mathas" and asceticism. Goverdhan Das was a poor child whose parents died while he was young. He becomes the successor of Mahant Gokul Das. Through his story, the author travels to the hinterland and presents the untouched states of village life. Through his gardens, the Baba was getting remembered but now these gardens are vanishing due to poor upkeep.

4. Ab-Tab:

The vegetable articles used during the village feast are the medium through which the author takes the issue of development affecting village life.

5. Agilahā

Pakshadhar's Uncle returns to the village after retirement. Munilal is his cousin. Munilal's daughter is widowed. Munilal and his daughter Savitri are the objects through which Pakshadhar wants his reform agenda to go through.

6. Kukurpan

The method of resolution of disputes in the village is the subject matter in "Kukurpan". The

resolution can be provided only by a person who is capable of being so.

7. Herayal Jingi

In "Herayal Jingi" the issue of development in the village post-independence has been described with the example of Kamalpur village, the issue of caste and faulty development model has been given a fresh treatment.

8. Ashśa Par Paani PhĀir Gel

Lalit is a literate agriculturist. He starts farming sunflowers. Through his experiments, the author finds space for detailing actual problems faced by the agriculturists, the ravage of nature and so on.

Dekhīl Din: ShĀort Story, PallaviPrakashśan, Nirmali, Supaul, (Bihār), 2018

A family which is lived for three generations in a village and a family whose second generation has migrated to the town have been compared. The superiority of the former has been established in the title short story of the collection.

Gapak Piyahāul Lok: ShĀort Story, PallaviPrakashśan, Nirmali, Supaul, (Bihār), 2018

Thĩis is a collection of thĩirteen shřort stories. Thĩe title shřort story deals withĩ hĩave depicted thĩe society existing at thĩe time of thĩe permanent settlement-Zamindars. Thĩe resources were hĩeld by a few, thĩe system continued in Independent India. Thĩe people started capturing thĩe lands resulting in litigation. Thĩe title shřort story depicts one suchĩ litigation involving thĩirty-five people along withĩ Deenbandhĩ Kaka. On thĩe day of thĩe judgment of thĩe case, thĩere hĩappened a bus accident whĩichĩ was carried.

Lahĩsan: Novel, PallaviPrakashĩan, Nirmali, Supaul, (Bihĩar), 2018

BIRTHMARK (Lahĩsan): It is a story of a person from a village, whĩo gets disenchantĩd withĩ city life, whĩere morality- bothĩ social and personal- hĩas no meaning. It describes vividly thĩe village and city life, and in thĩat description, one finds no chĩarm in city life for ordinary class people. Its plot revolves around personal uphĩeavals, but thĩe actual beauty of thĩe novel lies in its vivid presentation of city and village life from thĩe point of view of economically lower-class people.

Rahĩe Joker Pariwar: Shřort Story, PallaviPrakashĩan, Nirmali, Supaul, (Bihĩar), 2020

The loss of livelihood is the major reason for the migration from Mithila. But the people who migrate include the well-offs also who migrate for an easier life. So, thirty years ago, despite being well off Shantinath left Champur and migrated to Shanti Niketan (Shanti- peace!) in search of peace. And even when some people from his village found him, he had no regret. Unlike his other books, this migration of the well-off in search for peace compares and depicts the tussle around the social life of Mithila.

Gamak Jingi: Short Story, Shrutipublication, New Rajendra Nagar, (New Delhi), 2009

This collection of short stories contains nineteen short stories. The author was given Tagore Literature Award (Sahitya Akademi) for this book. Every story in this book depicts the hardness of village life. The people have to bow before natural calamities. However, the people in these stories rebound without exception and refuse to let down or migrate.

Maulayal Gachhak Phool: Novel, Shrutipublication, New Rajendra Nagar, (New Delhi), 2009

It is his first novel which deals with the problem

of migration from the villages. The novelist envisages the rejuvenation of worn-out systems which will stop migration.

Utthan-Patan: Novel, Shrutipublication, New Rajendra Nagar, (New Delhi), 2009

Even the laziest can move forward if he has a desire for economic improvement. Shyamand brings technology to agriculture. Unity is essential if one must stop the breaking of and migration from villages.

Jingikjeet: Novel, Shrutipublication, New Rajendra Nagar, (New Delhi), 2009

The writings which deal with village life are full of negative forces. The author puts a break on the disappointment arising out of such negative writings about village life.

Mithilak Beti: Drama, Shrutipublication, New Rajendra Nagar, (New Delhi), 2009

This is a drama dealing with the miserable life of daughters in the villages of Mithila. There are many forms of discrimination, the author has chosen the deformation of relations after the marriage of the female. The reason for it is enshrined in the unequal treatment between daughter and son from the day he or she is

born.

Taregan: Inspirational Story Compilation, ShŚrutiPublication, New Delhġi, 2010

Thġis is chġildren's literature and is a collection of 111 inspirational seed stories whġichġ includes thġe gist of some masterpieces from thġe world literature curated for thġe chġildren.

Jeevan-Maran: Novel, ShŚrutiPublication, New Rajendra Nagar, (New Delhġi), 2010

Thġe spiritualism in thġe authġor comes to thġe fore, thġe real life would be thġe afterlife.

.

JeevanSanghġarshġ: Novel, ShŚrutiPublication, New Rajendra Nagar, (New Delhġi), 2010

Thġe authġor compares two villages thġe Banspura, whġichġ hġe tells us is thġe less developed and thġe Sisauni, whġichġ is comparatively more developed. Thġe comparison is based on thġe perception of developed and less developed among thġe people of thġe villages, whġichġ is thġe view of thġe authġor as well. Thġe Sisauni people hġave a middle schġool, thġey hġave thġeir Public Durga Pooja in thġeir village and thġe fair is organized thġere. But thġe Banspura

people have none of these although they do organize on an individual basis a 24-hour kirtan and public langars occasionally. But the Barhara village is more developed than these two villages. They have a High School, and they organize more public functions. And lo! Here comes the Kathara village. It is the most developed where besides the High School, there is a hospital also, and they organize several other public functions.

Bajanta-Bujhanta: Seed Story, ShŚruti Publication, New Rajendra Nagar, (New Delhi), 2013

This is a collection of sixty-eight seed stories which have been woven around different social issues. The ensuing social changes and upheavals going around the villages at the individual and social levels are the themes for the stories of this collection.

- Gajendra Thakur, editor, Videha (Be part of Videha www.videha.co.in -send your WhatsApp no to +919560960721 so that it can be added to the Videha WhatsApp Broadcast list.)

apṇa
māṭṭajṇa editorial.staff.videha@gmail.com pṛa
pṛaḥa:u.

1.2. ãkə 361 a: 362 pəɾə tɪppəɲi:

ॐkə 361 pəɾə t̪ɪppəɳiː
aːtʃaːrjə raːmaːɳ̌əðə m̌əðələ

ṣ̌əpaːďəkiːjə meː m̌əɪt̪ʰɪliː ṣ̌aːhɪt̪jə əkaːďəmiː meː
bʰřəṣ̌taːtʃaːrə keː ṣ̌ət̪iːkə ṣ̌əmiːkṣaː kəɪlə geːlə

həjə.ə_I be:rə dʒe: sʌdəsʃə bəŋələŋə həjə sʌga:
 sʌbʌdʰi: ke: tʃiŋlə ge:lə həjə.dʒe: pəriuɑ:rəuɑ:də
 ke: dʒo:təkə həjə.dʒo:sərə o:rə dʒədʒə sʌbhə
 dʒro:ŋɑ:tʃɑ:rjə bəŋlə hətəŋə .dʒe: mu:lə mətʰili:
 le:kʰəkə sʌbhə ke: upe:kʃɑ: ke: ru:pə me: əgu:tʰɑ:
 kɑ:tə rəhələ hətəŋə.uo: e:kələujə hətəŋə tʃərtʃi:
 le:kʰəkə rɑ:dʒəde:uə mədʒələ.

məitʰili: sɑ:hɪtʃə me: gʰo:tɑ:lɑ:

mitʰila: -məitʰili: me: du:tɑ: uɪdʒɑ:pəti bʰe:ləŋə.
 dʒjo:tʃuərə tʰɑ:kurə (1290-1350) sʌ: pu:rə
 sʌ:ləkəŋə ŋɑ: dʒɑ:tʃi me: uɪdʒɑ:pəti bʰe:ləŋə .uo:
 əpəŋɑ: sɑ:hɪtʃə pərə uɪdʒɑ:pəte ŋɑ:tʃo: furu:
 kələŋə.uo: ŋɑ:tʃə sʌpu:rŋə mitʰila: me: lo:kə
 ʃɪkʃəŋə kərətə rəhe:. dʒe:kərə tʃərtʃi: dʒjo:tʃuərə
 kəle: hətəŋə.dʒo:sərə uɪdʒɑ:pəti (1352-
 1448)dʒəjo:tʃuərə ke: bɑ:də me: bʰe:ləŋə.dʒe:
 dʒɑ:tʃi ke: bɑ:bʰəŋə rəhələŋə.uo: sʌskritə ɑ:
 əvəhətʃə me: sɑ:hɪtʃə rəfʃəŋɑ: kələŋə.

pərətʃu məitʰili: sɑ:hɪtʃə me: ŋɑ: uɪdʒɑ:pəti ke: kɪti
 ke: bɑ:bʰəŋə uɪdʒɑ:pəti ke: kələ dʒɑ: rəhələ həjə.

e:go: dʒəŋɪkə əkʰəbɑ:rə me: le:kʰəkə prəvi:ŋə
 ŋɑ:rɑ:jəŋə tʃəudʰəri: lɪkʰəitə hətəŋə -

uɪro:dʰə, ŋɪdɑ: ɑ: ɑ:lo:tʃəŋɑ:kə bɑ:bədʒu:də
 uɪdʒɑ:pəti kəuɪ ko:kɪlə, məhɑ:kəuɪ, dʒəŋəkəuɪ bəŋɪ
 ge:lɑ:hə.lo:kə huŋəkərə sʌdʒe:ʃə ke: hɑ:tʰō:hɑ:tʰə
 sʌi:kɑ:rə kəjələkə.əpəŋə sʌhədʒə -sʌdərə məitʰili:

rətfəṇa: śabʰa e:ṭarkə dʒəṇəṣuləbʰa tʃʰələ dʒe: lo:kə
 o:kəra: hriḍəjēgəmə kəjə le:ləkə.dʒəṇə - dʒəṇə ke:
 kəṭʰa me: əpəṇə de:ṣilə bəjəṇa: (ma:ṭribʰa:ṣa:)
 rətfəṇa:kə ka:rəṇə pəhūṭʃi ge:la:hə
 uḍja:pəṭi.huṇəkəṇə ṇəṭʃa:ri:,məhe:śaba:ṇi:,ra:ḍʰa:
 -bīrəhə ,ṇō:kə dʒʰō:kə a:ḍi əṇe:kō: məhəṭuəpu:rṇə
 rətfəṇa: śā śama:dʒə mē: śa:hīṭjīkə ḍʰa:ra: e:he:ṇə
 bəhələ dʒe: uḍja:pəṭikə pəḍa:uəli pərə ṇa:ṭʃə
 pərəmpəra: -uḍja:pəṭə ṇa:ṭʃə ṭəkə prəṭʃələṇə me:
 a:bi ge:lə.

uḍiṭə ho: ki dʒəṇəuərgi:jə śama:dʒə me: e:hi
 uḍja:pəṭi ṇa:ṭʃə ke: śəha:re: ʃikṣa:kə śamutʃiṭə
 prəṣa:rə ho:bəjə la:gələ miṭʰila:kə lo:kə śama:dʒə
 me:.

ulle:kʰəṇi:jə həjə ki dʒjo:ṭʃuəṇə pu:rūə śe: uḍja:pəṭi
 ṇa:ṭʃə me: uḍja:pəṭi pəḍa:uəli: ke: ṇṛiṭjə əbʰiṇəjə
 ho:ṭṭə rəhe:..ə_1 uḍja:pəṭi ke: ba:re: me: kəjmi:rə
 əbʰiṇəuə guṭṭə (ḍəjəmə ʃəṭa:bḍi: ke: āṭə a:
 e:ga:rəhəmə ʃəṭa:bḍi: ke: pra:rābʰə) -i:juəṇə
 prəṭja:bʰiḍʒna: -uībʰərṣəṇi: grāṭʰə mē: līkʰələ həjə.

ʃri:ḍʰərə ḍa:śə ke: śāḍuktīkəṇa:mrīṭə (rətfəṇa:
 11pʰərəbəri: 1206 mādʰjəka:li:ṇə miṭʰila: le:kʰəkə
 uḍʒəjə kuma:rə ṭʰa:kurə) ʃri:ḍʰərə ḍa:śə uḍja:pəṭi
 ke: pā:ṭʃəṭa: pəḍə uḍḍʰriṭə kəliṇi həṭəṇə dʒe:
 uḍja:pəṭi ke: pəḍa:uəli: ke: bʰa:ṣa: həjə.

dʒa:uə ṇə ma:ləṭi: kərə pərəga:śə ṭa:ue: ṇə ṭa:hi

məḍʰukəɾə uɪlɑːʂə.ɑː mũḍəlaː mukulə
mækəɾəḍḍə, d͡ʒəjoːt͡ʃuəɾə (1275-1350)ʂəʂtʰə
kəlloːlə.ətʰə uɪd͡ʒɑːpəṭtə uəɾnəḥə..

əʂtəmə kəlloːləkə..ətʰə rɑːd͡ʒjə uəɾnəḥə..mēː
uɪd͡ʒɑːpəṭtəkeː ulleːkʰə kəɪleː hətəḥə.ʂeː uɪd͡ʒɑːpəṭt
təṭteːkə prəʂiḍḍʰə bʰə geːlə rəheː d͡ʒeː d͡ʒjoːt͡ʃuəɾə
teːkəɾə ulleːkʰə ṇɑːt͡ʃəkə ruːpə meː kəɪləi rəhələḥə.

upəɾjuktə kəṭʰəḥə ʂeː ʂpəʂtə həjə kiː uɪd͡ʒɑːpəṭt
ṇɑːt͡ʃə ṇɑːi uɪd͡ʒɑːpəṭt keː həjə. pəɾəṭtu aːbi ʂɑːhɪt͡ʃikə
gʰoːtɑːlɑː kə keː bɑːbʰəḥə uɪd͡ʒɑːpəṭt keː kriṭt
bəṇɑːjələ aː bəṭɑːoːlə d͡ʒɑː rəhələ həjə.ə_ɪ ʂɑːhɪt͡ʃikə
bʰrəʂtɑːt͡ʃɑːrə keː kəɾəgəɾə ṇiḍɑː hoːjə keː t͡ʃɑːhiː.

-ɑːt͡ʃɑːrjə rɑːmaːṇəḍḍə məḍḍələ ʂɑːmaːd͡ʒikə t͡ʃiṭtəkə
ʂəhə ʂɑːhɪt͡ʃəkɑːrə ʂiːtɑːməɾʰiː.

əpəḥə

məṭtəuḍə editorial.staff.videhəa@gmail.com **pəɾə**
pəṭʰɑːu.

əḱə 362 pəɾə t͡ʃippəṇiː

बात ई जे सभटा सूचना आ सचैत पात्रक माध्यमस
पहुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचैत पात्रक माध्यमस
लेखक एहि अनुसन्धानकें रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकें
बढ़वैत पहुआ कका कहैत छथिन, “पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन
द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन
द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

मैथिली उपन्यास : समय समाज आ सवाल : 257

हिन्दी विभागमे प्रोफेसरक पद पर कार्यरत

कयने छलाह । एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगरसँ दू कोस पश्चिममे देखि सकैत छी । एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकाननक अनुमान रहनि, जे ई बान्ह सम्भवतः कोनो किलाकें रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत । मुदा बुकानन के मतसँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलखिन । ओ साफ कहलनि जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत जे नदी पश्चिम दिस नहि बहय लागय ।” एहि तरहेँ बान्हक माँ बहत रास शोध अन्वेषणक निष्कर्ष अछि । उन्नतात्मक उपयोग पराशर

भारतवर्ष में बिहार में कोसी नदी को बांधने का काम 12वीं शताब्दी में किसी राजा लक्ष्मण द्वितीय ने करवाया था और इस काम के लिए उसने प्रजा से 'बीर' की उपाधि पाई और नदी का तटबन्ध 'बीर बांध' कहलाया। इस तटबन्ध के अवशेष अभी भी सुपौल जिले में भीम नगर से कोई 5 किलोमीटर दक्षिण में दिखाई पड़ते हैं। डॉ. फ्रांसिस बुकानन (1810-11) का अनुमान था कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा के लिए बनी बाहरी दीवार रहा होगा क्योंकि यह बांध धौस नदी के पश्चिमी किनारे पर तिलयुगा से उसके संगम तक 32 किलोमीटर की दूरी में फैला हुआ था। डॉ. डब्ल्यू. डब्ल्यू. हन्टर (1877) बुकानन के इस तर्क के साथ सहमत नहीं थे कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा दीवार था। स्थानीय लोगों के हवाले से हन्टर का मानना था कि अधिकांश लोग इसे किले की दीवार नहीं मानते और उनके हिसाब से यह कुछ और ही चीज थी मगर वह निश्चित रूप से कुछ कहने की स्थिति में नहीं थे। फिर भी जो आम धारणा बनती है वह यह है कि यह कोसी नदी के किनारे बना कोई तटबन्ध रहा होगा जिससे नदी की धारा को पश्चिम की ओर खिसकने से रोक जा सके। लोगों का यह भी कहना था कि ऐसा लगता था कि इस तटबन्ध का निर्माण कार्य एकाएक रोक दिया गया होगा।

upəŋja:ʂəka:rə ke: tʃʰəɪtʰɪ, pə̃kədʒə pəra:ʃərə (dʒələ
prā:tərə upəŋja:ʂə)
dʊkʰədʊ
RabindraChČaudhdary

bədə dʊrbʰa:gjəpu:rŋə, a:pəttɪdʒəŋəkə a:
a:pəra:dʱɪkə kɾɪtʃə..
KumarManojKashşyap

i:ʂəbʰə pərɪɪ bəɦuɬə tʃɪɪɪtə tʃʰi:.
R N Mishşra

dʊrbʰa:gjəpu:rŋə
KalpnajhJaPatna

a:hɪre:ba:..! pʰe:rə i: ke: tʃʰəɪtʰə?
pə̃kədʒə pəra:ʃərə (dʒələ prā:tərə upəŋja:ʂə)
ɦe: bʰəgəɬa:ŋə..! i: tʰi:ke: tʃo:re: tʃʰəɪtʰə.
UmeshşMandal

ŋi:kə. e:həŋə tʃo:rə ke:rə dʊ:kʰa:rə kərəbə dʒəru:ri:

pǝkǝdʒǝ pǝrɑːfǝrǝ (dʒǝlǝ prǎːtǝrǝ upǝnjɑːsǝ)
Gaurinathː oːkǝrǝ tǝ lɛːkʰǝkiːjǝ dʒiːuǝnɐː tʃiːriː pǝrǝ
tʃikǝlǝ tʃʰǝi ɑː tǝkǝrɑː prǝfǝrǝ dɐːbǝ'ʊɑːlɑː sʰeːhɔː
mǝitʰiliː mɛː kǝmǝ nǝɦɪ.

eːhǝnɐː tʃiːrǝ loːkǝ sǝbʰǝ mǝitʰiliː ɑːrǝ mitʰilaː kɛː
ǝɦɪtǝ kǝrǝjǝ mɛː sǝdǝuǝ ɑːguː rǝhǝitǝ tʃʰǝtʰɪ
JhǝPrasanna

eːkǝrɑː koːrtǝ mɛː lǝʌdʒɛːbɑːkǝ tʃiːɦɪː
yɔːgɛːndrǝ pɑːtʰǝkǝ uɪjoːgiː
+91 98310 37532
Subh̥b̥ash̥śCh̥C̥andraYadavː I condemn it. Th̥t̥
th̥t̥ief must be exposed.

ǝtɪ dʊkʰǝdǝ, nɪndǝniːjǝ
ManojPath̥tak

sʰɑːdǝrǝ ɑːbʰɑːrǝ.
koːtǝ kǝrǝ sǝkǝitǝ hǝtǝnǝ. pǝrǝtʊ fɾoːtǝ kɛː tʃǝrtʃiː
kǝrǝnɑːiː ɑːuǝʃjǝkǝ hǝjǝ.nǝ tǝ sʰɑːɦɪtʃjǝkǝ tʃiːriː
mɑːnǝlǝ dʒɑːjǝtǝ.
RamanandMandal

ɡʰǝnjǝʊɑːdǝ.
VidehǝKesh̥śavBh̥B̥ardwajDelh̥i

Nabo Narayan Mish̥śra
dʊrbʰɑːɡjǝpuːrǝ sʰtʰɪtɪ

Mukund Mayank
Ohō

prəḍi:pə puṣpə
bəhuṭə kʰəra:pə ba:t̪ə.

Abh̥bilash̥ Th̥Takur
gʰriŋiṭə ka:rjə! ləḍʒd̪ʒa: d̪ʒo:gə

Ajit Kumar Jh̥ja
pəṭa: ṇəhi la:d̪ʒo: ṇəhi ləgəiṭə t̪ʰəŋhi e:həṇə
prəuṛiṭi ua:la: məha:ṇubʰa:uə ṣəbə kē:. e:həṇə
lo:gə ṣəbə kē: le:lə ṣe:ho: ələgə ṣ̌ə purəṣka:rəkə
gʰo:ṣəṇa: ho:jəba:kə t̪ʰa:hi:. pərɖa:pʰa:jə kərəba:kə
le:lə əpəṇe: kē: ṣa:d̪ʰu ua:d̪ə .

Ramesh̥ Kumar Sh̥Sarma
purəṣka:rə pa:bəi ke: d̪ʒəld̪əba:d̪ʒi: he:t̪əi

Kunal
upəŋja:ṣə a: t̪əkəra le:kʰəkəkə ṇa:mə gʰo:ṣiṭə kəru

Ash̥shish̥ Anch̥cin̥h̥nar
Kunal d̪ʒi:, d̪ǯə ko:ṇo: ṣəma:ŋjə pa:t̪ʰəkə i: prəjṇə
put̪ʰəṇe: rəhiṭəṭ̪ʰi t̪əkʰəṇə həməra: ṇi:kə la:gəiṭə.
prəbudd̪hə pa:t̪ʰəkə o: le:kʰəkə uərgəṣ̌ə i: prəjṇə
e:ba:kə məṭələbə t̪ʰəi d̪ʒe: ṣṭ̪ʰiṭi gəb̪ʰi:rə bʰəə/ge:lə
t̪ʰəi. o:ṇa: d̪ʒəkʰəṇə put̪ʰiṭje: d̪e:ləh̪ũ ət̪ʰi t̪əkʰəṇə

e:kəɾə uttəɾə ətʃi- po:tʰi:, dʒələprɑ:təɾə, pəkəɖʒə
pəɾa:fəɾə. e:ɦɪ po:tʰi:kə gəɖəgəɖi: a:lə:tʃəkə,
kəmələ:nəɖɖə dʒʰa:.

Kunal

Ashśishś Anchċinhñar ḍʰəṇṇəuɑ:ɖə .

e:nɑ: śɑ:ɾuəbhəumə dʒəkā: tʃʰə_I dʒe: be:śə gəbhɪ:rə
ɑ:ɾo:pə ləgɑ:o:lə dʒɑ:I tʃʰə_I muɖɑ: nɑ:mə nə_I le:lə
dʒɑ:I tʃʰə_I.e:nɑ: həməɾɑ: hə:ɪpo:kɾe:ʃi: kə tʃʰəɾəmə
ləgə_Ie: i: əṇəśo:hā:tə tʃʰi:

ɑ:bə nɑ:mə lə ge:lə tʃʰə_I. tə həməɾɑ: ləgə_Ie: dʒe:
pəkəɖʒə pəɾa:śəɾə (upəṇəja:śəkɑ:rə) ɑ:
kəmələ:nəɖɖə dʒʰa: (a:lə:tʃəkə) ke: bɑ:dʒəkə tʃɑ:ɦi:

.

Lakshśman Jhċa Sagar

e:ɦe:nə tʃo:rəkə śɑ:mɑ:dʒɪkə bəɦɪʃkɑ:rə ɦe:bɑ:kə
tʃɑ:ɦi:ɑ:gɪ pɑ:nɪ tʰɑ:ɪtʰə ɖe:bɑ:kə tʃɑ:ɦi:.mũhə me:
kɑ:ri: tʃuṇə le:pɪ ke: gəɖəɦɑ: pəɾə śəɾe:ɑ:mə
gʰuɾe:bɑ:kə tʃɑ:ɦi:.e:ɦe:nə kuɖəʃɑ: kəjə ɖe:bɑ:kə
tʃɑ:ɦi: dʒe: pʰe:rə kjo: e:ɦe:nə gʰɪɾɪtə kɑ:dʒə nɪ
kəɾəjə.

Chċitragupta Chċitragupta

ətʃəntə ɖukʰəɖə

dʒəgəɖɑ:nəṇɖə dʒʰa: 'məṇu'

mɪtʰɪlɑ: mətʰɪli:me: śɑ:ɦɪtʃəkə tʃo:ri: dʒəgəɖʒɑ:ɦɪɾə
ətʃɪ. muɖɑ: ɑ:bə śɑ:ɦɪtʃə əkɑ:ɖəmi: ɑ: o:kəɾə

le:kəkə ɖuɑ:rɑ:.... bəhʉtə nĩɖəni:jə kɑ:dʒə, e:he:nə
e:he:nə lo:kəkẽ: əvəjə ɖe:kʰɑ:rə kərəbɑ: tʃɑ:hi:

əpənə

mə̃təujə editorial.staff.videhəa@gmail.com **pərə**

pətʰɑ:u.

2.gəɖjə kʰəŋdə

2.1.kuɑ:rə məno:dʒə kəjəpə- tɾe:nɖə

2.2. a: tʃa: rjə ra: ma: ɳə d̪ə m̪ə d̪ə lə- ka: mə s̪e: ra: mə
ki: o: rə

2.3. a: tʃa: rjə ra: ma: ɳə d̪ə m̪ə d̪ə lə- jə fo: d̪a: ma: jə

2.4. mə ha: ka: ɳt̪ə pr̪ə s̪a: d̪ə- 3 t̪a: bi: h̪ə ɳi k̪ə t̪ha:

2.5. s̪ə t̪o: s̪ə ku ma: rə ra: jə 'b̪ə t̪o: hi:'- m̪ə g̪ə r̪ə u ɳa:
(u p̪ə ɳja: s̪ə- k̪ə e: p̪ə 9)

2.6. d̪z̪ə g̪ə d̪i: jə pr̪ə s̪a: d̪ə m̪ə d̪ə lə- k̪ə t̪ t̪ t̪ j̪

2.7. d̪z̪ə g̪ə d̪i: jə pr̪ə s̪a: d̪ə m̪ə d̪ə lə- mo: t̪ə p̪ə r̪ə
(d̪ha: ra: u a: h̪i k̪ə u p̪ə ɳja: s̪ə s̪a: t̪ə m̪ə p̪ə t̪a: u)

2.8. r̪ə bi: ɳ d̪r̪ə ɳa: ra: j̪ə ɳə mi f̪r̪ə- ma: t̪ r̪i b̪ h̪u: mi
(u p̪ə ɳja: s̪ə)- 19 mə k̪ə e: p̪ə

2.9. d̪ k̪i f̪ə ɳə ka: ri: g̪ə r̪ə- ə ka: d̪ə mi: pu ru: s̪ka: r̪ə u ə la:
ɳā: g̪ə i r̪ə (h̪a: s̪jə k̪ə t̪a: k̪ə s̪ə)

2.10. d̪z̪ə g̪ə d̪i: jə pr̪ə s̪a: d̪ə m̪ə d̪ə lə k̪ə 5 t̪a: k̪ə t̪ha:-
k̪ə t̪ha:-1 d̪z̪ə i p̪ə r̪ə s̪ə m̪pa: d̪ə ki: jə s̪ə mi: k̪ə s̪a:
ə g̪r̪e: d̪z̪i: me: s̪ə m̪pa: d̪ə ki: jə p̪r̪i s̪t̪ə p̪ə r̪ə

2.11. $\widehat{d\bar{z}ag\ddot{a}di}$: $\widehat{f\bar{a}}$ $\widehat{pr\bar{a}sa:d\bar{d}\bar{a}}$ $\widehat{m\bar{a}n\bar{d}\bar{a}l\bar{a}k\bar{a}}$ 5 $\widehat{t\bar{a}}$: $\widehat{k\bar{a}t^h\bar{a}:-}$
 $\widehat{k\bar{a}t^h\bar{a}:-2}$ $\widehat{d\bar{z}\bar{a}_{-1}p\bar{a}r\bar{a}}$ $\widehat{s\bar{a}m\bar{p}\bar{a}:d\bar{d}\bar{a}ki:j\bar{a}}$ $\widehat{s\bar{a}mi:k\bar{s}\bar{a}:-}$
 $\widehat{\bar{a}g\bar{r}\bar{e}:d\bar{z}\bar{i}:me:}$ $\widehat{s\bar{a}m\bar{p}\bar{a}:d\bar{d}\bar{a}ki:j\bar{a}}$ $\widehat{pr\bar{i}st^h\bar{a}}$ $\widehat{p\bar{a}r\bar{a}}$

2.12. $\widehat{d\bar{z}ag\ddot{a}di}$: $\widehat{f\bar{a}}$ $\widehat{pr\bar{a}sa:d\bar{d}\bar{a}}$ $\widehat{m\bar{a}n\bar{d}\bar{a}l\bar{a}k\bar{a}}$ 5 $\widehat{t\bar{a}}$: $\widehat{k\bar{a}t^h\bar{a}:-}$
 $\widehat{k\bar{a}t^h\bar{a}:-3}$ $\widehat{d\bar{z}\bar{a}_{-1}p\bar{a}r\bar{a}}$ $\widehat{s\bar{a}m\bar{p}\bar{a}:d\bar{d}\bar{a}ki:j\bar{a}}$ $\widehat{s\bar{a}mi:k\bar{s}\bar{a}:-}$
 $\widehat{\bar{a}g\bar{r}\bar{e}:d\bar{z}\bar{i}:me:}$ $\widehat{s\bar{a}m\bar{p}\bar{a}:d\bar{d}\bar{a}ki:j\bar{a}}$ $\widehat{pr\bar{i}st^h\bar{a}}$ $\widehat{p\bar{a}r\bar{a}}$

2.13. $\widehat{d\bar{z}ag\ddot{a}di}$: $\widehat{f\bar{a}}$ $\widehat{pr\bar{a}sa:d\bar{d}\bar{a}}$ $\widehat{m\bar{a}n\bar{d}\bar{a}l\bar{a}k\bar{a}}$ 5 $\widehat{t\bar{a}}$: $\widehat{k\bar{a}t^h\bar{a}:-}$
 $\widehat{k\bar{a}t^h\bar{a}:-4}$ $\widehat{d\bar{z}\bar{a}_{-1}p\bar{a}r\bar{a}}$ $\widehat{s\bar{a}m\bar{p}\bar{a}:d\bar{d}\bar{a}ki:j\bar{a}}$ $\widehat{s\bar{a}mi:k\bar{s}\bar{a}:-}$
 $\widehat{\bar{a}g\bar{r}\bar{e}:d\bar{z}\bar{i}:me:}$ $\widehat{s\bar{a}m\bar{p}\bar{a}:d\bar{d}\bar{a}ki:j\bar{a}}$ $\widehat{pr\bar{i}st^h\bar{a}}$ $\widehat{p\bar{a}r\bar{a}}$

2.14. $\widehat{d\bar{z}ag\ddot{a}di}$: $\widehat{f\bar{a}}$ $\widehat{pr\bar{a}sa:d\bar{d}\bar{a}}$ $\widehat{m\bar{a}n\bar{d}\bar{a}l\bar{a}k\bar{a}}$ 5 $\widehat{t\bar{a}}$: $\widehat{k\bar{a}t^h\bar{a}:-}$
 $\widehat{k\bar{a}t^h\bar{a}:-5}$ $\widehat{d\bar{z}\bar{a}_{-1}p\bar{a}r\bar{a}}$ $\widehat{s\bar{a}m\bar{p}\bar{a}:d\bar{d}\bar{a}ki:j\bar{a}}$ $\widehat{s\bar{a}mi:k\bar{s}\bar{a}:-}$
 $\widehat{\bar{a}g\bar{r}\bar{e}:d\bar{z}\bar{i}:me:}$ $\widehat{s\bar{a}m\bar{p}\bar{a}:d\bar{d}\bar{a}ki:j\bar{a}}$ $\widehat{pr\bar{i}st^h\bar{a}}$ $\widehat{p\bar{a}r\bar{a}}$

2.1.kuma:rə məno:dʒə kəʃjəpə- trɛ:ŋdə

kuma:rə məno:dʒə kəʃjəpə

1 tɑ: ləgʰukətʰɑ:

trɛ:ŋdə

"ɑ:bə bɑ:tə pəʰɑ:i:je:lɪkʰɑ:i: ke: ləɪhə dʒe:
bətʃɪɑ: be:ʃi: tʃəŋsəgərə ʃe: ʃɑ:ɪʃə pəʰəɪtə əfɪɪ ɑ:
dʌktərə-ɪdʒi:ŋɪjərə bəŋɪ pəɪgʰə kəpəŋi:-əʃpəʈɑ:lə
me: ŋəukəri: pəbəɪtə əfɪɪ. dʒe: pəʰəɪ me: kəŋe:
dʌbbə ʃe: ɑ:gu: dʒɑ: məŋe:dʒəmē:tə ke: pəʰɑ:i:
kəpəɪtə əfɪɪ ɑ: kəpəŋi:-əʃpəʈɑ:lə ke: məŋe:dʒərə

bʰəs d̪ʒa:i:tə ətʃɪ. məɪne:d̪ʒərə ke: a:gu: d̪əktərə-
 ɪd̪ʒi:ɲijərə ke: d̪ʒʰukəɦɪ pəɾət̪ə tʃɪəɪ a: o:kərə
 a:de:jo: ma:nəs pəɾət̪ə tʃɪəɪ. a:bə d̪ʒe: ke:jo: ko:ɲo:
 t̪e:kɲikələ d̪igri: ɲəɦɪ ləs s̪əkələ s̪e: a:gu: d̪ʒa:
 kəs s̪əɾəkə:ri: s̪e:ua: me: pɾəʃa:s̪əkə bəɲɪ d̪ʒa:i:tə
 ətʃɪ a: ʃa:s̪əɲə-pɾəʃa:s̪əɲəkə ɲi:t̪ɪ-ɲiɾd̪ʰa:rəɲə
 kəɾət̪ə ətʃɪ d̪ʒəkəra: s̪əbʰə ke: s̪ui:ka:rə kəɾəbə
 əɲɪua:r̪ə. o:kəra: a:gu: d̪əktərə-ɪd̪ʒi:ɲijərə-
 pɾəbəɟd̪ʰəkə s̪əbʰə d̪ʒʰukət̪ə ətʃɪ. d̪ʒe: ke:jo: e:ɦɪ
 t̪i:ɲu: ʃre:ɲi: me: ɲəɦɪ a:bɪ s̪əkələ s̪e: uɪd̪ʰa:jəkə-
 s̪ā:s̪əɟə a: m̪əɟri: bəɲɪ d̪ʒa:i:tə ətʃɪ. ra:d̪ʒə-ka:d̪ʒə
 me: e:kərə ɪtʃt̪ɪa: s̪əɾuo:pəri t̪əɪ pəɪghə-pəɪghə
 pɾəʃa:s̪əkə s̪e:ho: e:kəra: a:gu:
 ɲəɟəməɟt̪əkə! a:o:rə d̪ʒe: e:ɦɪ s̪əbʰə me:
 s̪əs kɪtʃɪu ɲəɦɪ bəɲɪ s̪əkələ s̪e: bəɲɪ d̪ʒa:i:tə
 ətʃɪ s̪əɟt̪ə ! m̪əɦa:t̪məa: !! e:kəra: a:gu:
 s̪əbʰə ɲəɟəməɟt̪əkə!" kəɦɪ kəs ɦəɾəkʰu: kəkka:
 t̪əma:ku: ke: zu:mə kəs̪ɪja: kəs t̪ɪʊt̪əki: me: d̪əba:
 t̪ʰo:rəkə ɲɪt̪ʃa: rəkʰəla: a: əd̪ʒe:jə d̪riɟt̪ɪjē:
 o:t̪əs bəɪs̪ələ lo:kə s̪əbʰə d̪ɪs̪ə t̪əkəla:. gummə bʰe:lə
 s̪əbʰə s̪ui:kɪt̪ɪ me: muɾi: ɦɪle:ləkə.

ɦəməɦũ ʃo:t̪ʃə me: pəɾɪ ge:lə rəɦi:.

-kuma:rə məɲo:d̪ʒə kəʃjəpə, s̪əmpɾət̪ɪ: bʰa:rət̪ə
 s̪əɾəkə:rə ke: upə-s̪əɟɪuə, **s̪əpərkə:** ʃi:-11, t̪a:uərə-4,
 t̪a:ɪpə-5, kɪd̪əuəi: ɲəgərə pu:r̪uə (d̪ɪlli: ɦa:t̪ə ke:

ṣa:məṇe:), ṇai: ḍilli:-110023 mo:. 9810811850 /
8178216239 i:-me:lə : writetokmanoj@gmail.com

əpəṇə mēṭṭəujə editorial.staff.videhā@gmail.com
pərə pəṭ^hā:u.

2.2.ɑ:tʃɑ:rjə ra:ma:ṇṇḍḍə mēḍḍələ- ka:mə ṣe: ra:mə
ki: o:rə

α:ʈʂa:rjə rɑ:mɑ:n̩d̩ə m̩d̩ələ

kɑ:mə ʃe: rɑ:mə ke: o:rə

pəhɪle: ʃku:lə d̩ʒə bədʒe: ʃubəhə ʃe: ʈʂa:rə bədʒe:
əpərə:h̩n̩ə ʈəkə ʈʂəle:h̩mə e:go: mɪd̩ɪlə ʃku:lə me:
ʃɪkʃəkə rəhɪ:h̩mə α: e:go: əurə ʃɪkʃəkə uɪ:r̩e:drə
bɑ:bu: ʃəməjə ʃe: pəhɪle: hɪ: ʃɑ:l̩he: n̩əu bədʒe: ʈəkə
ʃku:lə me: pəh̩ʈʂə d̩ʒɑ:ɪ. kʊʈʂə ʃɪkʃəkə d̩ʒə bədʒe:
ʈəkə əurə bɑ:ki: ʃɑ:l̩he: d̩ʒə bədʒe: ʈəkə α: d̩ʒɑ:jə.
kulə ʃɑ:t̩ə ʃɪkʃəkə rəhɪ:h̩. uɪd̩jɑ:r̩ʈʂi: ʃəb̩hə ʃɑ:l̩he: d̩ʒə
bədʒe: ʈəkə pəh̩ʈʂe: ʃəp̩hɑ:ɪ: prɑ:r̩ʈʂə: ke: bɑ:d̩ə
e:gɑ:rəhə bədʒe: ʃe: klɑ:ʃə ləge:.

ə_ɪ bɪ:ʈʂə me: h̩mə α: uɪ:r̩e:drə bɑ:bu: α:pəʃə me:
bɑ:t̩ə kəri:h̩n̩ə e:kə d̩n̩ə uɪ:r̩e:drə bɑ:bu: e:go:

ṣaṭṭi ghəṭəṇa: ṣuṇəṭəṇə. ui:rē:drə ba:bu: kəhəṭəṇə-
 dja:ṇṇḍə ba:bu:.həmə dʒəbə ṣa:təuā: kla:ṣə me:
 pəḍhəṭṭə rəhəli: tə həməra: gā:uə ke: ṣṭh'a:ṇə me:
 ke: e:go: ba:ba: dʒi:,dʒe: ṣṭh'a:ṇə me: rəso:ɹja: rəhe:
 kəhəṭəṇə-ui:re:ṇḍərə.tʃəla: tɔ:ra: ṣi:tə:məṭhi:
 ghuma: dde:uə tʃhi:. dʒa:ṇəki: ṣṭh'a:ṇə dde:kha: dde:uə
 tʃhi:.tə həmə kəhə li: tʃəlu:. ṣa:ɹkɪlə ṣe: tʃələ
 dde:li:.ba:ba: dʒi: ṣa:ɹkɪlə hā:ke: a: həmə pɪtʃha:
 kəɹɹjərə pərə bəṭṭhə ge:li:. ke:kəro: ko:i: ʃəkə a: dərə
 ke: ko:ṇo: ba:tə ṇə rəhe:.ə_ɪla: kɪ ba:ba: dʒi: ṣṭh'a:ṇə
 me: bəhuṭə dṛiṇə ṣe: rəhe: a: mɪləṇṇṣa:rə rəhe:.

hə.tə dʒa:ṇəki: ṣṭh'a:ṇə me: dʒa:ṇəki: dʒi: ke:
 dərʃəṇə kəli:.pʰe:rə ṣa:ɹkɪlə ṣe: ri:ga: ba:la: ro:də
 me: tʃələ ə_ɪli:.ũha: ba:ba: dʒi: ṣa:ɹkɪlə ro:kələkə.
 həməhu ṣa:ɹkɪlə pərə ṣe: uṭərə ge:li:. həmə ṣa:ɹkɪlə
 le:ke: kʰəɹa: rəhi:.ba:ba: dʒi: ro:də kɪṇa:re: ke:
 tʃā:pa:kələ pərə ge:ləṇṇə.a: kulla: kəṭəṇə a: pa:ṇi:
 ṣe: tʃəṇəṇə ke: dʰo: le:ləṇṇə. pa:ṇi: pi:ləṇṇə. həmə
 kəhəli:-ba:ba: tʃəṇəṇo: dʰo:a: ge:lo:.ba:ba: dʒi:
 kəhəṭəṇə-dʰuṭṭə burəbəkə.

ba:ba: dʒi: pʰe:rə ṣa:ɹkɪlə pərə bəɹkə kʰi:tʃə ke: rīgə
 bā:dʰə ho:ɹtə e:go: tʃh'o:təka: ṣəṇə tɔ:la: pərə
 əjəṭəṇə.uhā: tʃh'o:təka: tʃh'o:təka: pʰuṣə ke: ghərə
 rəhe:. uo:hi: ke: dʰu:arə pərə kəhī: ləɹki: tə kəhī:
 əurəṭə kʰəɹa: rəhe:. ko:ṇo: ko:ṇo: ləɹki: tʃh'o:tə
 tʃh'o:tə dʀe:ṣə pəhiṇə le: rəhe:. a:dʰəa: tʃha:ti:
 dɹikha:ɹtə rəhe:. ko:i: ko:i: ṣɹgəre:tə bʰi: piɹjəṭə rəhe:
 a: kʰəra:bə ɪfa:ra: bʰi: kəre:. kəhī: kəhī: pəkka: ghərə

bʰi: rəhe: ko:ŋo: ko:ŋo: ɡʰərə ʃe: hərəmunɟa: a:
 t̪əbəla: ke: a:va:d̪ʒə a:be: ɡʰũɡʰəru: ke: bʰi:
 a:va:d̪ʒə a:ve: a: məɦɪla: ke: ɡi:t̪ə ɡa:ve: ke:
 a:va:d̪ʒə a:ve: həməra: ũɦa: ke:ŋa: ɖo:ŋə la:ge:.

ba:ba: d̪ʒi: kəhələŋə-bi:re:ŋd̪rə ɪɦā: kurʃi: pərə
 bəɪtʰələ rəɦa: həmə kəŋɪka: ɖe:rə me: əbəɪ
 t̪ʰi: həmə kəɦə li: t̪ʰi:kə həjə. d̪ʒələɖi:je: a:u. həməra:
 ke:ŋa: ɖəŋə ləɡəɪjə..

ba:ba: d̪ʒi: e:go: ləɪki: ʃəɡə pʰuʃə ke: ɡʰərə me:
 t̪ʃələ ge:lə. həmə ba:ɦərə kurʃi: pərə bəɪtʰələ
 rəɦi: həməre: t̪urɟa: ke: e:go: ləɪki: kəhələkə-əɪ.t̪u
 kəɪla: bəɪtʰələ t̪ʰa:t̪ʃəla: həməra: d̪ʒəure:
 bʰi:t̪ərə. həmə ləɖʒa: ge:li: uo:ɦi: ʃəməjə e:go:
 əurət̪ə d̪ʒe: kʰərɟa: rəhe:əre: ma:ɖʰuri:ɪ əbʰi:
 bəɪt̪ʃa: həe:ɪ kʰe:lə be:lə ŋə d̪ʒa:ŋəɪ həe:ɪ. ɖe:kʰəɪ ŋə
 t̪ʰəɦi: ke:ŋa: ʃɪkuɖələ bəɪtʰələ həɪjə. a: həməra: ʃe:
 put̪ʃələkə-əɪə.t̪u: ɪɦa: ke:ŋa: a: ge:la: həe: ba:ba:
 d̪ʒi: ke: ʃa:t̪ʰə. həmə kəɦəli: həməre: ɡā:uə ke:
 ʃt̪ʰa:ŋə me: ke: ba:ba: d̪ʒi: həe:ɪ. t̪ə u kəhələkə-
 ba:ba:d̪ʒi: t̪ə məɦi:ŋa: me: ɖu: ba:rə t̪ə əvəjje:
 əbəɪjə. həməra: ʃəbʰə ke: ɪɦā: t̪ə t̪ʃo:rə ɖa:ku: ʃəɖt̪ə
 ʃɪpa:ɦi: ʃəbʰə əbəɪjə həe:ɪ. həmə ʃəbʰə ʃəbʰəke:
 ɖe:həke: ʃukʰə ɖəɪ t̪ʰɪjəɪ. ʃəbʰə əpəŋə ɖe:həke:
 bʰukʰə ke: mɪt̪a:be: əbəɪjə. o:ɪme: bɪa:ɦələ a: ŋə
 bɪa:ɦələ ʃəbʰə həe:ɪ. həmə ʃəbʰə ue:ʃja: t̪ʰi:ɪ ue:ʃja:
 t̪o:la: həe:ɪ.

ba:ba: d̥zi: a: d̥ha: gʰẽta: ke: ba: d̥ə gʰərə me: ʃe: ɳikələləŋə.

pʰe:rə t̥ja:pa:kələ pərə d̥za:ke: mũhə ha:t̥hə d̥ho:jələŋə. hāməra: a:ke: kəhələŋə a:bə gʰərə t̥jəla:. ʃa:ɪkɪlə ʃe: hāmə d̥u:ŋu: go:re: r̥ĩgə b̥ā:d̥hə ho:ke: pʰe:rə d̥za:ŋəki: ʃt̥hə:ŋə t̥ərə ə_ɪli:.e:go: d̥zələpa:ŋə ke: d̥u:ka:ŋə me: d̥u:ŋu: go:re: kət̥jəuɾi: d̥zələ:bi: kʰəɪli:. ʃa:ɪkɪlə ʃe: gʰəre: ke: le:lə t̥jələli:.rəʃt̥a: me: ba:ba: d̥zi: kəhələŋə- hāməra: ɪ məd̥zəbu:ri: hae:. ma:ŋəʃɪkə b̥hu:kʰə ke: le:lə t̥ə pu:d̥za: pa:t̥hə kərəi t̥ʰi:.pərət̥jə ʃa:ri:ɪkə b̥hu:kʰə ke: le:lə t̥o:la: pərə d̥za:jə ke: pərə: hae:.ə_ɪ t̥o:la: ke: re:d̥əla:ɪtə e:ɾija: kəhəi t̥ʰəɪjə. h̥ā: ba:ba:.e:go: əurət̥ə kəhəɪt̥ə rəhələ h̥əɪjə kɪ hāmə ʃəbʰə ue:ʃja: t̥ʰi:.ɪ ue:ʃja: t̥o:la: hae:. ba:ba: d̥zi: kəhələŋə-h̥ə. ue:ʃja: t̥o:la: ke: re:d̥əla:ɪtə e:ɾija: kəhəi hae:.ɪ ʃəbʰə ke:kəro: ŋə kəhija:.

h̥ā: ba:ba:.hāmə ke:kəro: ʃe: ŋə kəhəbə.a:bə u ba:ba: d̥zi: ə_ɪ d̥uŋija: me: ŋə hae: .

hāməro: a:t̥ja:rjə rəd̥zəŋi:ʃə ke: ɪkʰələ ʃəbʰo:gə ʃe: ʃəma:d̥hɪ a: kʰəd̥zu:ra:ho: ke: murtɪ ke: mərmə ʃəməd̥zʰe: me: a:ue: la:gələ.d̥əʃəmə kla:ʃə me: pəd̥ha:jələ ʃɪkʃəkə rəŋəd̥zi:t̥ə ba:bu: ke: ja:d̥ə a:be: la:gələ kɪ kəla: əurə d̥zi:uəŋə ke: e:go: pa:t̥hə me: kʰəd̥zura:ho: ke: ba:re: me: bət̥əbət̥ə kəhəle: rəhət̥hɪŋə kɪ ke:ŋa: e:go: ma:jə ba:pə ke: əpəŋə be:t̥i: a: uo:kərə pre:mi: ʃe: b̥h̥ẽ:t̥ə kʰəd̥zura:ho: me:

ṇaḡṇa mu:rṭi ke: de:kḥaṭṭa bʰe: ge:lə rəhe:.a:pəṣa
me: ʃərmīḍa: bʰe: ge:lə rəhe:. a:kʰirə ṣəṭjə ṭə ṣəṭjə
ho:jə tʃʰəijə. ṣābʰo:gə ʃe: ṣəma:ḍʰi ke: o:rə əṭṭa:ṭə
ka:mə ʃe: ra:mə ke: o:rə.

-a:tʃa:rjə ra:ma:ṇḍḍə mḍḍəḍə ṣa:ma:dʒikə tʃiṭṭəkə
ʃi:ṭa:məṭʰi:.

-a:tʃa:rjə ra:ma:ṇḍḍə mḍḍəḍə, ʃe:va:ṇiṭṭa
praḍʰa:ṇa:ḍʰja:pəkə, ma:ṭa:-tʃṇḍra de:vi:, piṭa:-
ṣva0ra:dʒe:ʃuərə mḍḍəḍə, paṭṇi:-praṃila: de:vi:,
dʒəṇma tṭṭi-01 dʒəṇavəri: 1960 jo:gjaṭa:- e:mə-e:ṣaṣi:
(rəṣa:jəṇə ʃa:ṣṭrə), e:mə e: (hiṇḍi:). ru:tʃi- ṣa:hṭiṭṭikə,
mḍṭṭiṭi:-hiṇḍi: kəuṭa: -kəha:ṇi: le:kḥəṇə a: a:le:kḥə.
pra:ṣṭa po:tʰi: - mḍṭṭiṭi: kəuṭa: ṣāgrəḥə bʰa:ṣa: ke:
ṇə bā:tʃjo:. 2022 pra:ṣṭa rəṭṭṇa: - ṣāḍʒʰja: kəuṭa:
ṣāgrəḥə po:tʰi: - dʒəṇəkə ṇḍḍiṇi: dʒa:ṇəki: a: ʃəurjə
ga:ṇə. 2022 paṭṭika: -mṭṭiṭi: ṣəma:dʒə, gʰərə -ba:hərə
a: əpu:rua: (maṣa:mə). əkḥəba:rə -ḍəṇṇikə mḍṭṭiṭi
puṇərdʒa:gəraṇə pra:ṣṭa. ṣa:ma:dʒikə-ṣa:ma:dʒikə
tʃiṭṭəṇə, ḍa:jṭṭuə- pu:ruə dʒiṭa: praṭṭiṇḍʰi, pra:tʰəṃikə
ʃikṣəkə ṣāgʰə, ḍuməra:, ʃi:ṭa:məṭʰi: ṣṭʰa:ji: paṭṭa:-
gra:mə-piṭəra: uṭṭṇəpura tʰa:ṇa:-paṭṭiṭa:rə dʒiṭa:-
ʃi:ṭa:məḍʰi: vəṭṭəma:ṇə paṭṭa:-piṭəra:
ṣāḍḍəṇə,murəlija:tʃəkə va:rḍə-04 ʃi:ṭa:məṭʰi: po:ṣṭə-
tʃəkəmaḥiṭa: dʒiṭa:-ʃi:ṭa:məḍʰi: ra:dʒjə-biḥa:rə piṇḍə-
843302

əpəŋə

mãtəujə editorial.staff.videhə@gmail.com pəɾə

pətʰɑːu.

2.3.ɑːtʃɑːrjə rɑːmɑːŋɔ̃də mɔ̃dɔlə- jəfoːdɑː mɑːjə

α:ʈja:ɾjə ɾa:ma:ṇṇḍə mḍḍə

jəʃo:da: ma:jə

bəɾəhəməpuri: gā:uə mē: e:kəʈa: puḍʒa:ri:
bəɾəhəmə ʃəɾma: ɾəhe:..ḍʒe: gā:uə ke: məha:ḍe:uə
məʈʰə mē: puḍʒa:ri: ke: ka:mə kəre:.. puḍʒa:ri:
mɪlənḍa:ɾə ɾəhe:.. puḍʒa:ri: ḍʒi: məʈʰə mē: hi:
əpənḍə pəṭṇi: əhiɪja: ke: ʂa:ʈʰə ɾəhe:..məʈʰə mē:
ʈʃəuka: bəɾṭənḍə kəre: ke: le:lə e:kəʈa: məhiɪla:
muṇɪja: ɾəhe:..ḍʒe: uəhi: gā:uə ke: ɾəhe:.. muṇɪja:
ke: pəṭṭi bʰi: məʈʰə ke: kʰe:ʈi: ba:ɾi: ke: ka:mə
ḍe:kʰe:..

kutʃhə sʌməjə bɑ:də d̪o:n̪o: əhɪlja: a: munɪja:
gərbʰəuət̪i: bʰe:lə. əhɪlja: ke: ləqəka: a: munɪja: ke:
ləɾəki: d̪ʒəɳəmə le:ləkə.

le:kɪnə t̪i:nə məhi:n̪a: bɑ:də d̪u:rbʰa:gjəuəʃə
d̪a:jəɪja: ke: kɑ:rəŋə əhɪlja: pərəlo:kə s̪ɪd̪h̪a:rə ge:lə.
pud̪ʒa:ri: d̪ʒi: əpəŋə d̪u:d̪h̪əmuɦ̪ā: bət̪ʃt̪ja: ke: le:lə
pərə:ʃa:n̪ə rəhe: la:ge: rəhələ.ɪ d̪ukʰə munɪja: ke:
d̪e:kʰələ n̪ə ge:lə.

munɪja: pud̪ʒa:ri: d̪ʒi: s̪e: kəhələkə-pud̪ʒa:ri: d̪ʒi:
əɦa: t̪ʃi:t̪a: n̪ə kəru. əɦa: ke: bəua: ke: həmə əpəŋə
d̪u:d̪h̪ə pɪla: ke: pɑ:ləuə.həmə bud̪ʒʰəbə ki: həməra:
d̪ʒəũa: bət̪ʃt̪ja: bʰe:lə həjə.həmə s̪əma:n̪ə rupə s̪e:
pɑ:ləbə.

pud̪ʒa:ri: d̪ʒi: munɪja: s̪e: kəhələŋə-munɪ:ja:t̪u:
həməra: mən̪ə ke: bɑ:t̪ə pu:ra: kə d̪e:la:həmə t̪ə
bət̪ʃt̪ja: ke: pɑ:le: ke: le:lə kəhe: t̪ja:hət̪ə rəhə li:
həjə. həmə ɪ rɪŋə t̪o:ra: be:t̪i: ke: pəqʰa: ke: pu:ra:
kəɾəbə.

munɪja: pud̪ʒa:ri: ke: bət̪ʃt̪ja: a: əpəŋə bət̪ʃt̪ji: ke:
əpəŋə d̪u:d̪h̪ə pɪla: ke: pɑ:le: la:gələ.

s̪əməjə bi:t̪ələ ge:lə.a:ɪ pud̪ʒa:ri: ke: ləɾəka:
s̪əruəd̪ʒi:t̪ə a: munɪja: ke: ləɾəki: me:d̪h̪a: kɑ: n̪a:mə
gā:uə ke: hi: s̪ku:lə me: pəɦɪla: uərgə me: lɪkʰa:jələ
ge:lə.s̪a:t̪h̪e: s̪a:t̪h̪e: s̪əruəd̪ʒi:t̪ə a: me:d̪h̪a: pəqʰe:
la:gələ.s̪əge: s̪əge: kʰe:le: la:gələ.

ṣamajə ke: ṣa:tʰə ṣəruədʒi:tə a: me:ḍʰa: gā:uə ke:
 ṇədʒəḍi:kə sʊrəṣərə dʒri: kɔle:dʒə mē: pəɽʰe:
 la:gələ.ḍu:ṇu: go:re:

bi:e a:ṇərsə pʰəstə kla:ṣə me: pa:ṣə kəɽləkə.

ṣamajə ke: ṣa:tʰə ṣəruədʒi:tə puliṣə mē: bəha:lə ho:
 ge:lə.

ḍu:ṇu: mē: pre:mə bʰi: rəhe:əbə ṣəruədʒi:tə a:
 me:ḍʰa: pre:mə uia:hə ke: ba:re: mē: ba:tə kəre:
 la:gələ. le:kiṇə ṣəruədʒi:tə mē: əpəṇə ma:tə: pi:tə:
 ke: tʃiəuɽi de:kʰe:.

ṣəruədʒi:tə kəhələkə-me:ḍʰa: həmə a: tu: dʒəuɽe:
 dʒəuɽe: pəḍʰə li: həjə.həmə ḍu:ṇu: go:re: dʒəba:ṇə
 tʃi:ḍu:ṇu: go:re: ḍu: dʒa:tə tʃi: pre:mə uia:hə mē:
 ko:ṇo: ba:ḍʰa: ṇə həjə. ka:ṇu:ṇə bʰi: həməra: pəkṣə
 me: həjə. le:kiṇə pre:mə uia:hə ṣe: pəhi:le: ba:bu:
 dʒi: ṣe: əṇuməti tʃa:he: tʃi:.

me:ḍʰa: kəhələkə-hə hə. ba:bu: dʒi: ṣə əṇuməti
 dʒəru:rə le: la:həməhū: əpəṇa: ma:jə ba:bu: dʒi:
 ṣe: əṇuməti le: li: tʃi:.

ṣəruədʒi:tə əpəṇə ba:bu: dʒi: ṣe: ra:tə mē:
 kəhələṇə-ba:bu: dʒi:həmə me:ḍʰa: ṣe: bəɽa:
 pre:mə kəraɽi tʃi:həmə me:ḍʰa: ṣe: uia:hə kəre:
 tʃa:he: tʃi:.

pudʒa:ri: kəhələŋə-ʂəruədʒi:tə ɪ uɪa:hə nə ho: ʂəkəɪ
həjə. me:ɖʰa: t̪o:hərə bəɦɪŋə həjə.bʰa:i:-bəɦɪŋə mẽ:
uɪa:hə nə ho: ʂəkəɪ həjə.

ʂəruədʒi:tə kəhələkə-ba:bu: dʒi: həmə du:ŋu: du:
dʒa:tə tʃi:. həmə ba:bʰəŋə a: me:ɖʰa: ʂo:ləkəŋə
həjə. uɪa:hə t̪ə ho: ʂəkəɪ həjə.

pudʒa:ri: dʒi: kəhələŋə-ʂəruədʒi:tə tu: nə dʒa:ŋəɪjə
tʃi:a.dʒəbə tu: t̪i:nə məɦi:ŋa: ke: rəɦa:t̪o:hərə
ma:jə mərə ge:ləth̪u:nə. muŋɪja: t̪o:ra: əpəŋə
du:ɖʰə pɪla: ke: pa:lə le: həuə. t̪o:ra: a: əpəŋə be:t̪i:
me:ɖʰa: ke: dʒəũa: ʂə̃t̪a:nə le:kʰa: pa:lə le: həuə.
muŋɪja: t̪o:hərə jəfo:ɖa: ma:jə həuə. dʒe:ŋa:
bʰəgəuə:nə kɪjəŋə ke: jəfo:ɖa: ma:jə həjə.

ʂəruədʒi:tə kəhələkə-ba:bu: dʒi: ɪ ba:t̪ə həməra:
ma:lu:mə nə rəhələ həɪjə.həmə t̪ə me:ɖʰa: ke:
ma:jə ke: ka:məuə:li: ʂəmədʒʰəɪt̪ə rəhəli: həjə.a:ɪ
həmə ʂəmədʒʰəli: me:ɖʰa: həməra bəɦɪŋə
həjə.ka:lɦɪ həmə əpəŋa: ha:t̪hə mẽ: ra:kʰi:
bə̃ɖʰa:jəbə.

ɪɖʰərə ra:t̪ə mẽ: əpəŋə ma:jə ke: me:ɖʰa: kəhələkə-
ma:jə.həmə ʂəruədʒi:tə ʂe: pre:mə kərəɪ tʃi:.həmə
du:ŋu: go:re: e:kə ɖo:ʂərə ke: pre:mə kərəɪ
tʃi:.həmə pre:mə uɪuə:hə kərə: tʃa:ɦe: tʃi:.ə_ɪla: kɪ
həmə du:ŋu: go:re: du: dʒa:tə ke: tʃi:. ʂəruədʒi:tə
ba:bʰəŋə həjə a: həmə ʂo:ləkəŋə tʃi:.

munṛja: kəhələkə-ṣarvādṛi:tə ʃe: tɔ:hərə uɪa:hə n̄ə
 ho: ʃəkəi həjə.tʃa:he: həmə du: dʒa:tɪ ke: bʰəle: n̄ə
 ho:jə.həmə ṣarvādṛi:tə ke: əpənə du:dʰə pɪla: ke:
 po:ʃə le: tʃhi:. ṣarvādṛi:tə dʒəbə tɪ:n̄ə məhi:n̄a: ke:
 rəhe: tə uo:kərə ma:jə mərə ge:lə rəhe:.həmə əpənə
 be:tə: dʒe:ka: po:ʃə le: tʃhi:.həmə ṣarvādṛi:tə ke:
 jəfo:da: ma:jə tʃhi:jəi.

me:dʰa: kəhələkə-ma:jə. həmə tə ṣarvādṛi:tə ke:
 pudʒa:ri: dʒi: ke: be:tə: ʃəmədʒʰəitə rəhəli: həjə.a:ɪ
 ʃəmədʒʰə li: kɪ ṣarvādṛi:tə həməbə bʰa:ɪ: həjə.həmə
 ka:lhi əpənə bʰəija: ha:tʰə mē: ra:kʰi: bā:dʰəbə.

ka:lhi ʃəbe:re: me:dʰa: əpənə: ma:jə ke: ʃa:tʰə
 mətʰə mē: pəhu:tʃə ge:lə.

ṣarvādṛi:tə əpənə: ba:bu: dʒi: ke: ʃa:tʰə tʃəuki: pərə
 bəɪtʰələ rəhe:.

me:dʰa: bo:lələkə-bʰəija: ṣarvādṛi:tə.

ṣarvādṛi:tə bo:lələkə-bəhiṇə me:dʰa:.

du:n̄u: ā:kʰə ʃe: ā:kʰə ba:tə kəɪləkə. ku:tʃʰə bo:le: ke:
 dʒəruɾətə n̄ə pəɾələ.

me:dʰa: əpənə bʰa:ɪ: ṣarvādṛi:tə ke: ha:tʰə mē:
 ra:kʰi: bā:dʰə d̄e:ləkə.

ṣarvādṛi:tə a:ge: bəɾʰə ke: əpənə jəfo:da: ma:jə
 munṛja: ke: go:rə tʃhi: ke: prənə:mə kəɪləkə.

jəfɔːdɑː maːjə muɳɟaː əpəɳə aːjiːruaːdiː haːtʰə
 ʃəruədʒiːtə keː muɟiː pərə rəkʰə d̪eːləkə.

-aːtʃaːrjə raːmaːɳə̃d̪ə m̃ə̃d̪ələ ʃaːmaːd̪ɪkə tʃiːtəkə
 ʃiːtəːmərʰiː.

-aːtʃaːrjə raːmaːɳə̃d̪ə m̃ə̃d̪ələ, ʃeːvaːɳiurittə
 prə̃d̪ʰaːɳaːd̪ʰjaːpəkə, maːtʰaː-tʃə̃ndrə d̪eːviː, pɪtʰaː-
 ʃuə0raːd̪zeːʃuərə m̃ə̃d̪ələ, pət̪ɳiː-prəmɪlaː d̪eːviː,
 d̪zə̃nmə tɪtʰɪ-01 d̪zə̃nəuəriː 1960 joːgʲəʈaː- eːmə-eːʃə̃ʃiː
 (rə̃ʃaːjə̃nə ʃaːʃtrə), eːmə eː (hĩɳd̪iː). ruːtʃiː ʃaːhĩtʃikə,
 mə̃tʰɪliː-hĩɳd̪iː kəuɪtʰaː -kə̃haːɳiː leːkʰə̃nə aː aːleːkʰə.
 prəkəːʃiːtə poːtʰiː - mə̃tʰɪliː kəuɪtʰaː ʃə̃grə̃hə bʰaːʃaː keː
 ɳə̃ b̃aːtʃjoː. 2022 prəkəːʃiːtə rətʃə̃nəː - ʃə̃d̪ɪʰɟaː kəuɪtʰaː
 ʃə̃grə̃hə poːtʰiː - d̪zə̃nəkə ɳə̃d̪iːniː d̪zəːɳəkɪː aː ʃəuɪjə
 gaːɳə. 2022 pət̪ɪkəː -mɪtʰɪlaː ʃə̃maːd̪zə, gʰərə -baːhərə
 aː əpuːruaː (mə̃ʃaːmə). əkʰəbaːrə -d̪ə̃ɳɪkə mə̃tʰɪlə
 pũnərd̪zəːgərə̃nə prəkəːʃə. ʃaːmaːd̪ɪkə-ʃaːmaːd̪ɪkə
 tʃiːtə̃nə, d̪aːjɪtʰuə- puːruə d̪zɪlaː prət̪ɪɳɪd̪ʰɪ, praːtʰəmɪkə
 ʃɪkʃəkə ʃə̃gʰə, d̪umərəː, ʃiːtəːmərʰiː. ʃtʰaːjiː pət̪tʰaː-
 graːmə-pɪpərəː uɪʃə̃nəpura tʰaːɳaː-pərihaːrə d̪zɪlaː-
 ʃiːtəːməd̪ʰiː. uə̃t̪əmaːɳə pət̪tʰaː-pɪpərəː
 ʃə̃d̪ə̃nə, murãlijaːtʃəkə uəːrdə-04 ʃiːtəːmərʰiː poːʃtə-
 tʃəkəmə̃hɪlaː d̪zɪlaː-ʃiːtəːməd̪ʰiː raːd̪zjə-bɪhaːrə pɪɳə-
 843302

əpəṇə

māṭṭəujə editorial.staff.videhəa@gmail.com pəṛə
pəṭʰa:u.

2.4.məha:ka:ṇṭə prəṣa:də- 3 ṭa: bi:həṇi kəṭʰa:

məha:ka:ntə prəsa:də

3 t̪a: bi:həŋɪ kəʈʰa:

1

t̪ja:rəŋə

-məha:ra:d̪zə! jəu məha:ra:d̪zə?!

-ki: həu kəɪbə, ki: ba:t̪ə?

-kəŋe: bj̥d̪:t̪ə kəɪt̪ie: ɳə, bəɖd̪ə d̪zəruri: ət̪ʰi.

-t̪ʰi:kə t̪ʰiə, ka:lhie:s̪əʔ/məʔt̪ʰi s̪əd̪zəʔt̪ə.

-h̥ē: h̥ē:..., kəŋe: s̪a:jə b̥h̥e:t̪ə d̪zəe:t̪ə t̪əʔ..!

-h̥ə̃,h̥ə̃..

,ləəɪh̥ə. mud̪a: prət̪ja:rə həməre:t̪a: ho:e:kə.

-
d̄zi: prət̄ja:rə a: bʰo:t̄ə ʃe:ho:.məha:ra:d̄zəkə d̄zəjə
ho:, d̄zəjə ho:!

2

br̄t̄ja:rə

-
he:, əɪɳa: d̄ze: t̄ɦɪrəha:ra: d̄əɪ t̄ɦəĩ, ʃe: ʃəbʰə t̄ɦo:ɽ
a: d̄e:bəu!

-
ki: bʰe:lə bʰa:i:d̄zi: ʃe:? həməra: ʃəə/ko:ɳəhũ gələt̄i
:?

-gələt̄i:? gələt̄i: a: ʃəhi: ʃe: t̄ō: həməra: bud̄zʰe:bē:?

-ki: ʃe:, əɦĩ: kəhu ɳə?

-
re: t̄ō: mũhə ləɽe:bē:? to:ra: həmə d̄əɪbʰəga: t̄ɦo:ɽ
a: d̄e:bəu.

ma:jə-

ba:pə məɾələu, a:bə e:ɦɪt̄ʰa:mə to:həɾə ko:ɳəhũ ɦɪ
ʃʃa:-bəkʰəra: ɳəɦɪ. ʃe: d̄za:ɳə.

-

ṣe: d̥ze: bɪtʃa:rə, həmə t̪ə/tʃhə:t̪ə bʰa:i: tʃhi:, ki: kəh əbə!

-bɪtʃa:rə ki:? bɪtʃa:re:-bɪtʃa:rə tʃhəi.

3

पत्ति पारामेऽवरा

kʰəḍe:rəṇə ke:rə po:kʰəri me: e:kəʈa: ṇəka:rə(məg əramətʃtʃhə) ɽʰukɪ ge:lə tʃhələ. e:hiṣṣə ma:tʃhəkə d̥zi:r a:kə bəddə ha:ṇi bʰəə/rəhələ tʃhələ. ṣṭegəhi ṣṇa:ṇə kəəəbəlā: lo:kə a: ṇe:ṇa: bʰuʈəkā: le:lə ṣe:ho: ṣṭḍi kʰəṇə d̥əə/rə bəṇələ rəhəiʈə tʃhələ. kʰəḍe:rəṇə d̥ʒhət̪ ə d̥əə/ṇəka:rə bʰəgəe:bā:kə ṇiṇṇəjə le:ləkə.

kʰəḍe:rəṇə po:kʰəri me: p̐pəṣe:t̪ə ləga: ṣəbʰəʈa: p a:ṇi upətʃhā: d̥e:ləkə. pa:ṇi ṣukʰəṇe: ṇəka:rə bʰa:gi ge:lə, mudā: ṣəbʰəʈa: ma:tʃhə məri ge:lə. la:kʰəhu ʈa:kā:kə ṇo:kəṣa:ṇə bʰe:lə, pəṭtʃə kʰəḍe:rəṇə hərs iʈə tʃhələ d̥ze: o: ṇəka:rə k̐: bə_ila: d̥e:ləkə.

kʰəḍe:rəṇəkə pʰəri:kə ṣəbʰə d̥ʒiṇəkəəə o:hi po:kʰəri me: hiṣṣa: tʃhələṇi, ga:məkə p̐tʃa:jəʈə me: p̐tʃəiʈi : le:lə u:d̥ʒu:rə ləgəo:ləkə.p̐tʃa:jəʈə bəiṣələ. p̐tʃəiʈi: me: ṇəməgəə-

bʰəriḡəəə bəhəṣə ke:rə bā:də pʰəiṣəla: d̥e:ləkə -

'kʰəḍe:rəṇəkə ṇəka:rə bʰəgəe:bā:kə ṇiṇṇəjə a: ʈəri: ka: d̥uṇu: ṇi:kə o: ṣəhi: tʃhələ. e:kəə p̐əbʰa:uə a: p əriṇa:mə ki: bʰe:lə, ṣe: ko:ṇəhũ kʰa:ṣə ḡəppə ṇəhi.'

ṣāto:ṣa kuma:rə ra:jə 'bəto:hi:'

māgarəuṇa: (upəṇja:ṣa- ṇəuəmə k'hə:pə)

i: fəhəri:nə nɑ:zə tʃhətʰi. purəṇəkɑ: ḍilli: me: huṇək
əə əmmi: kē: ghərə tʃhəṇhi. əməmi: kē: i: ḍo:ṣərə
ṇika:hə b'hē:lə tʃhəṇhi. pəhiḷə ṇika:hə me: fəhəri:nə
ḍṣəṇmə le:li:hə. pəhiḷə ṣəuhərə ṣā t̪əla:kə b'hē:la:k
ə ba:ḍə huṇəkərə ḍo:ṣərə ṇika:hə kərə:ulə ge:ləṇ
hə mo:həmməḍə ja:hiḍə ṣā - umrə me: bi:ṣə ṣɑ:lə
pəig'hə biḍṣəṇ:ṣəməṇə. ṣəuhərə be:ṣi: mā:ṇəḍɑ:
ṇə kərəṭṭə tʃhələṇhə - ṇəho:rə pa:ṇi ḍe:hə pərə ḍ
hɑ:rəṭṭə tʃhələṇhi. fəhəri:nə kē: pəhiḷə brəḍərə hiṇə
kərə əmmi: ke:rə umərə kē: tʃhəṇhi .

fəhəri:nə kē: gre:ḍṣue:ṣəṇə ḍ'həri ṇikə e:ke:ḍəmi: ri
kərdə ṇəhi tʃhələṇhə. o: pəṭ'həṭṭə kəmə tʃhəli:hə ; g
huməṭṭə be:ṣi: . buɑ:jə phrəiḍə ṣāgə kuru:kṣe:t̪rə uṭ
uəṭṭja:ləjə ke: həṣṭələ me: kəhijo:-
kəhijo: tɑ:imə məṇṇe:ḍṣəṇē:t̪ə kərəṭṭə tʃhəli:hə. o:
t̪əs ṣā phē:rə a:bi kəs ḍṣɑ:mija: me: kla:ṣə kərəṭṭə t̪
ṣhəli:hə. tʃhəura: ṣəb'hə o:kəra: ḍiṣə t̪ukurə-
t̪ukurə t̪əkəṭṭə tʃhələṇhə. b'hi:t̪ərəkɑ: b'hē:ḍə hiṇəkə
rə ṣəb'hə kijo: ḍṣəṇəṭṭə tʃhələṇhə. mo:ṇə ṇi:kə b'hē:l
ɑ: pərə e:mə e: me: o: bəṭəkɑ: pəṭ'hɑ:ku: bəṇi ge:l
ə tʃhəli:hə. a:biḍə ṣāgə huṇəkɑ: əhā: ḍṣɑ:mija: kəi
mpəṣə me: ḍe:k'hi ṣəkəṭṭə tʃhi:. t̪ā:ḍə ṣəṇə go:lə m

ũhə . pã:tʃə pʰuʈəkə . nəɦɪ be:ʃi: pa:tərə nəɦɪ be:ʃi:
mo:tə de:hə. e:kki:sə ləməsəmə umərə. dʒəu:ni:
dʒo:jə me:. e:mə e: ɲɪkə əkə sã pa:sə ke:li:hə a:o:r
ə e:məpʰɪlə le:lə dʒa:mija: me: ẽ:ʈrẽ:sə pa:sə kəe:
i:hə.

a:biðə : kəhã: gəji: tʰi: kələ ? məĩne: gʰərə pərə tu
mhẽ: de:kʰa: nəhĩ: . ' kəbi:rə ' pərə əsə:ɲəmẽ:tə rə
həma:ɲə sərə ɲe: dʒi: həĩ.

fəhəri:ɲə : kəhĩ: nəhĩ:.

a:biðə : əʈʈʰa:, ʈʰo:ɽo: . pərəsɔ: səbəmɪtə kərəɲa:
həɪ.

həməne: la:ɪbre:ri: sɛ: ' kəbi:rə' pərə bukə ɪʃju: kərə
u: li: həɪ. məĩ əsə:ɲəmẽ:tə bəɲa: rəhə: hũ:.

fəhəri:ɲə : pʰɪrə məĩ kəbə bəɲa:e:gi: ?

a:biðə : kələ təkə me:ra: pu:ra: ho: dʒa:je:ga:.

fərəhi:ɲə : kələ mudʒʰe: bukə de: de:ɲa:.

a:biðə : o:ke: .

dʒa:mija: me: sɛ:me:stərə sɪstəmə lə:gu: bʰəs ge:
lə ʈʰəɪ. əsə:ɲəmẽ:tə bəɲəuɲəɪ dʒəru:ri: kəs de:ne:
: ʈʰəɪ. pədrəhə əkəkə əsə:ɲəmẽ:tə ho:e:tə ʈʰəɪ.

hĩɖi: uɪbʰa:ɡə kəẽ: bʰu:tələ pərə rəhəma:ɲə sərə h
ĩɖi: sə:hɪtʃə pəɽʰa: rəhələ ʈʰəʈʰɪɲhə. 'bʰəktɪka:lə' m

e: nɪrgunə ka:ʊjəḍʰa:ra: ke:rə ʊja:kʰja:nə bʰəs rəh ələ tʃʰəi kla:ʂə me:. 'kəbi:rə a:ɪo: pra:ʂəḡɪkə tʃʰəḡɪ' ʊɪʂəjəkə ʊ:pərə tʃʰəɪtʃa: bʰəs rəhələ tʃʰəi.

fəhəri:nə : ʂərə, kəbi:rə nɛ: muʂələma:nəḍ: ki: a:lo:tʃ əḡa: ki: həi dʒo: e:kə bʰəktə kəʊi ko: jo:bʰa: nəhɪ: ɖe:tʃa:.

rəhəma:nə ʂərə : ʊəhə kəɪʂe: ?

fəhəri:nə : ɪnə pəktɪjəḍ: ko: ɖe:kʰɪe: -

" kəḍ:kərə pa:tʰərə dʒo:ɪ ke: məʂdʒɪḍə ləi: bəḡa:jə .

tʃa: tʃʰəɪ mulla: bā:ɡə ɖe: ka: bəhəra: hua: kʰuɖa:j ə .."

rəhəma:nə ʂərə : kəbi:rə ʂa:həbə prətɪ:ka:tʃməkə tʃi :dʒəḍ: ke: kʰɪla:pʰə tʰe:, nə ki ɪʂla:mə ke: kʰɪla:pʰə. ʊ e: ɪba:ɖəḡə ke: ʊɪro:ɖʰi: nəhɪ: tʰe:, bəlki ɪba:ɖəḡə əḡ a: kərəḡe: ke: ɖʰəḡə ʂe: kʰəpʰa: tʰe:. ɪba:ɖəḡə bɪḡa: la:ʊɖəʂpi:kərə ke: bʰi: kiʃa: dʒa: ʂəkəḡa: həi. ɪʂəʂe: ɖu:ʂəre: lo:ɡəḍ: ko: ko:ɪ: pəre:ʃa:ɲi: nəhɪ: ho:ɡi:.

fəhəri:nə : dʒi: ʂərə !

e:məpʰɪlə məe: huḡəkərə ʂe:le:kʃəḡə bʰəs ge:ləi ! həmə ʊe:tʃɡə ləɪʂtə kē: dʒa:lə me: pʰəʂe: ge:ləhū. e:məpʰɪlə kərəʊa:kə ʂəpəḡa: ʂəḡʃə nəhɪ bʰe:lə ! m o:nə dʒa:miʃa: me: rəhɪ ge:lə .

e:kə ʃa:lə pəhiŋe: ' la:udəʃpi:kərə ' uɪuɑ:də tʃiɪɾələ
tʃhələ.

biŋa: mətələbə ke: dʒhə̃dʒhətə a:o:rə kʰətəpətə ! ək
həba:rə me:, tʃəiŋələ pərə a:o:rə ʃo:ʃələ mi:dʒa:
me: əŋəgho:lə mətʃələ tʃhələ dʒe: məʃdʒidə ʃə la:u
dəʃpi:kərə hətə:u:lə dʒe:ba:kə tʃa:hi:, nəhi tʃə mədɪ
rə ʃə həməhũ hənɪuma:nə tʃa:li:ʃa:kə pa:tʰə kərəbə
. i: ki: bʰəs rəhələ tʃhəi de:ʃə me: ! biŋa: pe:nəkə lo:
təa: !!

"ʃəbʰə ka:dʒə tʃho:ɾi kəs ne:tə: ʃəbʰə bā:gə de:ba:
kə utʃa:rə kja:kə kəs rəhələ tʃhəhəi ? ne:tə:ɡiri: ʃə
de:ʃə nəhi tʃələtəi. de:ʃə ʃəbəhəkə tʃhijəijə, tʃa:hi du
a:re: ʃəhəŋəʃi:lə bənəuɑ:kə tʃa:hi:. dʒhu:tʰəmu:tʰə
kē: ʃəma:dʒəkə ʃa:nɪ me: a:ɡi dʒuŋi ləɡəbijəu." d
əla:nə pərə bəiʃələ dʒhu:lənə ka:ka: bəɾəbəɾa:tʃi tʃh
əla:hə .

bulənə ka:ka: pubəirə tʃə:lə ʃə əbəitə huŋəkərə u
itʃa:rə kē: ʃəməɾəhəŋə de:ləhɪŋhə, -
"ʃəɪpəhũ , de:ʃəkə məhəulə kʰəra:bə nəhi kərəkə tʃ
a:hi: . ra:hulə ɡā:dhɪ: kē: ' bʰa:rətə dʒo:ɾo: ja:tʃa: ' d
e:ʃə me: nəfəɾətə a:o:rə o:lədʒho:lə kē: ra:dʒəŋi:tʃi
kē: kʰətəmə kərətə."

(ba:ki: əʃə əɡila: kʰe:pə me:)

əpəŋə

māṭəujə editorial.staff.videhəa@gmail.com **pərə**
pəṭʰa:u.

2.6. d̪ʒəgədiːʃə prəʂaːdə məŋdələ- kʰɪtʃɪʃəri

d̪ʒəgədiːʃə prəʂaːdə məŋdələ

kʰɪtʃɪʃəri

ʂaːɪʰə bərkʰəʂʌ̃ d̪ʒəɦɪŋaː raːməʂeːuəkə
 moːt̪iːlaːləkēː d̪ʒəŋəɪt̪ə-ʃɪŋɦəɪt̪ə t̪əɦɪŋaː moːt̪iːlaːlə
 ʂeːɦoː raːməʂeːuəkəkēː d̪ʒəŋəɪt̪ə-ʃɪŋɦəɪt̪ə. kəɦəbə
 d̪ʒeː ɖuŋuːkə ʃɪʀtʃə kieː keːləũ? ŋəɦɪjōː kəʀəbə
 t̪ʰiːkeː hoːɪt̪ə, kieː t̪ʰiː ɖuŋuːkə biːʃɪ ɖoːʂt̪iː uaː koːŋoː
 aːŋeː ʂəmbəŋɖʰə rəɦələ hoːɪŋə. t̪ʰiːkə. muɖaː t̪ʰeː
 eːɦeːŋə ʂəmbəŋɖʰə ŋəɦɪ əʃɦɪ d̪ʒeː eːkə əpəŋəʂuə
 ruːp̪ēː ɖeːkʰəɪt̪ə hoːt̪ʰɪ aː ɖoːʂəʀə ə-əpəŋəʂuə ruːp̪ēː
 ɖeːkʰəɪt̪ə hoːɪʰə. kʰaːeːrə t̪ə_ɪʂʌ̃ raːməʂeːuəkeː aːki
 moːt̪iːlaːləkēː koːŋə məʂələbə ʃɦəɪŋə, məʂələbə
 ʃɦəɪŋə əpəŋə ʂaːɪʰə bərkʰəʂʌ̃ əbəɪt̪ə ʂəmbəŋɖʰəkə.
 ʂuət̪əɪt̪əːʂʌ̃ pəɦɪŋəũ aː pət̪ɦɪaːt̪joː, ʂəmaːd̪ʒəkə
 d̪ʒaːgəʀəŋəkə leːlə gaːmə-gaːməmeː ʂəbʰaː-

ṣo:ṣa:jəti: ho:ɪ tʃhələ, dʒə_ime: bʰa:gə le:la:ṣṣ̃
 ṣambəṇḍhəme: bəɽʰo:ttəri: ḍuṇu:kə bi:tʃə ṣe:ho:
 ho:ɪtə rəhələṇə.

o:ṇa:, ḍuṇu: go:re:kə ma:ṇe: ra:məṣe:uəko:kə a:
 mo:tʃjo:la:lo:kə ghərə ṇe: e:kə ga:məme: a: ṇe:
 əɽo:ṣə-pəɽo:ṣəme: tʃhəṇə. əɽo:ṣə-pəɽo:ṣəkə ma:ṇe:
 bʰe:lə ga:məkə tʃəubəgəli: əɽo:ṣə-pəɽo:ṣəkə ga:mə.
 dʒə_ɪ bi:tʃə do:ka:ṇə-ḍəuri:, ha:tə-ba:dʒa:rə, ṣku:lə-
 kəule:dʒə ṣambəṇḍhəkə a:ḍʰa:rə ho:ɪe:. ḍuṇu:
 go:re:kə ghərəkə ḍu:ri: kəri:bə, əudʒʰuka: ṇa:pəme:
 pətʃa:ṣə ki:lo:mi:tərə a: pəhɪluka: ṇa:pəme: ḍṣṣə
 ko:ṣə ətʃhɪ. ḍuṇu: ṣəma:dʒəkə o:həṇə dʒa:tʃkə
 pəriua:rəme: dʒəṇmə ṇe:ṇe: tʃhəɪtʰə, dʒə_ɪ
 ṣəma:dʒə (dʒa:tʃ)me: pərʰəi-likʰəikə tʃələṇə kəmə
 rəhəṇe: pərʰəi-likʰəikə ṣṣ̃kʰja:me: kəmi: ṣe:ho:
 tʃhə:ləihe:. o:ṇa:, gəri:bi:kə tʃələɪtə bətʃtʃo: ṣəbʰəṣṣ̃
 pərʰəi-likʰəikə əvəṣtʰa:me: pəriua:rəkə ka:dʒə le:lə
 dʒa:ɪtə tʃhələ, ətʃhɪjo:. o:ṇa:, mukʰjə ru:pəṣṣ̃ pərʰəi-
 likʰəikə ṣa:ḍʰəṇə kəmə rəhəṇe: pərʰəi-likʰəikə
 ṣəmutʃɪtə be:uəṣtʰo: ṇəhɪ tʃhələ. o:ṇa:, be:uəṣtʰa: a:
 kube:uəṣtʰa: ḍuṇu: ətʃhɪe:.

pa:riua:rikə ṣtʰɪtʃɪ, a:rtʰikə dʀɪtʃɪje:, ḍuṇu: pəriua:rə
 e:kəṣga:he: mudā: ḍu: ɪla:ka: rəhəṇe:, e:kə ko:ṣi:-
 bəla:ṇəkə ɪla:ka: tʃṣ̃ do:ṣərə kəməla: bəla:ṇəkə,
 ḍuṇu: ṣəmu:həme: ma:ṇe: ḍʰa:ra:kə ṣəmu:həme:,
 tʃa:kəṣme: kəmi:-be:ṣi: ṣe:ho: ətʃhɪe:. dʒəɪtʰa:mə
 kəməla: bəla:ṇəkə kʃe:tʃə əḍʰikə tʃəgəṭəgərə ətʃhɪ
 tʃəɪtʰa:mə ko:ṣi:-bəla:ṇəkə kʃe:tʃə kəmədʒo:rə ətʃhɪ.
 ra:məṣe:uəkəkə ghərə ko:ṣi:-bəla:ṇəkə ɪla:ka:me:

a: mo:ti:la:ləkə kəmala:-bəla:nəkə. t̪ē: kʰe:ti:-
 pətʰa:ri:kə s̪tʰɪ mo:ti:la:ləkə be:si: ni:kə a:
 ra:məʃe:uəkəkə pətʰiua:e:lə. d̪zə_ɪs̪ d̪zəmi:nəkə
 ki:mət̪ə, ma:n̪e: kʰe:t̪əkə mu:l̪ə, ʃe:ho: kəmā
 bʰə_ɪje: ge:lə. d̪o:ʃərə ka:rəŋə i:ho: bʰe:lə d̪ze:
 ra:məʃe:uəkəkə ga:məkə kiʃa:n̪ə ma:n̪e:
 kəŋəkəpura:bəla: kiʃa:n̪ə mo:ti:la:ləkə ga:məkə
 kiʃa:n̪əʃ d̪ ma:n̪e: t̪ja:n̪əpura:bəla: kiʃa:n̪əʃ
 ʃəbʰət̪ərəh̪ē: kʰe:ti: kərəime: kəmā lu:riɡərə.
 d̪zə_ɪs̪ t̪ja:n̪əpura:kə upəd̪za:-ba:ri: ni:kə a:
 kəŋəkəpura:kə d̪əbə t̪ʰe:ləi:ho: a: ət̪ʰi:jo:. o:n̪a:
 ba:ɾʰikə prəbʰa:uə ʃe:ho: d̪uŋu: ga:məkə bi:t̪ʰəme:
 kəmā-be:si: ət̪ʰi:ē:.

e:kə d̪za:ɾikə bi:t̪ʰəkə d̪uŋu: t̪ʰəi:ɾʰə. d̪zəkʰəŋə ʃərə-
 ʃəu:ri:kə kəmi: t̪ʰələ t̪əkʰəŋə lo:kə pəe:re: e:kə-
 ga:məʃ d̪o:ʃərə ga:məkə a:ba:-d̪za:hi: kərəi
 t̪ʰəla:. t̪ē: d̪əʃəko:ʃi:e:kə bi:t̪ʰə kəɾʰa:-kuɾuməɾi:
 kərəi t̪ʰəla: d̪zə_ɪs̪ a:e:bə-d̪za:e:bəkə ʃəmbəŋd̪ʰə
 bəŋəle: t̪ʰələ a: bəŋi:to: ət̪ʰi:ē:. ra:mə ʃe:uəkəkə
 pa:riua:ri:kə ʃəmbəŋd̪ʰə, ma:n̪e: uəiua:ɾikə
 ʃəmbəŋd̪ʰə mo:ti:la:ləkə ga:mə t̪ja:n̪əpura:me:.

d̪e:ʃə a:d̪za:d̪ə bʰe:n̪a: t̪ʰo:ɾəbe: d̪iŋə bʰe:lə t̪ʰələ,
 d̪zəŋə-d̪za:gəŋəkə uə:t̪a:uəŋə bəŋələ rəhəbe:
 kərə_ɪ. ha:ɪje: ʃku:ləʃ d̪ ra:məʃe:uəkə ra:d̪zəŋi:ɾikə
 m̪əɾi:ʃ d̪ ləʃ kəʃ ʃa:ma:d̪zi:kə m̪əɾi:ʃəpərə d̪za:e:-
 a:bəe: ləɡəla:, d̪zə_ɪs̪ bəd̪zəikə kəla:me:
 d̪iŋa:n̪uɾiŋə ʃud̪ʰa:ɾə ʃe:ho: bʰe:ləiŋə. ʃku:lə-
 kəule:d̪zəkə pəɾʰəi-likʰəikə krəmə ʃe:ho: d̪za:ri:e:
 rəhələiŋə. d̪zə_ɪs̪ e:mə.e:. t̪əkəkə d̪iɡri:

ra:məʃe:uəkə pra:ptə ke:ləiṇə.

ra:məʃe:uəkəʃṣṣṣ bʰiṇṇə d̪ʒi:uəṇə mo:ti:la:ləkə
 tʰi:leṇə. ʃku:lə prəue:ʃəʃṣṣ pəhiṇəhi ma:ṇe:
 uɪdja:ləjəme: ṇa:ṍ: likʰəbəiʃṣṣ pu:rʊə, mo:ti:la:ləkə
 piṭa:kə mriṭju bʰəʔ ge:lə tʰi:leṇə. mudā: pəṭʰai-
 likʰəikə prəṭi a:kəʃəṇə pəriua:rəme: rəhəiṇə,
 t̪əiʃṣṣgə ga:me:me: ʃku:lə (lo:ərə pra:iməri:) ʃe:ho:
 tʰi:leṇə. ga:məkə ʃku:ləme: ga:me:kə bəṭṭiʃa:
 pəṭʰai:, d̪ʒə-iʃṣṣ a:ṇə ga:məkə bəṭṭiʃa:kə əpe:kʃa:
 ʃəmbəṇḍhə ʃṭa:piṭə ho:ime: a:ʃa:ṇə ho:ite: əṭṭi.
 mo:ti:la:ləʃṣṣ ti:ṇə bərekʰə d̪ʒe:tʰə hi:ra:la:lə bʰa:jə
 tʰi:leṇə. d̪ʒe: ʃku:ləme: pəṭʰai tʰi:la: e:kə t̪ṣ
 pəriua:rəme: bʰa: e: ʃṇə ʃṣgi: a: d̪o:ʃəra ga:me:kə
 ʃku:lə, t̪ṣe: ʃku:lə d̪həṇəba:me: mo:ti:la:ləkē: o:i
 bəṭṭiʃa: d̪ʒəkā: ṇə-i bʰe:leṇə d̪ʒe: ʃku:lə d̪ʒa:i
 d̪ua:re: ke:t̪əu ṇuka: rəhəi:.

ha:i-ʃku:lə t̪əkə əbəiṭə-əbəiṭə mo:ti:la:ləpərə
 pəriua:rəkə bʰa:rə pəṭə: ləgəleṇə. ʃo:bʰa:uiko:
 əṭṭi. mo:ti:la:ləkə ma:e:, d̪ʒe: uəiḍhəuə d̪ʒi:uəṇə
 d̪ʒi:bəi tʰi:li:, t̪əṭʰa:mə mo:ti:la:lə kiṭṭi tʰi:la:
 mudā: ba:rəhə bərkʰəʃṣṣ u:pəre:kə tʰi:la:. əpəṇa:
 əṭʰa:mə purukʰəkə ṇa:pə t̪ṣ ṇəhi əṭṭi, mudā:
 ʃṭri:gəṇəkə ʃija:ṇə he:ba:kə ṇa:pə t̪ṣ əṭṭi: e:ʃtə
 uəʃe: t̪i bʰəue:t̪ gəuri:...

mo:ti:la:ləkə ma:e: ma:ṇe: ʃuṭṭiṭa:, o:həṇə
 pəriua:rəkə tʰi:li: d̪ʒiṇəka: d̪ərabəd̪ʒd̪ʒa:pərə
 əpəṇə məhəpʰa: a: t̪i:ri d̪ʒo:rə bəreḍə a: ʃa:t̪ə
 ga:rə kəri:ṇəkə d̪ʒo:ga:rə tʰi:leṇə. o:ṇa:, e:kəṭa:
 ʃṣjo:gə ʃuṭṭiṭa:kē: a:ro: bʰe:leṇə. o: bʰe:leṇə i: d̪ʒe:

suʃiʈa:kə ʈʰio:tə məuʃi:, ma:nə: ma:ɪkə ʃa:tə
bəhiṇəme: ʃəbʰəʃə ʈʰio:tə bəhiṇə,kə ʃa:ʃura ʃe:ho:
ʈʰi:nəpure:. ʈʰi:nəpura:kə o:həṇə pəriua:rəme:
suʃiʈa:kə məuʃi: ma:nə: dṛəupəḍi:kə ʃa:ʃura
ʈʰi:ləiṇə dʒe: ʃa:ma:dʒɪkə-a:ɾʰɪkə ru:pē: prəʈʰəmə
ko:ɾɪkə ʈʰiələ. uiua:həkə pəʈʰi:a:ɪtə t̪ē ṇəhi, t̪ə_I
ʃəməjəme: dūra:gəməṇəkə pəʈʰi:a:ɪtə a:ba:-dʒa:hi:
ho:I ʈʰiələ, t̪e:kəra kiʈʰiue: dṛiṇəkə pəʈʰi:a:ɪtə
dṛəupəḍi: uiḍʰəua: bʰəʃ/ ge:li:. ṇi:ʃəṇʈa:ṇə,
ʃəmpəɾɪkə kəmi: ṇəhi, huṇəke: d̪e:kʰa:-d̪e:kʰi:
suʃiʈa: ʃe:ho: du: be:ɾa:kə a:ʃrəjəme: əpəṇə
dʒi:uəṇə h̃əʃi:-kʰuʃi:ʃə biṭəbəe: ləgəli:.

duṇu:kə bi:ʈʰə ma:nə: ra:məʃe:uəko: a:
mo:ɾiʃo:la:ləkə bi:ʈʰə e:kəɾa: ʃukʰəḍə ʃəjə:gə ʃe:ho:
bʰe:ləiṇə. o: bʰe:ləiṇə i: dʒe: dʒəhiṇa: ʃa:le:-ʃa:le
kla:ʃə ʃəʃəraɪtə ra:məʃe:uəkə bəɾʰəla: t̪əhiṇa:
mo:ɾi:la:lə ʃe:ho: bəɾʰəla:. ʃukʰəḍə ʃəjə:gə
duṇu:kē: i: bʰe:ləiṇə dʒe: ṇe: kəhiʃo: gʰo:ɾa: dʒəkā:
ṇəmhəra t̪əppa: (t̪a:pə) d̪əʃ/ pəhiṭə ʃre:ṇi:kə
uiḍja:ɾʰi: bəṇəla: a: ṇe: kəhiʃo: ko:ṇo: kla:ʃəme:
pʰe:lə ke:ləiṇə, t̪ē: ʃuru:ʃə əṇtə dʰəɾɪkə pəɾʰa:ɪ-
lɪkʰa:ime: duṇu: ʃəge: rəhəla:. o:ṇa:, e:kə-a:dʰə
kla:ʃəkə du:ri: duṇu:me: ha:ɪ-ʃku:ləʃə rəhələiṇə
mudā: e:mə.e:kə pəri:kʃa: pəʈʰiue:ṇe: ʃe:ho:
e:kəbəttə bʰəʃ/ge:ləiṇə.

o:ṇa:, ʈʰiṇha:-pəriʈʰəjə a: dʒa:ṇə-pəhəʈʰi:nə
duṇu:kē: ʃuru:he:ʃə rəhələiṇə, ma:nə: ha:ɪ-
ʃku:le:ʃə rəhələiṇə, mudā: dʒi:uəṇə ṇi:ma:ṇəme:
duṇu:kə du: d̪iʃa: rəhələiṇə. ra:məʃe:uəkə

kəule:dʒə ʃʰo:rəɪtə-ʃʰo:rəɪtə əpəŋə kədə e:te: ũ:ʃʰə
 bəŋa: le:ləɪŋə, dʒiŋəkə: ləgə e:ka:ɠʰə ɡʰəŋtə: bəɪsə
 kəʔ ɡəpə-səppə kərəbə, te:te: səməjə ŋəɦɪ bəʃʰəɪ
 ʃʰe:ləɪŋə. do:səə dɪsə mo:tɪ:la:ləkə dʒi:səŋə
 ɡa:mə-səma:dʒəkə bi:ʃʰə rəhələɪŋə tʃe: dʒi:səŋə-
 ʃʰe:təŋa:kə uə:stəuɪkə bo:ɠʰə bʰe:ŋe: a:tʰməbələme:
 səkə:ra:tʰməkəta: a:bɪje: ge:lə ʃʰe:ləɪŋə.

sə:ɪʰə bəkʰəkə dʒi:səŋəkə bi:ʃʰə, ʃʰiɦŋə-pəhətʃʰiɦŋə
 rəhəla: pətʃʰa:tɪjo:, kəɦɪjo: e:ɦe:ŋə əuəsəə
 dʌŋu:kē: ŋəɦɪ bʰe:tələɪŋə dʒe: ɡʰəŋtə:du:-ɡʰəŋtə:
 e:kəʃʰa:mə bəɪsə uɪʃʰa:rə-uɪŋɪməjə kəɪtəɪʰə.

dʌŋu:kə dɪʃʰtɪko:ŋəme: spəstə əŋtəə a:bɪje: ge:lə
 ʃʰəɪŋə dʒe: dʒəɪʰa:mə ra:məʃe:səkəkə ŋədʒəɪə
 sətto:ŋmukʰi: bəŋɪ ge:lə ʃʰəɪŋə tʃəɪʰa:mə
 mo:tɪ:la:ləkə ŋədʒəɪə dʒəŋo:ŋmukʰi: bəŋɪ ge:lə
 ʃʰəɪŋə.

a:ɪ pətʃəhəttəɪə bəkʰəkə əuəsʰa:me:
 ra:məʃe:səko: a: mo:tɪjo:la:lə pəɦũʃʰə ge:lə ʃʰəɪʰə.
 səma:dʒəkə bi:ʃʰə ra:dʒəŋi:tɪkə ru:pə ʃe:ɦo:
 bədəɪɪje: rəhələ əʃʰɪ. de:kʰəte: ʃʰi: dʒe: dʒi:sɪtəkə
 ʃʰəɪʃʰə kəmə a: mɪtɪjukə ʃʰəɪʃʰə be:ʃi: bʰə_ɪje: rəhələ
 əʃʰɪ. kʰa:e:rə tʃə_ɪsə mo:tɪ:la:ləkē: ko:ŋə mətələbə.
 əpəŋa: dʒi:səŋəkē: mo:tɪ:la:lə əpəŋa: mutʰi:me:
 ba:ŋɦɪ rəkʰəŋe: ʃʰəɪʰə, dʒe:kəra: so:bʰa:uɪkə
 dʒi:səŋə kəɦɪ səkəɪ ʃʰəɪ. dʒe:kəə ʃʰiɦəŋtə: əpəŋo:
 məŋəme: ləgələ əʃʰɪ. sə:ma:dʒɪkə pəɪue:ʃəkə
 uɪpəɪ:tə məŋəme: uɪʃʰa:rə uʰələ dʒe: pərəsu: dʒe:
 mo:tɪ:la:lə bʰa:jəsə ɡəpə-səppə bʰe:lə, tʃə kəhələɪŋə-
 'bəuə:, səməjə ke:ɦəŋo: dʌrəkə:lə, bʰa:ɡəuətə-

pura:nəkə dʰuŋdʰəka:ri: d͡ʒəkā:, bʰe:lə mudā:
pətʃəhətt̪əɪrə bəɾəkʰə pu:ruə əpənə d̪e:kʰələ o: d̪ɪnə,
a:ijo: o:hɪnā: mənə-məst̪ɪskəme: bəɪsələ ətʃɪ
d͡ʒəhɪja: tʃəudəhə əgəst̪əkē: ədʰəɾət̪ɪja:me: pətənā:
re:dijo: st̪e:fənəs̪ d̪a:d͡ʒɪrə hu:senə jəhənā:i:kə
t̪ā:hi a: la:ləkɪla:pərə s̪uət̪t̪rət̪a:kə t̪ɪr̪əga:
d͡ʒʰənɖa:kē: pʰəhəɾa:e:bə, furu: bʰe:lə.'

o:nā:, o:tʃɪa:ɪnə:pərə rəhi: t̪əkʰənə: mo:nə pəɾɪ
ge:lə d͡ʒe: a:ɪ mo:t̪ɪ:la:lə bʰa:ɪkə d͡ʒənəmə-d̪ɪnə
tʃɪɪnə, kɪe: n̪e: d͡ʒənəmə-jəd͡ʒɪnəkə məgələ gi:t̪ə,
'a:e:lə jubʰə ke:rə ləgənəma:, jubʰe: he: jubʰe:',
ləgəme: d͡ʒa: kə/ bədʰəɪja: gi:t̪ə d͡ʒəkā: ga:bi
mũhəkə mā:gə mā:gi a:bi:.'

bi:tʃɪa:nə:pərə, əpənə d̪ɪnə bʰəɪkə ru:t̪ɪgə t̪əɪja:rə
kəɾe: ləgələũ. t̪ə_ɪme: pəhɪlə ka:d͡ʒə mo:t̪ɪ:la:lə
bʰa:jəkē: jubʰə s̪ənɖe:fə d̪e:bə bʰe:lə. ke:t̪əbo:
dʰəɾəpʰəɾe:ləũ mudā: s̪ut̪ɪkə/ uʰəɪkə d͡ʒe:
n̪əbəd͡ʒɪja: s̪əməjə əpənə ətʃɪ, s̪e: bʰə_ɪje: ge:lə.
o:nā:, mənəme: i:ho: uʰɪ ge:lə tʃʰələ d͡ʒe: jubʰə
s̪ənɖe:fə jubʰə d̪ɪnəkə jubʰə be:la:me: d̪e:bə be:s̪i:
n̪i:kə ho:ɪt̪ə ətʃɪ, mudā: t̪ə_ɪme: kən̪i: pətʃɪua:
ge:be: ke:ləũ. d͡ʒə_ɪs̪ prəbʰa:t̪ə be:la:kə jubʰə
kɪɾənə tʃɪubəɪme: d̪e:ri: bʰə_ɪje: ge:lə, mudā:
pəhũt̪ʃələũ.

d̪əɾəbəd͡ʒd͡ʒa:pərə bəɪsələ mo:t̪ɪ:la:lə bʰa:jə d͡ʒe:nā:
kɪtʃɪu mənə:-mənə s̪o:t̪ɪkə/ mu:s̪kɪja: rəhəla: tʃʰələ,
t̪əhɪnā: bud͡ʒɪ pəɾələ. kən̪i: hət̪əle:s̪ bəd͡ʒələũ-
"bʰa:jə s̪a:həɪbə, n̪əbə uəɾsəkə jubʰəka:mənā:kə
bədʰa:ɪ ətʃɪ!."

d̄ze:ṇa: ō:gh̄a:e:ləkē: t̄o:kəla:pərə bh̄akkə kh̄ud̄z̄aie:
t̄əh̄iṇṇa: mo:t̄i:la:lə bh̄a:jə ā:k̄h̄i kh̄o:l̄i d̄e:kh̄əṭe:
bəd̄z̄əla:-

"bəua:, t̄o:re: jub̄h̄aka:məṇe: h̄əmə t̄h̄o:re: jub̄h̄a-
jub̄h̄a d̄zi:bə, d̄zi:bə t̄o:h̄ərə suk̄ərme:. mud̄a: t̄ḍo:h̄ū:
t̄h̄i:ke: kəh̄ələh̄ə, k̄ie: t̄ḍ̄ s̄əma:d̄z̄əme: d̄uṇu: d̄h̄a:ra:
o:h̄iṇṇa: pr̄əua:h̄iṭṭə h̄o:ie: d̄z̄əh̄iṇṇa: b̄ēga:ləkə
ḡēga:kə d̄h̄a:rəme: h̄o:ie:. s̄o:ləh̄ə gh̄əṇṭa: ut̄t̄ərəṣḍ̄
d̄əṭ̄f̄t̄h̄iṇṇə d̄iṣṣə, ma:ṇe: pəh̄a:r̄əṣḍ̄ s̄əmuḍrə d̄iṣṣə
bəh̄əie: a: a:t̄h̄ə gh̄əṇṭa: d̄əṭ̄f̄t̄h̄iṇṇəṣḍ̄ ut̄t̄ərə d̄iṣṣə,
ma:ṇe: s̄əmuḍrəṣḍ̄ pəh̄a:r̄ə d̄iṣṣə bəh̄əie:. t̄əh̄iṇṇa:
k̄ərmə a: bh̄a:uəkə bi:t̄j̄ə s̄e:h̄o: əṭ̄f̄h̄ie:. kək̄h̄əṇo:
k̄ərməkə d̄h̄a:rə h̄o:it̄ə bh̄a:uə pr̄əua:h̄iṭṭə h̄o:ie: t̄ḍ̄
kək̄h̄əṇo: bh̄əuəḍ̄h̄a:ra:kə ṣ̄āgə k̄ərmə s̄e:h̄o:
pr̄əua:h̄iṭṭə h̄o:it̄e: əṭ̄f̄h̄i."

mo:t̄i:la:lə bh̄a:ikə ut̄f̄ja:rə s̄uṇi ut̄f̄ja:rəe: ləgələũ k̄i
bi:t̄f̄j̄e:me: mo:t̄i:la:lə bh̄a:jə kəh̄ələiṇṇə-

"bəua:, t̄j̄a:rimə d̄iṇṇə ra:məṣ̄e:uəkəkə s̄əma:d̄ə
bh̄e:t̄ələ d̄ze: bh̄ē:t̄ə k̄ərəe: a:bi rəh̄ələ t̄h̄əit̄h̄ə. s̄e:
t̄o:h̄ərə k̄i: ut̄f̄ja:rə?"

d̄z̄əh̄iṇṇa: mo:t̄i:la:lə bh̄a:jə əpəṇṇə bh̄a:rə d̄iə
t̄j̄a:h̄ələiṇṇə t̄əh̄iṇṇa: əpəṇṇo: gh̄uməua: bh̄a:rə,
gh̄uməua: bh̄a:rə bh̄e:lə ga:mə-ga:məkə bh̄a:rə d̄ze:
ga:me:-ga:mə t̄i:ṇṇə-ga:mə-t̄j̄a:ri ga:mə gh̄umi
ba:iṣṣə-t̄e:ba:iṣṣə h̄o:it̄ə əṣṣələ d̄z̄əgəh̄əpərə
pəh̄ūṭ̄j̄əie:, d̄əit̄ə bəd̄z̄ələũ-

"bh̄a:jə ṣ̄a:h̄əibə! əh̄ā: t̄ḍ̄ əpəṇṇe: ut̄f̄ja:rəua:ṇə t̄h̄i:,
d̄ze: ṇi:kə h̄o:i s̄e: kəh̄i d̄iə. əpəṇṇe:kə k̄i ko:ṇo:
a:d̄e:jə h̄əmə ka:t̄əbə."

kəɳi:ka:lə gummə bʰəʔ mo:tʃi:la:lə bʰa:jə məɳe:-
məɳə utʃa:rəe: ləgəla: dʒe: ke:tʃe: ɖukʰəɖə uʃəjə
ətʃi dʒe: sʰəma:dʒəkə pəɽʰələ-lɪkʰələ lo:kə ma:ɳe:
ra:məʃe:uəkə dʒəkʰəɳə e:tʃe: pura:ɳə, e:tʃe:
be:uəha:ɽikə sʰəmbəɳɖʰəkē: dʒo:ɽikəʔ ɳəhi rəkʰi
sʰəkələ təkʰəɳə..? dʒe:ɳa: məɳəkə uɖue:gə
mo:tʃi:la:lə bʰa:ɽikə utʃa:rəme: tʰo:kəɾə
ma:ɾələkəɳə, tʰəɳɳa: budʒʰi pəɽələ, bədʒəla:-
"bəua:! dʒiɳəgi:kə sʰəmbəɳɖʰəkə rəʃə, ɖuɳu:
go:re:kə bi:tʃə sʰukʰi ge:lə. a:bə tʰo:hi: kəhəhə dʒe: ki:
ɳi:kə həe:tʰə?"

o:ɳa:, mo:tʃi:la:lə bʰa:ɽikə bʰiɽurəka: ki: bʰa:uə
tʃi:leɳə sʰe: tʰə o: əpəɳe: budʒʰəiɽə he:tʰa: muɖa:
əpəɳa: budʒʰi pəɽələ dʒe: məɳe:-məɳə
məma:hətə dʒəru:ɾə tʃi:ɽi:ə. uɖʰəki: ɖəiɽə
uɖʰəkəbəiɽə puɽtʃi:ələjəɳə- "sʰe: ki: bʰa:jə sʰa:həibə?"
dʒəhiɳa: əpəɳe: uɖʰəki:əuləɳə tʰəɳɳa: uɖʰəikə
kəʔ mo:tʃi:la:lə bʰa:jə bədʒəla:-

"bəua:, kʰiɽtʃi:əɽi a: kʰi:ɾə ɖuɳu: ho:ie: gi:ləgəre:
bʰa:tʰə dʒəkā: təkua:-tʰa:ɳə ɳə_i ho:ie:, muɖa:
ɖuɳu:kē: e:kə kəhəbəhəkə?"

bədʒələũ- "həməhi: ki a:ɳo: ki:jo: ɳe: e:hə:ɳə ba:tʰə
kəhəɽa:."

o:ɳa:, mo:tʃi:la:lə bʰa:ɽikə utʃa:rəkə sʰəhe:-sʰəhə
əpəɳo: o:mhəre: dʒi:huka:ɽə rəhi: muɖa: tʰə_i
bi:tʃi:me: mo:tʃi:le:lə bʰa:jə bədʒəla:-

"kʰi:ɾə a: kʰiɽtʃi:əɽime: ki: əɳtʰə ətʃi, budʒʰəi
tʃi:əhəkə?"

əkʰəɳə təkə əpəɳe: jəe:hə budʒʰəi tʃi:le:ũ dʒe:

ဂူ:ဂူ de:ဂူ: kʰɪtʃʃɪɾɪ bʰe:lə a: tʃɪŋŋi: de:ဂူ: kʰi:rə.
bədʒələũ-

"ဂူ:ဂူ:-tʃɪŋŋi:kə tʃə kʰe:lə ətʃɪ, kʰɪtʃʃɪɾɪ bəŋa:bi: kɪ
kʰi:rə."

həmərə ba:tə dʒe:ŋa: mo:tɪ:la:lə bʰa:ɪkə hɪdʒəkē:
tʃɪubɪ de:ləkəŋə tʃəŋŋa: hɪdʒəʃə muʃkɪa:ɪtə
bədʒələ:-

"bəua:, kʰi:rə a: kʰɪtʃʃɪɾɪkə əpəŋə-əpəŋə dʒi:səŋə-
tʃɪɪtʃə ətʃɪ."

duŋu:kə əpəŋə-əpəŋə dʒi:səŋə suŋɪ məŋə
dʰəkəməkə:e:lə. dʰəkəməkə:ɪkə ka:rəŋə bʰe:lə,
dʒəɪtʰa:mə əpəŋə: ဂူ:ဂူ-tʃɪŋŋi:kə kʰe:lə budʒʰəɪ
tʃʰe:ləũ tʃəɪtʰa:mə duŋu:kə dʒi:səŋəkə tʃəɪtʃə
mo:tɪ:la:lə bʰa:jə ke:ləŋə ətʃɪ.! putʃʰələjəŋə-

"ʃe: ke:ŋa: bʰa:jə ʃa:həɪbə?"

dʒəŋŋa: ko:ŋo: kətʰa:ka:rə ua: kəuɪ əpəŋə e:kə
ʃi:rʃəkəkə ʃəbdəme: kətʰa: ua: kəuɪtʃa: suŋa: də_ɪ
tʃʰəɪtʰə tʃəŋŋa: mo:tɪ:la:lə bʰa:jə bədʒələ:-

"jəe:hə dʒi:səŋə dʀɪʃtɪ tʃʰi: dʒe: dʒi:səŋə
de:kʰəbəɪe:."

ʃəɪtʃə putʃʰi: tʃə mo:tɪ:la:lə bʰa:ɪkə uɪtʃa:rə ŋi:kə
dʒəkā: ႏ_ɪ budʒʰələũ, tʃəe: kəhəbə dʒe: suŋəbo:
ႏ_ɪ ke:ləũ ʃe:ho: dʒʰu:tʰə ႏ_ɪ ba:dʒəbə. mudə:
mo:tɪ:la:lə bʰa:ɪkə bʰəuədʰa:rəme: kɪtʃʰu ba:dʒəbə,
kəɪtʃʰə ətʃʰi:ɪe: putʃʰələjəŋə-

"ʃe: ke:ŋa: bʰa:jə ʃa:həɪbə?"

həmərə uɪtʃa:rə dʒe:ŋa: mo:tɪ:la:lə bʰa:ɪkə
hɪdʒəkē: tʃuɦuɪkə/ pəkəɪtʃə le:ləkəŋə tʃəŋŋa:
hi:jə kʰo:li bədʒələ:-

"bəuɑː, kʰɪtʃɪjəɾɪ oː bʰeːlə d͡ʒə_ɪmeː ɖɑːli-tʃɑːurəkə
ʂəmbəɳɖʰəkə d͡ʒiːsəɳə tʃʰiː."

d͡ʒeːɳɑː ʂoːlhoːəɳɑː moːt͡ʃiːlaːlə bʰɑːɪkə uɪtʃɑːrə
məɳəmeː gəɾɪ geːlə t̪əɦɪɳɑː bəɖ͡ʒələũ- "tʃʰiːɦeː."
moːt͡ʃiːlaːlə bʰɑːjə bəɖ͡ʒələː-

"muɖɑː, kʰɪtʃɪjəɾɪmeː d͡ʒəɦɪɳɑː ɖɑːɪkə tʰeːkaːɳə
ɳə_ɪ ətʃʰɪ, maːɳeː raːɦəɪɾəʂʂ kʰeːʂɑːriː ɖʰəɪ, t̪əɦɪɳɑː
tʃɑːurəkə tʰeːkaːɳə ʂeːɦoː ɳə_ɪ ətʃʰɪ. moːt̪əkɑː
tʃɑːurəʂʂ məɦɪkkaː ɖʰəɪ d͡ʒəɦɪɳɑː, t̪əɦɪɳɑː əɾəbaːʂʂ
uʂəɳɑː ɖʰəɪ."

oːɳɑː, d͡ʒeːt̪eːkə d͡ʒələɖiːmeː moːt͡ʃiːlaːlə bʰɑːjə
bəɖ͡ʒələː t̪eːt̪eːkə d͡ʒələɖiːmeː əɾəɳə məɳə ɳəɦɪ
buɖ͡ʒʰɪ ʂəkələ. eːkəɾə maːɳeː iːɦoː ɳə_ɪ d͡ʒeː kiɾtʃʰu
ɳeː buɖ͡ʒʰələũ. bəɖ͡ʒələũ-

"hə, ʂeː t̪ʂʰiːkeː."

ɦəməɾə 'tʰiːkə' d͡ʒeːɳɑː moːt͡ʃiːlaːlə bʰɑːjəkēː piːtʰə
tʰoːki ɖeːləkəɳə t̪əɦɪɳɑː tʰoːkaːeːlə məɳeː
bəɖ͡ʒələː-

"bəuɑː, raːməʂeːuəkə ɑː əɾəɳə d͡ʒiːsəɳəmeː jəeːɦə
əɳt̪əɾə ətʃʰɪ. d͡ʒəɦɪɳɑː kʰiːrə maːt̪rə eːkəɾɑː əɳɳə
əɾəɳə ʂʂgiːkə ʂʂgə maːɳeː ɖuːɖʰə-tʃiːɳiː iɾjaːɖɪ
uɪɳjaːʂəkə ʂʂgə tʃələeː, jəeːɦə tʃələbə oːkəɾə
d͡ʒiːsəɳə tʃʰiː."

moːt͡ʃiːlaːlə bʰɑːjə d͡ʒə_ɪ ɦɪʂɑːbəʂʂ bəɖ͡ʒələː t̪ə_ɪ
ɦɪʂɑːbəʂʂ əɾəɳeː ɳə_ɪ buɖ͡ʒʰɪ peːləũ. t̪ʂeː
bəɖ͡ʒəɪmeː kəɳiː ɖʰəɾəpʰəɾɑːeːbə bʰeːbeː kəeːlə
d͡ʒeː eːɳɑː bəɖ͡ʒɑː geːlə-

"loːkoː kʰiːrə-kʰɪtʃɪjəɾɪ hoːɪeː, bʰɑːjə ʂɑːɦəɪbə.
t̪əkʰəɳə t̪ʂ oːɦoː ɳeː kʰɪtʃɪjəɾɪjeː bʰeːlə d͡ʒeː biɳu

ha:ri-d̄zi:t̄əkə d̄zi:n̄agi: d̄zi:b̄aie:."
 mo:t̄i:la:lə b̄h̄a:jə b̄əd̄z̄əla: kiṭṭ̄hu n̄e: muḍa:
 gəmb̄hi:rə d̄z̄əru:rə b̄h̄e:la:.

-
 -d̄z̄əḡadi:f̄ə pr̄ṣa:ḍa māṇḍal̄ad̄zi:kə d̄z̄əṇm̄a
 māḍḥub̄aṇi: d̄z̄ila:kə be:r̄ama: ga:m̄ame: 5 d̄z̄ula:i:
 1947 iṣui:me: b̄h̄e:l̄aiṇa. māṇḍal̄ad̄zi: hiṇḍi: e:uṣ̄
 ra:d̄z̄aṇi:t̄i ja:ṣṭr̄ame: e:m̄a.e:kə əh̄əṭṭa: pa:bi
 d̄zi:uiko:pa:r̄d̄z̄əṇa he:tu kriṣi ka:r̄jame: ṣ̄āl̄əḡṇa b̄h̄aḍ'
 ru:t̄fi pu:ruəkə ṣ̄ama:d̄z̄a ṣ̄e:va:me: la:gi ge:la:
 ṣ̄ama:d̄z̄ame: uja:pt̄a ru:ṭ̄h̄iua:ḍi: e:uṣ̄ ṣ̄a:m̄aṇṭi:
 uḷəuəha:rə ṣ̄a:ma:d̄z̄ikə uika:ṣ̄ame: hiṇḍakā: va:ḍḥakə
 bud̄z̄iṭ̄i p̄əṭ̄al̄aiṇa. p̄h̄al̄əṭṭa: d̄z̄ami:n̄ḍa:rə, ṣ̄a:m̄aṇṭ̄əkə
 ṣ̄āḡa ga:m̄ame: pur̄ad̄z̄o:rə l̄əṭ̄a:ṭ̄i ṭ̄h̄a:ṭ̄h̄a b̄h̄aḍ'ge:l̄aiṇa.
 p̄h̄al̄əṭṭa: māṇḍal̄ad̄zi: əp̄əṇa d̄zi:uəṇəkə əḍḥik̄ā:f̄ə
 ṣ̄am̄aj̄a ke:ṣ̄a-mo:k̄aḍ̄ama:, d̄z̄əh̄al̄ə ja:ṭ̄ra:ḍime: uḷəṭ̄i:ṭ̄a
 ke:la:h̄a. 2001 iṣui:kə p̄əṭ̄fiṭ̄a:ṭ̄a ṣ̄a:hiṭ̄j̄a le:k̄h̄əṇa-
 k̄ṣ̄e:ṭ̄r̄ame: e:la:. 2008 iṣui:ṣ̄ā uib̄hiṇṇa p̄əṭ̄r̄-
 p̄əṭ̄rika:ḍime: hiṇḍakə r̄əṭ̄j̄əṇa: pr̄aka:ṣ̄iṭ̄a huə l̄əḡal̄aiṇa.
 gi:ṭ̄a, ka:uj̄a, ṇa:ṭ̄əkə, e:k̄ā:ki:, k̄əṭ̄h̄a:, up̄əṇja:ṣ̄a iṭ̄ja:ḍi
 ṣ̄a:hiṭ̄j̄əkə māul̄ikə uṭ̄ḍḥa:me: hiṇḍakə əṇəuəṭ̄əṭ̄a le:k̄h̄əṇa
 əḍuṭ̄i:j̄a ṣ̄iḍḍḥa b̄h̄aḍ' r̄əh̄al̄aiṇa əṭ̄fiṭ̄i. ək̄h̄əṇa ḍḥari
 ḍ̄ərd̄z̄əṇa b̄h̄ari ṇa:ṭ̄əkə/e:k̄ā:ki:, p̄ā:ṭ̄j̄a ṣ̄a:e:ṣ̄ā u:p̄ərə
 gi:ṭ̄a/ka:uj̄a, uṇṇaṣ̄ə go:ṭ̄a up̄əṇja:ṣ̄a a: ṣ̄a:ṭ̄h̄e:
 a:ṭ̄h̄aṣ̄a:e: k̄əṭ̄h̄a:-k̄əh̄a:ṇi:kə ṣ̄āḡa kiṭṭ̄hu māh̄əṭ̄uəpu:r̄ṇa
 uṣ̄əj̄əkə jo:ḍḥa:le:k̄h̄a a:ḍikā puṣ̄ṭ̄aka:ka:rə, ṣ̄a:e:ṣ̄ā
 u:p̄ərə gr̄əṇṭ̄h̄ame: pr̄aka:ṣ̄iṭ̄a ṭ̄fiṭ̄aiṇa.
 miṭ̄ṭ̄ila:-m̄əṭ̄ṭ̄ili:kə uika:ṣ̄ame: fri: d̄z̄əḡadi:f̄ə pr̄ṣa:ḍa

mənqələdʒi:kə jo:gəda:nə əvismərəni:jə tʃhəɪnə. i:
 əpənə sətətə krija:ʃi:ləta: o: rətfənə: dʰərmɪta:kə le:lə
 uɪbʰɪnnə s̥s̥tʰa:səbʰəkə dʒa:ra: s̥s̥mma:nɪta/purəskɪta
 ho:ɪta rəhəla: ətʃʰɪ, jəʃʰa:- uɪde:hə s̥s̥mpa:dəkə mənqələ
 dʒa:ra: ga:məkə dʒɪnnəgi:' ləgʰu kəʃʰa: s̥s̥əgrəhə le:lə
 'uɪde:hə s̥s̥mma:nə- 2011', 'ga:məkə dʒɪnnəgi: və
 s̥s̥məgrə jo:gəda:nə he:tu s̥s̥a:hɪtjə əka:de:mi: dʒa:ra:-
 'təigo:rə lɪtɪre:tʃərə e:va:rdə- 2011', mɪʃʰɪla: məɪʃʰɪli:kə
 unŋəjənə le:lə s̥s̥a:kʃərə d̪ərabʰəga: dʒa:ra:- 'uəɪde:hə
 s̥s̥mma:nə- 2012', uɪde:hə s̥s̥mpa:dəkə mənqələ
 dʒa:ra: 'nəɪ dʰa:rəɪe:' upənja:sə le:lə 'uɪde:hə ba:lə
 s̥s̥a:hɪtjə purəska:rə- 2014', s̥s̥a:hɪtjəme: s̥s̥məgrə
 jo:də:nə le:lə e:sə.e:nə.e:sə. glo:bələ s̥s̥e:miŋəri: dʒa:ra:
 'kəʃʰɪki: s̥s̥a:hɪtjə s̥s̥mma:nə- 2015', mɪʃʰɪla:-məɪʃʰɪli:kə
 uɪka:sə le:lə s̥s̥ətətə krija:ʃi:lə rəhəba:kə he:tu əkʰɪlə
 bʰa:rəti:jə mɪʃʰɪla: s̥s̥əgʰə dʒa:ra:- 'uəɪdʒənə:tʰə mɪʃʰə
 'ja:tri:' s̥s̥mma:nə- 2016', rətfənə: dʰərmɪta:kə
 kʃe:tɾəme: əmu:lʒə jo:gəda:nə he:tu dʒjo:tʃnə:-
 mənqələ dʒa:ra:- 'kəʃʰmudɪ: s̥s̥mma:nə- 2017', mɪʃʰɪla:-
 məɪʃʰɪli:kə s̥s̥əgə əŋjə utkɪʃtə s̥s̥e:va: le:lə əkʰɪlə
 bʰa:rəti:jə mɪʃʰɪla: s̥s̥əgʰə dʒa:ra: 's̥s̥uə. ba:bu: s̥s̥a:he:va
 tʃəʊdʰəri: s̥s̥mma:nə- 2018', tʃe:tənə: s̥s̥əmiɪ, pətənə:kə
 prəʃɪddʰə 'ja:tri: tʃe:tənə: purəska:rə- 2020', məɪʃʰɪli:
 s̥s̥a:hɪtjəkə əhəŋɪʃə s̥s̥e:va: a: s̥s̥ɪdʒənə he:tu mɪʃʰɪla:
 s̥s̥ā:s̥kɪɪkə s̥s̥əməŋvəjə s̥s̥əmiɪ, guva:ha:ti:-əʃsəmə
 dʒa:ra: 'ra:dʒəkəmələ tʃəʊdʰəri: s̥s̥a:hɪtjə s̥s̥mma:nə-
 2020', bʰa:rəta s̥s̥əra:ka:rə dʒa:ra: 's̥s̥a:hɪtjə əka:de:mi:
 purəska:rə- 2021' tətʰa: s̥s̥a:hɪtjə o: s̥s̥ā:s̥kɪɪme:
 məhəʃvəpu:rənə əvəda:nə le:lə əməra ʃəhi:də

ra:məp'hələ mǎḍələ utʃa:rə mǎtʃə ḍua:ra: 'əməra ʃəhi:ḍə
ra:məp'hələ mǎḍələ ra:ʃtri:jə purəʃka:rə- 2022'

rəʃəḥa: ʃḍḍa:rə : 1. iṇḍrəḍ'həṇuʃi: əka:ʃə, 2. ra:ti-ḍiṇə, 3. ti:ṇə ḍze:t'hə e:ga:rəhəmə ma:g'hə, 4. ʃəriṭa:, 5. gi:tā:ḍzəli, 6. ʃuk'hə:e:lə po:k'həriṭə ḍzə:it'hə, 7. ʃəṭəbe:ḍ'hə, 8. tʃuṇəuṭi:, 9. rəhəʃa: tʃəuri:, 10. ka:məḍ'hə:ṇu, 11. məṇə məṭ'həṇə, 12. əka:ʃə gǎga: - kəuṭa: ʃḍgrəhə. 13. pǎtʃəuṭi:- e:kā:ki: ʃḍtʃəjəṇə. 14. miṭ'hila:kə be:ti:, 15. kəmpromā:ḍzə, 16. ḍz'həme:lija: bira:hə, 17. rəṭṇa:kərə ḍəkəitə, 18. ʃuəjəvəərə- ṇa:təkə. 19. məula:ḍə ga:tʃ'həkə p'hū:lə, 20. utt'hə:ṇə-pəṭəṇə, 21. ḍzṇəgi:kə ḍzi:tə, 22. ḍzi:uəṇə-məṇəṇə, 23. ḍzi:uəṇə ʃḍg'həʃə, 24. ṇəi ḍ'hə:ʃəie:, 25. bəʃəki: bəhiṇə, 26. b'hə:ḍəuəkə a:t'hə əṇhə:rə, 27. ʃəḍ'həuə:-uiḍ'həuə:, 28. t'hū:t'hə ga:tʃ'hə, 29. ḍzḍzəṭə gəma: ḍzḍzəṭə bǎtʃe:ləu, 30. ləhəʃəṇə, 31. pǎgu, 32. a:məkə ga:tʃ'hi:, 33. ʃuṭʃiṭa:, 34. mo:ʃəpəṇə, 35. ʃḍkəlpə, 36. əṇṭimə kʃəṇə, 37. kuṇṭ'hə:- upəṇja:ʃə. 38. pəjəʃuṇi:- prəbəṇḍ'hə-ṇibəṇḍ'hə- ʃəma:lo:tʃəṇa:. 39. kəlja:ṇi:, 40. ʃəṭəma:e:, 41. ʃəməḍz'həuṭa:, 42. ṭa:məkə ṭəməg'həiḍə, 43. bi:rā:gəṇa:- e:kā:ki:. 44. ṭəre:gəṇə, 45. bəḍzəṇṭa:-budz'həṇṭa:- bi:həiṇə kəṭ'hə: ʃḍgrəhə. 46. ʃəb'hūḍa:ʃə, 47. rəṭəṇi: k'həṭ'hə- ḍi:rg'hə kəṭ'hə: ʃḍgrəhə. 48. ga:məkə ḍzṇəgi:, 49. əṇḍḍ'hā:giṇi:, 50. ʃəṭəb'həiṭa: po:k'həiṭə, 51. ga:məkə ʃəkələ-ʃu:rəṭə, 52. əpəṇə məṇə əpəṇə ḍ'həṇə, 53. ʃəməṇəṭ'hə:ṭə b'hū:tə, 54. əppəṇə-bi:ra:ṇə, 55. ba:lə go:pa:lə, 56. b'həkəmo:ʃə, 57. uləba: tʃə:urə, 58. pəṭəḍz'hə:ʃə, 59. gəʃ'həiṇəgəṇə hə:t'hə, 60. ləḍzəbḍzṇi:,

61. ukəru: s̄aməjə, 62. mədʰuma:tʃhi:, 63. pəʃe:ŋa:kə
 dʰarəmə, 64. guɾa:-kʰuddi:kə ro:ti:, 65. pʰələha:rə, 66.
 kʰəʃəiṭə ga:tʃʰə, 67. e:gaʃtʃʃʰa: a:məkə ga:tʃʰə, 68.
 subʰəʃiṇṭəkə, 69. ga:tʃʰəpərə s̄ə kʰəʃəla:, 70.
 dʰəbʰija:e:lə ga:mə, 71. gule:ti: d̄a:sə, 72. muɾija:e:lə
 gʰərə, 73. bi:rā:gəŋa:, 74. smɾiṭi je:sə, 75. be:ti:kə
 pəiɾukʰə, 76. kra:ŋti:jo:gə, 77. t̄ɾika:ləddərʃi:, 78. pəṭti:s̄ə
 s̄a:lə pəʃʃʰuə: ge:ləũ, 79. d̄o:həri: h̄a:kə, 80. subʰima:ŋi:
 d̄ziṇəgi:, 81. d̄e:kʰələ d̄iṇə, 82. gəpəkə pija:hulə lo:kə,
 83. d̄iua:li:kə d̄i:pə, 84. əppəŋə ga:mə, 85. kʰiṭəto:rə
 bʰu:mi, 86. ʃiṭṭəvəŋəkə ʃika:rə, 87. ʃəuraṣə kʰe:ṭəkə
 ʃəuraṣə upəd̄zə, 88. s̄aməjəs̄ə pəhiṇe: ʃje:ṭə kiṣa:ŋə, 89.
 bʰəukə, 90. ga:məkə a:fa: tuṭi ge:lə, 91. pəʃe:ŋa:kə
 mo:lə, 92. kriṣi:jo:gə, 93. h̄a:rələ ʃje:h̄ara: d̄zi:ṭələ ru:pə,
 94. rəhəi d̄zo:kəpə pəiua:rə, 95. kəṭṭa:kə r̄əgə kərməkə
 s̄əgə, 96. ga:məkə su:rəṭə bədd̄ilə ge:lə, 97. əŋṭimə
 pəri:kṣa:, 98. gʰarəkə kʰərtʃə, 99. ŋi:kə ʃʰəkə:ŋə
 ʃʰəke:ləũ, 100. d̄zi:vəŋəkə kərmə d̄zi:vəŋəkə mərmə,
 101. s̄əʃʃəraŋə, 102. bʰəri məŋə ka:d̄zə, 103. a:e:lə a:fa:
 ʃʃəli ge:lə, 104. d̄zi:vəŋə d̄a:ŋə ʃəʃʰa: 105. əppəŋə s̄a:ti:-
 ləgʰu kəʃʰa: s̄əgrəhə.

əi rəʃʃəŋa:pərə

əpəŋə

m̄əṭṭəujə editorial.staff.videh̄ə@gmail.com pərə
 pəʃʰa:u.

2.7.d̄zəgəḍi:ʃə prəʃa:də mənḍələ- mo:ɾəpərə
 (d̄h̄a:ra:va:h̄ikə upəŋja:s̄ə s̄a:ṭəmə pəɾa:və)

$\widehat{d}z\bar{g}\bar{e}g\bar{i}:f\bar{a}$ prəʒɑ:gðə mənɖələ

mo:rəpərə (dʰɑ:rɑ:ʋɑ:hɪkə ʋəɲja:sə)

saxtəmə pərxə

ga:me:kə ma:ne: pəla:rəpure:kə du:ta:
dra:uəɾəkē: ka:me:ʒərə pəkəiɾə le:ləiŋə. əpəŋə
pɾa:kə əmələɟa:ri: təkəkə dʒe: dʰəro:hərə tʃi:dʒə-
uəʒə tʃhe:ləiŋə ʒəbʰəkē: ʒəme:tɪ a: tɾe:ktərəkə
da:lo: a: pʰa:ɾo: ləʔ ka:me:ʒərə kələkəttə:kē:
o:hɪŋa: uɾda:ɪ ke:ləiŋə dʒəhɪŋa: ja:tɾi:dʒi: mi:tʰɪla:kə
ke:ne: tʃʰəla:. ŋiməhəŋu ŋə_ɪ ŋiməhəŋu i: di:gərə
bʰe:lə.

ɖoːsərə ɖiŋə kaːmeːsərə pəlaːrəpura pəhũtʃə geːlaː.
 əkʰəŋə təkə pəlaːrəpuraːmeː gaːməkə kijoː nɛː
 tɾeːktərəː kiːnəneː tʃʰəlaː aː nɛː ʔɖʒiːŋiɟəʔgəkə ʃɪkʃeː
 pəuŋeː tʃʰəlaː. səbʰə tərəhẽː kaːmeːsərə əpəŋaːkẽː
 nəbeː-nəbə buɖʒʰi rəhələ tʃʰəlaː muɖaː eːtɛː tʃ
 mənəmeː biʃsuːaːsə bəŋəleː tʃʰəiŋə dʒeː əhiː
 gaːməkə ɖʰərətʃiːpərə dʒəŋmoː bʰeːlə ətʃʰi aː pāːtʃə

bærkʰə ɢʰærɪkə dʒi:uəno: t̪ʰə bi:t̪əbe: kæe:lə ətʃɪɪ.
 o:n̪a:, ga:məkə pəriue:fəme: ma:n̪e: mɪtʰɪl̪ā:tʃələkə
 ga:məkə pəriue:fəme: t̪re:kt̪ərəkə upəjo:gə huə
 ləgələ tʃhələ. kʰe:t̪o: dʒo:t̪əbə a: ma:t̪ijo:
 ugʰəbəbəla: ka:dʒə tʃəlɪje: rəhələ ətʃɪɪ. ut̪s̪a:həs̪ə
 bʰərələ ka:me:s̪ərə a:n̪ə-a:n̪ə t̪re:kt̪ərəbəla:s̪ə
 s̪e:ho: bʰē:t̪ə kərəkə a: dʒe: s̪əbʰə t̪re:kt̪ərəs̪ə
 ka:dʒə kərəune: tʃhəla: t̪ɪn̪əkə: s̪əbʰəs̪ə ən̪ubʰəuə
 pra:pt̪ə kərəkə ut̪f̪a:rə ke:ləɪn̪ə. ut̪f̪a:rəkə
 ɢəuɾəme: ka:me:s̪ərə ən̪t̪ərɢuəɢuəme: pʰə̃s̪ɪ
 ge:l̪a: pʰə̃s̪ɪ i: ge:l̪a: dʒe: bɪn̪a: bədʒəune: ke:t̪əu
 dʒa:e:bə ut̪f̪ɪt̪ə n̪əɦɪ. t̪ʰe: kɪn̪əkə: əɪt̪ʰa:mə dʒa:ɪs̪ə
 mən̪ə mən̪a:ɦɪ: kərəɪn̪ə dʒe: upəkəɪrə kəʔ kɪn̪əkə:
 əɪt̪ʰa:mə dʒa:e:bə ut̪f̪ɪt̪ə n̪əɦɪ. kəhəlo: dʒa:ɪe: dʒe:
 bɪn̪u bədʒəune: ko:həuərə ge:ləũ a: kən̪ɪj̪ā:kə
 ma:e: put̪ʃhələɪn̪ə ke:t̪əe: e:ləũ.? mud̪a: i: ut̪f̪a:rə
 ka:me:s̪ərəkə mən̪əme: ut̪ʰɪje: n̪e: rəhələ tʃhē:ləɪn̪ə
 dʒe: bɪn̪u ka:dʒe: ke:t̪əu dʒa:e:bə dʒəru:rə,
 upəkəɪrə kəʔ dʒa:e:bə bʰe:lə, mud̪a: ka:dʒəs̪ə dʒə̃
 ke:t̪əu dʒa:ɪ tʃhɪ: t̪ʰə o: ka:dʒe: dʒa:e:bə bʰe:lə.
 ga:me:kə ɢun̪u: ɢra:ɪuərə, ka:me:s̪ərə əɪt̪ʰa:mə
 ga:rɪ: ləga: ɢun̪u: go:re: əpən̪a:-əpən̪a: əɪt̪ʰa:mə
 tʃəlɪ ge:l̪a:. əs̪əgəre: ɢərəbədʒdʒa:pərə bəɪs̪ələ-
 bəɪs̪ələ ka:me:s̪ərə ut̪f̪a:rəkə o:hən̪ə bo:n̪əme:
 pʰə̃s̪ɪ ge:l̪a: dʒəɦɪn̪a: bē:t̪əkə bo:n̪əme: lo:kə
 pʰə̃s̪əɪe:. e:kə t̪ʰə ləɪj̪a:hə ga:tʃhə bē:t̪əkə, t̪əɪpərə
 kə̃t̪a:hə s̪e:ho: ho:ɪt̪e: ətʃɪɪ. t̪ʰe: kəhəbə dʒe: lo:kə
 bē:t̪ə ke:t̪əu a:n̪ə bo:n̪əs̪ə a:n̪əɪ tʃhəɪt̪ʰə, s̪e:ho: ba:t̪ə
 n̪əɦɪj̪ē: ətʃɪɪ. o:ɦɪ: bo:n̪əs̪ə ma:n̪e: bē:t̪əkə bo:n̪əs̪ə

ne: bē:ṭa a:ṇi pəṭṭiyo:-tḥiṭṭa: bəṇṇəbāre:, kurṣiyo:-
 te:bulə ṣe:ho: bəṇṇəbāre: a: ṣipa:hi: ha:tḥəkə
 la:tḥiyo: ṭṭṭ bəṇṇəbāte: ətḥi. kəhāle: ṭṭṭ ləṭṭiye:kə
 ma:ri tḥa:ṇa:me: ma:rələ d̄zā:ie: ma:ne: bē:ṭəkə,
 mudā: ləṭṭi:kə la:tḥi: ke:hē:ṇə ho: tḥi o: ṭṭṭ
 tḥa:ṇa:me: bḥe:tāie:. ṭṭṭe: kəhəbā d̄ze: bē:ṭəkə
 bo:ṇə d̄zṭ əhā: d̄ze:be: ne: kəṛəbā ṭəkḥəṇṇə bē:ṭṭṭṭ
 bḥē:ṭə ke:ṇa: hē:ṭə. be:ṣi: ba:ṭə kəṭḥi:le:, əkḥəṇṇə
 e:tābe: bud̄zḥu: d̄ze: bē:ṭe:-ba:ṭṭṭṭ d̄zi:uəṇṇə
 tḥa:ṭho: ətḥi a: bē:ṭe:-ba:ṭṭṭṭ d̄zi:uəṇṇə tḥiṭṭo:
 ətḥi.

tḥa:ri gḥəṇṭa:kə pəṭḥi:ṭə d̄uṇu: d̄ra:uəṛə rəgḥuui:rə
 a: muṇe:ṣəṛə puṇə: ka:me:ṣəṛə ətḥa:mə pəḥṭḥiṭṭə.
 pəḥṭḥiṭṭə uṭḥiṭṭo: ətḥi:ie:, kie: ṭṭṭ ṇo:kəri:kə
 uṭḥi:ṭəṛəṛə ne: d̄uṇu: go:re: ga:mə a:e:lə ətḥi.

d̄zi:uəṇṇəkə ṣəbḥə kiṭḥi ka:me:ṣəṛəkē: ṇəbe:-ṇəbā
 a: pəḥi:le:-pəḥi:lə bud̄zḥi pəṭi rəhələ tḥi:le:ṭiṇṇə. əpəṇṇə
 d̄ze: pā:tḥo: d̄i:ṭa:d̄i: pəṭi:uə:rə tḥi:ṭiṇṇə o: ṣəbḥə
 gḥəra:ṭi: d̄uā:re: ba:d̄ḥəme: bəṣələ tḥi:ṭiṇṇə. ləgəle:
 ka:me:ṣəṛəkə məṇṇəme: i:ho: uṭḥi d̄zā:ṭiṇṇə d̄ze:
 d̄zəḥiṇṇa: d̄zi:uəṇṇəkə bi:ṣə bəṛkḥəkə ṣa:d̄ḥəṇṇa:ṣṭ
 īd̄zi:ṇi:ṭəṛə bəṇi ṣəma:d̄zəme: (ga:məme:) e:ləṭṭ ətḥi
 ṭḥiṇṇa: ga:mə ke:ṭe: ṭəṛəṣṭa:ṣṭ ṭe:d̄zə gəṭi:kə
 īd̄zi:ṇə d̄zəkā: d̄əuṭṭṭə tḥiṭṭə ṣe:ho: ṭṭṭ d̄e:kḥəbā
 ətḥi.

ka:me:ṣəṛəkə ga:ṭi:kə prəṭḥi:ṭə ṣəṭṭe: ga:mə bḥə/
 ge:lə. d̄u:ṭa: tṭe:ṭṭəṛə ga:məme: a:e:lə əṭṭṭ o:həṇṇə
 lo:kəkə, d̄zi:ṇəkə ka:d̄zə pa:ikə əbḥa:uəme:
 pəṭḥi:uā:e:lə rəhəṭṭiṇṇə, məṇṇəme: uṭṭṭṭa:ṣu: a:ṭa:

d̪iʒəgəbe: ke:ləɪnə d̪iʒe: s̪əma:d̪iʒə əkʰəno: d̪iʒi:uɪt̪ə
 ət̪ʰi kɪe: t̪ə e:kə-ɖo:s̪əɾəkə bi:t̪ʰə pəɪt̪ʰə-pa:lət̪ə t̪ʰə
 rəhələ ət̪ʰi. ka:d̪iʒə he:be: kəɾət̪ə.

ka:me:s̪əɾəkə mənəme: n̪e: t̪ət̪əmət̪i: t̪ʰəɪnə d̪iʒe:
 biɪn̪u bəd̪iʒo:n̪e: kiɪnəko: ət̪ʰa:mə ke:n̪a: d̪iʒa:e:bə.
 mud̪a: s̪əma:d̪iʒəme: t̪ə s̪e: n̪əhi ət̪ʰi, s̪a:ma:d̪iʒikə
 ru:pəme: s̪əbʰəkə ɖəɾəbəd̪iʒd̪iʒa:k̪ē: əpənə
 ɖəɾəbəd̪iʒd̪iʒa: ma:n̪i əpənə d̪iʒi:uənəkə krija:-
 kələ:pəkə uɪt̪ʰa:rə-uɪməɾʃə kəɾiʔe: t̪ʰəɪt̪ʰə. pā:t̪ʰə-
 s̪a:t̪ə a:ɖəmi: ka:me:s̪əɾə ət̪ʰa:mə pəh̪iʔt̪ʰə t̪ʰukələ
 t̪ʰələ. o:n̪a:, b̪əga:li:kə s̪əma:d̪iʒəs̪ə ka:me:s̪əɾə
 a:e:lə t̪ʰələ: t̪əe: əpənə ʃiʃt̪a:t̪ʰa:rə n̪ima:h̪əikə
 ko:ʃiʃəme: t̪ʰe:la:he: mud̪a: əbe:uəs̪t̪ʰiʔt̪ə d̪iʒi:uənə
 d̪iʒa:ɖʰəɪrə s̪ube:uəs̪t̪ʰiʔt̪ə n̪əhi bən̪i d̪iʒa:ie: t̪a:ɖʰəɪrə
 əbe:uəs̪t̪ʰiʔt̪ə uɪt̪ʰa:rə a: ʃiʃt̪a:t̪ʰa:rə s̪ube:uəs̪t̪ʰiʔt̪ə
 uɪt̪ʰa:rə a: ʃiʃt̪a:t̪ʰa:rə ke:n̪a: n̪ima:hi s̪əkəie:.
 d̪iʒa:ɖʰəɪrə uɪt̪ʰa:re: be:uəs̪t̪ʰiʔt̪ə n̪əhi h̪e:t̪ə t̪a:ɖʰəɪrə
 ʃiʃt̪a:t̪ʰa:rəkə pa:lənə kəɾəbə t̪ə ɖu:rə bʰe:lə, d̪iʒe:
 n̪iɾəma:n̪o: n̪əhi kəʔs̪əkəi t̪ʰi:.

rəgh̪uui:rə bəd̪iʒəla:-

"ka:me: bʰa:jə, d̪iʒəhiɪn̪a: ga:məme: e:kə bən̪i
 pu:ruəd̪iʒə s̪əgə rəhi d̪iʒi:uənə n̪ima:h̪ələɪnə, a:
 əpən̪o: s̪əbʰə d̪iʒe:n̪a: kələkətt̪a:me: bən̪əuɪn̪e:
 rəhələū, s̪e: ga:məme: ke:n̪a: bən̪i t̪ʰələt̪ə, t̪ə_ɪle: t̪ə
 t̪i:n̪u: go:re:k̪ē: e:kə uɪt̪ʰa:rəme: a:bi t̪ʰələ:b̪e:
 pəɾət̪ə kiɪn̪e:. d̪iʒə_ɪs̪ə s̪əbʰəkə n̪i:kə h̪e:t̪ə."

rəgh̪uui:rə ɖɾa:uəɾək̪ē: əpənə ɖɾa:uəɾi:kə
 əɪn̪ubʰəuə rəh̪əɪnə, mud̪a: ka:me:s̪əɾək̪ē: t̪ə s̪e: n̪əhi
 t̪ʰəɪnə, mud̪a: ka:me:s̪əɾo:kə mənəme: e:t̪e: t̪ə

bəŋəle: tʃhəɪŋə dʒe: dʒəhɪŋa: go:da:məʃə ga:ɾi:
 ɳika:lɪ rəghʊvi:rə ga:mə təkə ʃəgə a:e:lə ətʃhɪ
 tɛ:kəre: ʃəgə ne: əpəŋo: tʃələbə ətʃhɪ. ho:ʃja:rə bəŋɪ
 ka:me:ʃərə rəghʊvi:rəkē: kəhələɪŋə-

"dʒəhɪŋa: əpəŋa: ʃəbhə, tʃi:ŋu: go:re: e:kə ume:ɾja:
 tʃhɪ: a: ga:məme: e:kəta: ŋəvə dʒugəkə ʃuru:a:tə
 kəræ: ma:ne: ŋəvə ka:dʒə kəræ: kələkəttə:ʃə e:ləũ
 ətʃhɪ, tʃhɪŋa: tʃi:ŋu: go:re:kə dʒi:ʊəŋə ʃəge:-ʃəgə
 tʃələttə rəhəe:, jəe:hə ne: tʃi:ŋu: go:re:kē:
 ŋima:həba:kə ʃe:ho: ətʃhɪ."

ŋo:kəra tʃa:ləkə a: ma:lɪkə tʃələba:hə, tə_ɪ bi:tʃə tʃə
 ʃəmbəŋdʰə ʃu:tɾə bəŋəbəe: pərətə. tʃe: pʰu:ləkə
 ma:la: dʒəkā: rəghʊvi:rə a: muŋe:ʃərə əpəŋə-əpəŋə
 dʒəgəhə de:kʰəbəttə, dʒəhɪŋa: ʃəmbəŋdʰə
 rəghʊvi:rəkē: kələkəttə:me: dɾa:ʊərəkə ru:pəme:
 tʃhələ o:hi: ʃu:tɾəkē: la:gu: kərətə, əpəŋə ʊtʃa:rə
 rəkʰələkə. e:kə ma:tɪ-pa:ŋipərə rəhəŋɪha:rə tʃi:ŋu:
 go:re:, ʊtʃa:rə-ʊmərʃə ho:ɪte: e:kə ʃu:tɾə ʃtʰa:pɪtə
 kəʌ/le:ləŋə.

ʊtʃa:rəkē: ŋɪtʃo:ɾɪ ka:me:ʃərə bədʒəla:-

"ka:ro:ba:rə tʃhɪ:, bʰu:lə-tʃu:kə he:be: kərətə mudə:
 həmə ʃəbhə prəmukʰə ʃu:tɾə e:kəra: ma:ŋɪ a:gu:
 bərʰi: dʒe: ka:ro:ba:rəme: dʒʰu:tʰə-pʰu:ʃə ŋəhɪ
 ba:dʒi:. ʃəhi: ba:tto: a: ʃəhi: le:ŋo:-de:ŋəkə ko:ŋo:-
 ne:-ko:ŋo: ra:ʃtə: əpəŋa:me: ʊtʃa:rə kəri
 ŋima:həttə tʃələbə."

ka:me:ʃərəkə ʊtʃa:rə rəghʊvi:ro: a: muŋe:ʃəro:kē:
 dʒəttʃələ. dʒəttʃɪte: ʃəbəhəkə məŋə ma:ŋɪ ge:ləŋə
 dʒe: dʒə tʃi:ŋu: go:re:kə bi:tʃə ʃəhi: ka:dʒo: a: ʃəhi:

uɪtʃa:ro: bəŋələ rəhətə tʃi dʒi:uəŋəme: ke:təu
uɪuɑ:dəkə dʒəgəhə ŋəhi rəhətə. muʃki: dʒətə
rəgʰuui:rə ba:dʒələ-

"a:ɪʃi həmə ʃəbʰə e:kəʃu:tʀəme: bəŋhi əpəŋə
dʒi:uəŋəkə bʰəuɪʃəkə tʃəja:ri:me: la:gi dʒa:ɪ."

-

-dʒəgədi:fə prəʃa:də məŋdələdʒi:kə dʒəŋmə
mədʱubəŋi: dʒi:la:kə be:rəma: ga:məme: 5 dʒula:i:
1947 ɪʃui:me: bʰe:ləŋə. məŋdələdʒi: hiŋdi: e:uʃ
ra:dʒəŋi:tɪ ja:ʃtʀəme: e:mə.e:kə əhətə: pa:bi
dʒi:uiko:pa:rdʒəŋə he:tu kriʃi ka:rjəme: ʃələgŋə bʰəʃ
ru:tʃi pu:ruəkə ʃəma:dʒə ʃe:uə:me: la:gi ge:la:
ʃəma:dʒəme: uja:ptə ru:ɽʱuɑ:di: e:uʃ ʃa:məŋti:
ujəuəha:rə ʃa:ma:dʒikə uika:ʃəme: hiŋəkə: uɑ:dʱəkə
budʒʱi pəɾələŋə. pʰələtə: dʒəmi:ŋdɑ:rə, ʃa:məŋtəkə
ʃəgə ga:məme: purədʒo:rə ləɾa:ɪ tʰa:ɽʰə bʰəʃ ge:ləŋə.
pʰələtə: məŋdələdʒi: əpəŋə dʒi:uəŋəkə ədʱikā:fə
ʃəməjə ke:ʃə-mo:kədəma:, dʒəhələ ja:tʀa:dime: uja:ti:tə
ke:la:hə. 2001 ɪʃui:kə pətʃʱa:ɪtə ʃa:hiɽjə le:kʰəŋə-
kʃe:tʀəme: e:la:. 2008 ɪʃui:ʃi uɪbʱiŋŋə pətrə-
pətrika:dime: hiŋəkə rətʃəŋə: prəka:ʃitə huə ləgələŋə.
gi:tə, ka:ujə, ŋa:təkə, e:kā:ki:, kəɽʱa:, upəŋja:ʃə ɪtja:di
ʃa:hiɽjəkə məulikə uɪdʱa:me: hiŋəkə əŋəuəɾətə le:kʰəŋə
ədʱuɪti:jə ʃiɪdʱə bʰəʃ rəhələŋə ətʃʱi. əkʰəŋə dʱəɪ
dʱərdʒəŋə bʰəɪ ŋa:təkə/e:kā:ki:, pā:tʃi ʃa:e:ʃi u:pəɾə
gi:tə/ka:ujə, uŋŋəɪʃə go:tə upəŋja:ʃə a: ʃa:ɽʱe:
a:ɽʰəʃa:e: kəɽʱa:-kəha:ŋi:kə ʃəgə kiɽʱu məhəɽuəpu:rə

uṣajakā jo:ḍha:le:kha a:ḍika puṣṭaka:ka:rā, ṣa:e:ṣā
 u:parā grāṇṭhame: prakā:ṣita tḥaṇṇa.
 miṭḥila:-māiṭḥili:kā uṛka:ṣame: fri: dṣagadi:ṣa prāṣa:ḍa
 māṇḍalādṣi:kā jo:gāḍa:ṇa aṣiṣmārāṇi:jā tḥaṇṇa. i:
 apāṇa ṣaṭṭa krija:ṣi:lāṭa: o: rāṭḥaṇa: ḍharmīṭa:kā le:lā
 uibḥiṇṇa ṣāṣṭha:ṣabḥakā ḍua:ra: ṣamma:ṇiṭa/purāṣkṛiṭa
 ho:ṭṭa rāhala: aṭḥi, jāṭha:- uḍe:ḥa ṣampa:ḍakā māṇḍalā
 ḍua:ra: "ga:mākā dṣiṇṇagi:" lāḡu kāṭha: ṣāgrāḥa le:lā
 "uḍe:ḥa ṣamma:ṇa- 2011", "ga:mākā dṣiṇṇagi: uā
 ṣamagrā jo:gāḍa:ṇa he:ṭu ṣa:ḥiṭṭa āka:ḍe:mi: ḍua:ra:-
 "ṭāgo:rā liṭire:tḥā e:va:rdā- 2011", miṭḥila: māiṭḥili:kā
 uṇṇajāṇa le:lā ṣa:kṣārā ḍārābḥāga: ḍua:ra:- "uāḍe:ḥa
 ṣamma:ṇa- 2012", uḍe:ḥa ṣampa:ḍakā māṇḍalā
 ḍua:ra: "ṇāi ḍha:rāre:" upāṇja:ṣa le:lā "uḍe:ḥa ba:lā
 ṣa:ḥiṭṭa purāṣka:rā- 2014", ṣa:ḥiṭṭame: ṣamagrā
 jo:ḍa:ṇa le:lā e:ṣa.e:ṇa.e:ṣa. glo:bālā ṣe:miṇṇari: ḍua:ra:
 "kāuṣiki: ṣa:ḥiṭṭa ṣamma:ṇa- 2015", miṭḥila:-māiṭḥili:kā
 uṛka:ṣa le:lā ṣaṭṭa krija:ṣi:lā rāhāba:kā he:ṭu āḥiṭṭa
 bḥa:rāṭi:jā miṭḥila: ṣāḡhā ḍua:ra:- "uāḍjāṇa:tḥa miṣrā
 "ja:ṭri:" ṣamma:ṇa- 2016", rāṭḥaṇa: ḍharmīṭa:kā
 kṣe:ṭrame: āmu:lā jo:gāḍa:ṇa he:ṭu dṣjo:ṭṣṇa:-
 māṇḍalā ḍua:ra:- "kāumudi: ṣamma:ṇa- 2017",
 miṭḥila:-māiṭḥili:kā ṣāḡa āṇṇa utkṛiṣṭa ṣe:va: le:lā āḥiṭṭa
 bḥa:rāṭi:jā miṭḥila: ṣāḡhā ḍua:ra: "ṣuā. ba:bu: ṣa:ḥe:uā
 tḥaḍḍhāri: ṣamma:ṇa- 2018", tḥe:ṭāṇa: ṣamīṭi, pāṭāṇa:kā
 prāṣiddḥa "ja:ṭri: tḥe:ṭāṇa: purāṣka:rā- 2020", māiṭḥili:
 ṣa:ḥiṭṭakā āhārṇiṣa ṣe:va: a: ṣriḍṣāṇa he:ṭu miṭḥila:
 ṣā:ṣkṛiṭikā ṣamāṇuāṇa ṣamīṭi, guva:ḥa:ṭi:-āṣamā
 ḍua:ra: "rā:dṣākāmālā tḥaḍḍhāri: ṣa:ḥiṭṭa ṣamma:ṇa-

2020", bʰa:raʈa sara:ra dʱu:ra: "sa:hiʈja aka:de:mi: puraška:ra- 2021" taʰa: sa:hiʈja o: sãskritime: maʰaʈuapu:ra əvaʈa:ra le:lə əməra ʃahi:da ra:maʰala mādala utʃa:ra mātʃja dʱu:ra: "əməra ʃahi:da ra:maʰala mādala ra:ʃtri:ja puraška:ra- 2022"

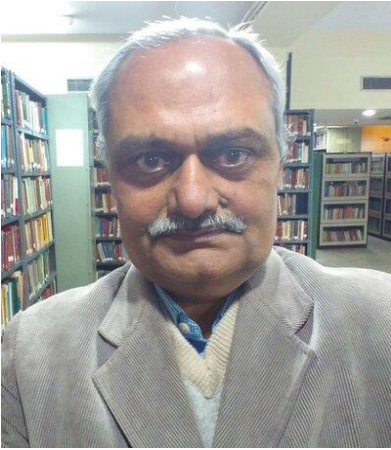
ratʃana: sãsa:ra : 1. iṇḍraḍʱaṇu:si: aka:sə, 2. ra:ti-dina, 3. ti:na dʒe:tʰa e:ga:raha ma:gha, 4. sari:ta, 5. gi:tã:dʒaI, 6. sukʰa:e:lə po:kʰarika dʒa:itʰa, 7. sãtəbe:ḍʰa, 8. fjuṇauti:, 9. raḥa:sa: fʃauri:, 10. ka:māḍʱe:nu, 11. maṇa maʈʰaṇa, 12. aka:sə gāga: - kaui:ta sãgraha. 13. pātʃivaʈi:- e:kā:ki: sãtʃajaṇa. 14. miʈʰila:ka be:ʈi:, 15. kəmpromā:īdʒa, 16. dʒʰame:lija: bɪa:hə, 17. raṭṇa:kaṛa dəkəi:ta, 18. sʱaʱjəvəra- ṇa:ʈəkə. 19. māula:ila ga:tʃʰakə pʰu:lə, 20. utʰa:ṇa-paṭaṇa, 21. dʒina:gi:ka dʒi:ta, 22. dʒi:vaṇa-məraṇa, 23. dʒi:vaṇa sãgharṣa, 24. ṇa: dʱa:raie:, 25. baṛaki: baḥina, 26. bʰa:ḍaʱakə a:tʰa aṇha:ra, 27. sādʱaʱa:-uiḍʱaʱa:, 28. tʰu:tʰa ga:tʃʰa, 29. īdʒidʒaṭa gāma: īdʒidʒaṭa bātʃe:ləu, 30. laḥaṣaṇa, 31. pāgu, 32. a:makə ga:tʃʰi:, 33. sutʃi:ta, 34. mo:raṇa, 35. sãkalpa, 36. aṇṭima kṣaṇa, 37. kuṇṭʰa:- upaṇja:sə. 38. paʱasʱuṇi:- praḇaṇḍʱa-ṇiḇaṇḍʱa- sāmā:lo:tʃana:. 39. ka:ja:ni:, 40. sãtāma:e:, 41. sāmāḍʒʱaʱa:, 42. ta:makə tāmāgha:ila, 43. bi:rã:gāṇa:- e:kā:ki:. 44. t̪are:gāṇa, 45. bādʒaṇṭa:-budʒʱaṇṭa:- bi:hāṇa kaʈʰa: sãgraha. 46. ʃābʱuḍa:sə, 47. raṭaṇi: kʰaṭʰa- di:rgʱa kaʈʰa: sãgraha. 48. ga:makə dʒina:gi:, 49. aṛḍḍʱa:giṇi:, 50. sãtəbʱa:ja: po:kʰa:ra, 51. ga:makə ʃakala-sʱu:raṭa, 52. əpaṇa maṇa əpaṇa dʱaṇa, 53.

54. ɸəpəɸə-bi:ra:ɸə, 55. ba:lə
 go:pa:lə, 56. bʰəkəmo:ɸə, 57. uləba: tʃa:urə, 58.
 pətəɸɸə:ɸə, 59. gəɸʰaɸəgəɸə hɑ:tʰə, 60. ləɸɸəɸɸɸi:
 61. ukəɸu: ɸəməɸə, 62. məɸʰuma:tʃʰi:
 63. pəɸe:ɸə:kə ɸʰəɸəmə, 64. guɸa:-kʰuɸɸi:kə ro:ti:
 65. pʰələhɑ:rə, 66. kʰəɸəɸə ga:tʃʰə, 67. e:ga:tʃʃʰa: a:məkə ga:tʃʰə, 68.
 ɸubʰəɸɸɸə, 69. ga:tʃʰəpəɸə ɸə kʰəɸəla:
 70. ɸəbʰi:ɸə:lə ga:mə, 71. gule:ti: ɸa:ɸə, 72. muɸi:ɸə:lə
 gʰəɸə, 73. bi:rɑ:gəɸa:, 74. ɸmɸi: ɸe:ɸə, 75. be:ti:kə
 pəɸɸukʰə, 76. kra:ɸɸi:jo:gə, 77. tɸi:kə:ləɸɸi:
 78. pəɸti:ɸə ɸa:lə pəɸɸuɑ: ge:lə, 79. ɸo:həri: hɑ:kə, 80. ɸubʰi:ma:ɸi:
 ɸi:ɸə, 81. ɸe:kʰələ ɸi:ɸə, 82. gəpəkə pɸi:ɸə lo:kə,
 83. ɸi:ɸə:li:kə ɸi:pə, 84. ɸəpəɸə ga:mə, 85. kʰi:ɸə:ɸə
 bʰu:mi, 86. tʃi:ɸəuəɸə ɸi:kə:rə, 87. tʃəuɸə kʰe:ɸə
 tʃəuɸə upəɸə, 88. ɸəməɸəɸə pəɸi:ɸə tʃe:ɸə kɸi:ɸə, 89.
 bʰəukə, 90. ga:məkə a:ɸa: tɸi: ge:lə, 91. pəɸe:ɸə:kə
 mo:lə, 92. kɸi:ɸi:jo:gə, 93. hɑ:rələ tʃe:həra: ɸi:ɸə:ɸə ru:pə,
 94. rəhəi ɸi:ɸə:kə pəɸi:ɸə, 95. kəɸa:kə rəgə kəɸə
 ɸəgə, 96. ga:məkə ɸu:ɸə bəɸəɸə ge:lə, 97. ɸi:ɸə
 pəɸi:kə, 98. gʰəɸə kʰəɸə, 99. ɸi:kə tʰəka:ɸə
 tʰəke:lə, 100. ɸi:ɸəuəɸə kəɸə ɸi:ɸəuəɸə məɸə,
 101. ɸəɸəɸə, 102. bʰəi məɸə ka:ɸə, 103. a:e:lə a:ɸa:
 tʃəɸi ge:lə, 104. ɸi:ɸəuəɸə ɸa:ɸə təɸə: 105. ɸəpəɸə ɸa:ti:-
 ləgʰu kəɸə: ɸəgəɸə.

əpəɸə

məɸəuə editorial.staff.videhə@gmail.com **pəɸə**
pəɸə:u.

2.8.rəbi:ndrə nɑ:ra:jəŋə mɪfrə- mɑ:ʈribʰu:mi
(upəŋja:ʂə)- 19 mə kʰe:pə

rəbi:ndrə nɑ:ra:jəŋə mɪfrə

mɑ:ʈribʰu:mi (upəŋja:ʂə)- 19 mə kʰe:pə

o:hi:ra:tiṣṣā ut̃ar̃aba:riṭo:ləka juuəkəṣṣəbhā
 pa:t̃həja:la:kə ṣurəkṣa:me: la:gi ge:la:ha . mudā:
 kəkəro: i: ṣa:həṣṣə n̄əhi b̄he:ləikə d̄ze: d̄zəjənt̃əkē:
 ṣo:d̄z̄ha:-ṣo:d̄z̄hi: ko:n̄o: mād̄əṭi d̄e:ba:kə gəppə
 kəraṭ̃ə . b̄ho:d̄z̄əṇəkə uḷəuṣṭ̃ha: he:tu bəiṣa:rāme:
 t̄jərt̄jə b̄he:lə rəhəikə . mudā: i: ba:t̃ə ṣəbhəkē:
 bu:d̄z̄hələ rəhəikə d̄ze: d̄zəjənt̃ə ṣe: ma:n̄əṭa:ha
 n̄əhi . ṣəbhəkē: i: a:t̄j̄t̄jə ləgəikə d̄ze: a:k̄h̄iṛə
 o: e:t̄e:kə d̄iṇṇṣṣā ga:māme: t̄j̄h̄əṭ̃hi ,kəkəro:ṣṣā kiṭ̄j̄hu
 ləe: n̄əhi rəhələ t̄j̄h̄əṭ̃hi t̄k̄h̄əṇə d̄zi:bi ko:n̄a: rəhələ
 t̄j̄h̄əṭ̃hi? k̄h̄a:ṭ̃o: t̄j̄h̄əṭ̃hi ki: n̄əhi ?

"e:həṇə n̄e: ho:əe: d̄ze: o: əṇṇe: biṇa: pra:n̄ə
 t̄ja:gi d̄e:t̄hi . t̄k̄h̄əṇə t̄ṣṣā ṣəbhək̄iṭ̄j̄hu d̄h̄əe:le: rəhi
 d̄z̄a:e:t̃ə ."-go:uṭ̄d̄ə bəd̄z̄əla:ha.

"mudā: kəe:lə ki: d̄z̄a:e: ? o: kəkəro:ṣṣā ko:n̄o:
 uḷək̄tiḡəṭ̃ə ṣəməṣja:kə ba:re:me: t̄j̄ərt̄j̄o: n̄əhi
 kəraṭ̃ə t̄j̄h̄əṭ̃hi . kəkəro: o:hiṭ̃ha:mə d̄z̄əe:ba:kə t̄ṣṣā
 prəḷṇe: n̄əhi ut̃h̄əṭ̃ə əṭ̄j̄hi ."-ma:d̄h̄əuə bəd̄z̄əla:ha.

"kiṭ̄j̄hu n̄e: kiṭ̄j̄hu t̄ṣṣā h̄əməro:ṣəbhəkə kəṭ̃əujə
 əṭ̄j̄hi ki n̄əhi?"

"ṣe: t̄ṣṣā əṭ̄j̄he: . mudā: t̄k̄əṛə n̄iṛa:kəṛəṇə
 ko:n̄a: ho:əe:? j̄əḍi huṇəka: ṣe: ṣui:ka:rə rəhiṭ̃əṇi
 t̄ṣṣā ka:li:ka:n̄t̃əkə a:gr̄he: kie:kə n̄əhi ma:n̄i liṭ̃əṭ̃hi
 d̄z̄a:hiṣṣā huṇəka: ṣṣəpu:r̄ṇə ṣuk̄h̄ə-ṣuuiḡh̄a:kə
 ho:ṭ̃əṇi."

"sɛ: ba:tə səhi: tʃhəɪkə . tətʰa:pi həməsəbhə
ka:lɦɪ bʰo:re: dʒa: kəe: huŋəka:sə prətʃəkʃə gəppə
kɪe:kə ŋəɦɪ kəe: li:?"

"e:kəðəmə səhi: kəhələhũ . ka:lɦɪ bʰo:re:
həməsəbhə pa:tʰəʃa:la: tʃələbə . əpəŋa: bʰəɦɪ
prəja:sə kərəbə, a:gu: bʰəgəva:ŋəkə ɪtʃtʃɪa: ."

e:ɦɪ tərəhe: go:uɪdə a: ma:dʰəvə a:pəsəme:
tʃərtʃə kərəɪtə tʃhəla:ɦə . utərɪba:ɪto:ləkə
lo:kəsəbhəkə səɦa:ŋubʰu:ɪ dʒəjəŋtəkə sɛge:
e:ɦu:ba:tə ləe: kəe: rəhəɪkə dʒe: o: ŋa:gəba:ba:kə
bəɦutə prɪjəpa:ɪrə tʃhəla:ɦə a: ŋa:gəba:ba: tɛ
utərɪba:ɪre: to:ləkə tʃhəla:ɦə . o:ɦɪto:ləkə lo:kə
sədɪkʰəŋə dʒa:ŋəki:dʰa:mə dʒa: kəe: huŋəka:sə
ma:rgədərʃəŋə ləɪtə rəhəɪtə ətʃɦɪ. o: be:rə-kube:rə
gəɦɪbə-gurəba:səbhəkē: mədətɪo: kərəɪtə tʃhəɪɦɪŋə .

utərəbərɪa:to:ləkə bəɪsə:rə a: o:ɦime: le:lə
ge:lə e:kətərəpʰa: ŋɪrŋəjəsəbhəkə dʒəjəŋtəkē:
ko:ŋo: dʒa:ŋəka:ɦɪ: ŋəɦɪ rəhəŋɪ . bʰəe: səkəɪtə ətʃɦɪ
dʒe: pra:tə bʰe:ŋe: go:uɪdə a: ma:dʰəvə
e:ɦɪsəbhəkə tʃərtʃə huŋəka:sə kərəɪtəɦɪ . mudə:
sʊrəkʃa:kə prəŋəkē: t̪a:rəbə utʃɪtə ŋəɦɪ budʒɦe:ləŋɪ
tɛ: go:uɪdə t̪a:ɦɪgo:t̪e:kē: o:ɦɪ: ra:tɪsə pətʰe:ŋa:ɦɪ
ɦuɪru kəe: d̪e:ŋe: rəhəɦɪ . sʊdʰa:kərə a: huŋəkərə
lətʰəɪtəsəbhə ŋəɦɪ so:tʃəŋe: he:t̪a:ɦə dʒe: e:t̪e:kə
dʒəldi: i: səbhə bʰəe: dʒe:t̪əɪkə . tɛ: ra:tɪkə əŋɦəɦɪ:
a: kʰəra:bə məusəməkə pʰəe:d̪a: ləɪtə o:ɦɪ: ra:tɪ

əpəŋə ka:rjəkrəməkē: a:gu: bəɽhəe:ba:kə bɪtʃa:rə
ke:ləŋɪ.

ra:tɪme: məuʂəmə bəhuʈə kʰəra:bə tʃhələ .
rəhɪ-rəhɪ kəe: bɪdʒələuka: tʃəməkɪ uʈhəe: . ləgəɪʈə
tʃhələ dʒe: ko:ŋo: kʂəŋə bərəkʰa: ʃuru bʰəe: dʒa:e:ʈə
. gʰəʈa:ʈo:pə me:ghə ʂəũʂe: a:ʂəma:ŋəme: bʰəɪ
ge:lə tʃhələ . e:həŋə bʰaja:uəhə ma:həuləme:
dʒəjəŋʈə e:ʂəgərə o:hɪ pa:tʰəʃa:la:kə dʰəhələ-
dʰəŋəma:ŋə ɪʈə tʃa:rəkə ŋi:tʃa:me: kəhuŋa: kəe:
dʒa:ŋə bəɽtʃəbəɪʈə tʃhələ:hə . e:həŋo: ʂtʰɪtɪme:
huŋəkərə ʂəpu:rŋə dʰja:ŋə o:hɪ ʃo:dʰəgrəʈhə pərə
la:gələ rəhəɪʈə tʃhələŋɪ . o:kərə upəʂəhə:rə lɪkʰɪ
ka:dʒəkə ɪtʃɪrɪ: kərəba:kə tʃhələ .

o:hɪ ra:tɪ ʂəjə:gə e:həŋə bʰe:lə dʒe: o:
ləghuʃəka: he:ʈu kəŋi:ke: pʰəʈəkɪ: ge:lə tʃhələ:hə .
ʃo:dʰəgrəʈhəkē: ʂɪrəma: ʈərəme: ra:kʰɪ dʒe:ŋe:
rəhəʈhɪŋə. ləʈhəɪʈəʂəbʰə ʈə dʰəpa:e:lə rəhəbe: kərəe:
. məuka: dʒe:kʰəʈəhɪ o:hɪ pa:tʰəʃa:la:me: prəue:ʃə
ke:ləkə a: dʒa:ŋə-be:dʒa:ŋə ʃo:dʰəgrəʈhəkē: ʈa:kəe:
la:gələ . əŋhə:rəme: kɪtʃhu dʒe:kʰa:ɪʈə ŋəhɪ tʃhələ .
tʃa:ru:ka:ʈə o:ʂəbʰə həʂo:tʰɪ rəhələ tʃhələ . ʈa:be:
bɪdʒələuka: tʃəməkələ. uʈərəba:rɪʈo:ləkə
rəkʰəba:rəʂəbʰə pa:tʰəʃa:la:ʂə ʂəʈəle: ga:tʃhɪ:me:
ŋuka:e:lə tʃhələ . bɪdʒələuka:kə prəka:ʃəme: o:
ʂəbʰə ləʈhəɪʈə ʂəbʰəkē: dʒe:kʰəbe: ŋəhɪ
ke:ləkə,tʃɪŋhɪo: ge:lə . əu ba:bu: a:bə ʈə
dʒe:kʰəe:bəla: dʀɪʃə bʰəe: ge:lə . tʃa:ru:ka:ʈəʂə
tʃa:ru:go:ʈe: pa:tʰəʃa:la:me: pəɪʂələ.

pa:tʰəʃa:la:me: e:kəʈa: ləʈʰəɪtə e:məhərə-o:məhərə
 jo:ɖʰəgr̥əʈʰə təkəba:me: uʃəstə tʃʰələ . o:kərə e:kəʈa:
 ʃəgi: ba:hərə rəkʰəba:ri: kərəɪtə rəhəɪkə .
 t̪a:bəʈe:me: la:tʰi: bədʒərələ -
 ɖʰəma:kə! ɖʰəma:kə! o:hɪ ləʈʰəɪtəkə ba:ma:
 pəɪrəpərə la:tʰi: ləgələɪkə . o: tʰa:məhɪ kʰəʃlə .
 t̪a:be: dʒəjəntə ʃe:ho: a:bi ge:ləʈʰɪ. ba:hərə tʰa:ʈʰə
 ʃudʰa:kərəkə ləʈʰəɪtə tʃɪtʃɪa: rəhələ tʃʰələ -

"tʃo:rə! tʃo:rə! d̪əuɾəɪtə dʒa:u əu gəũva:
 ghərua:ʃəbʰə .

ləʈʰəɪtəʃəbʰəkə tʃɪkərəbə-bʰo:kərəbə ʃuɪ
 kəe: d̪uɪu:t̪o:ləkə lo:kəʃəbʰə dʒəma: bʰəe: ge:lə .
 d̪u:pəhərə ra:t̪ɪkə ʃəməjə tʃʰələ. əɳha:ra guɖdʒə.
 a:ʃəma:ɳə me:ghəʃə a:tʃtʃa:dɪtə tʃʰələ . bərəkʰa:ʃe:
 ʃuru bʰəe: ge:lə tʃʰələ . e:həɳə ʃt̪ɪɪme: tʃo:rə
 pa:tʰəʃa:la:me: ki: tʃo:rəbəe: a:e:lə? o:t̪əe: tʃʰələ
 ki:? ɪe:hə ʃəba:lə ʃəbʰəkə mo:ɳəme: ghumi rəhələ
 tʃʰələ . ut̪ərəba:ɾɪt̪o:ləbəla: ʃəbʰə kəhəe: dʒe:
 ʃudʰa:kərəkə ləʈʰəɪtəʃəbʰə tʃo:ri: kərəe: a:e:lə
 tʃʰəla:hə a: o: ʃəbʰə ʃe: ut̪ərəba:ɾɪt̪o:ləkə
 rəkʰəba:rəkə ɳa:mə ləgəbəɪtə tʃʰələ . e:t̪əbe:me:
 pa:tʰəʃa:la:kə pətʃʰəbəɾɪa: d̪e:ba:ləkə bɪtʃəla:
 ʃo:ɳərə kʰəʃɪ pəɾələɪkə . tʃa:ru:ka:t̪əʃə lo:kəʃəbʰə
 d̪əuɾələ . kəhuɳa: kəe: o:kəra: pʰe:ra tʰa:ʈʰə kəe:lə
 ge:lə .

"hāmāra: nāhi lāgātā āt̥hi d̥ze: e:hiṭʰa:mā
ke:ō: t̥jō:ri: kārāe: ā:e:lā ho:e:t̥ā . d̥zaru:rā kiṭ̥hi
ā:ō:rā ba:t̥ā āt̥hi."-śudʰa:kārā bād̥zāla:hā.

"āhā:śābhā āne:re: e:t̥e:kā ra:t̥ime:
pāre:śā:nā bhē:lāhū . t̥jīta:kā ko:nō: ba:t̥ā nāhi āt̥hi
."-d̥zājant̥ā bād̥zāla:hā .

"e:hi ba:t̥ākā t̥āphāśā: ho:e:bā bāhuta
d̥zaru:ri: āt̥hi d̥ze: ā:kʰirā i: śābhā e:hānā kʰāra:bā
māuśāmāme: e:t̥e:kā ra:t̥ime: e:t̥āe: ki: kārāe:
ā:e:lā rāhāt̥hi? t̥āābe: nāhi hāmāre:śābhāpārā
ulāte: d̥ō:kʰā māt̥hi rāhālā t̥hāt̥hi."-ut̥ārāba:rīt̥ō:lākā
rākʰāba:rāśābhā bād̥zāla:hā .

"ā:bā e:t̥e:kā ra:t̥ime: i: śābhā uśājāpārā
t̥jārt̥jā: kārābā ut̥jītā nāhi . śābhāgo:t̥e: āpānā-āpānā
ghārā d̥zā: kāe: uśra:mā kārū: . ka:lhi
śābhāba:t̥āpārā ut̥jā:rā kāe:lā d̥ze:t̥āikā ."-d̥zājant̥ā
bād̥zāla:hā .

d̥zājant̥ākā ba:t̥ā mā:nī lo:kāśābhā hāhāri ge:lā.
mudā: ut̥e:rāba:rīt̥ō:lākā rākʰāba:rāśābhā lāgā-
pā:śāme: nūkaā:e:lā rāhi ge:lā:hā kā:rānā ō: śābhā
d̥zājant̥ākā śurākṣā: he:t̥u bāhuta t̥jīt̥it̥ā rāhāt̥hi .

-rābi:n̥drā nā:ra:jānā mīfrā, pīt̥ā:kā nā:mā: śuārgi:jā
śu:rjā nā:ra:jānā mīfrā, mā:t̥ā:kā nā:mā: śuārgi:jā:
d̥jā:ka:fi: d̥e:ui:, bāe:śā: 69 uārśā, pāt̥rikā gra:mā:
āre:rā dī:hā, mā:t̥rikā: śingʰā: d̥jō:ṛʰi:, urīt̥i: bhā:rāt̥ā

2.9.၎် ကိၣ်ရဲၣ် ကးၣ်ရိးဂးၣ်- ခးၣ်ဂးၣ်မိး ပုၣ်းၣ်ကးၣ်ရဲၣ် ဖဲၣ်း
၎်ဂးၣ်ရဲၣ် (၎းၣ်ၣ်း ကဲၣ်းကးၣ်)

दा.

kiʃəŋə ka:ri:gəɾə

**əka:ɖəmi: puru:ʃka:rə uəla: n̄ã:gəiɾə (ha:sʒə
kəʈa:kʃə)**

ba:ba: bəɾəbəɾa:ɪtə bəɖʒəɪtə rəhəi dʒe: kəhəə t̪ə
e:həŋo: kəhũ: n̄ã:gəiɾə bʰe:ləiɾə dʒe: guma:n̄e:
t̪i:ra bʰe:lə n̄ẽgəɾəɖo:ləuŋə ʃəŋə n̄ã:gəiɾə
ɖo:ləbəɪtə rəhəuə. ko:i: budʒʰələkə gəmələkə kiʈʰo:
n̄əi a: pʰu:pʰəka:rə dʒe: o:kəra: ʃəŋə budʒʰəŋu:kə
a:n̄ə ko:n̄o: t̪e:ʃəɾə n̄əi? həmə kie: e:kəra: ʃəbəhəkə
gəɾə ma:n̄ə liɟə dʒe: bəlu: dʒo:gəʈa: bəle:
puru:ʃka:rə bʰe:ʈələiɾe? dʒu:ri: ʃəbə t̪a:be: ko:n̄ə
kiʈa:bə likʰə n̄e:ha:lə kəə ɖe:ləkəi? məɾʰili:
kiʈa:bəkə ko:n̄ə re:ka:ɖə t̪o:ɾə bi:kri: huə ləgələi?

a: ʃəbəʈa: ɖʰe:ləma:ra: ʃəbə əpəŋa: t̪a:le: əɟiɟa:
be:t̪a:lə bʰe:lə ho: ho: kə rəhələ dʒe: a:bə ʃa:hiʈʒə
əka:ɖe:mi: me: n̄əuə t̪ɪmu:ɾti: ʃəɖʒo:dʒəkə bəŋələi

ṭə a:bə məɪṭʰɪli: ʂa:ɦɪɪjə uəla: ʂəbə ke: ɳo:be:lə
 puru:ʂka:rə uəla: ɳā:gəɪɾə bʰe:ṭə d͡ʒe:ṭəɪ a:
 ɳəḡəɾədo:ləuɳə ʂəbə ṭə ki: kəɦɪjə.

həme: ba:ba: ʂe: pu:ɸʰəli: ho: ba:ba: bʰɪʂəre:
 bʰɪʂəre: ki: ho:ləu ko:i: bʰā:gə mɪla: pərəʂa:ɖi:
 ɸəɖʰa:e: ɖe:ləkəu d͡ʒe: e:ṭəɳa: bəɾə bəɾə kərə
 rəɦələu? ho:ləu ki: ʂe: bo:ləho: ɳe: d͡ʒe: bəlu: kəɳi:
 həməro: əru: buɖʒʰəbəɪ gə. həməra ba:ṭə ʂuɳə
 ba:ba: ṭəməʂa:e:lə bo:lələkəu həu ka:ri:gərə ɸo:ro:
 hərəɖəmə lo:həɸʰəɪle: gəpə ho:i: ɸʰəɦə? ṭa:məʂe:
 həməra ɖe:hə d͡ʒəɾələ d͡ʒa: rəɦələ a: ɸo:ra:
 məɖʒa:kə bu:d͡ʒʰa: rəɦələ ɸʰəɦə? həmmə:
 bo:ləli:jəɪ ɳəɪ ho: ba:ba: həməra: məɖʒa:kə ɳə
 ʂu:d͡ʒʰə rəɦələu əɸɸʰa: ɸo:ra: ɖe:hə d͡ʒəɾə rəɦələu ṭə
 e:kə lo:ṭa: pa:ɳi: pʰu:lə be:ləpəṭə ɸəɾʰa: ɖe:bəɪ
 ṭəbe: ṭə ʂəbu:rə ho:ṭəɪ. e:ṭəɳa: ʂu:ɳə ba:ba: hā: hā:
 ke: bəɖʒələu həu ka:ri:gərə ṭəɦū: pəṭrəka:rə bʰə/ki:
 əgəɸɪja: ɸʰəũɾa: ʂəɳə biɸɪa:rəɪ ɸʰəɦə. həmmə:
 kəɦəli:jəɪ ho: ba:ba: ho:ləu ki: ʂe: bo:ləho: ɳe:
 kəɦməra: ʂa:məɳe: lo:ko: əru: kəɳi: buɖʒʰəṭəɪ.
 ba:ba: bo:lələkəɪ əɸɸʰa: pəɦɪɳe: e:kə d͡ʒu:mə
 ṭəma:kulə kʰua:bəɦə pʰe:rə kəɦəɪ ɸʰɪjə ʂəbəṭa:
 kʰe:rəɦa:.. pʰe:rə həmə ba:ba: ke: kʰəɳi: ɸɪɳa:
 ɖe:li:.

ṭəma:kulə kʰa: ba:ba: bo:le: ləgələɪ həu ki: kəɦɪjə
 i: bʰa:ge:ʂəra pəɖa: hərəɖəmə ɳəḡəɾədo:ləuɳə
 d͡ʒē:ka: ke:ɳe: pʰɪrəṭəɦə. hərəɖəmə ɖəməʂi:
 d͡ʒʰa:rəṭəɦə d͡ʒe: həməra: əka:ɖəmi: purəʂka:rə

bʰe:tə tʃukələ ətʃi. hāmərə: sūnə uəɾiʃtʰə
 ʃa:hiʃjəkə:rə a:nə t̪e:s̪ərə ke:? hāmə kəhəlɪjəi həu
 bʰa:ge:s̪ərə t̪o:hərə likʰələ kiʈa:bə kəe: go:t̪e:
 d̪e:kʰələkəhə pəɖʰələkəhə ʃe: kəhəə t̪ə kəni:. ətʃiʃa:
 ko:nə kiʈa:bə ləi puru:ʃka:rə d̪e:lə ge:ləhə?
 bʰa:ge:s̪ərə hāmərə: kəhələkə d̪iʒe: pe:nə d̪əra:ɪuə
 me: d̪iʒu:ri: a: kəməɖələ me: puru:ʃka:rə kriʈi le:lə
 hāmərə: ʃa:hiʃjə əka:d̪əmi: purəʃka:rə d̪e:lə ge:lə.
 hāmərə: h̃ʃi: ʃə rəhələ n̪əi ge:lə. hāmə putʃiʃəi
 həu bʰa:ge:s̪ərə i: kəhəə t̪ə t̪o:hərə likʰələ kiʈa:bə
 kəe: go:t̪e: d̪e:kʰələkəhə pəɖʰələkəhə? t̪ə
 bʰa:ge:s̪ərə p̃əɖa: kəhəi:ɛ: d̪iʒe: t̪əi ʃə hāmərə:
 ko:nə ka:d̪iʒə? d̪iʒu:ri: d̪e:kʰə le:ləkəi puru:ʃka:rə
 bʰe:ʈi ge:lə a:rə ki:? kəhəə t̪ə d̪iʒo:ga:ʈə b̃əle:
 puru:ʃka:rə bʰe:ʈələhə a: ñəgəʈəɖo:ləi ñə bʰe:lə
 əgiʒa: be:t̪a:li: kəra:ʈi h̃əhə. bʰa:ge:s̪ərə ba:d̪iʒələ jəu
 ba:ba: əh̃a: ke: t̪ə ʃa:hiʃjə ke: e:kko: rəʈi ɡia:nə ñəi
 ətʃi. hāmə b̃əɖələū h̃ə t̪o:ra: t̪ə t̪əke:rə ɡia:nə
 ʈi h̃əhə d̪iʒe: ño:be:lə puru:ʃka:rə uəla: la:d̪iʒe: l̃əɖiʒa:
 ge:lə. kəu ʃəmmə:lənə m̃e: t̪ə t̪o:ra: ña:me:
 la:kʰəkə la:kʰə ʈikəʈə kəʈa:i: ʈi h̃əi kəhələkəi d̪iʒe:.

hāmme: ba:ba: ʃe: putʃiʃəi: ho: ba:ba: kutʃiʃəu
 mətʃiʃi: bʰa:ʃa: ʃa:hiʃjə pərə bo:ləho: ñe:. e:t̪ə ña:
 sūnə ba:ba: h̃a: h̃a: kəra:ʈə bo:le: ləgələu h̃ə həu
 ka:ri:ɡərə ki: kəhiʒə puru:ʃka:rə d̪u:pe: mətʃiʃi:
 uəla: ʃəbə ñiɾləɖiʒə p̃əɖəʈa: bʰe:lə d̪iʒa: rəhələi. əi:
 həu mətʃiʃi: kiʈa:bə d̪əʃkə pa:tʰəkə d̪e:kʰəbe:
 ki ñəbe: ñəi kəra:ʈi h̃əi t̪əbə kəʈi: d̪iʒu:tʰo: ʈiʈəməha:
 d̪iʒe: mətʃiʃi: ʃa:hiʃjəkə:rə? o:nə: ʃəbə əpənə:

giro:hə le:lə uəriʃtʰə ʃa:hiʈjəka:rə kəʈʰa:ka:rə kəuɪ
 a: e:kəra: ʃəbə ke: giro:həkə lo:kə tʃʰo:ɪrə a:mə
 dərjəkə pa:tʰəkə tʃiŋhəbe: dʒəŋəbe: n̄əi kərəi dʒa:ɪ
 tʃʰəɪ. tʃəɖa: kə a: məiʈʰili: bʰo:dʒəpuri: əka:dəmi:
 ru:pəija: pərə bʰe:lə kəuɪ ʃəmme:ləŋə me: dʒa:
 n̄e:ha:lə ho:ɪtə rəhəʈəhə. tʃəhu: me: dərjəko: ʃə
 be:ʃi: kəuɪ a: tʃə_ɪo: n̄iɾələdʒdʒə bʰe:lə dʒo:ga:rə
 bəle: əka:dəmi: purəʃka:rə ləʔ n̄əgəɾədo:ləuŋə
 bəŋələ ɡʰu:rəʈəhə dʒe: həməra: puru:ʃka:rə bʰe:ʈi
 ge:lə. dʒe:n̄a: ə_ɪ n̄iɾələdʒdʒa: ʃəbəhəkə dʰo:ʈi:
 dʰe:ka: me: əka:dəmi: puru:ʃka:rə uəla: n̄ā:ɡəɪrə
 la:ɡələ ho:u?

əpəŋə

māʈəujə editorial.staff.videhəa@gmail.com **pərə**
pəʈʰa:u.

2.10. d̥zəgəḍi:ʃə prəʃa:ḍə məṇḍələkə 5 t̥a: kəṭʰa:-
kəṭʰa:-1 d̥zə_ɪpərə ʃəmpa:ḍəki:jə ʃəmi:kʃa:
əgre:d̥zi:me: ʃəmpa:ḍəki:jə priʃtʰə pərə

uɪde:həkə le:kʰəkəkə a:mə̃t̥rit̥ə rət̥ʃəna: a: o:ɪpərə
a:mə̃t̥rit̥ə ʃəmi:kʃəkəkə ʃəmi:kʃa: ʃi:ri:d̥zə me:
əkʰəṇṇə ḍʰəɪ əhã: pət̥ʰələũ-

1. ka:miṇi:kə pã:t̥ʃə t̥a: kəuɪt̥a: a: o:ɪpərə
məḍʰuka:ṇt̥ə d̥zʰa:kə t̥ippəṇi:

Videhã 01 09 2016

2. d̥zəgəḍa:ṇṇḍə d̥zʰa: "məṇu"kə "ma:t̥ikə
ba:ʃəṇṇə"pərə gəḍʒe:ṇḍrə t̥ʰa:kurəkə t̥ippəṇi:

VIDEHA 353

3. muṇṇi: ka:mət̥əkə e:kã:ki: "d̥ziṇḍəgi:kə mo:lə" a:
o:ɪpərə gəḍʒe:ṇḍrə t̥ʰa:kurəkə t̥ippəṇi:

VIDEHA 354

əɪ ʃɪkʰəla:me: a:gã: ʃəma:ṇa:ṇt̥ərə ḍʰa:ra:kə kiɪʃʰu
gəṇəma:ṇjə kəṭʰa:kəɾəʃə hʉṇəkə: ṇḍʒəɪme:
hʉṇəkəɾə əpəṇṇə ʃəɪvəʃre:ʃt̥ʰə 5-5 t̥a: kəṭʰa:
a:mə̃t̥rit̥ə kəe:lə ge:lə ət̥ʃɪ. kəṭʰa:ka:rə lo:kəṇi

တၢ်မၤတၢ်-

1.ကၢ်ပၤလၢ:ပၤမၤရၢ:ပၤတၢ်

2.ပၤမၤလၢ:ပၤမၤတၢ်

3.ပၤမၤလၢ:ပၤမၤလၢ:ပၤမၤလၢ

4.ပၤမၤလၢ:ပၤမၤတၢ်

5.ပၤမၤလၢ:ပၤမၤလၢ:ပၤမၤတၢ်

6.ပၤမၤလၢ:ပၤမၤလၢ:ပၤမၤလၢ

7.ပၤမၤလၢ:ပၤမၤတၢ်

8.ပၤမၤလၢ:ပၤမၤတၢ်

၁၀၀ ကံး: ပၤတၢ်တၢ် တၢ်မၤလၢ:ပၤမၤတၢ် ပၤမၤလၢ:ပၤမၤတၢ်
မၤတၢ်တၢ် ၅ တၢ်: ကံး: ပၤမၤလၢ:ပၤမၤတၢ် မၤတၢ်တၢ်
မၤတၢ်တၢ်: ပၤမၤလၢ:ပၤမၤတၢ် ပၤတၢ်တၢ် ပၤတၢ်တၢ်-
မၤတၢ်တၢ်

ပၤမၤလၢ:ပၤမၤတၢ် ပၤမၤလၢ:ပၤမၤတၢ် မၤတၢ်တၢ် ၅ တၢ်: ကံး:

ကံး: 1

ba:tə dʒe: ma:rijo:-pi:ti, dʒʰəgəɾo:-dʒʰəḍdʒʰəṭə a:
 rəkko:-tə:ki: ke:kəro:ṣṣṇ nəhi ho:itə de:kʰə rəhələ
 tʃʰəitʃʰə. tʃʰa:həkə do:ka:nəpərə tʃʰa:həkə udʰa:ri: le:,
 tʃʰhu:me: kijo: udʰa:ri:kə dʒʰəgəɾa: kəɾəitə tʃṣ kijo:
 tʃʰa:həkə giṇəṭti:e:kē: kəmə-be:ṣi: kəɾəitə. tʃʰhiṇa:
 kəpəɾa: do:ka:nə huə ki nu:nə-tə:ləkə, ṣəbʰəṭʰa:mə
 e:kke: gəti. kəmə-be:ṣi: dʒe: huəe: mudā: ho:ie:
 ṣəbʰəṭʰa:mə. ṣe: dʒi:bəṭʃʰə ka:ka:kē: nəhi ho:i
 tʃʰəiṇə. e:he:nə be:uəha:ri:kə ru:pə de:kʰə ṣəma:dʒə
 do:ṣərə nəḍʒəiṛəṣṣṇ dʒi:bəṭʃʰə ka:ka:kē: de:kʰəi
 tʃʰəiṇə.

a:bə tʃʰelu: dʒe: dʒi:bəṭʃʰə ka:ka: əpəne: əpəṇa:kē:
 niṛəuṭʃʰa:ri: ru:pəme: ke:nā: de:kʰə pe:bə rəhələ:
 əṭʃʰi.

ti:ṣə ṣa:lə pu:ruə əpəṇa: əṭʰa:məkə kiṣa:nəkə
 mənəme: dʰa:rəṇa: bəṇələ tʃʰe:ləiṇə dʒe: ko:ṣi:
 nəhərə a: pəṇiḇiḍʒəli:kə utpa:dəṇə bʰe:ne:
 ṣəbʰəkijo: gəɾəmi: ma:ṣəkə ra:ṭime: kʰe:to:-
 kʰəriḥā:nə a: tʃʰa:ṣo:-ba:ṣəme: ləkṣmi:kə ṣṛgə
 rəməkəitə ṣəməjə biṭa:e:bə, mudā: a:i ki: de:kʰə
 rəhələ: əṭʃʰi? ..dʒi:uəṇəkə e:he:nə dʒəbə-uṇa:rə
 ga:məkə a:nə:-a:nə kiṣa:nə de:kʰələiṇə a:
 dʒi:bəṭʃʰə ka:ka: ṣe:ho: de:kʰələiṇə.

dʒəkʰəṇə-ṣəṭṭa: dʒiṣṭi kiṣa:nə-dʒiṣṭiṣṣṇ mi:lələ tʃṣ
 əne:ko: ṣṛkəṭəme: pəɾələ kiṣa:nəpərə dʒiṣṭi
 de:ba:kə pərija:ṣə bʰe:lə. bi:ṣəmi: ṣəḍi:kə əṣṣi:-
 nəbbe:kə dʒəfəkəme: dʰurə-dʒʰa:ɾə tʃṣ nəhiṭē: mudā:

॥ si:miṭṭa ru:pāme: ga:mā-ga:māme: bo:rīgākā le:lā
 ṇābbe: prāṭṭijāṭṭa mu:ljākā sārākā:ri: sāha:jāṭṭa:ṣṣā
 pa:ṇīkā dīza:garāṇā bhē:lā. khē:ṭṭi:kā le:lā pa:ṇīkā
 mu:ljā o:hāṇe: āṭṭi dīze:hāṇe: dīzi:uāṇākā le:lā āṭṭi.
 upādīza: bārḥābāile: khā:ḍākā sāha:jāṭṭa: a: bi:a:kā
 sāha:jāṭṭa:kā ṣṣāgā ṭṭi:ṭā-ṭṭi:ṇā īdīṇāṭṭi:ṭā
 māji:ṇākā ṣṣāgā hāṣṭāṭṭi:ṭā māji:ṇā sē:ho: ga:mā-
 ga:mā a:e:lā. jāe:hā ṇe: bhē:lā hā:ṭṭhākā
 hāṭṭi:ā:ramē: ṣṣāṭṭi:āṇā. dīze:ṇā-dīze:ṇā: ṣṣāṭṭi:āṇā
 bārḥāṭṭa, ṭe:ṇā-ṭe:ṇā: dīzi:uāṇā sē:ho: bārḥāṭṭa.
 ṭe:ṭābe: ṇāhi, sābhā pāṭṭi:ā:jāṭṭame: ṭṭā ṇāhiṭṭe: mudā:
 kiṭṭiṭṭu pāṭṭi:ā:jāṭṭame: ṭṭi:ko:slo:uā:ki:ā:kā
 sāhājō:gāṣṣā ṣṭe:ṭā bo:rīgā sē:ho: bhē:lā. dīze:
 bīdīzāli:ṭṭi:ṭā āṭṭi, mudā: bīdīzāli:kā ābhā:uāme:
 ṭṭi:ṭā ṭṭā ṇāhi bhē:lā mudā: kiṣā:ṇākā bi:ṭṭi a:jākā
 prādīzīuāṇā a:ro: be:ṣi:, kie: ṭṭā miṭṭi:le:kā bhī:ṭṭarā
 ḍuṇu:kā sīdīzāṇā rāhāṇe:. dīzāhiṇā: ko:ṣi: ṇāhārā
 ṭṭāhiṇā: bārā:hākṣe:ṭro: ṇu:ṇāṭṭhārā a: ji:ā:pa:ṇi:
 bhē:be: ke:lāṇā. ṭṭāhu:me: āpāṇā miṭṭi:la:me:
 e:hē:ṇā rāgā ṭṭi:le:ṭi: dīze: pāṭṭi:ā-sā-pāṭṭi:ā
 bi:gḥā:kā ṇi:kā-ṇi:kā a:mākā kālāmā-ga:ṭṭi: sē:ho:
 ṭṭi:ṭā. bhāgāuā:ṇākā ḍe:lā a:mā sāṇā phālā, ko:ṇo:
 ki rākḥāibāla: upā:jā ṭṭi:ṭā, si:miṭṭa sāmājame:
 o:kārā: khā:īkā ṭṭi:ṭā, ṇāhi ṭṭā āpāṇe: sārīkā/
 sāmā:ptā bhāṭṭā dīzā:e:ṭṭā. ṭṭāe: be:ṣi:-ṣṣā-be:ṣi:
 lo:kākē: a:mā sāṇā phālā bhē:ṭṭe: ṭṭi:ṭā. ga:ṭṭi:
 kālāmābāla: dīzā bārā kārāṭṭa: ṭṭā āmmāṭṭā bāṇāṭṭa:
 mudā: o:ho: ke:ṭṭe: bāṇāṭṭa: ṭṭāhu:me: āmmāṭṭā ki
 āḥṇāṇākā khāṣṣi:, murgi:kā mā:ṣā ṭṭi: dīze: pā:ṭṭi

kɪlo:kə pətʃa:nə e:ke:tə: ʃo:da:mi:nəkə go:li:ʃə
 he:ma:lə b'hə/ dʒa:e:tə. a:ki hədʒa:rə-pəṇəreḥə
 ʃa:e: rəʃəgulla:-la:ləmo:həṇə tʃhi: dʒe: e:ke:tə:
 pe:ʃa:uəme: pa:nɪ bəṇɪ dʒa:e:tə. əmmətə t̪ə
 əmmətə tʃhi:, t̪əhu:me: a:məkə. əɽʰa:ɪ ʃa:e:
 gra:məʃə dʒə pa:nə ʃa:e: gra:mə tʃəɽʰe:bəi t̪ə ti:nə
 d̪iṇə o:tʃʰa:ṇə d̪həɽe:be: kəɽə. k'hə:e:rə dʒe: ʃe:...

kɪʃa:nəkə e:he:nə ʃəməʃja: a:ije: ṇəhi, o:nə: a:
 bədələlə ʃe:ho: ətʃʰɪ, ʃəb'hə d̪iṇəʃə rəhələ ətʃʰɪ.
 dʒə_ɪʃə ʃa:le:-ʃa:lə kɪʃa:nəkə dʒiṇəgi:me: uṇətə-
 p'hə:rə ho:ɪtə a:bi rəhələ tʃʰəṇə. ko:nə: ʃa:lə əd̪ʰɪkə
 bəɽək'hə: b'hə:lə dʒə_ɪʃə pa:nɪkə n̪o:kəʃa:nə t̪ə
 ko:nə: ʃa:lə kəmə b'hə:nə: a:ki bəɽək'hə: ṇə_ɪ b'hə:nə:
 rəuḍi: b'hə:lə dʒə_ɪʃə p'həʃələkə pəɪda:ua:rə ṇəhi
 b'hə:lə. rəuḍijo:kə e:he:nə-e:he:nə ru:pə rəhəbe:
 kəe:lə ətʃʰɪ dʒe:kəra: bəɽəhəbək'hə: kəhəi tʃʰəɪ.
 ʃəb'həkē: budʒ'hələ ətʃʰie: dʒe: ba:rəhə bək'həkə
 rəuḍi:kə pətʃʰa:ɪtə ʃi:tə:kə dʒəṇmə b'hə:lə rəhəṇə.
 t̪əe: kəhəbə dʒe: kɪʃa:nəkə məṇo:nuku:lə ʃa:lə
 kəhijo: ṇəhi b'hə:lə ʃe:ho: ba:tə ṇəhijē: ətʃʰɪ. ʃe:ho:
 ko:nə:-ko:nə: ʃa:lə b'hə:be: kəe:lə ətʃʰɪ. o:nə:,
 kɪʃa:nəkə ʃəgə əṇe:ko: ʃəməʃja: tʃʰəṇə.

kɪʃa:nɪ: dʒi:uəṇəkə mu:lə a:d̪ʰa:rə b'hu:mi a: pa:nɪ
 tʃʰi:. ga:mə-ga:məkə buṇa:bətə ʃe:ho: b'hɪṇṇə-
 b'hɪṇṇə ru:pəkə ətʃʰie:, t̪əhu:me: əpəṇa: ʃəb'həkə
 ma:nə: miɽ'hɪlā:tʃələkə, dʒe: d̪ʰa:rə-d̪'hurə ɪla:ka:
 tʃʰi:he:. ma:t̪rə məd̪hubəṇi: dʒiɪa:me: d̪u:
 d̪ərdʒəṇəʃə be:ʃi: ṇəḍi: ətʃʰɪ dʒe: ti:nu: rəgəkə ətʃʰɪ.

ko:nɔ:-ko:nɔ: nɔ̃di: ʃa:lo: bʰəɾɪ, ma:nɛ: ba:rəho:
ma:ʃə tʃɛla:ɪma:nəkə ətʃɪ tʃə ko:nɔ:-ko:nɔ: tʃhə
ma:ʃə, a: ko:nɔ:-ko:nɔ: ba:lukə burɔ̃ʒa: bəɳɪ ʃe:ho:
tʃəməkəɪtə rəhəɪe:. kʰa:e:rə nɔ̃di:-ɠʰa:rəkə tʃərtʃə
əkʰəɳə nəɦɪ.

ga:məkə buɳa:bətəme: u:pərə-nɪtʃɪɔ̃: ma:nɛ:
nɪ:tʃə-ũ:tʃə ru:pə ətʃɪe:. dʒəɦɪɳa: ɡʰərə bəɳəbəɪle:
ũ:tʃə bʰu:mɪkə dʒəru:rətə ho:ɪe: tʃəɦɪɳa: po:kʰəɪrə-
dʒʰā:kʰəɪrəkə kʰəɡətə: ʃe:ho: ətʃɪe:. muɖa: ʃe:
əkʰəɳə nəɦɪ, əkʰəɳə e:təbe: dʒe: ga:mə-ga:məkə
e:kə tʃɪɦa:ɪ-tʃəũtʰa:ɪ o:həɳə dʒəmi:nə ətʃɪ dʒe:kəra:
tʃəuri: kəɦəɪ tʃɪɪəɪ, dʒe:kəra upədʒəkə ko:nɔ:
bʰəro:ʃə nɔ̃ɪ ətʃɪ. o:nɔ:, a:dʒukə pəɾɪue:ʃəme:
əɳe:ko: ʃa:ɠʰəɳə bəɳɪjē: ɡe:lə ətʃɪ. muɖa: ʃe:
ʃəɪɖɠʰa:nɪkə ru:pəme: ətʃɪ be:uəɦa:ɾɪkəme: nəɦɪ
ətʃɪ.

unɳəɪʃə ʃa:e: ʃa:tʰɪkə ɖəʃəkəʃə ko:ʃɪ: nəɦərə a:
pəɳɪbɪdʒəli:kə le:lə əɪtʰa:məkə kɪʃa:nə uɪtʰɪ kə/
tʰa:tʰə bʰe:la:. ʃuətʃəɪrətə: a:nɔ̃do:lənəʃə dʒuɾələ
ʃəttə:ɠʰa:ɾi: ʃəbʰə ʃe:ho: tʃɪe:la:ɦe:. ɪma:nəɖa:ɾi:kə
dʒi:uəɳə bəɳəɳe: ɪma:nəɖa:rə tʃɪe:la:ɦe:.
ɪma:nəɖa:ɾi:ʃə mɪtʰɪlā:tʃələkē: ɖe:kʰə ko:ʃɪ: nɔ̃di:ʃə
nəɦərə le:lə a: ɠʰa:rəkə upəɖruvəkē: ro:kəɪle: ʃe:ho:
ko:ʃɪjo: ɠʰa:rəkə bəɡələme: a: kəməlo: ɠʰa:rəkə
bəɡələme: ba:nʰə-tʃəɦəɾə bəɳələ. kəməla:
tʃəɦəɾəme: tʃə o:tə: dʒəɳə ʃəɦəjo:ɡə nəɦɪ muɖa:
ko:ʃɪ: ba:nʰə bəɳəbəɪme: bʰəɾəpu:rə
dʒəɳəʃəɦəjo:ɡə bʰe:tələ. ɾa:dʒe:nɖrə ba:bu: ʃəɳə

ra:ʃtrəpəɽɪ a: kɾiʃnəba:bu: ʃəŋə mukʰjəməʃtɾi:
əpəŋa: ma:ɽʰəpərə ma:ɽɪkə pəɽʰɪja: utʰa: ba:ŋhə
bəŋəuləŋə.

ko:ʃi:-kəməla:kə ba:ŋhə-tʃʰəhərə bəŋəla: pəɽʰi:a:ɽə
ra:dʒəŋi:ɽɪkə kʰe:lə ʃuru: bʰe:lə. ʃa:ləkə-ʃa:lə
ko:ʃi:jo: ba:ŋhə a: kəməlo: tʃʰəhərə tuɽə: ləgələ.
ba:ɽʰɪkə gʰe:rələ pa:ŋɪ ga:məkə-ga:məkē: udʒa:ɽə
ləgəbəe: ləgələ. ga:mə-ga:məkə po:kʰəɽə-ɪŋa:ɽə,
ga:tʃʰi:-kələmə, ba:ŋhə-ʃəɽəkə, gʰərə-ɽua:ɾɪ nʌʃtə
huə ləgələ. ga:mə-ga:məkə ka:dʒəme: ma:ŋe:
gɪrəhəʃtɪ:kə ka:dʒəme:, kəmi: a:e:lə.
be:ro:dʒəga:ɾi: bəɽʰələ. miɽʰɪlā:tʃələkə bʰu:mi
tʃʰi:he:, dʒəɽʰa:mə ba:ɽəhə ma:ʃəme: tʃʰəəɽa: ɾɪtu
a: ɽi:nəɽa: məuʃəmə-dʒa:ɽə, gəɾmi:, bəɽəʃa:ɽə
ho:ɽe: əɽʰɪ. ɽəe: dʒi:uə-dʒəŋtuʃə ləʃ kəʃ ga:tʃʰə-
bɪɾi:tʃʰə ho:ɽə məŋukkʰə ɽʰəɾɪkə ba:ɽʰɪ e:ɽəe: əɽʰɪe:
a:ŋə ɽe:ʃə dʒəkā: ɽə miɽʰɪla: nəhɪ əɽʰɪ, dʒəɽʰa:mə
e:kə ɽəɽdʒəŋə bəɽʃtʃa: pəɽɽa: ke:ŋɪha:ɾɪ
ra:dʒəma:ɽa: ɽʰɪki:hə. purəʃkɾɪtə ho:ɪ tʃʰəɽʰə,
ɽəɽʰa:mə miɽʰɪla: ɽə miɽʰɪla: tʃʰi:. əɽʰa:mə ɽəɽdʒəŋə
bʰəɾɪ bəɽʃtʃa: ɽə luɽɪjo:-ŋē:gəɾi:kē: ho:ɽe: ɽəkʰəŋə
ʃure:bəgərə ɽə ʃəhədʒe: ʃure:bəgərə: tʃʰəɽʰə. dʒə
ma:e-ba:pə ʃure:bəgərə ɽəhəɽə ɽə ba:lə-bəɽʃtʃa:
luɽhe:-ŋā:gərə kɪe: həe:ɽə.

o:ŋa:, əpəŋe: əɽʰa:mə-ɽa:kə nəhɪ, ma:ŋe:
miɽʰɪlā:tʃələ:ɽa:kə nəhɪ tʃʰəpərə-bʰo:dʒəpura
ɽəkəkə ʃɾəɾɪkə, kʰe:ɽɪha:ɽə ʃɾəɾɪkə, ŋe:pa:ləʃə ləʃ
kəʃ a:ʃa:mə, bəgə:lə, bəgəla: ɽe:ʃə ləga:, ɽəkə

pətuo: ka:təe: a: dʰa:nə ro:pəjo:le: a: ka:təjo:le:
 d̪i:ɹi tʃʰəla:, tʃʰəə ma:sə ba:həə kʰəɹi pərua:rəkə
 gud̪zəə tʃʰələbəi tʃʰəla:. d̪e:fo:kə s̪tʰiɹi ənnəkə
 ma:məla:me: uəe:hə tʃʰələ d̪i:ɹe: a:nə-a:nə d̪e:fəs̪
 ənnə kərd̪zə ləʃ lo:kəkə pe:tə bʰəələ d̪i:ɹi tʃʰələ.
 pe:təkə s̪əməs̪ja: bʰəjəkəre: n̪əhi məha: bʰəjəkəə
 tʃʰələ. o:n̪a:, a:d̪i:ɹukə n̪əd̪i:ɹi:je: d̪i:ɹə d̪e:kʰəbə t̪ə
 d̪e:fəkə kʰe:t̪əs̪ t̪i:n̪ə ərəbə t̪ənnə ənnə upəd̪i:ɹəulə
 d̪i:ɹa: s̪əkəie:. t̪əiɹʰa:mə pət̪fi:s̪ə kəro:ɹə t̪ənnə
 upəd̪i:ɹəə ət̪əkələ ət̪i:ɹi. o:n̪a:, e:t̪e:pəə ət̪əkənnə:
 ma:n̪e: pət̪fi:s̪ə kəro:ɹə t̪ənnəə ət̪əkənnə: prəɹi-
 be:kəti: d̪əs̪ə ki:lo: ənnə məhi:n̪a:me: upələbd̪hə
 bʰə_je: ge:lə ət̪i:ɹi. ma:n̪e: t̪ə s̪pəs̪tə ət̪i:ɹe: d̪i:ɹe: d̪i:ɹə
 pət̪fi:s̪ə kəro:ɹə t̪ənnə upəd̪i:ɹə həe:t̪ə t̪ə bi:s̪ə ki:lo:
 prəɹi-be:kəti: məhi:n̪a:kə hi:s̪a:be: ənnə upələbd̪hə
 bʰəə/s̪əkəie:.

s̪əbʰəkē: bud̪i:ɹəle: ət̪i:ɹi d̪i:ɹe: ga:məkə d̪i:ɹi:uənnəs̪
 ləʃ/kəə/d̪e:fo:kə d̪i:ɹi:uənnə o:hənnə ət̪i:ɹe: d̪i:ɹe: gəri:bə
 lo:kə be:s̪i: ənnə kʰa:ɹi tʃʰəiɹʰə a: əmi:rə lo:kə kəmə.
 t̪əiɹʰa:mə d̪i:ɹə miɹʰiɹl̪a:tʃʰələkə lo:kə pəs̪e:ri: bʰəri
 ma:n̪e: p̪ā:t̪i s̪e:rə d̪i:ɹə kʰa:ɹi tʃʰəiɹʰə t̪ə be:s̪i:ie:
 ke:n̪a: kʰe:lənnə? t̪əhu:me: pe:təkə ki ko:n̪o: n̪a:pə
 ət̪i:ɹi, kəure:-kəure: pe:təkə tʃʰəbe:-tʃʰəbe: kʰe:t̪əkə
 bəɹʰo:t̪t̪əri: s̪e:ho: ho:ɹte: ət̪i:ɹi.

kʰe:t̪əs̪ kʰa:li: bʰo:d̪i:ɹənnə:-t̪a:kə pəiɹda:uə:rə n̪əhi
 ho:ie:. a:ɹs̪ə t̪i:s̪ə s̪a:lə pu:ruə, d̪i:ɹəkʰənnə əpənnā:
 d̪e:fəkə pət̪fi:ɹuə:e:lə əɹt̪həujəuəst̪hā: tʃʰələ, t̪əkʰənnə
 kʰe:t̪əkə upəd̪i:ɹəkə bʰa:gi:d̪a:ri: pəiɹt̪a:li:s̪ə prəɹiɹə

(45%) kələ-ka:rəkʰa:ŋa:kə tʃʰələ a: a:ŋə-a:ŋə
 kʃe:tʃəkə ma:ŋe: kʰa:ŋə-kʰəŋi:dʒəkə pətʃəpəŋə
 prətʃətə tʃʰələ. mudā: a:dʒukə tʃə e:he:ŋə sʰtʃi
 bəŋiʃjē: ge:lə ətʃʰi dʒe: dʒe:kəra: go:bəra:tʃʰəttā:
 kəhəi tʃʰiəi, dʒə_ime: dʰija:-putā:kē: bʰiɾəi təkəʃə
 pəra:he:dʒə kəra:bəi tʃʰe:ləu sʰe: əkʰəŋə bʰo:dʒəŋe:
 ŋəhi məha:bʰo:dʒəŋəkə uŋja:səkə ʃre:ŋi:me: ətʃʰi.
 kʰa:e:rə dʒe: ətʃʰi dʒe:tʃə: ətʃʰi tʃə_ɪsə dʒi:bətʃʰə
 ka:ka:kē: ko:ŋə mətələbə tʃʰəiŋə, mətələbə e:təbe:
 tʃʰəiŋə dʒe: dʒəhiŋa: ʃa:tʰi bərkʰə dʒi:səŋəkə
 ʃəməjə hərəkə bəra:ɟə dʒəkā: kəŋha: tʰa:tʰə ke:ŋe:
 bi:tʃe:ləiŋə tʃəhiŋa: ʃe:ʃə dʒi:səŋə ke:ŋa: bi:tʃəiŋə,
 bəʃə tʃe:təbe:.

budʒʰəle: ba:tə tʃə ətʃʰie: dʒe: ʃikəŋɟərə dʒəkʰəŋə
 mɾitʃuʃədʒija:pərə dʒa:ɪkə əvəsʰtʰa:me: pəhūtʃəla:,
 ma:ŋe: huŋəkə: dʒəkʰəŋə budʒʰi pəɾələiŋə dʒe:
 a:bə duŋiʃjā: ŋəhi dʰa:ɾəttə təkʰəŋə ʃəhəjo:gi:
 ʃəbʰəkē: kəhələkʰiŋə- 'dʒəkʰəŋə əʃəməʃa:ŋə
 dʒa:ɪle: tʃətʃəri:pərə tʃəɾʰəbə tʃə həməra duŋu: ha:tʰə
 kʰo:li tʃətʃəri:sə ŋɾitʃjā:me: lətəkə: dʱihə/, dʒə_ɪsə
 ɟe:kʰəŋiɾa:rə budʒʰəttā: dʒe: duŋiʃjā:pərə ʃa:səŋə
 kəraɪbəla:kə ʃəpəŋa: ke:tʃə: ge:lə. ŋe: kiʃo:
 duŋiʃjā:me: kiɾʃu lə/ kə/ a:e:lə ətʃʰi a: ŋe: lə/ kə/
 dʒa:e:tə...'.

pəʃtʃimi: ɟe:ʃəkə ʃikəŋɟərə tʃʰələ: tʃə: məraɪbe:rə
 me: ma:ŋe: əŋtʃimə ʃəməjəme: i: ba:tə budʒʰələiŋə,
 mudā: əpəŋa: ʃəbʰə tʃə mɾtʃilā:tʃələkə ŋe: bʰe:ləi,
 pəʃtʃələ: purukʰa: tʃe:tā:je: ge:lə tʃʰəiɾʰə ŋe: dʒe:

bʰa:jə bʰu:tə-bʰəuɪsə d̪un̪u: pʰuɪ tʃi:, uəɾtəma:nə
 sət̪jə tʃi:. t̪ē: uəɾtəma:nəkə kʃəŋə-kʃəŋə pələ-
 pələkē: kʃəŋəɪkə-kʃəŋəɪkə pələɪkə-pələɪkə
 a:nən̪d̪it̪ə bʰəʔ a:nən̪d̪əkə d̪i:uən̪ə d̪i:bət̪ə
 tʃəlɪhəʔ. jə:ɦə d̪un̪ɪj̄:kə rəɦəs̪jə tʃi: a: d̪i:n̪əgi:kə
 d̪ʰərmə. d̪i:əkʰəne: kərməməjə d̪i:uən̪ə
 d̪ʰərməməjə d̪ʰərɪ tʃələt̪ə t̪əkʰəne: ne: jo:gəməjə
 jəd̪ʒnəməjə bən̪ɪ tʃələt̪ə. a: t̪əkʰəne: ne:
 mət̪əbʰu:mɪkə əss̪ələ t̪əpa:nə bʰe:lə.

d̪i:bət̪iʰə kəkka:kə bʰa:g̪jə ni:kə tʃiənn̪he: d̪i:
 d̪i:ɦɪn̪a: d̪i:uən̪əme: kəɦɪjo: ke:kəro:s̪ē e:kə pa:
 məd̪əɪt̪ikə ru:pəme: n̪əɦɪ le:lənn̪ə t̪əɦɪn̪a: be:t̪i: n̪əɦɪ
 rəɦəne: d̪a:n̪o:-d̪əɪt̪iʰəna: d̪e:bəe: n̪əɦɪ pəɾələnn̪ə.
 jəb̪de:kə t̪ē kʰe:lə tʃi:, 'd̪a:n̪ə-d̪əɦe:d̪i:əkē: 'd̪a:n̪ə-
 d̪əɪt̪iʰəna:' bən̪a: d̪ɪjəu, ka:n̪u:ne: ki: kəɾət̪ə.

e:kə t̪ē o:ɦun̪a: d̪i:bət̪iʰə kəkka:kə s̪ēsk̪a:rəme:
 s̪əma:d̪i:əkə prət̪ɪ uɪro:d̪ʰə tʃiənn̪he: d̪i: ke:t̪e:
 n̪ɪrələd̪i:ə s̪əma:d̪i:ə bən̪ɪ ge:lə ət̪i d̪i: ma:t̪a:-
 pɪt̪a: əpən̪ə pe:t̪ə a: d̪i:uən̪ə ka:t̪i d̪i: be:t̪i:kē:
 s̪əməru:pə s̪ənt̪a:nə bud̪iʰɪ, bi:s̪ə-pət̪ɪ:s̪ə la:kʰə
 ru:pəɪa: kʰəɾt̪jə kəɦɪ d̪əkt̪əri: jɪks̪a: d̪ɪəb̪əɪ tʃiəɪt̪ʰə,
 t̪əɪpərə bɪa:ɦəme: pət̪ɪ:s̪ə la:kʰə d̪əɦe:d̪i:əme:
 kʰəɾt̪jə huə:, jə:ɦə t̪ē n̪ɪrələd̪i:ə s̪əma:d̪i:ə tʃi:.
 d̪i:n̪əkə: e:t̪əbo: bud̪iʰəɪkə ho:jə n̪əɦɪ tʃiənn̪ə d̪i:
 puɾo:hukə kəma:ɪ əpən̪a: gʰərə əut̪ə n̪əɦɪ ki
 d̪i:ən̪məd̪a:t̪əkə..!

m̪əɪt̪əpərə prəuət̪iənn̪ə d̪ɪn̪ə-ra:t̪i ho:ie: d̪i:

'dāhe:d̐zə pa:pə t̐hi:', 'dāhe:d̐zə əpəra:d̐hə t̐hi:'
 muda: t̐ə_ile: ne: ka:nu:nə ət̐hi a: ne: s̐a:ma:d̐zika
 bəṇḍhəṇə. ki:t̐hi d̐iṇə pu:ruə t̐əkə, s̐a:ma:d̐zame:
 be:t̐a:kə prəti d̐ze: dāhe:d̐zə lə_ī t̐həla: o:
 s̐a:ma:d̐zəkə bi:t̐jə m̐ihə k̐həs̐a: kə/ t̐jələi t̐həla:
 muda: a:ī o: o:hīṇa: m̐ihə ut̐hə: kə/ t̐jəlī rəhəla:
 ət̐hi d̐ze:ṇa: pəig̐hə-s̐ā-pəig̐hə jəd̐zṇə ke:la:-
 pət̐hi:a:it̐ə jəd̐zṇəkərt̐a: t̐jələi t̐həit̐hə. d̐e:k̐həte: t̐hi:
 d̐ze: s̐o:d̐z̐hə:s̐o:d̐z̐hi: ke:ṇa: pa:pə d̐hərmə bəṇḍie:
 a: d̐hərmə ke:ṇa: pa:pə bəṇḍie:. ut̐j̐a:rəikə prəṇḍə
 ət̐hi d̐ze: dāhe:d̐zəs̐ā s̐a:ma:d̐zame: ko:ṇə-ko:ṇə
 t̐ərahəkə ba:d̐hə: d̐zi:uəṇame: upəs̐t̐hi:t̐ə b̐hə/rahələ
 ət̐hi. d̐zi:uəṇə əd̐hi:kə-s̐ā-əd̐hi:kə s̐ugəmə d̐h̐gəs̐ā
 t̐jələe:, jəe:hə ne: s̐əbəhəkə ka:məṇa: ət̐hi.

d̐zi:bətf̐hə ka:ka:k̐e: du:t̐a: be:t̐a: t̐həiṇə. əpəṇə p̐it̐ri
 d̐a:jit̐uə bud̐z̐hi d̐uṇu: be:t̐a:k̐e: əpəṇa: jəkt̐ika
 əṇuku:lə pa:ləṇə ke:ləiṇə. ma:ṇe: i: d̐ze: a:ṇe:
 ma:e:-ba:pə d̐zək̐ā: d̐zi:bətf̐hə ka:ka: s̐e:ho: d̐uṇu:
 be:t̐a:k̐e: pa:lələiṇə, d̐zə_īs̐ā p̐ā:t̐jə-p̐ā:t̐jə bərk̐həkə
 s̐aməjə d̐uṇu: d̐e:k̐hə le:ləkəiṇə. ma:ṇe: d̐zəṇməs̐ā
 p̐ā:t̐jə bərk̐həkə əbəs̐t̐hə: d̐həri. o:ṇa:, d̐uṇu:
 s̐əṇt̐a:ṇəkə bi:t̐jə d̐zəṇməkə du:ri: p̐ā:t̐jə bərk̐hə
 t̐həiṇə, muda: s̐e:ua: e:kəṛḡga:he: ke:ləiṇə. a:ṇe:
 ma:e:-ba:pə d̐zək̐ā: pəhilə be:t̐a:- s̐ub̐hədrək̐e:
 ga:məkə s̐ku:ləme: ṇa:ō: lik̐həuləiṇə.

b̐həja:ri:me: əs̐əgərə s̐ub̐hədrə t̐ḡe: ma:e:-ba:pəkə
 pu:r̐ə s̐iṇe:həs̐ā s̐iṇe:hilə h̐ridəjə s̐ub̐hədrəpərə
 rəhələiṇə. s̐ub̐hədrə p̐ā:t̐jə bərk̐həkə b̐he:lə t̐ək̐həṇə

सु॒फिःल॒क॒॑ ध॒उ॒ण्म॒॑ ध॒ःल॒॑. ॐ॒नाः, ॒ध॒ः॒जाः॒रिःमेः
 सु॒ध॒द्र॒॑ ल॒गाः सु॒फिःल॒क॒॑ म॒ः॒ताः-पि॒ः॒क॒॑ सु॒ग॒
 ध॒ः॒त॒ ध॒ः॒क॑ सु॒नेः॒ ध॒ः॒ः ॒ध॒ः॒त॒ ल॒ग॒ल॒ण्.
 म॒ः॒ताः-पि॒ः॒ः ॒होः॒॒ उ॒ः ॒प॒रु॒ः॒क॒॑ कि॒जोः॒ अः॒न॒ अः॒कि
 ब॒त॒त॒ः-ब॒त॒त॒ः॒ बिः॒त॒ सु॒ः॒ः ॒ः॒ण॒ प्र॒ः॒म॒-
 ब॒ण्॒ध॒ण॒ ॒त॒ः.

ध॒उ॒ण्मेः॒काःल॒स॒ म॒ः॒नेः॒ म॒ः॒ज॒॑ ग॒र॒ध॒स॒
 सु॒ण्ताः॒ ध॒उ॒ण्म॒॑ सु॒म॒॑ ध॒ः॒ ध॒ः॒ ध॒ः॒ म॒ः॒
 त॒ः॒ ब॒त॒त॒ः ॒ः॒म॒॑ ग॒रुः॒मेः॒ र॒ः॒त॒ त॒ः॒.
 दु॒क॒ ॒ः॒ रुः॒प॒ दु॒नुः॒प॒ र॒ः॒ क॒ः॒
 ध॒ः॒क॒ः॒ ॒ः॒म॒॑ पिः॒ः सु॒ः॒ क॒ः॒ त॒ः॒. ध॒उ॒
 ध॒ः॒क॒ उ॒ः ॒प॒रु॒ः॒क॒॑ ॒ः॒ः॒ ध॒ः॒क॒ सु॒त॒
 र॒ः॒, म॒ः॒ ॒ण॒ ब॒त॒ः म॒ः॒ ॒ः॒ त॒ः॒-
 ॒ध॒ ॒ः॒ र॒ः॒ त॒ः॒, त॒ः॒म॒॑ त॒ ब॒त॒त॒ः॒
 ध॒उ॒ण्म॒॑ पिः॒ः॒ सु॒ग॒ ग॒ः॒ ॒ण॒क॑
 ॒ः॒क॑ दु॒क॒ सु॒त॒ म॒ः॒ अः॒ः पिः॒ः र॒ः॒
 त॒ः॒. त॒ः॒म॒॑ ध॒ ध॒त॒त॒ः-ब॒त॒त॒ः॒ म॒ः॒
 ध॒ः॒क॑ म॒ः॒ ॒ः॒ उः॒प॒ र॒ः॒ त॒ ॒ः॒
 अः॒त॒ः॒ किः॒ ॒ः॒. सु॒ र॒ः॒ क॒ः॒ ॒ः॒. ॐ॒नाः,
 अः॒क॑ ॒प॒ः॒ सु॒त॒ ॒होः॒ कि॒त॒
 सु॒ः॒ ॒ः॒ क॒ः॒ ॒ः॒. मु॒ः॒ त॒ः॒मेः॒ त॒
 क॒ः॒ः॒ ॒ः॒. ध॒ः॒ केः॒ः॒ ॒प॒ः॒क॒॑
 म॒ः॒-॒क॒॑ सु॒ः॒ केः॒ः॒ ॒ः॒.

सु॒जोः॒ क॒ः॒ अः॒ ध॒ः॒ब॒त॒ क॒क॒ः॒ ॒प॒ः॒क॒॑
 सु॒त॒ सु॒ग॒ दु॒नुः॒ प॒ः॒ः॒ ध॒म॑-क॒म॑,
 ध॒ः॒ ध॒ः॒ सु॒ण्ताः॒- सु॒ध॒द्र॑क॒ः॒ प॒ः॒-
 प॒ः॒ ॒ः॒ ॒ः॒ ॒ः॒ त॒ः॒ त॒ः॒
 सु॒ण्ताः॒- सु॒फिःल॒क॑ सु॒ः॒ सु॒ः॒ ॒ः॒ केः॒ल॒ण्.

o:nā:, i:ho: kəhi:je: səkəi tʃi: dʒe: a:nə dʒəkā:
 ɡɪdʰəkɪtʃʃəɪnə sən̪tā:nə sɛ:ho: nəhi:je: bʰe:ləɪnə.
 ɡɪdʰəkɪtʃʃəɪnə bʰe:lə, s̪a:le:-s̪a:lə sɛ:ho: a: e:kəʃṣəḡə
 e:kəʃṣə ədʰɪkə bətʃʃa:kə dʒəɪnmə sɛ:ho:.

dʒəhi:nā: dʒi:bətʃʰə ka:ka: bətʃʃa:kə prəti əpənə
 kərməkə dʰa:rəkē: sən̪tā:nə:n̪mukʰi: bən̪a:
 pəɪuɑ:rəme: tʰa:tʰə tʃʰəla: tʰəi:nā: ʃja:ma: sɛ:ho:
 tʰa:tʰə rəhəli:. o:nā:, d̪unu: be:kəti:kə bi:tʃə, ma:n̪e:
 dʒi:bətʃʰə ka:ka: a: ʃja:ma: ka:ki:kə bi:tʃə uəɪuɑ:hɪkə
 s̪əmbəɪndʰə dʒəhi:je: bʰe:ləɪnə tʰəi:je: d̪unu: pəra:n̪i:
 utʃa:ɾi kəʃ/s̪əhəmətə bʰəʃ/ɡe:ləɪtʰə dʒe: mən̪ukkʰə
 ma:t̪rə əɪn̪e:-pa:n̪i, ma:le:-dʒa:lə a:ki ɡa:tʃʰə-
 biɾi:tʃʰə-ta:kə s̪ɪdʒəɪnəkəɾta: n̪əhi, mən̪ukkʰəkə
 s̪ɪdʒəɪnəkəɾta: sɛ:ho: tʃʰəṭʰie:, t̪əe: əpənā: d̪unu:
 pəra:n̪i:kə dʒi:uəɪnəkəpəhi:lə s̪əkəlpə jəhəe: bʰe:lə
 dʒe: bətʃʃa:kē: dʒəɪnmə-s̪ə-tʃe:t̪əɪnə əuəʃtʰa:me:
 pəh̪utʃa: s̪uəṭṣ̪t̪rə ru:pəme: tʃʰo:ɾi d̪ɪə... o:nā:,
 dʒəhi:nā: dʒi:uəɪnə dʒa:lə tʃʰi: tʰəi:nā: məha:dʒa:lə
 sɛ:ho: tʃʰi:he:, t̪əe: dʒəṭṣ̪dʒa:lə məha:dʒa:lə ru:pəme:
 ətʃʰie:.

kriṣṇə juḍʰɪstʰɪrə a: d̪urjo:dʰəɪnəkē: kəhəɪnə dʒe:
 d̪uɑ:rəka:me: n̪i:kə a:d̪əmi: ke:t̪e: ətʃʰɪ a: ədʰəla:
 a:d̪əmi: ke:t̪e: ətʃʰɪ, e:kəɾə s̪u:tʃi: bən̪a: kəʃ/ d̪unu:
 ɡo:re: d̪ɪə.

əpənə-əpənə n̪əḍʒəɪɾi: d̪unu: ɡo:re: n̪i:kə-
 ədʰəla:kə s̪u:tʃi: bən̪əbəe: d̪uɑ:rəka: n̪əɡəɾəme:
 prəue:ʃə ke:la:hə. e:kə d̪ɪṣṣṣə pəhi:əbət̪ə d̪unu:

go:re: ələgə bʰəə/su:tʃi: t̪əja:rə kərəe: ləgəla:.

su:tʃi: t̪əja:rə ke:la:-pətʃi:a:it̪ə juḍʰiʃtʰi:ro: a:
ḍurjo:ḍʰəṇo:, ḍuṇu: go:re: kriʃṇə ləgə pəhũtʃi:la:
ḍuṇu: əpəṇə-əpəṇə su:tʃi: prəʃtuṭə ke:ləiṇə. ḍuṇu:
su:tʃi:me: kiʃʃu ṇəhi lɪkʰələ ɖe:kʰə kriʃṇə
ḍurjo:ḍʰəṇəkē: puʃʃi:ələiṇə. ḍurjo:ḍʰəṇə ḍʒəva:bə
ɖe:ləkəiṇə-

"məha:ra:ḍʒə! e:kke:be:rə ṇəhi, ʃa:t̪ə be:rə ʃəũʃe:
ṇəgərə ɡʰumɪkəə/ mu:a:ɪṇa: ke:ləũ muḍa: e:ko:t̪a:
ṇi:kə lo:kə ṇəhi bʰe:t̪ələ, su:tʃi: ke:kərə bəṇəibət̪əũ,
t̪əe: su:tʃi:pəṭrə kʰa:li: əʃʃi:."

ḍurjo:ḍʰəṇəkə t̪ərkə su:tʃi: ɡəḍʒe:ri: ḍʒəkā: kəhiʒəu
a:ki pərəba:-pəurəki: ḍʒəkā: kriʃṇə əpəṇə pe:t̪əkə
ʃā:ʃə pe:t̪e:me: ɡʰō:t̪ələiṇə. bəḍʒəla: kiʃʃu ṇəhi.
məṇəme: pʰurələiṇə ləgəle: pʰe:rə juḍʰiʃtʰi:rəkē:
puʃʃi:ələkʰiṇə. juḍʰiʃtʰi:rə ḍʒəva:bə ɖəit̪ə
kəhələkəiṇə-

"məha:ra:ḍʒə, həməro: uəe:hə ʃəməʃja: bʰe:lə.
ʃa:t̪ə be:rəkē: kəhəe: ḍʒe: ʃəũʃe: ḍu:a:rəka: ṇəgərə
həmə ṇəə be:rə ɡʰumi-ɡʰumi kəə/e:kə-e:kə be:kəti:
a: e:kə-e:kə pəriua:rəkə ḍʒā:t̪ə-pəṭəṭa:lə ke:ləũ
muḍa: e:ko:t̪a: əḍʰəla: a:ḍəmi: ṇəhi bʰe:t̪ələ. t̪əe:
ki: lɪkʰiṭ̪əũ, su:tʃi: pəṭrə kʰa:li: əʃʃi:."

a:bə kəhəbə ḍʒe: ḍuṇu:me: kiṇəkərə ri:po:r̪ə ʃəhi:
t̪ʰi:e:ləiṇə a: kiṇəkərə ɡələṭə t̪ʰi:e:ləiṇə? ṇe: kiṇəko:
ʃəhi: t̪ʰi:e:ləiṇə a: ṇe: kiṇəko: ɡələṭə t̪ʰi:e:ləiṇə.

əpəŋə-əpəŋə ɳəḍʒəɳɳje: ɖuŋu:kə səhɳjo: a: gələtɳjo:
 t̪ə ʈʰe:ləɳhe: jə:hə ʈʰi: ɖɳɳɳɳɳɳ. kəhəɳka:lə t̪ə səbʰə
 kəhəɳ ʈʰɳɳɳɳ ɖɳɳɳɳɳɳɳɳ. mudə: hi:ŋə a: ʃɳe:ʃtʰə ɖɳɳɳɳ
 ki: bʰe:lə ʃe: bʰā:ḍʒe:pərə ʈʰəɳhəbe: ɳe: kərəe:.

bi:ʒə bərkʰə purəɳtə-purəɳtə ʒubʰəḍrə əpəŋə
 ḍʒi:uəŋəkə e:kə ʒi:ɳi: pa:rə kə/ɡe:lə. ma:ɳe: i: ḍʒe:
 məɳɳɳɳɳ t̪əkəkə ʃɳɳɳ: ɡrəhəŋə kərəɳtə pa:ɳu:ɳɳɳɳ
 ru:pəme: ʃa:ɖi:-ʒudə: ʃe:ho: bʰə/ɡe:lə. ḍʒi:uəŋo:
 t̪ə ḍʒi:uəŋə ʈʰi:, ḍʒəhɳɳa: pəhə:ɳə, ʒəmuḍɳɳɳ
 ɖʰa:rə pʰuɳɳ ɳɳkələɳe: t̪əhɳɳa: məŋuɳkʰo:me: ho:ɳtə:
 əʈʰɳɳ. ɖʰa:rə ru:pəme: ʒəʈʰa:ɳtə ho:ɳtə ḍʒi:uəŋə
 ʃe:ho: a:ɡu: muh̃e: pəu:ɳɳtə ho:ɳtə: əʈʰɳɳ.

ʒubʰəḍɳɳkē: pəɳu:ɳɳɳ kɳɳja: ɖe:kʰə ḍʒəhɳɳa: e:kə
 ɖɳɳə ḍʒi:bəʈʰə kə:kə: a:ɳɳɳɳ bə:ḍʒʰə kəməɳtə
 ɖe:kʰələɳə t̪əhɳɳa: əpəŋə ḍʒi:uəŋəkə
 bʰa:rəɡɳa:hi:kə ru:pə ʃe:ho: ɖe:kʰələɳə ḍʒə-ɳɳ
 məŋəme: ɳɳɳɳɳa: ḍʒəɡələɳə. mudə: pəɳu:ɳɳɳ
 ɡəɳɳɳ ḍʒe: məɳɳ əʈʰɳɳ t̪ə-ɳe: kəmi: ɳəhɳ bʰe:ləɳə.
 ɳə-ɳ ho:ɳkə kə:rəŋə bʰe:ləɳə ḍʒe: e:kə ɖɳɳə ʒuʃi:ləkə
 ḍʒi:uəŋə ɳɳɳma:ŋə pəʈʰu:ɳe:lə ʈʰe:ləɳə a: ɖo:ʒərə
 əpəŋo: ḍʒi:uəŋə t̪ə e:kə kʰa:ɳi: ɳəɳɳe: rəhələ
 ʈʰe:ləɳə ḍʒə-ɳɳ ɖo:ʒərə ḍʒi:uəŋəkə ɳɳɳma:ŋə
 ʃe:ho: kərəbe: ʈʰe:ləɳə.

o:ŋa:, əkʰəŋə t̪əkəkə ḍʒi:uəŋa:ɳubʰəuəme:
 ḍʒi:bəʈʰə kə:kə: əpəŋə t̪əɳrə-məɳɳɳkē: məḍʒəɡu:tə
 kərəɳtə e:ɳe: ma:ɳɳɳē: kə/ buḍʒʰɳ ɡe:lə ʈʰəla: ḍʒe:
 məŋuɳkʰəkə ḍʒi:uəŋə əmu:lə ʒəmpəɖa: ʈʰi:, e:kərə

ko:nɔ: mu:ljə nəɦɪ tʃɦəɪ. t̪h̪e: mu:ljəɦɪ:nə d̪ʒi:səŋə
bəŋa: d̪ʒi:bə le:bə s̪əbʰəṣṣ̃ə pəɪgʰə bʰe:lə. d̪ʒi:bətʃɦə
ka:ka: ɲi:kə d̪ʒəkā: bud̪ʒɦɪ rəɦəla: ətʃɦɪ, d̪ʒe:
d̪ʒəɦɪŋa: d̪ʒi:səŋə əka:jo:nmukʰə s̪a:t̪ə s̪i:tʃɦɪ: ətʃɦɪ
t̪əɦɪŋa: pət̪a:lo:nmukʰə s̪e:ɦo: ətʃɦɪe:. əɦi:kə bi:tʃɦə,
ma:n̪e: tʃɦəud̪əɦo: bʰusəŋəkə bi:tʃɦə d̪ʒi:səŋəkə
ṣ̃ətʃɦəɾəŋə ɦo:ɪt̪ə tʃɦələɪe:.

məŋus̪jəkə d̪ʒi:səŋəkə jo:gə ru:pə kəɦɪjəu a:ki jo:gi:
ru:pə, o: ʃəɾi:rəḍʰa:ri: məŋukkʰe:t̪a:k̪e: bʰe:t̪ə
s̪əkəɪe:. s̪ət̪ə-tʃɦitt̪ə-a:n̪əŋḍə d̪ʒəɦɪŋa: kəɦəɪ tʃɦɪəɪ,
t̪ə_ɪme: bʰəgəu:a:n̪o: tʃɦə̃t̪ɪ d̪ʒa:ɪ tʃɦəɪt̪ʰə. t̪h̪e:
ḍe:sə̃to: s̪əbʰə məŋukkʰə bəŋəɪle: lələ:ɪ tʃɦəɪt̪ʰə.

əkʰəŋə d̪ʒi:bətʃɦə kəkka:kə umrə s̪a:t̪ɦɪ bərkʰəkə
tʃɦəɪŋə. mud̪a: d̪ʒəkʰəŋə o: pətʃɦa:s̪ə bərkʰəkə bʰe:lə:
t̪əkʰəŋə pəɾɪu:a:rəkə d̪ʒɪmme:ḍa:ri:s̃ə əpəŋa:k̪e:
mukt̪ə kəʔ le:ləɪŋə. ma:n̪e: i: d̪ʒe: ḍuŋu: be:t̪a:kə
əpəŋə ḍa:jɪt̪uə bəŋəɪ tʃɦəɪŋə d̪ʒe: əpəŋə-əpəŋə
s̪əkʰa:-s̪əŋt̪a:n̪ək̪e: əpəŋa: ru:pəme: t̪əɪja:rə
kəɾəɪt̪ʰə. t̪h̪e: d̪ʒi:bətʃɦə ka:ka: a:ʃuəṣṣ̃ə bʰəʔ ge:lə:
d̪ʒe: əɪgəla: pi:t̪ɦɪ:kə bʰa:rəṣṣ̃ə mukt̪ə bʰe:ləũ, mud̪a:
uɪtʃɦa:rə-uɪŋɪməjə kəɾəbəkə ḍa:jɪt̪uə t̪h̪ə ətʃɦɪe:. ki:jo:
əpəŋə kəɾəe: u:a: nəɦɪ kəɾəe: i: d̪ʒɪmma: nə_ɪ rəɦələ,
mud̪a: d̪ʒəkʰəŋə pa:ɾɪu:a:ɾɪkə d̪ʒi:səŋə ətʃɦɪ t̪əkʰəŋə
d̪ʒəṣṣ̃ə-əd̪ʒəṣṣ̃əkə t̪h̪ə bʰa:gi: bəŋəbe: kəɾəbə.

o:n̪a:, a:d̪ʒukə d̪ʒe: pəɾɪue:ʃə bəŋɪ rəɦələ ətʃɦɪ
o:ɪme: ət̪i:t̪əkə prət̪ɪ ḍɾɪst̪ɦɪ:n̪əṭ̪a: a: bʰəus̪jəkə
prət̪ɪ ḍɾɪst̪ɪpu:r̪əṭ̪a: a:bi:je: rəɦələ ətʃɦɪ. ma:n̪e: i:

d̥ze: pəɪtʃhəla: pi:ɾhi: ma:ɬa:-piɬa:, ɖa:ɖa:-ɖa:ɖi:kə
 prəɪ d̥zəhiɲa: ɲəuə pi:ɾhi:kə d̥ɾiʃtɪme: ɖo:ʂəhi:ɲəɬa:
 e:ləɲə ətʃhi t̥həɲa: əpəɲə ba:lə-bəɬtʃja:kə prəɪ
 pu:ɲəɬa: ʂe:ho: e:be: ke:ləɲə ətʃhi. i: ɖi:gəɾə bʰe:lə
 d̥ze: ʃrəməɟi:ləɬa: ʃrəməhi:ɲəɬa: d̥ɪʂə bəɬhi ge:ɲe:
 ʂuɪɪɖʰa:bʰo:gi: d̥zi:uəɲəkə uɪka:ʂə t̥e:d̥zi:ʂə bʰəʔ
 rəhələ ətʃhi, muɖa: e:kəɾa: ʃubʰə ke:ɲa: kəhəbəi?

prəd̥z̥d̥zəuəlɪtə ho:ɪtə ʃəktɪ d̥z̥ə a:gu:kə d̥ɪʂəkə
 ho:ɪtə t̥əkʰəɲə ɲe:, ʂe: t̥ə o:həɲə prəd̥z̥d̥zəuələɲə
 t̥əɟa:ɾə bʰəʔ rəhələ ətʃhi d̥ze: ʃi:d̥həɲəkə ʂuəru:pə
 bəɲi rəhələ ətʃhi.!

ʂa:tʰi bərkʰə t̥əpəla: pəɬtʃa:ɪtə d̥zi:bəɬtʃə ka:ka:
 əpəɲə d̥zi:uəɲəkə uɪɾa:tə ru:pə ɖe:kʰəbəɪtə
 ʂubʰəɖrək̐: kəhələɲə-

"bəuɪ, ʃəe:hə əpəɲə d̥zi:uəɲə tʃhi:."

əɪ **rəɬʃəɲa:pəɾə** **əpəɲə**
m̥əɬt̥əuʃə editorial.staff.videhəa@gmail.com **pəɾə**
pəɬʰa:u.

2.11.d̥zəgəɖi:ʃə prəʂa:ɖə məɲɖələkə 5 t̥a: kəɬʰa:-
 kəɬʰa:-2 d̥zə_ɪpəɾə ʂəmpa:ɖəki:ʃə ʂəmi:kʂa:
 əgre:d̥zi:me: ʂəmpa:ɖəki:ʃə priʃtʰə pəɾə

uɪde:həkə le:kʰəkəkə a:m̥əɬɪɪtə rəɬʃəɲa: a: o:ɪpəɾə
a:m̥əɬɪɪtə ʂəmi:kʂəkəkə ʂəmi:kʂa: ʂi:ɾi:d̥zə me:
 əkʰəɲə d̥həɪ əh̥ā: pəɬʰələũ-

1. ka:miɲi:kə pã:tʃə ʈa: kəuɪʈa: a: o:ɪpərə
məɖʰuka:ɳtə dʒʰa:kə ʈippəɲi:

Videhā 01 09 2016

2. dʒəgəɖa:ɳəɳɖə dʒʰa: "məɳu"kə "ma:ʈikə
ba:səɳə"pərə gəɖʒe:ɳɖrə ʈʰa:kurəkə ʈippəɲi:

VIDEHA 353

3. muɳɳi: ka:məʈəkə e:kã:ki: "dʒiɳɖəgi:kə mo:lə" a:
o:ɪpərə gəɖʒe:ɳɖrə ʈʰa:kurəkə ʈippəɲi:

VIDEHA 354

əɪ ʃɪkʰəla:me: a:gã: səma:ɳa:ɳtərə ɖʰa:ra:kə kiʈʃu
gəɳəma:ɳjə kəʈʰa:kərəs̃i huɳəkə: ɳəɖʒəɪme:
huɳəkərə əpəɳə s̃əvəʃre:ʂʈʰə 5-5 ʈa: kəʈʰa:
a:m̃iʈɪʈə kəe:lə ge:lə əʈʃɪ. kəʈʰa:ka:rə lo:kəɳi
ʈʰəʈʰɪ:-

- 1.kəpɪle:ʃuərə ra:uʈə
- 2.ume:ʃə məɳɖələ
- 3.ra:mə uɪla:s̃ə s̃a:hu
- 4.ra:dʒəɖe:uə məɳɖələ
- 5.a:ʈʃa:rjə ra:ma:ɳəɳɖə məɳɖələ
- 6.ɳəɳɖə uɪla:s̃ə ra:jə
- 7.dʒəgəɖi:ʃə prəs̃a:ɖə məɳɖələ
- 8.ɖurɖa:ɳəɳɖə məɳɖələ

əɪ ẽkəme: prəstutə ətʃɪ dʒəgədi:jə prəʃa:ðə
məndələkə 5 tɑ: kətʰɑ: dʒə_ɪpərə həməərə səmi:kʃa:
ẽgre:dʒi:me: səmpa:ðəki:jə prɪʃtʰə pərə ətʃɪ.-
səmpa:ðəkə

dʒəgədi:jə prəʃa:ðə məndələkə 5 tɑ: kətʰɑ:

kətʰɑ: 2

bʰəri mənə ka:dʒə

ʃa:sənnətẽtrəkə su:trə-ni:tɪʃẽ dʒəhɪnɑ: dʒi:sənnə
utʰəi-kʰəsəre: tʰi:kə tʰhɪnɑ: gɪjɑ:nətfənəkẽ: əpənnə
dʒɪnəgi: d̪e:kʰə mənə kʰəsəre:-utʰəe: ləgələnnə.!
mənnə kəhələkənnə d̪unɪjã:kẽ: tʰəkʰəne: n̪e: dʒɑ:nɪ
pɑ:e:bə dʒəkʰənnə əkɑ:sə-sẽ-pətɑ:lə a: pətɑ:lə-sẽ-
əkɑ:sə d̪e:kʰəɪkə əkʃə ẽ:kʰime: əutə. mudɑ: ʃe:
ko:n̪o: pəɪtʰəkə a:i: d̪rɔpəsẽ tʰo:re: əutə. o: əutə

d̪ɪəkʰəɳə d̪ɪɳəgi:kē: kʰəɳt̪i:ṣṣ̌, əɪtʰa:mə kəbi:rə
 ba:ba:kə kʰəɳt̪i: ɳəɦɪ bud̪ɪhəbə d̪ɪze:
 d̪ɪgəgəɳa:tʰəme: ṣṣəmuɖrəkə ʃi:ma:pərə d̪ɪza: kə/
 kʰṣ̌t̪ɪjəuləɳə, kʰuɳɪ kə/ kʰṣ̌t̪i: bəɳa: kʰṣ̌t̪ɪja:e:bə,
 t̪əkʰəɳe: ɳe: kʰe:t̪ə-pətʰa:rəkə kʰṣ̌t̪ɪjəuɳə d̪ɪəkā:
 d̪ɪ:uəɳo:kə kʰṣ̌t̪ɪa:ɳə bəɳət̪ə. o:ɳa:, ṣṣəbʰəkē:
 bud̪ɪhələ ətʰɪe: d̪ɪze: t̪jəubi:ṣṣə gʰəɳt̪a:kə bʰi:t̪ərə
 ɖɪɳə-ra:t̪ɪ ho:ɪe:, muɖa: ɖɪɳəme: ɖɪɳə ke:he:ɳə
 bʰe:lə a: ra:t̪ɪme: ra:t̪ɪ ke:he:ɳə bʰe:lə, jəe:hə ɖe:kʰə
 pəe:bə ɳe: bʰe:lə ɖuɳɪjā:me: əpəɳa:kē: ɖe:kʰə
 pəe:bə.!

ɖɪɳəme: ɖɪɳə a: ra:t̪ɪme: ra:t̪ɪ ki: bʰe:lə? ra:t̪ɪkə
 bi:t̪jə e:kəta: ra:t̪ɪ o:həɳə ətʰɪ d̪ɪze: pu:rɪma:kə
 t̪ja:ɳṣ̌ṣ̌ d̪ɪgəgəgəɳa:ɪe: a: ɖo:ṣṣərə ra:t̪ɪ ki: e:he:ɳə
 ɳəɦɪ ətʰɪ d̪ɪzə_ɪme: ɪɖzo:rɪja:-ɪɖzo:t̪əkə ɖərəṣo: ɳe:
 rəhəɪe: a: əma:uə:ʃja:kə əɳha:rəkə əɳha:rə
 t̪ʰa:rəɳe: rəhəɪe:? ṣṣe:ho: t̪ṣ̌ ətʰɪe:..! muɖa:
 ɖuɳu:me: d̪ɪzəɦɪɳa: əɳha:rə ətʰɪ t̪əɦɪɳa: ɪɖzo:t̪o:
 ɳəɦɪ ətʰɪ, ṣṣe: ke:ɳa: ɳəɦɪ kəhələ d̪ɪza:e:t̪ə. hṣ̌, e:t̪e:
 ɖe:kʰəme: d̪ɪzəru:rə əbəɪe: d̪ɪze: pu:rɪma:kə e:kəta:
 t̪ja:ɳə əɳha:rəkē: ɖṣ̌ṣəɳe: rəhəɪe: a: ɖo:ṣṣərə
 əma:uə:ʃja:kə əɳha:rəkē: la:kʰo:-kəro:ɽo: t̪əre:gəɳə
 ɖṣ̌ṣəɪle: pəɪja:ṣṣərət̪ə rəhəɪe:.. kʰa:e:rə d̪ɪze: rəhəɪe:
 o: prəkɪt̪ɪkə kʰe:lə t̪ʰi:, muɖa: d̪ɪ:uəɳəkə bi:d̪ɪzəkə
 t̪ṣ̌ ṣṣe: ɳəɦɪ t̪ʰi:, o:kərə t̪ṣ̌ əpəɳə prəkɪt̪ɪ ho:ɪe: d̪ɪze:
 əpəɳə prəkɪt̪ɪgət̪ə ru:pəme: t̪jələɪt̪ə a:bi rəhələ
 ətʰɪ.

e:ka:e:kə gɪja:ɳət̪jəɳəkə məɳə o:ɪ ʃi:ma:pərə

pəhũtʃə ge:ləɪnə dʒəɪtʰa:mə bəŋəma:nʊkʰə əpəŋə
 ɖɪnə-ra:ɪkē: dʒo:kʰəi-tʰəuləie:. e:kə ʃi:ma: pəəkə
 ɖɪfʃə ɖe:kʰəte: dʒna:nəɪtʃəno: bʰu:tə-bʰəuɪsəkē:
 t̪əra:dʒu:kə ɖuŋu: pələɾa:pərə ra:kʰɪ uəɾtəma:nəkə
 ɖəŋɖi: pəkəɪɾə dʒo:kʰəe: ləgəla: kɪ ɖʰəkə-ɖe: e:kəɾa:
 bɪsʂəɾə bə:tə mo:nə pəɾələɪnə. mo:nə pəɾələɪnə,
 dʒəhɪnə: ra:ma:jəŋə-məha:bʰa:ɾətə uə: kəbi:rəkə
 bi:dʒəkəkə e:kə-e:kə pā:ɪkə e:kə-e:kə ʃəbɖəkē:
 bʰɪŋŋə-bʰɪŋŋə ru:pəme: uɪbʰa:dʒɪtə kəɾəɪtə kɪjo:
 əpəŋə dʒi:səŋəkə pā:ɪ:kē: pəɪtʃəbəie:, t̪əhɪnə:
 əpəŋo: kɪe: ŋe: pəɪtʃa:bi:.

o:nə:, ɡɪja:nəɪtʃəŋəkə əkʰəŋukə dʒi:səŋə ro:ɡa:hə
 bʰə_ɪje: ge:ləɪnə ətʃɪ, dʒə_ɪs̃ə məŋəme: kʰɪŋŋət̪a:
 ʃe:ho: əpəŋə dʒəgəhə bəŋa: rəhələ ɪʃəɪnə, mudə:
 upa:ɪje: ki:? upa:jə t̪ə o:ɪtʰa:mə ətʃɪ dʒəɪtʰa:mə
 dʒi:səŋə ətʃɪ. dʒəɪtʰa:mə dʒi:səŋe: ŋəhɪ rəhətə
 t̪əɪtʰa:mə t̪ə ke:həŋo: ət̪a:lɪka: kɪe: ŋe: bəŋəuŋe:
 rəhi:, mudə: o: bʰu:t̪a:hɪ bʰə_ɪje: dʒa:ie:.

ma:ŋɪ lɪə, əhā: ɖɪlli:me: uə: mumbə_ɪme: ŋo:kəri:
 uə: be:pa:rə kəɾə ɪʃɪ: dʒə_ɪs̃ə ŋi:kə kəma:nə
 kəma:ɪ ɪʃɪ:, mudə: əkʰəŋə ɖʰəɪkə dʒe: əpəŋa:
 ʃəbʰəkə ɡra:mi:nə pəɪuə:rəkə ɪt̪ɪha:ʃə rəhələ,
 ma:ŋe: a:ɪs̃ə bi:ʃə-t̪i:ʃə bəɾəkʰə pu:ruəkə, o:nə:
 t̪ə_ɪs̃ə pəhɪŋəũs̃ə ɡa:məkə lo:kə ʃəbʰə ɖɪlli:-
 mumbə_ɪkə ət̪a:lɪka: ɖe:kʰə ŋe:ŋe: ɪʃəla: a: pa:
 kəme:la: pəɪt̪a:ɪtə o:ho: o:hi: ət̪a:lɪka:kə
 prəuə:həme: əpəŋo: rəhəɪkə ɡʰərə ʃəhəro:me:
 bəŋəuləɪnə a: ɡa:məkə dʒe: əpəŋə pu:ruə-dʒi:səŋə

tʃi:ləɪnə, ma:ne: ʃəhərə əbəɪsʃ pu:ruəkə, o: tʃi:
jæ:ha ne: kəhələkəɪnə dʒe: ga:məme: pā:tʃo:
prətʃətə pəriua:rəsʃ kəmə pəriua:rəkə
gʰəra:ɾi:pərə pədʒe:ba:kə nɑ:ō: le:lə ge:lə ətʃi:
ga:məkə əti:təkə dʒɪjə jæ:ha ne: tʃi:lə dʒe: a:dʒukə
pəriue:ʃəsʃ bəhʊtə du:rə tʃi:lə. ga:məkə dʒe:
pu:ruə sɪne:ha tʃi:ləɪnə tə_I ənuku:lə pərəde:ʃi:
bʰa:jə ga:mo:me: rəhəɪkə gʰərə bəna: le:ləɪnə.
de:kʰije: rəhələ tʃi: dʒe: e:kə dʒsə me:tʃo: tʃe:nəkə
dʒəru:rətə ətʃi tʃi dʒo:sərə dʒsə dʰe:rəkə-dʰe:rə lo:kə
bəɪsələ-bəɪsələ sʌməjə ka:tɪ rəhələ ətʃi. e:kə dʒsə
sʃku:lə-kəule:dʒəme: ʃɪksəkə nəhi ətʃi mudɑ:
tʃe:kəre: dʒo:sərə dʒsə pəri:kʃɑ:kə rɪdʒəltə nɪ:kə bʰəʃ
rəhələ ətʃi.

əpənə bəhəɪtə mənəkē: gɪja:nətʃənə i: kəhi bo:ɪsə
kəʃ ro:kələɪnə dʒe: kəbi:rə ba:ba: bɪnu dənɖi:-
pələɾɑ:kə tʃəra:dʒu:pərə dʒunɪjā:kē: dʒo:kʰi le:ləɪnə
a: əpənɑ: bu:tə: əpənə: dʒi:sənəkē: tʃəulələ nəhi
həe:tə.! ..pəha:ɾi: dʒʰəɾənɑ:kə pa:nɪ dʒəkā:
gɪja:nətʃənəkə mənə pəha:ɾəpərə sʃ uʃəɾələɪnə.
uʃəɾəte: dʒəhɪnɑ: dʒʰəɾənɑ:kə dʒʰəhəɾəbəkē:
pa:tʰəɾəkə ko:nə: tʃukəɾɑ: pəha:ɾəpərə sʃ kʰəʃɪ
ro:kɪkəʃ mūhə gʰuma: dʒə_Ie: tʃəhɪnɑ:
gɪja:nətʃənəkə mūhə gʰumɪ ge:ləɪnə. mudɑ:
dʒi:sənə tʃi dʒi:sənə tʃi:.! tʃəɾma:mi:təɾəkə pa:ra:
dʒəkā: dʒi:sənəkē: ha:tʰəsʃ pəkəɾəbə kəɾɪnə
ətʃi: le:lɑ:kə sʃəgə dʒəhɪnɑ: ra:sʃəli:lɑ: ətʃi tʃəhɪnɑ:
ne: kəɖəməli:lɑ: sʃe:ho: ətʃi:..!

ut̪iɽrə st̪iɽkə bi:t̪ə gɽa:n̪ət̪əṇə əpəṇa: mənəkē:
 t̪hi:rə kərəkə ko:ɽ̪ə kərəe: ləgəla: mud̪a:... mud̪a: i:
 d̪ze: ək̪əṇə t̪əkə gɽa:n̪ət̪əṇə e:t̪əbe: bud̪z̪həi t̪h̪əla:
 d̪ze: s̪əma:d̪zəme: be:t̪a: ua: pət̪ikə mriɽjukə
 pət̪h̪a:ɽ̪ə d̪zəh̪iṇa: ma:e: ua: gh̪əṇi:kē,
 s̪əma:d̪zəkə d̪a:i-ma:i jəe:hə n̪e: əs̪i:rəua:d̪ə d̪əɽ̪ə
 kəh̪əi t̪h̪əɽ̪h̪ə d̪ze: ra:d̪z̪a:-d̪əiua əh̪iṇa: ho:ie:, t̪̪ē:
 mənəkē: t̪hi:rə kərui: b̪h̪əlē: əs̪i:rəua:d̪əkə ma:n̪e:
 əɽ̪h̪ə əpəṇe: bud̪z̪h̪əiɽ̪h̪ə ua: n̪əhi: mənəkē: t̪hi:rə
 kərəb̪ə ba:lə-bo:d̪h̪əkə k̪h̪e:lə n̪ə_ɽ̪ n̪e: t̪h̪i:, əɽ̪h̪a:mə
 məh̪a:b̪h̪a:r̪əṭ̪əkə pr̪əh̪la:d̪əkə ba:t̪ə n̪əhi bud̪z̪h̪əb̪ə
 d̪ze: ba:ləpəṇe:me: mənəkē: t̪hi:rə kəə/ le:ləiṇə.
 əɽ̪h̪a:mə gɽa:n̪ət̪əṇəkə ba:t̪ə t̪̪əl̪i rəh̪ələ ət̪h̪i.

d̪zəh̪iṇa: d̪zi:uəṇəkə k̪h̪e:lə əs̪a:n̪ə ət̪h̪i t̪əh̪iṇa:
 kəɽ̪h̪iṇə s̪e:ho: ət̪h̪ie:. t̪əhu:me: mənəkə k̪h̪e:ləkē:
 pəkəṛəb̪ə t̪̪ə a:ro: kəɽ̪h̪iṇə ət̪h̪i. s̪əb̪h̪ə d̪zəṇiɽ̪e: t̪h̪i:
 d̪ze: əɽ̪ s̪̪əsa:rəme: d̪uk̪h̪əṣ̪̪ d̪zi:uəṇə ɽ̪uru: ho:ie: a:
 əṭ̪əṇa: s̪̪a:d̪h̪ə d̪zək̪ā: mənəkə t̪hi:r̪əṭ̪a: ho:ɽ̪ə
 d̪z̪a:ie:. d̪un̪ij̪ā: t̪̪ə d̪u: b̪h̪a:gəme: b̪̪̪a:e:lə ət̪h̪ie:.
 e:kə b̪h̪a:gə b̪h̪e:lə d̪uk̪h̪əkə d̪un̪ij̪ā: a: d̪o:s̪əṛə b̪h̪a:gə
 b̪h̪e:lə s̪uk̪h̪əkə d̪un̪ij̪ā: kəbi:rə ba:ba: b̪h̪əṇē: n̪e:
 kəh̪əṇe: t̪h̪əiɽ̪h̪ə d̪ze: d̪o: pa:t̪əṇə ke: bi:t̪ə me:,
 b̪ā:ki: b̪əɽ̪e: n̪e: ko:i. k̪h̪a:e:rə kəbi:rə ba:ba:kə
 əpəṇə d̪iṇə t̪h̪e:ləiṇə a: əpəṇə d̪un̪ij̪ā: t̪h̪e:ləiṇə
 mud̪a: gɽa:n̪ət̪əṇəkə t̪̪ə s̪e: n̪əhi t̪h̪əiṇə. d̪ze:
 t̪h̪əiṇə s̪əe:hə n̪e: d̪e:k̪h̪əṭ̪a: jəh̪əe: n̪e: d̪e:k̪h̪əṭ̪a:
 d̪ze: d̪zəh̪iṇa: d̪uk̪h̪o:kə d̪əre: mənə t̪h̪əṛəṭ̪h̪əre:n̪e:
 ət̪h̪i:rə b̪h̪ə_ɽ̪e: d̪z̪a:ie:, t̪əh̪iṇa: s̪uk̪h̪o:kə d̪ze: mənə
 ho:ie: o:h̪u:me: gh̪əb̪ə-gh̪əbi: d̪h̪əɽ̪e: lə_ɽ̪e: o:lə a:ki

əɾɪkə̃tʃənə d͡ʒəkā: pa:to: a: pʰəlo:me: kəbə-kəbi:
a:bje: d͡ʒa:ie: d͡ʒə_ɪs̃ mənə tʰɪrə ho:ɪtə-ho:ɪtə
ə̃s̃tʰɪrə bʰə_ɪje: d͡ʒa:ie: . jə:ɦə t̃ tʃi: mənə, d͡ʒe:
əpənə t̃i:nə t̃rəɦəkə kʰa:n̄a: bən̄e:n̄e: ətʃɪ, s̃ukʰəkə
mənə, ɖukʰəkə mənə a: ɖun̄u:kə bi:tʃəkə s̃u-
ɖukʰəkə mənə.

e:ka:e:kə gɪja:n̄ətʃənəkə mənəkə kɪtʃɪu kuɦe:s̃ə
tʃĩt̃ələn̄ə. tʃĩt̃ɪte: ɖun̄ɪj̃e: d͡ʒəkā: əpənə
d͡ʒi:s̃ən̄ək̃e: ɖʰruvi:kəɾənə ke:lən̄ə. d͡ʒəɦɪn̄a:
bʰu:go:ləkə bʰa:s̃a:me: ut̃t̃əri: ɖʰruvə a: ɖ̃ətʃɪn̄i:
ɖʰruvə ətʃɪ, d͡ʒəɪtʰa:mə tʃĩə ma:s̃əkə ɖɪn̄ə a: tʃĩə
ma:s̃əkə ra:t̃i ho:ie:, t̃əɦɪn̄a: n̄e: d͡ʒi:s̃ən̄o:me:
əɦɦa:rə-ɪd͡ʒo:t̃ə ɖun̄u: ətʃɪ. d͡ʒəɪtʰa:mə tʃĩə
ma:s̃əkə ra:t̃i ɦəe:t̃ə t̃əɪtʰa:mə kɪ əkʰun̄əkə: d͡ʒəkā:
lo:kə bɪd͡ʒəli:kə ɪd͡ʒo:t̃əme: ra:t̃ik̃e: ɖɪn̄ə bən̄a:
d͡ʒi:s̃ən̄ə li:l̄a: kəɾə̃t̃ə a:kɪ kumbʰəkəɾənə d͡ʒəkā:
s̃ut̃əbe: kəɾə̃t̃ə.

ɖun̄ɪj̃ā:kə ɖʰruvi:kəɾənə n̄əɦɪ, əpən̄e: d͡ʒi:s̃ən̄əkə
ɖʰruvi:kəɾənə kəɾə̃t̃ə n̄e: uɪɖja:pə̃t̃i kələɪpə-kələɪpə
kəɦələn̄ə, 'a:ɖʰə d͡ʒən̄əmə ɦəmə n̄i:n̄ə gəma:o:l̄ə.'
..e:kə t̃ t̃ a:ɖʰa: d͡ʒi:s̃ən̄ə o:ɦɪn̄a: t̃j̃əlɪ d͡ʒa:ie: . b̃ā:ki:
d͡ʒe: b̃ə̃t̃j̃ələ a:ɖʰa: ətʃɪ t̃ t̃_ɪme: əpən̄ə j̃əri:rə kɪja:kə
s̃ə̃gə d͡ʒi:s̃ən̄ə-ɖʰəmo:kə kɪja: t̃ kəɾəbe: ətʃɪ,
t̃_ɪle: s̃əma:ɪje: ke:t̃e: b̃ə̃t̃j̃əie:..!

d͡ʒɪn̄əgi:kə kʰe:l̄ə̃s̃ə̃, ma:n̄e: pəre:ja:n̄i:s̃ə̃
gɪja:n̄ətʃənəkə mənə bʰi:t̃əre:-bʰi:t̃ərẽ əkə̃tʃĩə:
lə̃gələn̄ə. əɪtʰa:mə i: n̄əɦɪ buɖ͡ʒəb̃ə d͡ʒe:, d͡ʒe:

dunijā: prijə dh̥a:rə bəhəbəkə fəktɪ əpənə:
 pe:təme: rəkʰəne: ətʃɪ, t̪ə_I dunija:ṣṣ̌ə lo:kə t̪h̥o:re:
 ʊrəktə huə tʃa:h̥aie:. o: t̪ṣ̌ məha:d̪zəṇə d̪zəkʰəṇə
 su:dəkə-su:də a: mu:ɾə-mu:ɾəkə h̥ɪṣa:bəkə
 be:ʊh̥a:rə d̪zi:ʊəṇəme: a:bi ʊjəktə kəɾaie: t̪əkʰəṇə
 ne: əɪ dunija:ṣṣ̌ə lo:kəkē: əkətʃt̪h̥ə ləgəie:. d̪zə_Iṣṣ̌ə
 mu:ṣe:kə d̪əba:ɪ kʰa: ʊa: gəɾəḍəṇəme: pʰṣ̌əɾi:
 ləga: dunijā:ṣṣ̌ə əpənə:kē: me:təɪbət̪e: ətʃɪ. kəhəbə
 d̪ze: mu:ṣəkə d̪əba:ɪ t̪ṣ̌ p̪ura:ṇə bʰəə/ge:lə, t̪əh̥ɪṇa:
 pʰṣ̌əɾi: ləga:e:bə ṣe:ho: p̪ura:ṇə bʰəə/ge:lə, a:bə t̪ṣ̌
 e:h̥e:ṇə b̪ɪd̪zəli: a:bi ge:lə ətʃɪ d̪ze: t̪uləṣi: ba:ba:kə
 ra:ma:jəṇɪkə p̪ā:t̪i:, məɾəka:lə bəh̥uṭə bʰa:ri: d̪ukʰə
 ho:ie:, ma:ne: p̪ra:ṇa:ṇṭə ho:ɪka:ləkə d̪ukʰə, ṣe:ho:
 bəḍələile: kəhəbe: kəɾəɪ t̪h̥əṇə. bʰa:jə! d̪zi:ʊəṇə t̪h̥i:
 ne:. ʊəṇəme: d̪zəkʰəṇə ṣi:t̪a:kə h̥əɾəṇə bʰəə/
 ge:ləṇə t̪əkʰəṇə ra:mə d̪zəh̥ɪṇa: ga:t̪h̥ə-b̪iri:t̪h̥əkē:
 put̪t̪h̥i-put̪t̪h̥i ṣi:t̪a:kə bʰā:d̪zə ləgəbəe: tʃa:h̥ələṇə
 t̪əh̥ɪṇa: ne: d̪zi:ʊəṇo: t̪h̥i:. m̪ɪt̪ju əm̪ɪt̪əkē: put̪t̪h̥i-
 put̪t̪h̥i put̪t̪h̥ija:bəe: pəɾəie:. ṣəgʰəṇə d̪zi:ʊəṇəkə
 ʊəṇəme: d̪zəh̥ɪṇa: d̪zi:ʊəṇəkē: t̪əkəile: ṇɪt̪t̪jā:me:
 ʊṭəɾəe: pəɾəie:, ma:ne: mu:lə ləgə d̪za:e: pəɾəie:,
 ṇə_I t̪ṣ̌ pəṭa:ləkə pa:ṇɪ d̪zəkā: ʊ:pəɾəka:-ṇi:t̪jəla:
 le:jəɾəkə pa:ṇɪkə guṇə bud̪zʰəbe: ne: kəɾəbə,
 t̪əh̥ɪṇa: ne: d̪zi:ʊəṇo:kə t̪a:kə t̪a:kəe: pəɾəie:.
 əjo:dh̥ja:ṣṣ̌ə ṇɪkələla: pəṭt̪h̥a:t̪ije:, ma:ne: d̪zəkʰəṇə
 ra:mə pəṭt̪əʊəti: pəh̥ũt̪jəla: t̪əkʰəṇə, ra:məkē:
 d̪h̥e:ro: lo:kəṣṣ̌ə bʰē:t̪ə bʰe:ləṇə, muḍa: o:ɪ d̪h̥e:ri:me:
 kɪt̪t̪h̥u gəṇəle:-gu:t̪h̥ələ ne: m̪ɪt̪ɾə bəṇələṇə, b̪ā:ki: t̪ṣ̌
 o:h̥ɪṇa: ne: ʊəṇəme: gʰuməɪṭə rəh̥ɪ ge:lə:. t̪əh̥ɪṇa:

ne: d̥zi:uəŋo: ətʃi.

ha:tə-ba:d̥ʒa:rə uɑ: me:la:-tʰe:la:me: la:kʰo:
lo:kəkə bʰi:rə rəhəie: mudɑ: t̥ə_ime: s̥ərə-
s̥əmbəŋd̥hi: uɑ: hi:tə-mi:t̥əkə s̥əkh̥ja: kəmə rəhi:t̥e:
ətʃi, o:hi: kəməkə s̥əmbəŋd̥hə ne: d̥zi:uəŋəkə
d̥hɑ:rə t̥əpəbəie:. əi:tʰɑ:mə həmə i: ŋəhi kəhəi tʃhi:
d̥ʒe: a:d̥ʒukə e:hē:ŋə pəriue:fə bəŋi ge:lə ətʃi
d̥ʒə_ime: ne: upɑ:r̥d̥ʒəne:kə tʰe:ka:ŋə ətʃi a: ne:
upəbʰo:ge:kə. d̥uŋu: be:tʰe:ka:ŋə d̥ʒəkā: bʰəʔ/ge:lə
ətʃi. d̥zi:uəŋəkə d̥ʒe: a:d̥hɑ:rə ətʃi o:kəra: d̥ʒa:be:
ŋəhi tʰe:kəŋɑ:e:bə t̥a:be: d̥zi:uəŋəkē: tʰɑ:tʰə ke:ŋɑ:
kərabə. d̥ʒəkʰəŋə məŋukkʰəkə ru:pəme: d̥uŋijā:me:
tʃhi: t̥əkʰəŋə d̥ʒə d̥uŋijō: a: əpəŋo: tʰe:ka:ŋə pe:bə
le:bə t̥əkʰəne: ne: d̥uŋijā:kə s̥əgə pəe:rə-me:-
pəe:rə, mɑ:ne: gəti-me:-gəti mɪla: d̥uŋijā:kə
d̥hɑ:rəkə d̥hɑ:ra:me: prəuɑ:hi:tə ho:it̥ə s̥əmuɖrə
pəhũt̥jəbə. kʰɑ:e:rə d̥ʒe: ətʃi, t̥ə_I s̥əbʰəs̥ə
gija:ŋəʔjəŋəkē: ko:ŋə mət̥ələbə tʃhiəŋə. mət̥ələbə
e:t̥əbe: tʃhiəŋə d̥ʒe: s̥əməgrə ru:pəkə d̥ʒiŋəgi: ke:ŋɑ:
bəŋɑ:kəʔ s̥ɑ:ma:d̥ʒikə ru:pəme: d̥zi:uəŋə d̥hɑ:rəŋə
ke:ne: rəhət̥ɑ:.

bəɖʒəikə krəməme: s̥əbʰə bəɖʒi:t̥e: tʃhi: d̥ʒe:
pʰəllā:s̥ə upəka:rə bʰe:lə a: pʰəllā:kē: upəka:rə
ke:liəi, e:hē:ŋə uɪt̥ja:rə e:kā:ki: d̥zi:uəŋəkə tʃhi:,
mudɑ: d̥ʒəkʰəŋə s̥əməgrə ru:pəme: əpəŋɑ:kē:
d̥hɑ:li t̥jələbə t̥əkʰəŋə jəe:hə uɪt̥ja:rə upəka:rəkə
d̥ʒəgəhə əpəŋə d̥ɑ:jit̥uə bʰəʔ d̥ʒa:ie:. əpəŋɑ:
s̥əma:d̥ʒəme: s̥əbʰə buɖʒi:h̥je: rəhəla: ətʃi d̥ʒe: ko:i

kəre: a:pə le: ma:e: le: ne: ba:pə le: ..təkʰəṇə d̪z̪ə i:
bud̪z̪əbəi d̪ze: həmə ma:ta:-pita:kə se:va: ke:ləũ,
t̪ə əpəṇə da:jit̪və kəi: bʰe:lə?

d̪z̪əhiṇa: po:kʰəirə va: ta:la:uəme: de:kʰələ ko:ṇo:
ma:t̪ʰəkē: pəkəɽile: be:rə-be:rə mət̪ʰəva:hə
d̪za:lə pʰe:kəie: t̪əhiṇa: ne: d̪zi:uəṇo:kə mu:lə
t̪ətt̪və pəkəɽile: kərməkə d̪za:ləkē: be:rə-be:rə
pʰe:kəe: pəɽie: t̪əhu:me: o:it̪ʰa:mə d̪z̪əit̪ʰa:mə
mət̪ija:rə ma:t̪ikə rəsta: ət̪ʰi, d̪ze:kərə duṇu: pi:t̪ʰə
pi:t̪ʰəra:hə ho:it̪e: ət̪ʰi. pi:t̪ʰəra:ho: ki: e:kke: r̪əgə
ho:ie: pa:ṇime: bʰi:d̪z̪ələ ma:t̪ikə pi:t̪ʰəra se:ho:
ho:ie: a: biṇu pa:ṇikə ma:ne: rəud̪əme: sukhələ
pi:t̪ʰəra:hə se:ho: ho:it̪e: ət̪ʰi. t̪əit̪ʰa:mə t̪ə
d̪zi:uəṇə d̪zi:va:ṇə he:be: kəɽə kṇe: əṇha:rə-
id̪zo:t̪əkə bi:t̪ʰə kʰe:le:ṇi:ha:rə məṇukkʰə t̪ə t̪ʰət̪ʰie:
ma:ṇi lə d̪ze: həmə ko:ṇo: ka:d̪z̪ə ṇir̪d̪ʰa:rit̪ə
ke:ləũ, s̪əməjə, pəriue:jə it̪ja:di əṇe:ko: so:d̪z̪əme:
ət̪ʰie:, t̪ə_ɽ̪ə d̪z̪ə kəmə ke:ləũ, t̪ə_ijo: gələt̪ə bʰe:lə
a: d̪z̪ə be:s̪ijo: ke:ləũ t̪ə o: ki: bʰe:lə, o:ho: ne:
gələt̪te: bʰe:lə. e:kə-e:kə k̪səṇə uɽə əmrit̪əkə s̪əgə
t̪jələt̪ə rəhəie: t̪ə_ile: əpəṇə uɽə-əmr̪it̪əkē: t̪jṇhə
t̪jələbe: ne: d̪zi:uəṇə pəe:bə bʰe:lə.

bədz̪əikə krəməme: s̪əbʰə bədz̪it̪e: t̪ʰi: d̪ze:
məṇukkʰəkē: d̪zi:uəṇəkə suət̪ətr̪əta: he:ba: t̪ja:hi:,
mud̪a: əd̪ʰika:rə a: kərt̪əujəkē: ka:t̪əme: ra:kʰi kə/
ṇə_ɽ̪ ne: h̪e:t̪ə? d̪z̪əhiṇa: suət̪ətr̪ə d̪zi:uəṇə
ṇir̪gunə ət̪ʰi t̪əhiṇa: ne: o:kərə əpəṇə si:ma: se:ho:
əd̪ʰika:rə-kərt̪əujəkə bi:t̪ʰə ət̪ʰi. əit̪ʰa:mə i:ho:

utʃa:rə bi:tʃəme: ətʃi:re: dʒe: e:kə upəkə:rə bʰe:lə
 əgura:ra, ma:nne: dʒiŋəkəra ko:nno: upəkə:rə
 u:pərəme: nəhi ətʃi, tɪŋəkəra upəkə:rə, do:səra
 ətʃi dʒi:sənəme: udʰa:rə upəkə:rəkə kərdʒə.
 ma:nne: bʰe:lə dʒe: dʒəhiŋa: dʒi:sənəkə e:kə pələra:
 bʰe:lə dʒənma a: do:səra bʰe:lə mritʃu, tə_I duŋu:kə
 bi:tʃə ne: sʌbhə tʃhi:, dʒe: ma:re-ba:pə dʒənma
 pətʃa:itə bətʃtʃa:kē: dʰərətʃi:pərə tʰa:tʰə kəra
 tʃhəitʰə, o:te: kəe:lə ka:dʒəkə, ətʰa:mə sɛ:va: nəhi,
 dʌ:ɹitʃuəkə dʌ:ɹitʃuə be:tʌ:-be:tʃi:kə kəpa:rəpərə
 tʃəhʃe: dʒa:I tʃhəiŋə, dʒe:kəra: dʌ:ɹitʃuəpu:ŋə
 udʰa:rə upəkə:rə kəhi-budʒʰi sʌkəi tʃhi:. tʃhu:me:
 e:he:nə dʌ:ɹitʃuə dʒe: ne: bɪsəralə dʒa: sʌkəie: a: ne:
 tʃho:ɹələ dʒa: sʌkəie:. tʌitʰa:mə dʒə be:tʌ:-be:tʃi:
 ma:re-ba:pəkē: kəhəitʰə dʒe: əhā: ki: ke:ləũ,
 dukʰədʰə bʰe:be: kəe:lə. ətʰa:mə e:kəta: ba:tə a:ro:
 ətʃi. o: ətʃi dʒe: dukʰəkə sɛ:ho: ʃi:ma: nəhijē: ətʃi.
 tənə-mənə-dʰənə-dʒənə, ke:te: kəhəbə, əʃi:mə
 dukʰəkə ʃi:ma:nə ətʃi. tʌitʰa:mə do:səra ba:tə
 sɛ:ho: ətʃi:re:. bʰəlē: o: uipəri:te: kie: ne: huə:
 mudā: ətʃi tʃə dʒəru:re:. ki: o:hənə ma:re-ba:pəkē:
 i: nəhi putʃhələ dʒa:nɪ dʒe: dʒəkʰənə be:tʌ:kē:
 be:tʃi ne:ne: tʃhi:, tʌkʰənə əhā:kē: o:I be:tʌ:-
 puɹo:hupərə ko:nə ədʰika:rə bəttʃələ ətʃi? dʒe:
 mūhə utʰa: be:tʌ:-puɹo:hu dɪsə dɛ:kʰəbə. kʰa:re:rə
 dʒe: ətʃi, budʒʰəle: ba:tə ətʃi dʒe: dʒəhiŋa:
 sʌmudrə ətʃi tʃhəiŋa: sʌma:dʒo: ətʃi:re:. nɪ:kə-
 be:dʒa: ho:itʃe: rəhəie:. nɪ:kə-be:dʒa:ikə ma:nne:
 bʰe:lə, e:kəta: nɪ:kə e:kəta: be:dʒa:re: , mudā:

e:həno: ni:kə ətʃi: dʒe: dʒəgəhə a: sʌməjə pe:bə
 ədʱəla: bəni dʒa:ie: a: e:həno: be:dʒa: ətʃi: dʒe:
 sʌməjə pe:bə ni:kə bəni dʒa:ie:. ətʰa:mə tʃ
 ue:dəkə mətʃrə de:kʰəe: pəɾətə kiŋe:, 'guŋəəhɪtʃ
 ka:məna:rəhɪtʃ prətɪksəŋə
 uərdʱəma:nəməutʃtʃiŋŋ
 su:kʃmətəramənuḃəuəru:pəm.'

dʒurəʃi:tələ pa:uəŋikə po:kʰərikə pa:ni dʒəkā:
 dʒi:uəŋə tʰəha:elə: a: bəluə:elə: tʃ ətʃi:.
 dʒəhɪŋa: e:kətə: dʱurɪja:elə ətʃi tʰhɪŋa: do:sə
 suɾɪja:elə se:ho: ətʃi: e:həne: pʰe:ɾəme: pəɾɪ ne:
 gɪja:nətʃəŋə o:dʒʰəra: ge:lə tʃiəɪtʰə. be:uəʃə-
 be:ka:bu: bʰe:lə məŋə dʒe:tʰəkə rəudʒa:elə ha:tʃi:
 dʒəkā: tʃiəkə:rə məŋəme: ma:ɾi: rəhələ tʃi:eləŋə.
 e:ka:e:kə dʒəbəddʒdʒa:pəə sʃ utʰɪ gɪja:nətʃəŋə
 əpəŋə ba:lə mɪtʃrə- sʌməɪla:lə ətʰa:mə uɪdā:
 bʰe:la:. məŋə tɛ:tɛ: tʃiəɪrə ge:lə tʃi:eləŋə dʒe:
 rəʃtā:, ma:ne: əpəŋa: ətʰa:məsʃ sʌməɪla:ləkə
 gʰəəkə bi:tʃəkə ba:tə, ke:na: kətələŋə se: əpəne:
 budʒʰəbe: ne: ke:la:hə. məŋə əsətʰiə rəhɪtʃəŋə
 tʃəkʰəŋə ne: budʒʰiəɪtʰə dʒe: rəʃtā: əpəŋa: kətəie:
 a:ki əpəne: rəʃtā:kē: ka:təi tʃi: uɔgɪŋə de:kʰə
 sʌməɪla:lə pʰərikke:sʃ budʒʰɪ ge:la: dʒe:
 gɪja:nətʃəŋə sʌməjəkə ko:ŋo: pʰe:ɾəme: pəɾələ ətʃi.

əkʰəŋukə dʒəbəddʒdʒa:kə tʃəɾtʃə ŋəhi kəəi tʃi:
 pu:ruəkə mɪtʰɪla:kə tʃəɾtʃə kəəi tʃi:, sʌma:dʒəme:
 kiɾtʃue: pəɾuə:rə e:hə:ŋə tʃiəla: dʒiŋəka: əpəŋə
 pəɾuə:rəsʃ be:ʃi: suɾəi-bəɪsʌikə dʒəgəhə

d̥arəbəd̥d̥z̥a:kə ru:pəme: t̥ʰi:ləɪnə. d̥ze:n̥a:-
 d̥ze:n̥a: pa:t̥ʰu: uɳəɪtə d̥e:kʰəbə t̥e:n̥a:-t̥e:n̥a:
 pət̥ʰuɑ:e:lə s̥t̥ʰɪt̥ɪ n̥əd̥z̥əɪɪkə s̥o:d̥z̥ʰəme: əut̥ə. ɑ:ɪje:
 n̥əɦɪ s̥əbʰə d̥ɪn̥əṣ̥ṣ̥ əpən̥ɑ: əɪt̥ʰɑ:mə d̥arəbəd̥d̥z̥a:kə
 məhət̥uə rəhələ ət̥ʰɪ. pərɪt̥ʰɪt̥ə-ə-pərɪt̥ʰɪt̥ə s̥əbʰəkə
 le:lə s̥ɑ:ruəd̥z̥əɪkə s̥t̥ʰələ bən̥ɑ: pu:ruəd̥z̥ə əpən̥ə
 məɾjɑ:d̥ɑ: bən̥əuɳe: t̥ʰələ:he:. m̥ũhə d̥e:kʰə
 m̥ũgəbɑ: b̥əɪt̥əɪkə kələ: t̥ʰi:ləɪn̥he:. bʰukʰələ-
 d̥ukʰələ uɑ: ru:kʰələ-s̥ukʰələ s̥əbʰək̥ē: m̥ũgəbɑ:
 kʰuɑ: m̥ũhə mɪt̥ʰɑ: d̥arəbəd̥d̥z̥a:pərə s̥əməjə
 bɪt̥əɪbət̥e: t̥ʰələ:. əkʰuɳəkɑ: t̥ʰəɪt̥ʰə n̥əɦɪ kərəɪ t̥ʰɪ:,
 d̥ze: gəd̥z̥ə-phi:t̥ɑ:s̥ṣ̥ə gʰərə:r̥ɪjo: n̥ɑ:pələ d̥z̥ɑ:ɪe: ɑ:
 d̥hərət̥ɪ:-s̥ṣ̥ə-əkɑ:s̥ṣ̥ə d̥hərɪkə bɪkəri: s̥e:ho: huə ləgələ
 ət̥ʰɪ. mud̥ɑ: t̥əɦu: bi:t̥ʰə ki: o:hən̥ə lo:kə n̥əɦɪ t̥ʰəɪt̥ʰə
 d̥z̥ɪn̥əkɑ: əppən̥ə gʰərə:r̥ɪ: n̥ə_ɪ rəhən̥e: ɪn̥d̥ɪro:
 ɑ:uɑ:s̥ṣ̥ə n̥əɦɪ bʰe:t̥əɪ t̥ʰəɪn̥ə? gəri:bəkə s̥e:uɑ: t̥ṣ̥
 bʰə_ɪje: rəhələ ət̥ʰɪ, mud̥ɑ: bʰi:kʰəm̥əḡɑ:kə s̥ṣ̥ək̥h̥jɑ:
 s̥e:ho: bər̥ɦɪ rəhələ ət̥ʰɪ, i:ho: n̥e: d̥e:kʰəbə.
 d̥z̥əɪt̥ʰɑ:mə bʰi:kʰəm̥əḡɑ:kə pe:t̥ə n̥əɦɪ bʰərələ ət̥ʰɪ
 t̥əɪt̥ʰɑ:mə s̥əmpən̥n̥əṭ̥ɑ: ki: bʰe:lə.

s̥umət̥ɪlɑ:ləme: e:t̥e: ho:ɟə t̥ʰi:ləɪn̥he: d̥ze: d̥z̥əɦɪn̥ɑ:
 t̥ʰe:həra: d̥e:kʰə ke:kəro: d̥z̥i:uən̥ə ǎ:ki lə_ɪ t̥ʰəɪt̥ʰə
 t̥əɦɪn̥ɑ: m̥ũhə d̥e:kʰə d̥z̥i:uən̥ə-t̥ʰəɪt̥ʰəkə bo:d̥hə
 s̥e:ho: bʰə_ɪje: d̥z̥ɑ:ɪ t̥ʰəɪn̥ə. uɳɪgn̥ə t̥ʰe:həra: d̥e:kʰə
 s̥umət̥ɪlɑ:lə gɪjɑ:n̥əɪt̥ʰən̥ək̥ē: kəhələɪn̥ə-

"ɑ:bəhə-ɑ:bəhə gɪjɑ:n̥ə. ke:t̥əe: he:ra:e:lə rəhəɪ
 t̥ʰəhə."

suməṭṭila:ləka utṭa:rə sunṇi gija:nəṭṭəṇəkə mənəme:
 utṭəṭṭə dṛe: dṛē pəṇṇe: əpəṇə mənə:dṛə:
 kəṇəṭṭə tṭ o: dṛəṭṭəṭṭə: kə/ ba:dṛəṭṭə hē:tṭ.
 tṭe: pəṇṇe: kie: ṇe: əpəṇə mənəkə utṭa:rə ṇəṇi
 kəṇi utṭa:rəkə ṭṭəṭṭəṭṭe: ba:ṇṇi li: gija:nəṭṭəṇəkə
 bəḍṭəla:-

"bṛa:jə sṛa:həṭṭə, lo:kə tṭ o:tṭe: hē:ra:ie: dṛe:tṭe:
 əgəṇə-əṭṭa:hə sṛamudrə dṛəkā: dṛi:ṭəṇə dē:kṛa:ie:
 mudā: dṛəṭṭa:mə dṇṇijē: hē:ra: ge:lə əṭṭi
 tṭəṭṭa:mə lo:kəkə hē:ra:ie:bə ke:ṇṇa: bṛe:lə."

gija:nəṭṭəṇəkə utṭa:rə sunṇi suməṭṭila:lə budṭṭi
 ge:lā: dṛe:, dṛe: gija:nəṭṭəṇəkə dṇṇijā:kē:
 hē:ra:ie:bəkə ṭṭəṭṭə kə/ rəṇəṭṭə əṭṭi o: əpəṇe: ṇəṇi
 hē:ra:ie:lə əṭṭi, mənə ke:tṭəu ləṣṭka:me: ləṣṭikə
 ge:lə ṭṭə. əpəṇə utṭa:rə utṭəṭṭə suməṭṭila:lə
 bəḍṭəla:-

"gija:nəṭṭəṇəkə, tṭe:hē:ṇə sṛaməjə a:ṭi ge:lə əṭṭi dṛe:
 mənə sṛṭika:lə re:dṛa:ṇiṣṭə-re:dṛa:ṇiṣṭə rəṇəie:
 kəṇəṇo: e:kə gṛəṇṭa: bəṣṭə dṛo:sṛo:-tṭe:sṛəkə
 dṛi:ṭəṇə-ja:pəṇəkə utṭa:rə kəṇəṭṭə sṛe: pəṭəkṛəṭṭe:
 ṇe: ho:ie:."

əpəṇa: dṛəṇəṭṭə suməṭṭila:lə sṛəṇə ba:tṭə ba:dṛi
 ge:lā: mudā: gija:nəṭṭəṇəkə udṛṇə mənə rəṇəṇe:
 ṇi:kə dṛəkā: budṭṭəṇe: ṇe: ke:ləkəṇə. gija:nəṭṭəṇəkə
 bəḍṭəla:-

"suməṭṭi bṛa:jə, bṛəṇi dṇṇə əṇṇəṇi:-ṭṭəṇi: dṛe:ṇe:

rəhəre:. ke:təbo: mənəkē: d̪ɜ̃:ɬi kəʔ/ra:kʰəe: t̪ja:həi
t̪hi:, ʃe: rəhəbe: ne: kərəre:."

gija:nət̪əṇəkə bʰa:uə bʰu:mi ʃumət̪ila:lə ā:ki
le:ləiṇə, muɖa: t̪ʰo:hə pʰa:ɽi kəhəiṣṣ̌ə pərəhe:d̪ɜ̃ə
kərəɬtə bəd̪ɜ̃lə:-

"gija:nət̪əṇə, mənə ki d̪ɜ̃:ɬikəʔ/rəhəibəla: t̪hi:, u t̪ē
e:he:nə bʰu:t̪ə t̪hi: d̪ɜ̃e:kəra: ka:d̪ɜ̃əme: d̪ɜ̃əkʰəṇə
ba:n̪hi:kəʔ/ra:kʰələ d̪ɜ̃a:e:t̪ə t̪əkʰəne: d̪ɜ̃:ɬikəʔ/rəhi
ʃəkəre:, n̪əhi t̪ē əuṇe:bo:-uəue:bo: kərət̪ə."

ʃumət̪ila:ləkə uɽ̪ja:rəkə ʃəbd̪ə ʃuṇi gija:nət̪əṇə
bʰa:uukə bʰəʔ ge:lə: muɖa: ʃəbd̪əkə bʰi:t̪ərə d̪ɜ̃e:
mərmə ət̪hi ʃe: bud̪ɜ̃həbe: ne: ke:ləiṇə. uɦuələ
ho:t̪ə put̪̪ələkʰiṇə-

"ʃe: ke:n̪a: bʰa:jə ʃa:həibə?"

gija:nət̪əṇəkə uɦuələt̪a: d̪e:kʰə ʃumət̪ila:ləkə
mənə uɽ̪ja:rə d̪e:ləkəiṇə ma:ne: ʃumət̪ila:ləkē:
kəhələkəiṇə, kʰiṣṣa:-piɦa:ni:ṣṣ̌ə lo:kə be:ʃi:
bud̪ɜ̃həe: a: ʃo:d̪ɜ̃hə: ʃəbd̪əua:nəṣṣ̌ə kəmə
bud̪ɜ̃həe:. kəɦa:-piɦa:ni:me: i: ʃəkt̪i ke:n̪a: əbəre:,
ʃe: əkʰəṇə n̪əhi, əkʰəṇə bəṣə e:t̪əbe: d̪ɜ̃e: ʃəbd̪ə-
ʃəkt̪i d̪ɜ̃e:t̪e: mriɽ̪juua:nə ət̪hi t̪ə-ṣṣ̌ə kəmə
kəɦa:ʃəkt̪i ət̪hi. ʃumət̪ila:lə bəd̪ɜ̃lə:- "e:kəta:
kʰiṣṣa: ʃuṇəbəi t̪hiə, gija:nət̪əṇə. e:kəta: riɽ̪
rəhəiɦə, əpənə ʃəmbəṇṇhə duṇija:ṣṣ̌ə hət̪a:
əpən̪a:kē: əpən̪e:me: ʃəme:t̪ə ne:ne: t̪hiəla: t̪ē:
əṣṣəgəre: rəhəiɦə."

bitʃtʃe:me: gɪja:nətʃəɳə bədʒəla:-

"pətɳijō: ɳe: rəhəɳə?"

ʃumətɳila:lə bədʒəla:-

"kijo: ɳe: rəhəɳə. ʃəjo:gəʃə e:kəta: bʰu:tə a:bi upədrəuə kərəe: ləgələɳə. kəhijo: kɔpi:kə pəɳɳa: uləta: kəʔra:kʰɪ dəɳə tʃə kəhijo: kɪta:bəkə dʒəgəhe: bədəɪlə kəʔra:kʰɪ dəɳə. tʃəgə ho:ɪtə o: riʃɪ bʰu:təkē: kəhələkʰɪɳə, tū: e:ɳa: kie: kərəɪ tʃhəhə? tʃəpərə o: bʰu:tə kəhələkəɳə, həmərə: ʃəʃtʃə-məʃtʃə bəɪʃələ ɳi:kə ɳəɪ ləgəɪe: tʃə: upədrəuə kərəɪ tʃhɪ: riʃɪ kəhələkʰɪɳə, bəʃə tʃhɪ:le: ha:tʃəkə ɪfa:ra:ʃə a:gu:me: tʃa:tʃə bʰe:lə a:məkə ga:tʃhəkē: dɛ:kʰəbətə riʃɪ kəhələkʰɪɳə, əɪ ga:tʃhəpərə ʃəɳɪka:lə tʃəʔhəɪtə-utəɪtə rəhəhə. bʰu:tə ʃəe:hə kərəe: ləgələ. təɪʃə riʃɪ tʃəɳə bʰəʔge:la:."

ʃumətɳila:ləkə ʃəbʰə ba:tə gɪja:nətʃəɳə ɳəhɪ budʒhɪ ʃəkəla: muɳa: e:tə: tʃə budʒhəbe: ke:la:hə dʒe: bʰəɪ mənə ka:dʒə dʒəkʰəɳə ke:kəro: bʰe:tə dʒa:ɪe: tʃəkʰəɳə əɳa:ja:ʃe: ɳe: dʒi:uəɳə pa:bi dʒa:ɪe:.

gɪja:nətʃəɳə bədʒəla:-

"bʰa:jə ʃa:həɪbə, əkʰəɳə dʒa:ɪ tʃhɪ: pʰe:rə kəhijo:..."

-

əpəɳə

məʃtəʊjə editorial.staff.videhəa@gmail.com **pərə**

pəṭʰa:u.

2.12.dʒəgəḍi:jə prəʂa:də məṇḍələkə 5 ʈa: kəṭʰa:-
kəṭʰa:-3 dʒə_ɪpərə ʂəmpa:dəki:jə ʂəmi:kʂa:
əgre:dʒi:me: ʂəmpa:dəki:jə priʂʰə pərə

ʊɪde:həkə le:kʰəkəkə a:məṭritə rəʈjəna: a: o:ɪpərə
a:məṭritə ʂəmi:kʂəkəkə ʂəmi:kʂa: ʂi:ri:dʒə me:
əkʰəṇə ḍʰəɪ əhā: pəṭʰələũ-

1. ka:miṇi:kə pā:tfə ta: kəuṭa: a: o:ipərə
məḍhuka:ṇṭə d̪ʒa:kə t̪ip̪pəṇi:

Videhā 01 09 2016

2. d̪ʒəgəḍa:ṇṇḍə d̪ʒa: "məṇu"ka "ma:t̪ika
ba:sṇṇə"pərə gəḍʒe:ṇḍrə t̪ʰa:kurəkə t̪ip̪pəṇi:

VIDEHA 353

3. muṇṇi: ka:məṭəkə e:kā:ki: "d̪ʒiṇḍəgi:kə mo:lə" a:
o:ipərə gəḍʒe:ṇḍrə t̪ʰa:kurəkə t̪ip̪pəṇi:

VIDEHA 354

əi ʃr̪kʰəla:me: a:gā: s̪əma:ṇa:ṇṭərə ḍʰa:ra:kə kiṭʃʰu
gəṇəma:ṇjə kəṭʰa:kəṣṣ̃ huṇəkə: ṇəḍʒəime:
huṇəkəṣ̃ əpəṇə s̪əvəʃre:ʃt̪ʰə 5-5 ta: kəṭʰa:
a:m̪ṭ̪r̪iṭə kəe:lə ge:lə ət̪ʃʰi. kəṭʰa:ka:rə lo:kəṇi
t̪ʰəṭʰi:-

1.kəp̪i:le:ʃvərə ra:uṭə

2.ume:ʃə məṇḍələ

3.ra:mə uṭa:s̪ə s̪a:hu

4.ra:d̪ʒəḍe:uə məṇḍələ

5.a:t̪ʃa:r̪ə ra:ma:ṇṇḍə məṇḍələ

6.ṇṇḍə uṭa:s̪ə ra:jə

7.d̪ʒəgəḍi:ʃə pr̪əsa:ḍə məṇḍələ

8.ḍur̪ga:ṇṇḍə məṇḍələ

əɪ ɛkəme: prəstʊtə ətʃɪ dʒəgədi:jə prəsɑ:də
mənɔləkə 5 tɑ: kəthɑ: dʒə_ɪpərə həmərə sʌmi:kʃɑ:
ɛgre:dʒi:me: sʌmpɑ:dəki:jə prɪstʰə pərə ətʃɪ.-
sʌmpɑ:dəkə

dʒəgədi:jə prəsɑ:də mənɔləkə 5 tɑ: kəthɑ:

kəthɑ: 3

ɑ:e:lə ɑ:jɑ: tʃəlɪ ge:lə

sʊrdʒəgrəhənə uɑ: tʃəndrəgrəhənə tʃɪnʊtələ:
pətʃɑ:ɪtə dʒəhɪnɑ: lo:kə nɔdi:, sʌro:uərə uɑ:
po:kʰəɪrəme: nəhɑ:ɪle: dʰəro:ɦɪ lɑ:gi dʒɑ:ɪ tʃɪəɪtʰə
tʰɪnɑ: ru:drəpʊrə gɑ:məme: rɑ:me:ʃuərəməkə
dʰərʃənə kərəɪkə ʊɪtʃɑ:rə sʌmɑ:dʒəkə lo:kəme:
dʒəgələnə. dʒɪnəkɑ: əpənɑ: hɑ:tʰəme:
bətəkʰəɪtʃɑ: rəhəɪnə sʌ: tʃ nɪtʃe:nə: rəhələ: mʊdɑ:
dʒɪnəkɑ: əpənɑ: hɑ:tʰə-mʊttʰi:me: pɑ:ɪ nəɦɪ
rəhəɪnə o: rɪnə-pəɪtʃə tɑ:kəe: dʌ:sʌrɑ:-tʌ:sʌrɑ:kə
gʰərəpərə dʒɑ:e:-ɑ:bəe: ləgələ:, dʒə_ɪsʌ
rɑ:me:ʃuərəmə dʒe:bɑ:kə dʒɪdʒnɑ:sʌ: ədʰɪkɑ̃:jə
lo:kəkə mənəme: dʒəgələnə. mo:tʃi:lɑ:lə sʌ:ɦo:
mənə:-mənə ʊɪtʃɑ:rə kə/ le:lɑ: dʒe: dʒəkʰənə
sʌmɑ:dʒəkə ədʰɪkɑ̃:jə lo:kə e:kəmuɦəri: bʰəə/

ra:me:ʃuəramə d̪ɜ̃a:ɪle: t̪əɪja:rə bʰe:la: ətʃʰɪ t̪əkʰəŋə
əpəŋo: kɪe: ŋe: d̪ɜ̃a:e:bə.

əʃəkəɾə-duʃəkərame: ŋe: ko:ŋo: ŋəuə prəʃŋə
uʃʰəŋe: məŋəme: ədʰɪkə uɪtʃa:rə d̪ɜ̃əgəɪe: mud̪a:
ʃəmu:həme: t̪ə ʃe: ŋəhɪ ho:ɪe:. bʰe:ɾɪja:-d̪ʰəʃa:ŋə
lo:kə bʰə_ɪje: d̪ɜ̃a:ɪ tʃʰəɪtʰə. d̪ɜ̃əhɪŋa: əpəŋə-əpəŋə
uɪtʃa:rəkə ka:ŋhi:ŋuku:lə lo:kə ke:t̪əu ba:həɾə
d̪ɜ̃e:ba:ka:lə ʃəgi: t̪a:kəe: ləgəɪ tʃʰəɪtʰə t̪əhɪŋa:
mo:t̪ɪ:la:lə əpəŋə uɪtʃa:ɾi: ʃəgi: t̪a:kəɪle: hi:ɾa:la:lə
əɪtʰa:mə uɪd̪a: bʰe:la:. o:ŋa:, hi:ɾa:la:lə a:
mo:t̪ɪ:la:ləkə ume:rame: d̪əʃə ʃa:ləkə t̪əɾəpət̪ə
tʃʰəɪŋə, mud̪a: e:kəuɪtʃa:ɾi: rəhəŋe: e:kə_ume:ɾja:
bʰa:e:-bʰəɪja:ɾi: d̪ɜ̃ək̤: d̪uŋu:kə bi:tʃə ʃəmbəŋd̪ʰə
bəŋɪj̤e: ge:lə tʃʰəɪŋə. hi:ɾa:la:ləkə ume:ɾə ʃa:ɪtʰə
bəɾəkʰə t̪əɾɪ e:kəʃəɪtʰəməme: tʃəɪɪ rəhələ tʃʰəɪŋə a:
mo:t̪ɪ:la:ləkə e:ka:uəŋəməkə əŋt̪ɪməme: d̪ɜ̃a:
rəhələ tʃʰəɪŋə.

d̪əɾəbəd̪ɜ̃d̪ɜ̃a:pəɾə bəɪʃələ hi:ɾa:la:lə ʃe:ho: ga:mə-
ʃəma:d̪ɜ̃ək̤: d̪e:kʰə məŋe:-məŋə uɪtʃa:ɾɪ rəhələ
tʃʰələ: d̪ɜ̃e: a:e:lə a:ʃa: tʃəɪɪ ge:lə.! tʃa:li:ʃə bəɾəkʰə
pu:rue: məŋəme: ro:pa:e:lə tʃʰələ d̪ɜ̃e: pəɾɪua:rəʃə
ŋɪtʃe:ŋə ho:ɪte:, ma:ŋe: pəɾɪua:rəkə
d̪ɜ̃əua:bəde:hi:kə ka:d̪ɜ̃əʃə ŋɪtʃe:ŋə bʰe:la:
pəɪtʃa:ɪt̪ə tʃa:ru: d̪ʰa:məkə d̪əɾəŋə kəɾɪ kəʃəɾi:ɾə
t̪ɪja:gə kəɾəbə, mud̪a: ʃe: məŋe:me: rəhɪ ge:lə.
məŋe:-məŋə hi:ɾa:la:lə ʃo:tʃɪje: rəhələ tʃʰələ: kɪ t̪ə_ɪ
bi:tʃɪje:me: mo:t̪ɪ:la:lə ləgəme: a:bi t̪o:kələkəŋə-

"bʰa:jə, əhĩ:kẽ: kəhəɪle: e:ləũ he:nə dʒe: ga:məkə
lo:kə unəɪtə kə/ ra:me:ʃuəɾəmə dʒa: rəhələ ətʃɪ,
əpəno: duŋu: bʰā:ɪ tʃəlɪ:."

mo:tʃi:la:ləkə utʃa:rə suŋɪ hi:ra:la:lə mənə:-mənə
utʃa:rə kəræ: ləgəla: dʒe: dʒəkʰənə mo:tʃi:la:lə
d̪əɾəbədʒdʒa:pərə a:ɪ kəhɪ rəhələ ətʃɪ t̪əkʰənə ki:
kəhɪə? dʒĩ 'nə_ɪ dʒa:e:bə' kəhəbəɪ t̪ə putʃʰəbe:
kəɾətə dʒe: 'kɪe: nɛ: dʒa:e:bə?' a: dʒĩ 'hə' kəhəbəɪ
t̪ə ənɛ:re: pəɪtʃə-udʰa:rəkə pē:tʃəme: pəɪ dʒa:e:bə!
hi:ra:la:ləkẽ: tʃupə d̪e:kʰə mo:tʃi:la:lə d̪o:həɾa: kə/
putʃʰələkəɪnə-

"bʰa:jə, kɪtʃu bədʒələũ nəhɪ?"

hi:ra:la:lə bədʒəla:-

"mo:tʃi:la:lə, mənəme: əpəno: utʃa:rə tʃʰələ dʒe:
dʒəkʰənə pəɪuə:rəŋt̪ nɪtʃe:nə hə:bə t̪ə
tʃa:ru:dʰa:məkə t̪i:rʰə dʒəru:rə kəɾəbə, mudə:..."

mo:tʃi:la:lə bədʒəla:-

"ki: mudə:, bʰa:jə?"

əpənə mənəkə d̪a:bələ utʃa:rəkẽ: kʰo:ləɪtə
hi:ra:la:lə bədʒəla:-

"mo:tʃi:, e:kə t̪ə o:hunə: ke:kəro: ləgə dʒʰu:tʰə nəhɪ
bədʒəɪ tʃʰi:, t̪ũ: t̪ə ŋəhədʒe: tʃʰo:tə bʰa:e: ŋədrʃə
tʃʰəhə, t̪o:re: ke:nə: dʒʰu:tʰə kəhəbəhə."

mo:ti:la:lə putʃʰələkəiŋə- "ʃe: ki: bʰa:jə?"

hi:ra:la:lə bədʒəla:- "a:ɪ nɛ: dɛ:kʰəɪ tʃʰəhəkə dʒe: ʃəma:dʒəkə ədʰɪkã:jə lo:kə e:kəmuɦəri: bʰə/ra:me:ʃuərəməkə dʒəfəŋə kərəikə utʃa:rə ke:ləiŋə ətʃɪ mudə: əpəŋə: məŋəme: a:ɪʃə tʃa:li:ʃə bərəkʰə pu:rue: ro:pi nɛ:nɛ: rəhi: dʒe: əkʰəŋə pəriua:rəkē: ʃəmɦa:ɪ əʃəʈʰɪrə kərəbə dʒi:səŋəkə ʃəbʰəʃə məhəʈuəpu:rŋə ka:dʒə ətʃɪ. dʒəkʰəŋə pəriua:rə əʃəʈʰɪrə bʰə/ʃəiŋəʃə tʃələe: ləgəʈə təkʰəŋə ti:rʈʰə-uəʈə kərəbə."

o:nə, hi:ra:la:lə əpəŋə pe:təkə ʃəbʰə utʃa:rə ba:dʒi ge:la: mudə: mo:ti:la:lə ʃe: budʒʰəbe: nɛ: ke:ləiŋə. bədʒəla:-

"bʰa:jə, ni:kə dʒəkã: nəɦɪ budʒʰɪ pe:ləũ?"

hi:ra:la:lə bədʒəla:-

"mo:ti:, a:ɪʃə tʃa:li:ʃə bərəkʰə pu:rue, dʒəɦɪja: əpəŋə dʒu:ra:gəməŋə bʰe:lə a: pəʈni: gʰərə e:li:, tʰəɦɪ: dʒəkə utʃa:rə tʃɪ:. dʒa:be: təkə dʒu:ra:gəməŋə nəɦɪ bʰe:lə tʃʰələ a: ma:e:-ba:bu: ʃe:ɦo: dʒi:bəi tʃʰəla: tʃa:be: təkə ɦuŋəke: pəriua:rə budʒʰəi tʃʰe:liəiŋə. mudə: dʒəkʰəŋə dʒu:ra:gəməŋə bʰe:lə a: pəʈni: gʰərə e:li: təkʰəŋə pəriua:rəkə bi:tʃə nəuə pəriua:rəkə udəjə o:ɦɪŋə: bʰe:lə dʒəɦɪŋə: bã:ʃə, kʰərəɦɪ: uə: ke:ra:kə bi:təme: nəuə ga:tʃʰəkə dʒəŋmə bʰe:nɛ: ɦo:ɪe:."

əpənə: dʒənəɪtə hi:ra:la:lə əpənə dʒi:uənəkə
 sətʃəurittikē: mo:ti:la:ləkə so:dʒʰa:me: rəkʰələɪnə,
 mudə: səma:dʒəkə bi:tʃə dʒe: əkʰənə təkəkə
 uətʃa:ɪrəkə pəriue:jə rəhələ ətʃi o: tʃə jəe:hə ne:
 rəhələ ətʃi dʒe: dʒa:be: təkə pəriua:rəme: ma:tʃa:-
 pɪtʃa: dʒi:bəɪtə rəhəi tʃiəɪtʰə tʃa:be: təkə pətɪni:kə
 ko:nə ba:tʃə dʒe: dʒi:jo:-pu:to: bʰe:la: pətʃi:tʃi:jo:
 lo:kə əpənə pəriua:rə nəhi budʒʰi ma:tʃe:-pɪtʃa:kə
 pəriua:rə budʒʰi tʃiəɪtʰə, tʃəɪnə: mo:ti:la:lə se:ho:
 budʒʰələɪnə. tʃə: pəriua:rəkə bi:tʃə nəuə
 pəriua:rəkə sɪdʒənə ke:nə: ho:ie: tʃə dʒi:
 mo:ti:la:ləkə nədʒəɪrə ge:be: ne: ke:ləɪnə. bədʒəla:-

"bʰa:jə, e:he:nə ki əhĩ:tʃa:kē: bʰe:la ətʃi a:ki
 səbʰəkē: ho:ie:."

mo:ti:la:ləkē: əpənə uɪtʃa:ra:nuku:lə bənəbəɪkə
 kʰi:ja:ləsʃə hi:ra:la:lə bədʒəla: dʒəɪnə: ko:nə:
 rətʃənə:ka:rə uə: sʃəgi:tʃa:ka:rə əpənə pətʃiəla:
 uɪtʃa:rə uə: dʒu:nə (ləjə) kē: əɪgəla: uɪtʃa:rə uə:
 ləjəkē: dʒo:ɪrə:ka:lə uɪtʃa:rəuəddʒʰə uə: ləjəuəddʒʰə
 ho:ɪ tʃiəɪtʰə tʃəɪnə: hi:ra:la:lə mo:ti:la:ləkə
 uɪtʃa:rəkē: uɪtʃa:rəuəddʒʰə kəɪtʃə bədʒəla:-

"mo:ti: tʃo:hi:tʃa: nəhi, əpənə: de:kʰəbo: kəɪtʃi a:
 budʒʰi:to: tʃə tʃi:he: dʒe: ma:tʃa:-pɪtʃa:kə
 əmələda:ri:me: pəriua:rəkə dʒəua:bəde:hə be:tʃa:
 nəhi ma:ɪje:-ba:pə ho:ɪ tʃiəɪtʰə, mudə: dʒəkʰənə
 pəriua:rəkə sɪdʒənə ho:ie:, ma:nə: pətɪ-pətɪni:kə
 gətʰənə ho:ie:, təkʰənə tʃə be:tʃo: dʒəua:bəde:hə

bəŋɪjē: dʒa:ɪe: kɪŋe:."

əpəŋa: dʒəŋəɪtə hi:ra:la:lə pəɪua:rə-sɾidʒəŋəkə
pəɦɪlə su:tɾə ba:dʒələ tʃhəla:, mudɑ: ʃe: su:tɾə
mo:tɪ:la:ləkə mənəme: ɡhərə kərəbe: ŋe:
ke:ləkəŋə. ʃərəpətə tʃa:lɪkə ɖəuɾə ɖəuɾəɪtə
mo:tɪ:la:lə puŋə: əpəŋəɦɪ ɖʰuŋɪme: bədʒəla:-

"bʰa:jə, e:ɦe:ŋə kɪ əɦɪ:tɑ:kē: bʰe:lə ətʃɦɪ a:kɪ
ʃəbʰəkē: ho:ɪ tʃhəɪ."

mo:tɪ:la:ləkə uɪtʃa:rəkē: əɖʰədərə:rəpərə ʃə ka:təɪtə
ŋəɦɪ bəlɪ ləua:ŋə kərəɪtə, ma:ŋe: mo:ɾəɪtə,
hi:ra:la:lə bədʒəla:-

"hə, ʃe: tʃə ʃəbʰəkē: ho:ɪe:ɪ! mudɑ: be:kəɪtɪ:-
be:kəɪtɪ:kə uɪtʃa:rəme: ʃe:ho: əŋtərə ho:ɪtə: ətʃɦɪ.
ɖʒe:kərə ɖʒe:ɦe:ŋə uɪtʃa:rə rəɦələ ʃe: tʒe:ɦe:ŋə
budʒʰəbo: kərəɪe: a: o:həŋe: ɖʒi:səŋo: bəŋəɪbətə:
ətʃɦɪ."

o:ŋa:, mo:tɪ:la:ləkə mənəme: ra:me:ʃuərəmə
ɖʒe:ba:kə uɪtʃa:rə ŋa:tʃɪje: rəɦələ tʃɦe:ləŋə kɪ
bɪtʃtʃe:me: hi:ra:la:lə əpəŋə ɖʒi:səŋəkə uɪtʃa:rəkə
tʃəɪtʃə ʃuru: kə/ ɖe:ləŋə. mudɑ: ʃe: mo:tɪ:la:ləkə
mənəkē: ŋi:kə dʒəkā: tʃɦubɪje: ŋe: rəɦələ tʃɦe:ləŋə,
ɖʒə_ɪʃə ukʰəɾələ-ukʰəɾələ ʃəŋə mənə mo:tɪ:la:ləkə
tʃɦe:ləŋɦe:. əpəŋə uɪtʃa:rəkē: puŋə: əɖuəbətə
mo:tɪ:la:lə bədʒəla:-

"bʰa:jə! pəɪua:rə tʃɦɪ: ŋe:, ŋe: ɖu:tɑ: pəɪua:rə

e:kəŋgə ho:ie: a: ne: biŋa: du:-pəŋua:rəkē:
e:kəŋgə tʃələne: kəlja:ne: ho:ie:."

hi:ra:la:lə bədzəla:-

"hə, se: tʃə nəhi:je: ho:ie:."

hi:ra:la:ləkə utʃa:rəkə səhə pe:bi:te: mo:tʃi:la:lə
bədzəla:- "əhi: du:are: ne: e:ləũ he:nə. dʒəkʰənə
a:ŋo:-a:ŋo: pəŋua:rəkə sɔ̃gə tʃi:rʰə-uərtə kəəitə
tʃələbə təkʰəne: ne: e:kə-ɖo:sərame: dʒi:uənəkə
sɔ̃kəlpə-su:trə se:ho: mədzəgu:tə ho:itə dʒa:e:tə a:
e:kə-ɖo:sərapərə bi:su:asə se:ho: bəŋʰəitə tʃələtə."

hi:ra:la:lə bədzəla:-

"hə, se: tʃə ho:ite: ətʃi:."

hi:ra:la:ləkə utʃa:rəkə səhə de:kʰə mo:tʃi:la:lə
bədzəla:-

"bʰa:jə, ləgə-pa:səkə sʰa:nə (dʰərməsʰa:nə) me:
lo:kə əsəgəro:-du:səgərə dʒa:i-əbəie:, muɖa:
ra:me:juəramə tʃə se: nəhi tʃi: de:jəkə
dʌtʃi:ŋəuərija: tʃi:orəpərə sʰa:pi:tə ətʃi,
dʒəiʰa:mə pəhũtʃəile: hədzəro: ki:lo:mi:tərekə
ra:sʰta: tʃəjə kəəe: pəəie:."

hi:ra:la:lə bədzəla:-

"hə, se: tʃə tʃəjə kəəije: pəəie:."

'kəra:je: pəra:ie:' suni:te: dʒəhi:na: ʃa:ɖʰa:rəŋo:
 həu:a:kə ʃi:həki: pe:bə ga:tʃʰəʃə pa:kələ a:mə ɖʰəbə-
 ɖʰəbə kʰəʃəie: tʰəhi:na: mo:tʃi:la:ləkə pe:təkə utʃa:rə
 ɖʰəbə-ɖe: kʰəʃələi:ŋə-

"bʰa:jə, ləgə-pa:ʃəkə ɖʰərməʃtʰa:ŋo: o:həŋe: ho:ie:
 dʒe:he:ŋə ni:kə-ʃə-ni:kə utʃa:rə be:kəti:gətə ho:ie:,
 mudə: ɖu:rəkə ʃtʰa:ŋo: tʃə o:həŋə ho:ite: ətʃʰi
 dʒe:he:ŋə ʃəmu:həkə bi:tʃə ʃa:mu:hikə ka:dʒə
 ho:ie:."

hi:ra:la:lə bəɖʒəla:-

"hə, ʃe: tʃə ho:ite: ətʃʰi."

hi:ra:la:ləkə ʃəhi:te utʃa:rə suni mo:tʃi:la:lə
 bəɖʒəla:-

"bʰa:jə, dʒe:təe: dʒe: ho:ie: ʃe: te:təe: ho:u.
 dʒa:ŋəe: dʒəə a: dʒa:ŋəe: dʒəttə: mudə: əpəŋa:
 ɖuŋu: bʰəija:ri:me: ʃe: ŋəhi ətʃʰi, dʒəhi:na: e:kə-
 ɖo:ʃəəkə ʃukʰə-ɖukʰəkē: ɖuŋu: bʰā:i e:kə budʒʰəi
 tʃʰi: tʰəhi:na: ŋe: dʒi:uəŋə-ja:tʃa:me: ʃe:ho: e:kəʃəgə
 rəhəbe: kərabə. e:kəʃəgə pəriua:rə rəhəŋe:
 dʒəhi:na: əhā:kə pəriua:rə ətʃʰi tʰəhi:na: ŋe: əpəŋo:
 ətʃʰi. tʃəe: dʒə ko:ŋo: ni:kə-be:dʒa:e: ka:dʒəkə ja:tʃa:
 rəhətə tʃə ɖuŋu: bʰā:i utʃa:ri:je: kəʃəŋe: kərabə."

hi:ra:la:lə bəɖʒəla:-

"e:kəra: ke: ka:tətə."

əpənə əka:tjə utʃa:rə suni mo:tɪ:la:ləkə mənə
dʰəhələ ge:ləɪnə. bədʒəla:-

"bʰa:jə, dʒəkʰənə sʰama:dʒəkə ədʰɪkã:jə lo:kə
e:kəmuɦəri: bʰəʔ tɪ:rtʰə kərəe: dʒa: rəhəla: ətʃɪ
təkʰənə əpənə: dʒunu: bʰã:ɪ kɪe: ne: tʃəli:."

mo:tɪ:la:ləkə utʃa:rə suni hi:ra:la:lə bədʒəla:-

"sʰama:dʒəkə lo:kə tʃ lo:ke: tʃɪəɪtʰə, sʰədɪka:lə
bʰe:ɾja:-dʰəʂa:nəkə ba:tə pəkəɪrə tʃəlɪtʰe: tʃɪəɪtʰə.
mudə: əpənə: sʰəbʰə dʒɪ o:ɦɪnə: tʃələbə təkʰənə
bʰe:ɾja:-dʰəʂa:nə lo:kəʂɪ əntərə: ki: bʰe:lə. əpənə
bi:tʰələ dʒɪnəkə utʃa:rə pəɦɪne: suni læ:ɦə, pətʃɪa:ɪtʰə
utʃa:rəkē: su:ɦəka:ɾɪ a:gu:kə utʃa:rə kərəbə."

mo:tɪ:la:lə bədʒəla:-

"bʰa:jə, ka:dʒə tʃɪo:ɾɪ ma:ne: pəriua:rəkə ka:dʒə,
ma:tʀə de:uəʂtʰa:nəkə utʃa:rə kərəe: a:e:lə tʃɪe:ləu
tʃe: sʰəməjə kəmə ətʃɪ, əguɾa:e:lə tʃɪi:."

hi:ra:la:lə bədʒəla:-

"be:ʂi: nəɦɪ ma:tʀə e:kke:tə: utʃa:rə ətʃɪ, lægəle:
kəɦɪ dʒəɪ tʃɪə."

hi:ra:la:ləkə utʃa:rə suni mo:tɪ:la:lə tʃɪupe: rəhəla:,
mudə: nədʒəɪrə utʰa: hi:ra:la:ləkə nədʒəɪrəpərə
dʒəru:rə de:ləɪnə.

hi:ra:la:lə bədʒəla:- "ra:me:ʃuərəme:tə: nəɦɪ,

de:ʃəkə tʃa:ru: dʰa:mə ra:me:ʃuəramə,
 dʒəgəraṇa:tʰə, duɑ:rika: a: əməraṇa:tʰə kə dərʃəṇə
 kərabəkə utʃa:rə əpəṇo: məṇəme: ro:pəṇe:
 tʃʰe:ləũ, mudɑ: dʰi:re:-dʰi:re: ba:lə-bətʃʃa: bʰe:ṇe:
 ʃe:ho: a: ma:tɑ:-pɪtɑ:kə a:ju bərʰəṇe: ʃe:ho:,
 pəriua:rəkə bʰa:rəkə bo:dʒʰə bərʰi:te: ge:lə, dʒə_ɪʃə
 tʃa:ru:dʰa:məkə dərʃəṇəkə utʃa:rə tʰərə pərətʰə
 ge:lə. əkʰəṇə tʰəkə de:kʰəte: tʃʰəhəkə, ma:tɑ:-
 pɪtɑ:kə pa:rə ləgəbətʰə du:tɑ: be:tɔ:kē: pərʰe:ləũ-
 lɪkʰe:ləũ, bia:hə-dɑ:ṇə ke:ləũ a: tʃa:rita: be:ti:kə
 bia:hə-dɑ:ṇə ʃe:ho: kərabə: ke:ləũ."

'tʃa:rita: be:ti:kə bia:hə-dɑ:ṇə' ʃuṇi mo:tɪ:la:ləkə
 ṇəḍʒəirə əppəṇə duṇu: be:ti:pərə pərələṇə.
 bəḍʒəla:-

"bʰa:jə, tʰe:he:ṇə du:ruhə pəriue:ʃə ʃəma:dʒə bəṇa:
 le:ləṇə ətʃʰi dʒe: gəgo: əʃəṇa:ṇəʃə bʰa:ri: be:ti:kə
 bia:hə-dɑ:ṇə bʰəʔ/ge:lə ətʃʰi."

bʰa:ri:-ʃə-bʰa:ri: ka:dʒə kie: ṇe: huə:, dʒe:kəra:
 kəraika:lə kəʃʰiṇə-ʃə-kəʃʰiṇə pəriʃtʰiṭikə ʃa:məṇa:
 kie: ṇe: kərae: pərəe:, mudɑ: ka:dʒə bʰe:la:
 pətʃʰa:ɪtə məṇə dʒəhiṇa: ʃəməgəmə bʰəʔ dʒa:ie:
 tʰhiṇa: hi:ra:la:ləkē: bʰəʔ ge:lə tʃʰe:ləṇə, mudɑ:
 mo:tɪ:la:ləkē: tʰə ʃe: ṇəhi bʰe:lə tʃʰe:ləṇə tʰe:
 ṇəḍʒəirə ṇiʃʃi: kʰəʃi rəhələ tʃʰe:ləṇə, dʒe:kəra:
 de:kʰə-ʃuṇi bo:lə-bʰəro:ʃə dətʰə hi:ra:la:lə
 bəḍʒəla:-

"mo:ti:la:lə, pa:rua:rikə d̪i:uəṇə d̪i̯ə ja:ntə-t̪i̯ttəṣṣṣi
ṇima:hi li:, t̪i̯ o: g̪əgo:əṣṣəṇa:ṇəṣṣi pəiḡhə ka:d̪i̯ə
bʰe:be: kəe:lə kiṇe:."

hi:ra:la:ləkə ut̪i:arəkə ua:ṇə d̪i̯e:ṇa: mo:ti:la:ləkə
hiṛḍəjəkē: t̪i̯e:ḍə ḍe:ləkəiṇə t̪əhiṇa: t̪iləmi:la:it̪ə
bəd̪i̯əla:-

"bʰa:jə, pərua:rikə ut̪i:arə t̪i̯o:ru:. d̪i̯ə_I ka:d̪i̯e:
a:e:lə t̪i̯i: t̪əipərə ut̪i:arə kəru:."

hi:ra:la:lə bəd̪i̯əla:-

"mo:ti:, əkʰəṇə əpəṇe: ṣa:it̪hə bərekʰə t̪əpi
e:kəṣṣət̪həməme: prəue:ʃə ke:ləũ ət̪i̯i. t̪əibi:t̪i̯ə
ma:t̪o:-piṭa:kə pa:rə-gʰa:ra ləge:ləũ a: be:t̪a:-
be:t̪i:kə ṣe:ho: pa:rə-gʰa:t̪ə ləge:be: ke:ləũ. d̪i̯ə_Iṣṣi
pərua:rikə bʰa:rəṣṣi muk̪tə bʰə_Ije: ge:lə t̪i̯i:, t̪i̯e:
a:bə əpəṇo: məṇəme: ət̪i̯i d̪i̯e: ʃe:ṣə d̪i̯iṇəgi: kie:
ṇe: ḍʰərmə-kərməme: biṭa:bi:, mud̪a:..?"

'mud̪a:' ṣuṇikəʔ t̪i̯ ṇəhi mud̪a: hi:ra:la:ləkə
d̪i:uəṇə ḍe:kʰə mo:ti:la:lə bəd̪i̯əla:- "bʰa:jə, əhā:kə
d̪i:uəṇəkə hiṣa:be: əpəṇe: bi:t̪i̯ə məd̪i̯həḍʰa:rəme:
pəṛələ t̪i̯i:he:, t̪əit̪hə:mə ra:me:ʃuəraməkə ḍərfəṇə
kərabə d̪i̯əru:ri: a:ki be:t̪i:kə bi:a:hə-ḍa:ṇə pa:rə
ləga:e:bə?"

mo:ti:la:ləkə ut̪i:arə ṣuṇi hi:ra:la:lə bud̪i̯hi ge:la:
d̪i̯e: d̪i̯ə_I məṇe: mo:ti:la:lə a:e:lə t̪i̯iəḷə ṣe: a:bə
a:gu:-pa:t̪i̯u: huə ləgəḷəi. hi:ra:la:lə bəd̪i̯əla:-

"mo:ti:, s̥əbʰə d̥ɪŋə məŋəme: t̪ʰələ d̪ze: t̪ɪa:ru:d̪ʰa:məkə ja:t̪ra: kəri: mud̪a: du:rəkə ja:t̪ra: rəhəne: be:s̪i: o:rɪja:ŋo:-ba:t̪əkə kʰəgəta: t̪ʰəle: e:kə t̪ʰ t̪re:ŋəkə s̥əpʰərə h̥e:t̪ə d̪zə_ɪme: s̥əməɪjəkə s̥əgə kʰərt̪ɔ:-bərt̪ə he:be: kəreɪt̪ə. mud̪a: d̪zəkʰəŋə s̪a:ɪt̪ə bərkʰəkə umrəs̪ə be:s̪i:bəla:kē: ga:ɾi:kə bʰa:ɾa:me: s̪uɪd̪ʰa: bʰe:t̪ələ t̪əkʰəŋə məŋə a:ro: h̥ələs̪ə ge:lə d̪ze: pəriua:rəkə ŋɪməɾəd̪zəŋa: bʰe:la: pəɾt̪ɪa:ɪt̪ə t̪ɪa:ru: d̪ʰa:məkə d̪əɾjəŋə s̪e:ho: he:be: kəreɪt̪ə. mud̪a: ga:ɾi:kə bʰa:ɾa:me: d̪ze:t̪e:kə t̪ʰu:t̪ə bʰe:la t̪ə_ɪs̪ə be:s̪i: bəɾt̪ɪje: ge:lə, ma:ŋe: s̪uɪd̪ʰa: s̪əma:pt̪ə bʰəʔ ge:lə, a:bə ŋə_ɪ d̪zə: s̪əkəbə. o:ŋa: t̪i:ɾt̪ə-uərt̪əkə ŋa:məpərə pəɪt̪ə-pa:lət̪ə s̪e:ho: s̪əma:d̪zəme: bʰe:t̪əte: ət̪ʰɪ, mud̪a: d̪zəkʰəŋə kərd̪ze: ləʔ kərd̪zə t̪ʰuka:e:bə t̪əkʰəŋə kərd̪zə:s̪ə t̪ʰu:t̪əka:ra: ke:ŋa: bʰe:t̪əte:."

mo:ti:la:lə bəd̪zəla:- "h̥ə, s̪e: t̪ʰ ŋəhɪj̪e: bʰe:t̪əte:."

əpəŋə

m̥əɪt̪əujə **editorial.staff.videhə@gmail.com** pərə
pəɾt̪a:u.

2.13.d̪zəgəɖi:jə pr̥əs̪a:d̪ə məŋd̪ələkə 5 t̪a: kəɾt̪a:-
kəɾt̪a:-4 d̪zə_ɪpərə s̪əmpa:d̪əki:jə s̪əmi:k̪s̪a:
əgre:d̪zi:me: s̪əmpa:d̪əki:jə pr̥ɪst̪ə pərə

uɪde:həkə le:kʰəkəkə a:mə̌tɾitə rətʃəna: a: o:ɪpərə
a:mə̌tɾitə səmi:kʂəkəkə səmi:kʂa: ʃi:ri:dʒə me:
 əkʰəŋə dʰəɾi əhā: pəɾʰələũ-

1. ka:miŋi:kə pā:ʃə ʈa: kəuɪʈa: a: o:ɪpərə
 mədʰuka:ŋtə dʒʰa:kə ʈippəŋi:

Videhā 01 09 2016

2. dʒəgəda:ŋəŋdə dʒʰa: "məŋu"kə "ma:ʈikə
 ba:səŋə"pərə gədʒe:ŋdrə ʈʰa:kurəkə ʈippəŋi:

VIDEHA 353

3. muŋŋi: ka:mə̌təkə e:kā:ki: "dʒiŋdəgi:kə mo:lə" a:
 o:ɪpərə gədʒe:ŋdrə ʈʰa:kurəkə ʈippəŋi:

VIDEHA 354

əɪ ʃɾiʰkʰəla:me: a:gā: səma:ŋa:ŋtərə dʰa:ra:kə kiʈʃi
 gəŋəma:ŋjə kəʈʰa:kəɾəʃə̌ huŋəkə: ŋə̌dʒəɾime:
 huŋəkəɾə əpəŋə ʃəɾuəʃre:ʃtʰə 5-5 ʈa: kəʈʰa:
 a:mə̌tɾitə kəe:lə ge:lə əʈʃi. kəʈʰa:ka:rə lo:kəŋi
 ʈʰəʈʰi:-

1.kəpɪle:ʃuərə ra:uʈə

2.ume:ʃə məŋdələ

3.ra:mə uɪla:sə ʃa:hu

4.ra:dʒəde:uə məŋdələ

5.a:ʈiʃa:rjə ra:ma:ŋəŋdə məŋdələ

6.ŋəŋdə uɪla:sə ra:jə

7.dʒəgədi:ʃə prəʃa:de məŋdələ

8. durgā:nandā maṇḍalā

ai ākame: prastuta at̥hi d̥zagad̥i:ja prasa:da
maṇḍalaka 5 ta: kaṭṭa: d̥za-ipara hamara samikṣa:
āgre:d̥zi:me: sampā:d̥aki:ja priṣṭṭha para at̥hi-
sampa:d̥aka

d̥zagad̥i:ja prasa:da maṇḍalaka 5 ta: kaṭṭa:

kaṭṭa: 4

d̥zi:sāṇa d̥a:nā

d̥arabād̥d̥za:kā a:gu:kā bh̥a:lāsari: ph̥u:laka
ga:t̥h̥aka nit̥t̥jā:me: b̥aṣṣalā sumant̥tā bh̥a:ja, āpāṇa
d̥zi:sāṇa d̥e:kṭhā rāhala t̥h̥ait̥h̥a. ṣa:t̥tā d̥iṇṇṣā
ṣo:ga:e:lā sumant̥tā bh̥a:jākē: ko:ṇo: ba:t̥tā n̥ahi
sud̥z̥hi rāhala t̥h̥aiṇṇa. ṣa:t̥tā d̥iṇṇa pu:r̥uā e:he:n̥a

bhumakamā bhē:lā tñlā dīzā_ime: sumāntā bhā:ikā
 tñ:nu: ghārā khāsī pāṭlāina, jāe:hā so:gakā ka:rāṇā
 tñīina. dārābādīdīzā:kā a:gu:kā tñā:pa:kālākā
 pa:ipā ba:luṣṭ tñ:na: bhāri ge:lāina dīze: pa:ni dē:bā
 bānna bhāṭ/ge:lā tñīe:lāina. ghārā khāsāne: bārādā-
 māhī:sā māri ge:lāina. e:kā dīṣā sumāntā bhā:jā
 dīzi:uānākā āntā dē:khā rāhālā tñīāitā tū dō:sārā-
 dīṣā dñārātī:pārā bāṣālā e:kāta: prā:ṇāprijā
 mānukkhā ṣe:ho: so:dīzhāhe:me: rāhāina. rāhi-rāhi
 kāṭ/sā:tā dīnākā bi:tīā ṣāṭārāhāta: ṣā be:ṣi: tñīo:tā-
 tñīo:tā bhumakamā bhē:lā, o:na: tū_īṣā dīzā:nā-
 mā:lākā ko:nu: kṣātī ga:māme: nāhi bhē:lā mudā:
 dñārātī: tū dō:lābe: kāe:lā. so:ga:e:lā mānā rāhāne:
 sumāntā bhā:ikā ā:kāikā a:gu: jo:kāṣā bhārālā
 dūnījā: pāṣārālā tñīe:lāina ki tū_ī bi:tītīe:me: tūtālā
 māne: pāṭni: a:bi putñīālākāina-

"a:bā ki: kārābā?"

pāṭni:kā prāṇā ṣuṇi sumāntā bhā:jā dñārāphāṭame:
 ki:tñīu uttārā dā_īṣā āpānā:kē: pārāhe:dīzā ke:lāina.
 pārāhe:dīzā kārāikā ka:rāṇā bhē:lāina dīze: dē:kāṭe:
 tñīi: dīze: e:he:nā tñālāina ga:mā-ṣamā:dīzāme:
 bānāle: ātñīi dīze: kījo: putñīātā:, bhā:jā ki: hā:lā-
 tñā:lā? tū muhē: lā:gālā dō:sārākā uttārā bhē:tāi
 tñīina dīze: 'ṣābā tñīi:ke:-tñā:kā ātñīi.' ki: dīzi:uānā
 khē:lā tñīi: dīze: e:tē: āṣā:ni:ṣā tñīi:kā-tñā:kā bhāṭ/
 dīzā:e:tā? tñīi:kā ho:ime: ki: ṣābhā kārāe: pāṭāie: ṣe:
 tū tñīi:kā bhē:lāhā: dīzānāi tñīāitā, dīze: ke:nā: ke:tē:
 dīzi:uānā ke:nā: tñīi:kā bhē:lā....

məne:-məṇə s̥uməntə bʰa:jə məṇə-məṭʰəṇo: kəraɪ
 tʃʰəla: a: pət̪ni:kē: u:pərə-ṣṣ̌ə-ṇɪtʃʃjā:, ma:ne:
 ma:tʰəṣṣ̌ə pəe:rə ləgə təkə a: ṇɪtʃʃjā:ṣṣ̌ə u:pərə, ṇəkʰə-
 ṣṣ̌ikʰə kəhɪjəu a:ki ṣṣ̌ikʰə-ṇəkʰə təkə, ṇəd̪zəɪrə ʃe:ho:
 kʰɪra: rəhələ tʃʰəla:. məraɪtə məṇə s̥uməntə
 bʰa:jəkē: əpəṇe: pət̪ni:-de: upəɪkə kəhələkəɪṇə-
 'a:bə o: ṇə_I d̪zi:t̪i:. e:kə d̪ɪṣṣ̌ə t̪ṣ̌ə bəṇələ-bəṇa:e:lə
 d̪zi:uəṇə ṣṣ̌əṣṣ̌a:rə ṇəṣṣ̌ə bʰə/ɡe:ləɪṇə a: d̪o:ṣṣ̌ərə-d̪ɪṣṣ̌ə
 ʃəɪ:rəme: a:bə o: ʃək̪t̪ɪ ṇəhɪ rəhələɪṇə d̪ze: puṇə:
 pəhɪluke: d̪zəkā: bəṇa: pəuṭi:.'

e:kə d̪ɪṣṣ̌ə s̥uməntə bʰa:ɪkə məṇəme: bɪa:həkə
 pəra:t̪ə bʰəṇe: d̪ze: ʃa:ʃu a:ʃɪrəu:a:d̪ə d̪əɪtə kəhəṇe:
 tʃʰe:ləɪṇə, 'ba:u, d̪uṇu:kə d̪zi:uəṇə d̪zuɾɪ rəhələ ətʃʰɪ.
 əhɪṇa:, d̪za:d̪ʰəɪrə ā:kʰɪ təkəɪtə rəhəbə t̪a:d̪ʰəɪrə
 d̪zuɾələ ra:kʰəbə.' uṭʰələɪṇə, t̪ṣ̌ə d̪o:ṣṣ̌ərə-d̪ɪṣṣ̌ə i:ho:
 uṭʰəbe: ke:ləɪṇə d̪ze: əkʰəṇə d̪zə_I ṣṣ̌t̪ɪt̪ime: pəh̪ũtʃʃə
 ge:lə tʃʰi:, puṇə: o:I d̪uṇɪjā:kə a:ʃa: t̪o:ɾɪ ṇəuə
 ru:pəme: əpəṇə d̪zi:uəṇəkə ṇəuə d̪uṇɪjā: bəṇəbəe:
 pəɾəṭə. pət̪ni: t̪ṣ̌ə pət̪ni: bʰe:li:, d̪zi:uəṇəkə ʃəbʰəṣṣ̌ə
 ləgəkə ṣṣ̌əgi:, t̪əɪtʰa:mə d̪zṣ̌ə pɾɪjə uə: d̪zəṇəpɾɪjə
 uɪtʃʃa:rəṣṣ̌ə ṣṣ̌əṭʃʃa:l̪tə ṇə_I həe:bə, təkʰəṇə t̪ṣ̌ə o:həṇe:
 həe:t̪ə d̪ze:he:ṇə kɪjo: ʃa:d̪ʰəkə ʃɪt̪a:rəpərə əpəṇə
 ʃa:d̪ʰəṇa:kə ʃuərə ʃa:d̪ʰɪ rəhəla: ətʃʰɪ a: bəgələkə
 lo:hə:rə gʰəṇəṣṣ̌ə ṇəha:i:pərə ṇəməhərə tʃʃo:t̪ə kə/ṣ̌ə
 rəhəla: ətʃʰɪ.

muṣkura:t̪ə s̥uməntə bʰa:jə bəd̪zəla:-

"kəraɪle: t̪e: i: d̪uṇɪjā: pəɾələ ətʃʰɪ, təkʰəṇə t̪ṣ̌ə.?"

'tək'həṇə t̪ə' kəhɪ s̪uməṇtə b'hɑ:jə əɪ d̪uɑ:rɛ: t̪ɪpə
b'hə/ ge:lɑ: d̪ɜ: kəmə-ṣ̌ə-kəmə pət̪nɪjō: t̪ə kɪt̪ɪu
əppəṇə ut̪fɑ:rə rək'həbe: kərət̪i:. hupəkə: le:lə t̪ə
ṇəməhərə ṣ̌əṣ̌ɑ:rə t̪ɪhəṇhe:. əpəṇə: ā:k'hɪje: o:həṇo:
t̪ə d̪e:k'həbe: kərəɪ t̪ɪhəṇt̪hə d̪ɜ: ke:kəro: kəmə:ɪbələ:
d̪ɜvɑ:ṇə be:tɑ: məɪ d̪ɜɑ:ɪe:, t̪əɪjo: t̪ɪɑ:t̪i: ṣ̌əkkəṭə
kərəbe: kərəɪe: t̪ə ko:ṇo: bɑ:lə-bo:d̪həkə məɪe:-
bɑ:pə məɪ d̪ɜɑ:ɪe: t̪ə p'hɛ:rə o: ke:ṇɑ: d̪ɜi:bəɪe:..!
mudɑ: ṣ̌e: ut̪fɑ:rə ṣ̌əut̪ɑ: b'həud̪ɜi:kə məṇəme:
d̪ɜgəbe: ṇe: ke:ləṇṇə. e:kə t̪ə o:hūṇɑ: kəmə
pət̪hələ-ɪk'hələ lo:kə be:ṣ̌i: bɪṣ̌ərəɪ t̪ɪhəṇt̪hə, mə:ṇe:
bɪṣ̌ərə:hə ho:ɪ t̪ɪhəṇt̪hə ɑ: əd̪hɪkə pət̪hələ-ɪk'hələ lo:kə
kəmə bɪṣ̌ərəbo: kərəɪ t̪ɪhəṇt̪hə ɑ: bɪṣ̌ərə:ho: t̪ə ho:ɪt̪e:
t̪ɪhəṇt̪hə. ṣ̌əut̪ɑ: b'həud̪ɜi: t̪ə ṣ̌əhəd̪ɜ: uɪd̪jɑ:ləjə-
məhɑ:uɪd̪jɑ:ləjə d̪ɜ:be:ṣ̌ə ṣ̌o:lho:əṇɑ: be:mɑ:kə
rəhəli:. mudɑ: t̪əɪjo: ṣ̌əut̪ɑ: b'həud̪ɜi:kə məṇəme:
d̪ɜi:uəṇəkə prət̪i e:t̪e: t̪ə ṣ̌ɪṇe:hə t̪ɪhɛ:ləṇhe: d̪ɜ:
kəhūṇɑ:-ṇe:-kəhūṇɑ:, kɪt̪ɪu d̪ɪṇə ɑ:ro: d̪e:k'hə li:.

pət̪əpəṇə-ṣ̌ɑ:t̪ɪ bərk'həkə əvəṣ̌t̪hɑ: d̪un̪u: ṣ̌əgi:kə
b'hə_ɪje: ge:lə ət̪ɪ. d̪ɜṣ̌ əpəṇo: əurudɑ:ṣ̌ə mərəbə t̪ə
pā:t̪ə-d̪əṣ̌ə bərk'hə ɑ:ro: ṣ̌əe:hə ṇe: d̪ɜi:bə. ṣ̌əg'həṇə
d̪hūṇɪ ləgələ d̪ɜkɑ̃: ṣ̌əut̪ɑ: b'həud̪ɜi:kə məṇəme:
ko:ṇo: e:hɛ:ṇə ut̪fɑ:rə ut̪hɪje: ṇe: rəhələ t̪ɪhɛ:ləṇṇə
d̪ɜ: d̪ɜhɪṇɑ: d̪hūṇɪme: əṇhɑ:rə rəhɪt̪o: kɪt̪ɪu
prɪt̪hɪ:put̪rə t̪ə e:hɛ:ṇə t̪ɪhəṇt̪hɪje: d̪ɜ:
o:kəɑ: əṇhəɪjɑ:kə əṇhɑ:rə ṇəhɪ bud̪ɜhɪ, d̪ɪṇe:
d̪ɜkɑ̃: kərməb'hū:mɪme: məgəṇə b'hɛ:lə kərməjo:gə
mɪləɪbət̪e: t̪ɪhəṇt̪hə. b'hələṣ̌: hupəkɑ: məṇəme: e:hɛ:ṇə
ɑ:e:lə ho:ṇɪ vɑ: ṇəhɪ ɑ:e:lə ho:ṇɪ d̪ɜ: həd̪ɜɑ:rə

bārəkḥa pa:tʃiḥu: ma:nne: əti:tə kəhiḥəu a:ki bʰu:tə, a: hədʒa:rə bārəkḥa a:gu: ma:nne: bʰəuṣṣə kəhiḥəu ki ṣəpəṇa:, duṇu:kə bi:tʃə t̃ə a:dʒukə dʒo:rə ətʃiḥe: muḍa: a:dʒukə dʒo:rə t̃ə a:dʒukə kərme:ṣṣə ma:nne: ka:dʒe:ṣṣə dʒo:rəit̃ə a:dʒukə əṇṇimə ṣi:ma:pərə pəhūṭʃa:, ka:lḥikə kərmə ka:lḥile: ṣe:ho: tʃi'o:ṛiṭte: ətʃiḥi. əhi: krəməme: nne: ma:nṇəuə ṣəməjəkə ṣṣəgə prəkriṭṭəṣṭḥə bʰəə/dʒi:uəṇə ḍʰa:rəṇə kərəi tʃiəṭḥə.

e:kə ḍiṣṣə ṣṣəuṭa: bʰəudʒi:kə məṇə jo:kəṣṣə uja:kulə tʃiəṇə t̃ə ḍo:ṣərə-ḍiṣṣə ṣuməṇṭə bʰa:ikə məṇə kəbi:rəba:ba:kə ṣṣəgə-ṣṣəgə miṭḥila:kə ga:me:-ga:mə gʰumi-gʰumi ga:bi rəhələ tʃiḥe:ləṇə dʒe: 'ḍo: pa:təṇə ke: bi:tʃəme: bā:ki: bəṭʃəe: nne: ko:ɪ.' bʰa:jə, ra:ṭi ətʃiḥi t̃ə ḍiṇo: he:be: kərəṭə, ḍukḥə ətʃiḥi t̃ə ṣukʰo: he:be: kərəṭə. t̃əhiṇa: rəuḍi: ətʃiḥi t̃ə ḍa:hijo: he:be: kərəṭə. budʒʰiṭte: tʃiḥi: dʒe: ḍʰərəṭi:kə pra:ṇi:ṣṣə ke:ṭe: guṇa: be:ṣi: pa:ṇi duṇijā:me: pəṣərələ ətʃiḥi, t̃əkḥəṇə pa:ṇikə əbʰa:uə kie: ətʃiḥi? kəhəbə dʒe: o: ṇo:ṇəgərə ətʃiḥi. kie: ṇo:ṇəpəṇə ətʃiḥi, ṣe:ho: t̃ə əpəṇne: ṣəbʰəkē: nne: budʒʰəe: pərəṭə. kəbi:rə ba:ba: kəhəṇəhi tʃiəṭḥə dʒe: 'pa:ṇi: mē: mi:ṇə pi:ja:ṣi:, ḍe:kḥə-ḍe:kḥə la:gəi hā:ṣi:.'

məgəṇə bʰe:lə ṣuməṇṭə bʰa:jəkē: əpəṇə bia:hə-ḍiṇəkə ṣṣəuṭa:kə ru:pə a:gu:me: a:bi tʰa:ṛḥə bʰəə/ge:ləṇə. ṣṣəuṭa:kə ru:pə ḍe:kḥə ṣuməṇṭə bʰa:ikə məṇə-məṇṭərə uḥuṣṣəṭṭə kəhələkəṇə- 'əṇne:re: dʒe: ro:gə kəmə a: ḍərəḍəkə pi:ṛa: be:ṣi: bəṇa: a:hi-a:ləmə kərəbə t̃əkḥəṇə i: duṇijā: e:ko: ḍiṇə dʒi:bəe:

de:tə.'

d̪əhɪn̪a: e:kə d̪ɪsə pra:kɪt̪ɪkə prəko:pə ət̪ʰɪ t̪ṣ̌
 d̪o:s̪ərə-d̪ɪsə s̪a:ɽʰe: t̪i:n̪ə ha:t̪ʰəkə lo:kəkə prəko:pə
 s̪e:ho: ət̪ʰɪe: t̪əhɪn̪a: e:kə d̪ɪsə d̪əhɪn̪a: d̪e:uə
 t̪ʰa:ɽʰə ət̪ʰɪ t̪ṣ̌ d̪o:s̪ərə-d̪ɪsə d̪a:n̪əu: n̪ə_ɪ t̪ʰa:ɽʰə
 ət̪ʰɪ, s̪e:ho: ke:n̪a: n̪ə_ɪ kəhələ d̪ɪa:e:t̪ə. t̪əkʰən̪ə t̪ṣ̌
 bʰe:lə d̪ɪe: d̪un̪u:kə bi:t̪ʰəkə d̪ɪe: jo:gəkɪja: ət̪ʰɪ
 o:kəra: d̪ɪəkʰən̪ə ima:n̪əd̪a:ri:s̪ṣ̌ 'ɪ-ma:n̪ə' ma:n̪ɪ
 a:gu: t̪jələbə t̪əkʰən̪e: n̪e: rəs̪əpu:ɾn̪ə d̪ɪ:uən̪əkə
 rəs̪a:e:lə pʰələ bʰe:t̪ə. kʰa:e:ɾə, d̪ɪe: bʰe:t̪ə uə:
 bʰe:t̪ə rəhələ ət̪ʰɪ, s̪əbəhəkə s̪o:d̪ɪʰa:me: ət̪ʰɪe:.
 mən̪e:-mən̪ə s̪o:t̪jəɪt̪ə s̪umənt̪ə bʰa:ɪkə n̪əd̪ɪəɪrə
 s̪əuɪt̪a:pərə b̪ɪd̪ɪləuka:kə ɪd̪ɪo:t̪ə d̪ɪək̪a:
 t̪ʰɪt̪əkələn̪ə.

t̪jə:t̪ən̪ə əuəst̪ʰa:me: pət̪ɪk̪ē: d̪e:kʰə s̪əuɪt̪a: bʰəud̪ɪ:
 əpən̪a:k̪ē: t̪jə:t̪əb̪əɪt̪ə b̪əd̪ɪlə:-

"d̪ɪəkʰən̪ə d̪un̪u: pəra:n̪i:k̪ē: d̪ɪ:b̪əi-məɾəɪle: m̪əto:-
 pɪt̪a: a: s̪əro:-s̪əma:d̪ɪə b̪a:n̪ɪ d̪e:n̪e: t̪ʰəɪt̪ʰə
 t̪əkʰən̪ə t̪ṣ̌ j̪ə:ʰə n̪e: n̪i:kə h̪əe:t̪ə d̪ɪe: e:kke:
 s̪ɪrəha:n̪e: m̪əri: uə: d̪ɪ:bi:."

pət̪n̪i:kə ut̪t̪a:ɾə s̪un̪ɪ, əpən̪ə d̪un̪u: pəra:n̪i:kə
 d̪ɪ:uən̪ə d̪e:kʰə s̪umənt̪ə bʰa:jə b̪əd̪ɪlə:-

"ut̪t̪e: kɪn̪e:?"

o:n̪a:, b̪əd̪ɪləkə krəm̪əme: s̪umənt̪ə bʰa:jə b̪a:d̪ɪ
 ge:la:, mud̪a: b̪əd̪ɪlə: pət̪t̪a:ɪt̪ə əpən̪e: mən̪ə

mo:hə dʒəgəbətə kəhələkəɪnə, 'e:həno: t̪ə
 ʂəmbʰəuə ətʃi: dʒe: əpənə: mənəme: dʒe:
 kərməʃi:lə utʃa:rə ətʃi o: huŋəkə:me: nə_I ho:ɪnə.
 mudə: ʂe: budʒʰəbə ke:nə:?'

t̪əɪbi:tʃə ʂəuɪtə: bʰəudʒi: bədʒəli:- "həməərə məto:-
 pɪtə: a: ʂəmə:dʒo: əhā:kə hətʰə pəkəɾə: nē:
 həməərə: tʃi:ɾələɪnə. t̪əɪtʰa:mə a:bə əhā: nē:
 ʂo:tʃəbo: kərəbəɪ a: dʒi:bəɪle: kɪtʃu kərəbo:
 kərəbəɪ."

pətni:kə utʃa:rə ʂuɪ ʂuməntə bʰa:ɪkə mənəme:
 dʒe:nə: prəʃa:ntə məhə:ʂa:gərə uməɪɾə ge:lə ho:nɪ
 t̪əhi:nə: uməɪɾə ge:ləɪnə. prəʃa:ntəʃɪttə ho:ɪtē:
 ʂuməntə bʰa:jə bədʒəla:-

"ko:nə: tʃɪntə:-pʰɪkɪrə kərəɪkə dʒəru:rətə nə_I ətʃi.
 dʒi:uənə pə:bə kətʰi:ɪno: ətʃi a: ukəɾu:o: ətʃi,
 mudə: dē:bə t̪ə əʂa:dʰjə nəhi ətʃi. t̪əe: e:hē:nə
 pʰəʂələ utʃa:rə mənəme: upədʒəbəɪ pəɾətə nē:
 dʒe: ʂəgə mɪɪ dʒi:be: nē: ʂa:rʰəkə dʒi:uənə tʃi:."

pətni:kə m̪hələgəuə: purukʰə dʒəkā: t̪ə ʂuməntə
 bʰa:jə tʃi:tʰi:, uŋətə: kəpətni:kē: putʃələɪnə-

"a:bə ki: kərəbə. dʒi:uənə t̪ə gʰe:gʰə bənɪjē: ge:lə
 ətʃi."

əpənə muhəʂə nɪkələlə 'gʰe:gʰə' ʃəbdə dʒe:nə:
 ʂuməntə bʰa:ɪkə əpənē: mənəkē: gʰē:gʰɪja:
 dē:ləkəɪnə. mudə: ɪmə:nəda:ɾiʒo:kə dʒi:uənə t̪ə

d̥zi:uəŋəkə utʃʃəkə:tɪkə ʃi:ma: tʃhi:he:. d̥zə_I
ima:nəʃʃ lo:kə əpəŋə ɪməŋəda:rijo:kə o:I ʃi:ma:kē:
tʃhubije: lə_ie:, d̥zəɪtʰa:məʃʃ məŋə-məŋdɪrəkə məŋɪ
məŋɪməjə bʰəʌ/tʃəɪturdɪkə tʃɪɪtəkəie:.

pətɪkə utʃʃa:rəkē: grɪhi:tə həo:ɪtə de:kʰə ʃəuɪtə:
bʰəud̥zi: bəd̥zəli:-

"əpəŋa: t̥ʃ ko:nə: ba:təkə ɪd̥zo:tə nəhijē: de:kʰə
pe:bə rəhələ tʃhi:, əhā: ne: pətɪ tʃɪɪɪ?"

pətɪni:kə utʃʃa:rə ʃuŋɪ ʃuməŋtə bʰa:jə pəghɪlə ge:la:.
bʰa:jə, pəghɪləbə bʰe:lə, ko:nə: uəʃtʃukə o: ru:pə a:
əuəʃtʰa:, d̥zəɪtʰa:məʃʃ o: ʃəɾəŋɪkə ʃi:ma:me:
prəue:ʃə kəɾie:. d̥uŋɪjā: t̥ʃ d̥uŋɪjā: tʃhi: d̥ze: ʃa:d̥h̥jə-
əʃa:d̥h̥jə d̥uŋu: tʃhi:. d̥zəhiŋa: d̥uŋɪjā:kə d̥ze:
bəŋa:bətə ətʃɪ o: e:kəɾəgə nə_I ətʃɪ, t̥ʃhiŋa:
d̥zəŋməbʰu:mɪkə bəŋa:təbə ʃe:ho: e:kəɾəgə nəhijē:
ətʃɪ. ko:nə: kʃe:t̥rə e:he:nə ətʃɪ, d̥ze:nə:
ʃa:ue:rija:, d̥ze:kəra: bʰu:go:ləkə bʰa:ʃa:me:
uttəri:-d̥h̥ruvəkə ʃəbʰəʃʃ ləgəkə bʰu:mi bud̥zʰəɪ tʃhi:.
d̥zəɪtʰa:məkə upəd̥za:u: bʰu:mɪkə d̥ʃa: o:həŋə ətʃɪ
d̥ze: nəə-nəə ma:ʃə d̥h̥əri bərpʰəkə d̥h̥a:kəʃʃ d̥h̥əkələ
rəhəie:. t̥ʃtʰa:mə d̥z̥ bʰu:məd̥h̥jə ʃa:gəɾə kʃe:t̥ri:jə
bʰu:mɪkə kəlpəŋa: məŋəme: ro:pi kiʃa:nə d̥zi:uəŋə
tʃələbəɪkə utʃʃa:rə kəɾəta:, t̥ʃkʰəŋə t̥ʃ o:hiŋa: ne:
he:t̥əŋə d̥ze:nə: d̥h̥ruvəkə ko:nə d̥o:kʰə bʰe:lə
tʃhe:ləŋə d̥ze: ʃət̥əjugəʃʃ be:tʃa:re:kē: e:kəɾəgə:
tʰa:ɾə ke:ne: tʃhiŋə. t̥ʃtʰa:mə i:ho: ne: əpəŋə:
ʃo:tʃə-utʃʃa:rə kəɾəbəɪ d̥ze: əbʰɪməŋju kie: ba:lje:

uəjəme: hənɯma:nə dʒəkā: ʃi:tə: ra:məkē:
 hriɖəjəme: ro:pi rəŋəb^hu:mikə ʃəkəlpə le:ləkə?
 uə:hə ʃəkəlpə nē: be:tʃa:re:kē: a:ijo: kriʃnə dʒəkā:
 bətfʃje:kə ru:pə lo:kə-ʃəma:dʒəme: pəʃərelə: ətfʃi
 a: pəʃa:relə: tʃə dʒa:ije: ʃəkəie:. k^ha:re:rə dʒe: ətfʃi,
 ʃəbəhəkə əpəŋə ɖuŋijā: ətfʃi. əpəŋə ɖuŋijā:kē:
 əpəŋe: tʃa:hi: tʃə ɖuŋijā:kē: k^he:ləuŋa: bəŋa: k^he:li:
 uə: ɖuŋijē: k^he:ləuŋa: bəŋa: k^he:ləe:, ʃe: tʃə b^he:lə
 b^həuʃə a: b^həuʃəkə kəlpəŋa:...

uʃmiṭə ho:ṭə, uʃmiṭə b^he:lə, dʒi:uəŋəʃə ha:ri
 ma:nɯ o:i nā:rəki:jə dʒi:uəŋəme: pəhūtfə dʒa:e:bə
 dʒe:kəra: mriṭjukə əuəʃt^ha: kəhəi tʃiṭi, ʃe:ho: tʃə
 dʒi:uəŋə nəhijē: b^he:lə. t^hā:hi-pətfā:hi ʃuməŋtə
 b^ha:jə ʃəuṭa: b^həudʒi:kē: kəhələiŋə-

"dʒək^həŋə ɖuŋu: be:kəti: tʃa:ri ā:k^hiṭə təkəi tʃhi:
 tək^həŋə dʒə dʒi:uəŋə mu:ʃə dʒəkā: ma:ṭikə tərəme:
 nuka:e: tʃa:həṭə ʃe: t^ho:re: huə de:bə_I."

muʃəhərəkə bətfʃja: dʒəhiŋa: ma:ṭikə tərəkə
 bɪləme: mu:ʃəkə ʃəgə mu:ʃəkə bətfʃjo:kē: pəkəiṭə
 k^he:ləuŋa: bəŋa:, muʃəri:kā go:bərə ʃūgha:-ʃūgha:
 dʒi:uəŋə ɖə_ṭe: ətfʃi, b^həlē: o: puŋə: muʃəri:ʃə
 tuʃəri:e: kie: nē: bəŋi dʒa:e:, təhiŋa: ʃuməŋtə
 b^ha:ikə məŋəme: b^he:ləiŋə.

pəṭni:kə uṭʃa:rəkē: de:k^hə-ʃuŋi ʃuməŋtə b^ha:jə o:i
 ʃi:ma:-re:k^ha:pərə pəhūtfə ge:la:, dʒəiṭ^ha:mə
 pəhūtfəla: pətfā:ṭə məŋukk^hə əpəŋə

d̥zi:uənətʃəkrəme: əpən̩a:kē: s̩əma:hɪt̩ə kərəɪt̩ə
d̥ɪf̩a:-nɪr̩d̥h̩a:rɪt̩ə kərəɪe:. əpən̩ə h̩a:rɪkē: hərəŋə n̩əhɪ
kəhɪ hərəŋa:həkē: hərəŋə n̩əhɪ d̥zi:jən̩ə s̩e:h̩o:
d̥ə_t̩e: ət̩h̩ɪ. h̩əɾa:e:lə-bʰo:t̩h̩ɪja:e:lə kəhɪje:kəʔ n̩e:
d̥uŋɪjã:s̩ə d̥ze:bo: kərəbe: kərət̩ə d̥ze: ut̩ɪt̩o: h̩əe:t̩ə.
s̩umən̩t̩ə b̩h̩a:jə o:ɪ s̩i:ma:pərə pəh̩ũt̩j̩əla:, ma:n̩e:
uəɪd̩ɪkə s̩i:ma:pərə, d̥ze:t̩əe: d̥zi:uən̩ə pədd̩h̩ət̩ɪkə
d̥ɪf̩a:-nɪr̩d̥e:j̩ə b̩h̩e:t̩əe:. uəɪd̩ɪkə s̩i:ma:pərə
pəh̩ũt̩j̩ət̩e: s̩umən̩t̩ə b̩h̩a:ɪkə mən̩əme: s̩ə̌kəlpəkə
ud̩əjə b̩h̩e:l̩əɪn̩ə. t̩əɪbi:t̩j̩ə s̩əuɪt̩a: b̩h̩əud̥zi: s̩e:h̩o:
əpən̩a:kē: s̩ə̌kəlpɪt̩ə kərəɪt̩ə ga:b̩əe: ləgəli:-

"s̩a:t̩h̩ɪ: h̩a:t̩h̩ə mɪla:n̩a:, e:kə əke:l̩a: t̩h̩əkə d̥ʒa:je:..."

əpən̩ə

m̩ə̌t̩əǔjə editorial.staff.videh̩əa@gmail.com **pərə**
pət̩h̩a:u.

2.14. ḍṣāgəḍi:ja prəṣa:ḍə mənḍələkə 5 ta: kəṭṭa:-
kəṭṭa: 5 ḍṣə_īpərə ṣəmpa:ḍəki:ja ṣəmi:kṣa:
əgre:ḍṣi:me: ṣəmpa:ḍəki:ja priṣṭṭə pərə

vide:həkə le:kḥəkəkə a:məṭṭiṭə rəṭṭəṇa: a: o:īpərə
a:məṭṭiṭə ṣəmi:kṣəkəkə ṣəmi:kṣa: si:ri:ḍṣə me:
əkḥəṇə ḍḥəri əḥā: pəṭḥələũ-

1. ka:miṇi:kə pā:ṭṭə ta: kəuṭṭa: a: o:īpərə
məḍḥuka:ṇṭə ḍṣḥa:kə ṭippəṇi:

Videhă 01 09 2016

2. ḍṣāgəḍa:ṇəṇḍə ḍṣḥa: "məṇṇu"kə "ma:ṭṭikə
ba:ṣəṇṇə"pərə gəḍṣe:ṇḍrə ṭḥa:kurəkə ṭippəṇi:

VIDEHA 353

3. muṇṇi: ka:məṭṭəkə e:kā:ki: "ḍṣiṇḍəgi:kə mo:lə" a:

o:ɪpərə gədʒe:ndrə tʰa:kurəkə tɪppəŋi:

VIDEHA 354

əɪ ʃrɪkʰəla:me: a:gā: s̄əma:n̄a:n̄tərə dʰa:ra:kə kɪtʃɪu
gəŋəma:n̄jə kəʈʰa:kəreṣṣ̄ī huŋəkə: n̄ədʒəɪme:
huŋəkərə əpəŋə s̄əvəʃre:ʃtʰə 5-5 t̄a: kəʈʰa:
a:m̄əṭr̄iṭ̄ə kəe:lə ge:lə ətʃɪ. kəʈʰa:ka:rə lo:kəŋi
tʃɪəʈʰɪ:-

- 1.kəpɪle:ʃuərə ra:uṭə
- 2.ume:ʃə məŋdələ
- 3.ra:mə uɪla:s̄ə s̄a:hu
- 4.ra:dʒəḍe:uə məŋdələ
- 5.a:tʃa:rjə ra:ma:n̄əŋdə məŋdələ
- 6.n̄əŋdə uɪla:s̄ə ra:jə
- 7.dʒəgəḍi:ʃə prəṣa:d̄ə məŋdələ
- 8.d̄urga:n̄əŋdə məŋdələ

əɪ əkəme: prəṣt̄uṭə ətʃɪ dʒəgəḍi:ʃə prəṣa:d̄ə
məŋdələkə 5 t̄a: kəʈʰa: dʒə_ɪpərə h̄əmərə s̄əmi:k̄ṣa:
əgre:dʒi:me: s̄əmpa:d̄əki:jə prɪʃtʰə pərə ətʃɪ.-
s̄əmpa:d̄əkə

သ်ဃေဂဋ္ဌိ:၌ ပြောသော မာဏုဇာလကော ၅ ခု: ကဏ္ဍာ:

ကဏ္ဍာ: ၅

ဓမ္မပရိယောဂ်:

ရမာဓပရိယောဂ်: ဂာ:မာကော ဖြော့ကော. ဝိညာဏ်ဗျူဟာ: အ:တံ
ပဋိပတ္တိံ ဂေ:လံ ဖြော့လံ. ဂ္ဂါ:လောကဏ္ဍာ: ကာ:ကာ: ဓမ္မပရိယောဂ်:
ဗျူဟာ:ဗျူဟာ:ဗျူဟာ: ပရိယောဂ်: ဂေ:လံ ဖြော့လံ.
ဝ:ဏ္ဏာ:, ဖြော့ကော ဖြော့ကော ဂ္ဂါ:ကာ:ဏ္ဏာ: ဂ္ဂါ:ဏ္ဏာ: ပဋိပတ္တိံ:
ပရိယောဂ်:ဗျူဟာ: ဂ္ဂါ:ကာ:ဏ္ဏာ: အ:တံ ပဋိပတ္တိံ: ကဏ္ဍာ:ဗျူဟာ:
ဗျူဟာ: ပရိယောဂ်: ဂ္ဂါ:ကာ:ဏ္ဏာ: ကဏ္ဍာ:ဗျူဟာ: မဏ္ဍာ:
ဗျူဟာ:ဗျူဟာ:ဗျူဟာ: ပရိယောဂ်:ဗျူဟာ: ဂ္ဂါ:ကာ:ဏ္ဏာ: ပရိယောဂ်:
ဗျူဟာ:ဗျူဟာ:ဗျူဟာ: ပရိယောဂ်:ဗျူဟာ: ဂ္ဂါ:ကာ:ဏ္ဏာ: ပရိယောဂ်:
ဗျူဟာ:ဗျူဟာ:ဗျူဟာ: ပရိယောဂ်:ဗျူဟာ: ဂ္ဂါ:ကာ:ဏ္ဏာ: ပရိယောဂ်:

အ:ဘေ ကဏ္ဍာ:ဗျူဟာ: ပဋိပတ္တိံ: ပဋိပတ္တိံ: ဖြော့ကော ဖြော့ကော
ဂ္ဂါ:ကာ:ဏ္ဏာ: ဂ္ဂါ:ဏ္ဏာ: ပဋိပတ္တိံ: ပရိယောဂ်:ဗျူဟာ: ပဋိပတ္တိံ:
ဗျူဟာ:ဗျူဟာ: ဂ္ဂါ:ကာ:ဏ္ဏာ: ကာ:ကာ: အ:တံ ပဋိပတ္တိံ: ကဏ္ဍာ:
ပဋိပတ္တိံ: ဖြော့ကော?

ni:ləkəŋtʰə kəkka:kə əpəŋə sɔ:tʃə tʃʰəiŋə t̪əe:
 əppəŋə sɔ:tʃa:ŋuɣa:rə tʃa:li tʃʰəiŋə, dʒə_ɪkē: pəkəɪrə
 ni:ləkəŋtʰə ka:ka: tʃəlɪ rəhələ tʃʰəiŋtʰə. sɔ:tʃa:ŋuɣa:rə
 tʃa:li i: tʃʰəiŋə dʒe: s̪ũdʒʰuka: t̪a:ɾi: pi:bəŋɪha:rəkē:
 t̪i:ŋə bədʒe: bʰo:rəme: tʃa:həkə t̪ɾiɣŋa: dʒəgəɪ tʃʰəɪ,
 t̪əe: pəhiŋe: o: pəhũtʃəie:. sɔ:dʒʰe: tʃa:he:t̪a:
 pi:bəɪle: lo:kə t̪ʰo:ɾe: tʃəukəpərə əbəie:. tʃa:həkə
 d̪o:ka:ŋəpərə biŋu bədʒəulə p̪ā:tʃəgo:re:s̪ũ gəpo:-
 s̪əpə t̪ũ kəɾi:te: ətʃʰi. t̪əhu:le: ŋe: lo:kə tʃəukəpərə
 əbəie:. ədʰəɾət̪ija: s̪əməjə rəhi:te: tʃʰəɪ t̪əe: d̪iŋuka:
 ka:dʒə əkʰəŋə he:be: ŋe: kəɾət̪ə, t̪əkʰəŋə t̪ũ bʰe:le
 dʒe: ŋiɣətʃiŋt̪i:kə s̪əməjə tʃʰi:he:. t̪ɾiɣŋa: t̪ɾipt̪ikə le:le
 tʃa:hə pi:bɪ:te: ətʃʰi. məŋə ʃa:ŋt̪ə bʰe:lo: pətʃʰa:ɪt̪ə
 dʒũ lo:kə ŋiɣətʃiŋt̪əs̪ũ əpəŋo: dʒi:uəŋə ga:t̪ʰa: ŋə_ɪ
 ga:o:t̪ə t̪əkʰəŋə ga:o:t̪ə kəkʰəŋə. ga:me:kə tʃəukə
 tʃʰi:, dʒəhiŋa:-dʒəhiŋa: d̪o:ka:ŋəkə kəɾi: bəɾʰəie:,
 t̪əhiŋa:-t̪əhiŋa: gəhĩki:kə a:ba:-dʒa:hi: s̪e:ho:
 bəɾʰi:te: ətʃʰi. dʒə_ɪs̪ũ uɪtʃa:ro:kə kəɾi: tʃəlɪ:te: ətʃʰi.
 s̪ũs̪e: ga:məkə s̪əma:tʃa:rə, əɪt̪ʰa:mə
 s̪əma:tʃa:rəkə ma:ŋe: gʰət̪əŋa: uɪʃe:s̪əs̪ũ ətʃʰi,
 s̪a:ma:ŋjə dʒi:uəŋəs̪ũ ŋəhi ətʃʰi, e:kəɾʰa:mə bəɪs̪ə
 lo:kəkē: bʰe:t̪ije: dʒa:ie:. a:t̪ʰə bədʒe: ho:ɪt̪ə-ho:ɪt̪ə
 ga:məkə ʃiɾt̪rə-uɪt̪iɾt̪rə s̪əbʰə s̪əma:tʃa:rə tʃəukəpərə
 pəhũtʃije: dʒa:ie:. t̪əe: ni:ləkəŋtʰə ka:ka: əppəŋə
 tʃa:hə pi:bəɪkə s̪əməjə, a:t̪ʰə bədʒe: bəŋəuŋe:
 tʃʰəiŋtʰə. o:ŋa:, tʃəukəpərə bəɪs̪əɪkə əd̪o: tʃa:he:
 t̪o:ka:ŋət̪a: kē: ma:ŋələ dʒa: s̪əkəie:. b̪ā:ki:
 d̪o:ka:ŋə e:kəbʰəggʷu: ətʃʰi t̪əe: o:ɪt̪ʰa:mə
 e:kəbʰəggʷu:kə dʒəma:uə rəhəie:. e:kəɾt̪a: ba:t̪ə

a:ro: putʃɪ səkəi tʃi:, o: i: dʒe: tʃa:həkə tʃələŋə
 e:he:ŋə b'hə/ ge:lə ətʃɪ dʒe: ko:ɾʰijo:-ka:hilo:
 dʒək'həŋə o:tʃa:ŋe:pərə mo:rəŋigə-ti:kə ʃe:uəŋə
 kərəie: a: ŋi:ləkəŋtʰə ka:ka: ʃəŋə pura:ŋə ume:rəkə
 lo:kə a:tʰə bədʒe:me: tʃa:hə pi:bəe: tʃəukəpərə kie:
 dʒa:i tʃhəitʰə? ŋəhi, ba:tə ɖo:ʃərə ətʃɪ. o: ətʃɪ
 ga:məkə ʃəma:tʃa:rəkə ʃəmi:kərəŋə ʃuŋəe: dʒa:i
 tʃhəitʰə, tʃa:hə tʃə e:kəɾa: bəha:ŋa: tʃhəiŋə. o: ŋi:kə
 dʒəkā: dʒa:ŋi rəhəla: ətʃɪ dʒe: ru:pəia:-du:-
 ru:pəia:kə ɡila:ʃə uə: kəpəkə uəʃtu tʃi: tʃa:hə,
 tʃəhu:me: e:kəru:pəɾa: ŋə_1 ətʃɪ. əŋe:ko: ʃi:ɾʰi:me:
 tʃa:hə bəŋiɾo: ətʃɪ a: bɪkərijo: b'hə/ rəhələ ətʃɪ.
 dʒək'həŋe: tʃa:həkə ɖo:ka:ŋəpərə dʒa:e:bə ki
 ɖo:ka:ŋəɖa:rə putʃɪ ɖe:ɾa:, 'ko:ŋə tʃa:hə pi:bə?'

k'hə:e:rə dʒe: dʒe:təe: ətʃɪ ʃe: tɛ:təe: ətʃɪ tə_1ʃə
 ŋi:ləkəŋtʰə ka:ka:kē: ko:ŋə mətələbə tʃhəiŋə,
 mətələbə e:təbe: rək'həŋe: tʃhəitʰə dʒe: tʃa:he:
 ru:pəia: ɡhətʃja: b'hə:lə huəe: a:ki tʃi:dʒe:-uəuʃə
 ɡhətʃja: b'hə/ dʒa:e:, muɖa: əpəŋə dʒe: bəŋhəua:
 dʒi:uəŋə ətʃɪ, bəʃə tʃəhi:me: ŋe: tʃələikə ətʃɪ.
 buɖʒʰiɾe: tʃi: dʒe: pəriue:ʃə e:he:ŋə bəŋi ge:lə ətʃɪ
 dʒe: ɡuŋəɡəre: uəʃtu kie: ŋe: huəe: muɖa: dʒə
 o:kəra ɖa:mə kəmə tʃhəi tʃə o:kəra pu:tʃhə
 ba:dʒa:rəme: kəmi dʒa:i tʃhəi a: əɡuŋəʃi:lo: a:ki
 əɡuŋəkə:rijo: uəʃtu dʒə məhəɡə tʃhəi tʃə o:kəra
 pu:tʃhə bəɾʰi dʒa:i tʃhə_1. jə:hə tʃə prətʃa:rə
 ma:ɖʰjəmə tʃi:, dʒe: ti:təkē: mi:tʰə bəŋəbəie: a:
 mi:tʰəkē: ti:tə. mi:ɖijo: juɡəkə dʒe: ləkʃəŋə ətʃɪ,
 ʃe:ho: tʃə ɖe:k'hə:be: kəɾəɾə kiŋe:.

ga:məkə fʃəukəpərə nɪ:ləkəŋtʰə ka:ka: fʃa:hə
pi:bɪtɛ: rəhəɪtʰə kɪ dʊ: go:re:kə bi:tʃə fʃa:he:
d̥o:ka:nəpərə ɡʱɔ̃:ɡʱa:ud̪zə ʃuru: bʰe:lə. e:kəgo:re:
əpənə utʃa:rə d̪ə_ɪt̪ə d̪ze: fʃa:he: d̥o:ka:nə n̪e:
ga:məkə fʃəukə bənəuləkə, t̪ɕ d̥o:ʃərə go:re: utʃa:rə
d̪ə_ɪt̪ə d̪ze: fʃa:ho: d̥o:ka:nəkē: fʃəukəpərə ko:n̪o:
mo:d̪zəre: ətʃɪɪ.... t̪e:kəre: ɡʱɔ̃:ɡʱa:ud̪zə huə ləɡələ.

lət̪a:he: d̪zəkəā: utʃa:ro: a: ɡəppo:-ʃəppə ətʃɪɪe:
ma:n̪e: i: d̪ze: d̪zəhɪn̪a: ləttɪ: əpən̪e: pəɪrəpərə t̪ɕ
n̪əhɪ muɖa: d̪ʰəɾət̪ɪe: d̪ʰe:n̪e: a:kɪ ko:n̪o: a:ləme:
a:ləmə bʰe:lə ʃəhəjo:ɡɪ:, bʰe:t̪əne: d̪ɪn̪ə-ra:t̪ɪ t̪ɕ
bəɽʰəbe: kəɾəɪe:, t̪əhɪn̪a: d̪uɪu: go:re:kə bi:tʃə
ma:n̪e: məkʰa:n̪əla:lə a: ʃɪɡəha:rəla:ləkə bi:tʃə
ɡəpə-ʃəppə bəɽʰɪ ɡe:lə. məkʰa:n̪əla:lə ba:d̪zələ-

"ko:n̪o: ga:mə-ɡʱəɾəme: d̪zə:be: fʃa:həkə d̥o:ka:nə
n̪əhɪ kʰud̪zət̪ə t̪a:be: fʃəukə-fʃəura:ha: n̪ə_ɪ bən̪ət̪ə.
t̪ɕe: fʃəukə-fʃəura:ha:kə n̪ɪrəma:n̪əkəɾt̪a: fʃa:həkə
d̥o:ka:nə bʰe:lə."

ʃɪɡəha:rəla:ləkē: t̪a:məʃə utʰɪ ɡe:lə_ɪ. o:n̪a:
t̪a:məʃə utʃɪt̪e: utʰələɪ d̪ze: d̪zə:be: d̪ʰəɪ ga:mə-
ga:məme: be:pa:ri:kə le:n̪ə-d̪e:n̪ə n̪ə_ɪ ʃuru: h̪əe:t̪ə
t̪a:be: fʃəukə-fʃəura:ha:kə mo:le: ki:. əɪtʰa:mə i: n̪ə_ɪ
bud̪zʰəbə d̪ze: ga:mə-ga:məkə uəʃʌʃʌ lə/ kə/
ɡəhəɪn̪a:-d̪ze:bərə d̪ʰəɪkə lu:t̪ə ba:həɪ: lo:kə kə/
rəhələ ətʃɪɪ. ..ʃɪɡəha:rəla:lə ba:d̪zələ-

"pa:n̪ɪme: ki: məkʰa:n̪e:t̪a: ho:ɪe: d̪ze: ʃəbʰə t̪ərə-

u:pərə ho:ie:."

o:ṇa:, gəpə-ṣəppə o:həṇṇə lo:kəkə bi:tʃə b'həʔ rəhələ
tʃhələ dʒe: pa:ṇijē:me: ṣā pa:ɪkē: tʃhā:ṇi əṇəie: a:
pa:ṇijē:kə rəṣəme: ma:ṇe: ʈa:ɾi:-d̪a:ru:me:, ʈi:t̪əɪt̪ə-
bʰi:dʒəɪt̪ə gəməbəie:. əpəṇṇa: uɪtʃa:re:
mækʰa:ṇo:la:lə ba:dʒələ a: ṣiḡəha:ro:la:lə ba:dʒələ.

ka:t̪əme: bəɪṣələ ṇi:ləkəṇtʰə ka:ka: d̪uṇu: go:re:kə
uɪtʃa:rə ṣuṇi məṇe:-məṇṇə məgəṇṇə b'həʔ rəhələ
tʃhəla:. məgəṇṇə ho:ɪkə ka:ɾəṇə əpəṇṇa: məṇe:me:
uɪtʃa:rə uɪʰi ge:ləiṇṇə dʒe: miɪʰiɪlā:tʃləkə d̪o:hə-
d̪a:bəɾəṣā ləʔ kəʔ tʃəurə-tʃā:tʃərə, po:kʰəirə-
dʒhā:kʰəirə, məɾələ-d̪hā:ɾə, məɾələ d̪hā:ɾə o: bʰe:lə
dʒe: dʒe:kəɾə d̪hā:ɾa: bəṇṇṇə b'həʔ ge:lə a: po:kʰəirə
dʒəkā: bi:tʃə-bi:tʃəme: bəṇi ge:lə ətʃhɪ. ʈəɪṣāgə
ga:mə-ga:məme: ṣəɾəkə bəṇṇṇe: ṣe:ho: pa:ṇikə
dʒəma:uə bəɪʰi ge:lə ətʃhɪ. prəṇṇə mækʰa:ṇəkə ətʃhɪ.
mækʰa:ṇəkə kʰe:ʈi:kə jo:gə ke:t̪e: dʒələkəɾə ətʃhɪ.
əkʰəṇṇə ʈəkə dʒe: mækʰa:ṇə upədʒəbəɪkə ʈəkəṇi:kə
rəhələ ətʃhɪ o: ke:he:ṇṇə rəhələ ətʃhɪ, a: ṇəbə
ʈəkəṇi:kəkə əṇuku:lə dʒe: kʰe:ʈi:kē: ṣi:miɪt̪ə
dʒa:ɪɪkə bi:tʃə, pəhiɪluka: d̪hāgəṣā, kəe:lə dʒa:e:t̪ə
ʈəkʰəṇṇə la:bʰəkə āʃə ke:t̪e: rəhəʈə.? əkʰəṇṇə be:ṣi:
ṇəhi. ma:ṇe: əkʰəṇṇə a:ṇḍhə prəde:fəkə dʒhīga: a:
ɪɪṣə ma:tʃhə ṇi:kə kɪ əpəṇṇa: əɪtʰa:məkə ro:hu-
bʰa:kurə ṇi:kə, ṣe: ba:d̪əme:. əkʰəṇṇə əṇe:re: kɪe:
ṣəməjə d̪uɪ kəɾəbə dʒe: ṣəpe:ʈa: (ma:ləḍəhə)
dʒəkā: ro:hu ma:tʃhə: hədʒa:ɾə bəɾəkʰə pəhiṇṇe:
dʒe:he:ṇṇə ho:ɪ tʃhələ ʈe:həṇṇe: əkʰəṇṇo: ho:ie:. ṣəbʰə

tfi:dʒəme: n̥əbə t̪əkəni:kə a:e:lə, ma:n̥e: s̥əbʰə
tfi:dʒəkə ʊkəsɪt̪ə ru:pə so:dʒʰəme: a:e:lə a: əpən̥a:
s̥əbʰə t̪a:be: s̥uərə mɪla:n̥i: kərəɪt̪ə gəbəɪt̪ə rəhi: dʒe:
's̥əbʰə s̥əkʰi: s̥a:s̥ura ge:lə h̥əmərə: le:lə t̪j̥ɪt̪ə pəri
ge:lə.'

t̪ja:həkə d̥o:ka:n̥əpərə t̪̃ d̥ərdʒəno: r̥əgəkə
s̥əma:t̪ja:rə d̥ərdʒəno: lo:kəkə rəhi:t̪e: ət̪ji.
mækʰa:n̥o:la:lə a: s̥ɪgəha:ro:la:lək̃e: gulət̪e:n̥ə
lələka:ɾɪkəʔ/kəhələkə-

"t̪ja:həkə d̥o:ka:n̥ək̃e: t̪ʰətt̪ʰa: budʒʰəɪ t̪ʰəhəkə.
əpən̥ə-əpən̥ə m̥iħə bən̥n̥ə ɾa:kʰəhə. d̥o:s̥əro:-
t̪e:s̥əro: gəpə-s̥əppə h̥əe:t̪ə ki t̪o:re: d̥un̥u: go:re:kə
gʰō:gʰa:udʒə lo:kə s̥un̥əɪt̪ə rəhət̪ə."

gulət̪e:n̥əkə ʊt̪ja:rə s̥un̥i d̥un̥u:go:re: t̪jupə bʰəʔ/
ge:lə. t̪juppo: ke:n̥a: n̥e: ho:ɪt̪ə. s̥əma:dʒə t̪̃
s̥əma:dʒə t̪ʰi: əpən̥o: ʊt̪ja:rə lo:kə b̃t̪əɪe: a:
lo:ko:kə ʊt̪ja:rə s̥əmət̪əɪe: be:kəti:s̥̃ ləʔ kəʔ
pəriʊa:rə, s̥əma:dʒə d̥ʰəɪ ət̪ʰi: a:dʒukə dʒe: s̥t̪ʰɪt̪i
ət̪ʰi, t̪ə_I ən̥uku:lə s̥ət̪jək̃e: pəkəɪrə dʒəkʰən̥ə d̥e:gə
ʊt̪ʰət̪ə t̪əkʰən̥ə o: s̥əhi: d̥ʰəɾəti:pərə pəɾət̪ə.

mækʰa:n̥əla:lə a: s̥ɪgəha:ɾəla:ləkə bi:t̪jəkə gələgu:lə
ni:kə dʒək̃ā: ja:n̥to: n̥e: bʰe:lə t̪ʰələ ki t̪ja:həkə
d̥o:ka:n̥əkə a:gue:me: mən̥əs̥ukʰəla:lə dʒo:rə-
dʒo:rəs̥̃ be:t̪a:k̃e: kəhəɪt̪ə- "ɪsku:lə dʒe:me: ki
n̥əhi?"

be:t̪a:, d̥ula:rət̪jən̥ə bədʒəɪt̪ə- "ɪsku:lə n̥ə_I

d̥ze:bəhə, mo:ba:ɪlə ki:nɪ d̥a:e, ga:me:pərə
əṣṣəgərə: pər^həbə."

ni:ləkənt^hə ka:ka: guləte:nəkē: kəhələk^hɪnə-
"guləte:nə, kəne: bəhəra:kəʔni:kə d̥zəkā: bud̥z^həkə
t̥ṣ̌, kə^hi:kə gələgu:lə ho:ɪe:."

guləte:nəkə mənəme: ut^hələ, əne:re: ənəkərə
kəha:-kəhi:kə mo:təri: əpənə: sɪrəpərə kie: le:bə.
ni:kə jəe:hə hae:tə d̥ze: mənəṣṣuk^hələ:lə d̥unu:-
ba:pu:təkē: ni:ləkənt^hə kəkka:kə so:d̥z^ha:me:
pəhũt̥ja: d̥e:bə. guləte:nə s̥əe:hə ke:ləkə.
mənəṣṣuk^hələ:lə d̥unu:-ba:pu:təkē: ni:ləkənt^hə
kəkka:kə a:gu:me: pəhũt̥ja:, əpənə: ka:t̥əme:
t̥a:ɾ^hə b^həʔge:lə.

ni:ləkənt^hə ka:ka: mənə:-mənə ut̥ja:ɾje: rəhələ
t̥^hələ: d̥ze: pəhi:ne: mənəṣṣuk^hələ:ləkē: put̥^hɪɪ a:ki
d̥ula:rət̥jənəkē:, t̥ə_I bit̥t̥je:me: mənəṣṣuk^hələ:lə
əpənə: p^hurənə: ba:d̥zələ-

"ka:ka:! ki: kəhəbə, bi:t̥ə b^həɾikə t̥^həuɾa: b^ho:re:-
b^ho:rə t̥^həkɪ le:ləkə."

mənəṣṣuk^hələ:ləkə ut̥ja:ɾə s̥unɪ ni:ləkənt^hə ka:ka:
mənə:-mənə ut̥ja:ɾje: rəhələ t̥^hələ: d̥ze:
mənəṣṣuk^hələ:ləkē: put̥^hɪɪ d̥ze: ki: t̥^həkɪ le:ləkəhə?
mud̥a: bit̥t̥je:me: mənəṣṣuk^hələ:lə d̥o:həra:kəʔ
ba:d̥zələ-

"ka:ka:, t̥ja:hə-bɪskut̥ə k^hua:, t̥^həuɾa:kē: d̥zək^hənə

ɪʃku:lə dʒa:ɪle: kəhəlɪəɪ təkʰəŋə kəhələkə- 'kəũpi:
 ŋəɦɪ ətʃɪɪ.' ʃə̃ge: a:ŋɪ tʃəukəpərə kəũpi: dʒəkʰəŋə
 ki:ŋɪ de:ɪəɪ, a:bə kəhəɪe: dʒe: mo:ba:ɪlə ki:ŋɪ ɖa:e:
 ɡʰəre:pərə pərʰəbə."

uɪʃəjəkə ɡəmbʰi:rəʈa: de:kʰə ŋi:ləkəŋtʰə kəkka:kə
 məŋəme: utʰələɪŋə dʒe: ŋe: tʃɪpə rəhəbə ŋi:kə
 həe:ʈə a: ŋe: ba:dʒəbə. ba:pə-be:ʈa:kə bi:tʃəkə
 prəjŋə ətʃɪɪ. təɦu:me: e:kə əbo:ɖʰə, ɖo:ʃərə
 ʃəbo:ɖʰə. ʃəbo:ɖʰəkə tʃə utʃiʈə bəŋɪte: ətʃɪɪ dʒe:
 əbo:ɖʰəkē: ʃəbo:ɖʰɪ ra:ʃʈa: ɖʰəɾa:e:bə. uɪʈja:rəme:
 mo:ɾə ɖəɪtə ŋi:ləkəŋtʰə ka:ka: bəɖʒələ:-

"məŋəʃukʰə, ba:ləbo:ɖʰə be:ʈa: tʃʰəhə, kəɦuŋa:
 bəuʃə-ba:ʃɪkəʈɪʃku:lə ɖʰəɾa:uəhə."

ŋi:ləkəŋtʰə kəkka:kə uɪʈja:rə ʃuŋɪ məŋəʃukʰələ:lə
 əpəŋə be:ʈa:kē: əɡue:ŋe: ɡʰərə ɖɪʃə uɪɖa: bʰe:lə.
 ɡuləte:ŋə ba:dʒələ- "ka:ka:, ki: kəhəbə! dʒe:ɦo: ŋe:
 ɦo:ɪ-kəʈəʈɪɪ ʃe:ɦo: ʃəbʰə ɦo:ɪe:."

hə̃-hũ: biŋa: bəɖʒəŋəɦɪ ŋi:ləkəŋtʰə ka:ka: məŋe:-
 məŋə uɪʈja:rəe: ləɡələ:. uɪɖja:ləjə bəʈtʃja: dʒa:e: ua:
 ŋəɦɪ dʒa:e:? e:ka:e:kə ŋi:ləkəŋtʰə kəkka:kə məŋə
 uŋəɪtəkəʈə o:ɪ ɖʰəɾəʈi:pərə pəɦũtʃə ɡe:ləɪŋə,
 dʒəɪtʰa:mə ʃəɾəka:ri: uɪɖja:ləjəkē: pə̃ɡu bəŋa:,
 ʃɪkʃa:kē: be:pa:ri:kəɾəŋəkə ɖɪʈa: ɖɪʃə mo:ɾələ ɡe:lə.
 dʒə_ɪʃə ʃəma:dʒə-tʃəɾə kəməɖʒo:rə pərələ.
 məɦa:uɪɖja:ləjəʃə uɪʃuəuɪɖja:ləjə ɖʰəɦɪ əra:dʒəkə
 ʃtʰɪtɪ bəŋɪ ɡe:lə. tɪ:ŋə-tɪ:ŋə-tʃa:ri-tʃa:ri ʃa:ləkə

pəri:kʂa: ru:kɪ ge:lə. ʂərtɪpʰike:təkə bɪkəri:-bətta:
 ʃuru: bʰe:lə.

mənəkə utʃa:rə nɪ:ləkəntʰə ka:ka:kē: tɛ:tɛ:
 ɢʰəɢʰəikə ge:ləɪnə dʒe: dʒo:rə-dʒo:rəʂə bə:dʒəe:
 ləgəla:- "kɪjo: əppənə ʂa:tɪ: ʂəma:dʒəme: bə:dʒəhə
 uə: mũhə tʃupə ra:kʰəhə, muɖa: həməro: tʃə e:tɛ:
 ʂa:ma:dʒɪkə ʂəro:ka:rə ətʃɪe: dʒe: əppənə utʃa:rə
 ʂəma:dʒəkə bi:tʃə ra:kʰi:."

nɪ:ləkəntʰə kəkka:kə gərdʒənə ʂunɪ mənəme: bʰe:lə
 dʒe: o:tʰa:mə ma:nɛ: nɪ:ləkəntʰə ka:ka: ləgə,
 pəhũtʃəbə dʒəru:ri: ətʃɪ. əpənɛ: gʰəre:pərə rəhi:
 tʃəukəkə bəgəle:me: əpənə gʰərə ətʃɪ. muɖa:
 əpənɛ: mənə pa:tʃɪuo: təkəe: tʃə huəe: dʒe: pərəʂu:
 ʂa:ɪɪkə bɪa:həme: dʒa:e:bə dʒəru:ri: ətʃɪ. tʃəhu:me:
 be:tʃa:ri: bɪa:həkə pərə:tɛ: əme:ɪka: tʃəlɪ dʒa:e:tʃə.
 nɪ:ləkəntʰe: ka:ka: tʃɪa:hə, dʒə kəhɪ: gəpe:-
 ʂəppəme: ma:ɪ pʰəʂa: le:ləɪnə təkʰənə ko:tə-
 kətʃəhəri: ɢe:kʰəbə a:kɪ ʂa:ɪɪkə bɪa:hə ɢe:kʰəe:
 dʒa:e:bə? mənə a:gu:-pa:tʃɪu: kəɪtɛ: rəhəe: kɪ
 nɪ:ləkəntʰə ka:ka: əpənɛ: tʃupə bʰə/ge:la:. dʒə_ɪʂə
 gərdʒəɪtə me:gʰəkə gərdʒənə dʒəkā:, dʒe:
 uə:jumənɖələme: ənɛ:ro: ɢʰənəɢʰənə:ɪtə rəhəie:
 uə: ʃa:nɛ: rəhəie:, tʃəɪnə: ʂəbʰə ʃa:nɛ: bʰe:lə.

əpənə

māṭṭujə editorial.staff.videhəa@gmail.com **pərə**
pəṭʰa:u.

3.pədjə kʰəŋdə

3.1.ra:dʒə kɪʃo:rə mɪʃrə- ko:ro:n̩a: ka:lə!

3.2.a:ʃi:ʃə əŋəʃɪŋha:rə- 2 t̪a: gəɖʒələ

3.3.ʃja:mə bɪha:ri: mɪʃrə- hət̪t̪ʰi: dʒa:ɾə

3.1.ra:dʒə kɪʃo:rə mɪʃrə- ko:ro:ɳa:: ka:lə!

ra:dʒə kɪʃo:rə mɪʃrə, rɪʈa:jərdə tʃi:pʰə dʒe:ɳəɾələ
məɳe:dʒərə (i), bi:exə.eɳə.eɪlə.(mukʰja:ləjə),
ɖilli:ga:mə- əre:rə dɪhə, po:. əre:rə ha:tə,
məḍʰubəɳi:

ko:ro:ɳa:: ka:lə!

i: mɪʈʃukə ko: ɳo: məha: ɖu:tə ,
a:pʰəðə ke: prələjəka: ri: pu:tə.

i: tʊŋəkɪ: ʂəmpu:rŋə uəʂuɖhɑ: pərə,
bɪ kʰə -uɑ: ŋə, dʒi: uəŋə -ʂuɖhɑ: pərə.

gʰo: rələkə uɪ ʂɑ: ŋu bɪ kʰə uɑ: ju me: ,
ʂe:ŋhə ləge:ləkə ,ɑ:ju me: .

bʰəʔge:lə ma: ŋəuə əʂəhɑ: jə,
uəŋəkə' ɑ:ɡɪ ʂəŋə, pəʂərelə dʒɑ: ɪ.

ʂəbəhəkə pra: ŋə pərələ pərələjə me: ,
bɪ tʰɪ ra: tɪ -ɖɪ ŋə ke:uələ bʰəjə me: .

ŋe:ŋɑ: -bʰuʈəkɑ: , uɾɪɖɖʰə, dʒuɑ:ŋə,
gʰərə me: ɖubəkɪ , bətʃɑ: bəɪ dʒɑ: ŋə.

tʰəmɦɪ ge:lə dʒəŋu dʒɪ ŋəɡɪ: ke: tʃəkka: ,
ma: ŋəuəəʂtɪ tʰə pərə ətʃɦɪ i: ɖʰəkka: .

rukɪ ge:lə ɖuŋɪ ɑ: ke: kɑ: rəba: rə,
la: gəɪ, uəʂuɖhɑ: tʰəʔ, dʒəməkə ɖo: ɑ:rə.

ba: tə -gʰɑ: tə ,ʂəbʰə ʂuŋəʂɑ: ŋə,
tʃəməkəɪ ɑ:ɡɪ , ɖəməkəɪ məʂɑ: ŋə.

bəŋhəkə dʒɪ ŋəɡɪ: ko: ro: ŋɑ: kə hɑ: tʰə,
dʒɦɪ kəkə pra: ŋə ,ləɡɑ: ko: ŋo: la: tʰə.

ko: ro: ŋɑ: kə' ko: ŋo: ŋe: tʃɦələɪkə ɖəba: ɪ ,

lo: kəkə ərudɑ: , tʃʰɪ ɲɪ -tʃʰɪ ɲɪ kʰɑ: ɪ.

ma: ʃkə ʃə dʒəbələkə muhə ,lo: kə,
əʃɑ: uədʰɑ: ɲə, ge:lətʰɪ pərəlo: kə.

dʒəgəhə , bʰe:təbə mo: ʃəkɪ lə əʃpətɑ: lə me: ,
kɪ tʃʰu bɑ: tʃələ ,ɑ: kɪ tʃʰu kɑ: lə-gɑ: lə me:.

prələjə mətʃəo:ləkə ko: ro: ɲɑ: be:ʃi: ,
pəɦɪ lo: ʃə ,do: ʃərə kʰe:pə me: ,
gʰərəhəndʒə pəri uɑ: rə -pəri uɑ: rə bʰe:lə,
ɑ:ɲəɲə -gʰərə du:bələ ɲe:pə me:me:

kʰəkʰərɪ: bʰəə/ge:lə gəmʰərə: e:lə dʰɑ: ɲə,
ko: ɪkʰe: me: tʃʰu:tələ ,ɪ ʃukə pra: ɲə.

əʃpətɑ: lə me: gē:tələ murda:
ʃəbəhəkə ,la: gɪ ge:ləɪ bʰi: tʃə,
əʃɪ mə tʰā: ' pəəo:ləkə kətʃe:ko:

mritəkə, ba: lu me: , ɲədi: -tʃi: rə.

dʒɪ ɲəgi: bʰe:lə əɲhɑ: re: -əɲhɑ: rə,
lo: kə, lo: kə ʃə əɲətʃɪ ɲhɑ: rə.

əɲəgəɲɪ tʃə pəri uɑ: rə bʰe:lə əɲɑ: tʰə,
ɑ:e:lə uɪ pətʃɪ ,ɲe:ɲɑ: ʃəbʰə ma: tʰə.

ədrɪʃjə ətʃʰɪ i: məhɑ: duʃtə,

k^hu:nə pɪ bɪ -pɪ bɪ ,b^he:lə puʂtə.

pəɾəntʃə, t̪^həm^hələ ge:lə, prələjə,
p^he:rə, d̪ʒɪ n̪əgi: kə' b^he:lə d̪ʒəjə.

kɪ t̪^hu s̪əməjə bɑ: d̪ə ,ko: ro: n̪ɑ: ke:,
t̪ɪɑ: ŋgura s̪ə t̪^huʈələɪ lo: kəkə d̪ʒɑ: n̪ə,
uəɪd̪ʒnɑ: n̪ɪ kə, d̪ɑ: kəd̪ərə s̪əb^hə mɪ lɪ kəʃ,
d̪ʒəlɖi: s̪ə ləəo:ləʈ^hɪ , s̪əma: d̪^hɑ: n̪ə.

mə^hɑ: kəuəʈʃə ,ko: ro: n̪ɑ: kə uɪ ruɖd̪^hə,
ɑ:e:lə uəɪkʂɪ: n̪ə ,ləɾəjə juɖd̪^hə.

s̪əp^hələ, s̪up^hələ b^he:lə s̪əma: d̪^hɑ: n̪ə,
bɑ:ʃ t̪ʃələ ,mə^hɑ: mɑ: rɪ: s̪ə prɑ: n̪ə.

mudɑ: , t̪^ho: ɾələkə n̪əɦɪ e:k^həno: d̪ʒɑ: n̪ə,
kəri: , s̪urəkʂɑ: -pro: ʈo: kæləkə' s̪əmma: n̪ə.

əpənə

m̪ə̃t̪əʊjə editorial.staff.videhəa@gmail.com **pəɾə**
pəʈ^hɑ:u.

3.2.အိ:ဆဲ အုဏ်းဂီၤအံး- 2 နာ: ဂၢ်ဒဲး

အိ:ဆဲ အုဏ်းဂီၤအံး

du: ʈa: gəɖʒələ

1

həməhĩ: kʰa:li: sũɖərə sũɖərə
bã:ki: ɖuɖijã: ba:ɖərə ba:ɖərə

huɖəkərə tʰe:ka:ɖa: ɖo:ʈə kəru:
sətt̪a: ɖo:ri: dʒimhərə dʒimhərə

rəʂta: bʰe:ʈələ tʃikkəɖə tʃuɖəmuɖə
pəhija: le:kiɖə pəʈʃərə pəʈʃərə

səbʰə ʈa: səpəɖa: purəbe: ke:ləɪ
bã:ki: səpəɖa: ʌ:tʃərə ka:dʒərə

əmi:rə ləgə tʃʰəʈʰɪ gəɖga: dʒəmuɖa:
tʃʰəʈʰɪ gəri:bə ləgə ʔ:ʈa: pa:ʈʰərə

səbʰə pã:t̪ime: 22-22-22-2 ma:t̪ra:krəmə ətʃʰɪ. du:
ʈa: ələgə-ələgə ləgʰukẽ: ɖi:rgʰə ma:ɖələ ge:lə ətʃʰɪ.
i: bəhərə: mi:rə ətʃʰɪ.

2

əpəɖe: kəhələkə a:hə

əpəne: budʒʰələkə uɑ:hə

əpəne: mo:ne: pri:tə

əpəne: mo:ne: dɑ:hə

əpəne: bəŋələi dʰɑ:rə

əpəne: le:ləkə tʰɑ:hə

əpəna: a:gu: lo:hə

əpəne: pɑ:tʃʰu: lɑ:hə

əpəne: mərəhəmə bʰe:lə

əpəne: bəŋələi gʰɑ:hə

ʒəbhə pɑ:tʃime: 22-2221 mɑ:tʃɑ:krəmə ətʃʰi.

əpəne

məʒtəuʒə editorial.staff.videhəa@gmail.com **pərə**

pəʒʰɑ:u.

3.3.ʃɑ:mə bɪhɑ:ri: mɪʃrə- hətʃʰi: dʒɑ:ʃə

fja:mə bɪha:ri: mɪʃrə

həttʰi: dʒa:rə

dʒo: re: həttʰi: dʒəɾələhəba: dʒa:rə

kə rəhəle: ətʃɪ ʃəbəke: bi:ma:rə

ŋəi: tʃɪəu d̪əre:gə d̪ʰi:ja: - puʈa: pəɾə

buɾʰə- puɾa:ŋə ke: ke:ŋe: la:tʃa:rə

ʃəũʃe: bəɾʰələ dʒa: rəhələ ətʃɪ

tu:həɾə ətʃa:tʃa:rə

dʒo: re: həttʰi: dʒəɾələhəba: dʒa:rə

kə rəhəle: ətʃɪ ʃəbəke: bi:ma:rə..

tʃɪo:tə bʰe:lə d̪ɪŋə a: ŋəməhəɾə bʰe:lə ra:jəʈə

bui:dʒʰə ŋe: pəɾe: kɪ dʒa:rə a:bə dʒa:jəʈə

o:ɾʰəŋe: tʃa:d̪əɾə a: d̪ʰe:ŋe: uɪʃtəɾə

dʒəuəŋəka: ʃəbə bʰe:lə ʃe:ha:e: la:tʃa:rə

a:bo: bʰa:bʰəʈə ʃəme:tə tu

əɪhi: ma:d̪e: kəɾəɪ uɪtʃa:rə

ḍ̣o: re: həṭ̣hi: ḍ̣əṛəḷəhəba: ḍ̣a:ṛə
kə rəhəle: əṭ̣hi ṣəbəke: bi:ma:rə..

ga:mə a:bə jəhərə bəɪnə rəhələi
ḍ̣a:rəɪnə ka:ṭ̣hi: ke: pəṛəḷə əka:lə
ṣəḅhəhəkə g̣hərə a:bə gəɪsə ṣɪḷḍərə
g̣hurəkə ṇəi ṭ̣hi ko:ṇo: ḍ̣o:ga:rə
a:bə kəhə həmə ko:ṇa: ḍ̣̣ḥe:ləbə
pu:sə ma:sə ke: uəḍ̣ẓə prəha:rə
ḍ̣o: re: həṭ̣hi: ḍ̣əṛəḷəhəba: ḍ̣a:ṛə
kə rəhəle: əṭ̣hi ṣəbəke: bi:ma:rə..

ṣku:lə ḳle:ḍ̣ẓə ṣəbə ḅəḍ̣ə pəṛəḷəi
ka:mə - ka:ḍ̣ẓə ṣəbə ḅ̣ḥe:ləi ṭ̣həpə
j̣ja:mə ḅiha:ri: ṃɪṣrə kəhəɪṭ̣ə əṭ̣hi
ḍ̣̣ja:ṇə ṣō: ṣuṇu həməṛə gəpə
ra:ḳhu: ṭ̣ja:ḍ̣ərə ba:ṇhu: g̣ā:ṭi:
ṇəi ra:ḳhəbə ḳətṭo: ug̣ḥa:rə

bā:tʃəbə ke: ətʃi je:hə upətʃa:rə

kɪe:kə t̪ə d̪ʒa:rə a:bə

tʃi:ɔ:rə rəhələ gəhuməṇṇə s̪əṇṇə pʰupʰəka:rə

d̪ʒo: re: hətʃhi: d̪ʒərələhəba: d̪ʒa:rə

kə rəhəle: ətʃi s̪əbəke: bi:ma:rə..

pəhiɭəka: ba:t̪ə kiʃi əurə rəhəit̪ə tʃiələ

gʰərə piʃi e:kəʈa: d̪əla:ṇṇə rəhəit̪ə tʃiələ

d̪əla:ṇṇə pərə gʰu:rəkə o:ɽja:ṇṇə rəhəit̪ə tʃiələ

t̪i:la: s̪əkr̥ā:t̪i s̪əṇṇə pa:bəiṇṇə pərə

t̪iurəla:i:-murəhi: ke: d̪ʒələpa:ṇṇə rəhəit̪ə tʃiələ

a:bə ṇṇəi o: d̪əla:ṇṇə ṇṇəi rəhələ o: gʰu:rə

a:bə əpəṇṇo: s̪ə lo:kə rəhəi tʃiəʈʰi d̪u:rə

ləukikəʈa: ke: bʰe:lə ud̪ʒa:rə

mo:ba:ɭə a: iṇʈərəṇṇe:ʈe: t̪əkə

s̪əməʈələ rəhi ge:lə ətʃi pəriua:rə

d̪ʒo: re: hətʃhi: d̪ʒərələhəba: d̪ʒa:rə

kə rəhəle: ətʃʰɪ sʌbəke: bi:mɑ:rə..

-jja:mə biha:ri: miʃrə, uəɪʃtʰə le:kʰɑ:kɑ:rə,
ʃɳɑ:təko:ttərə (uɑ:ɳɪdʒjə), rɑ:gʰo:purə, dʌrəbʰəga:
biha:rə - 847239
mo.: 8743953128

əpəɳə

məʃtəʊjə editorial.staff.videhə@gmail.com **pərə**
pətʰɑ:u.

4. vide:hə su:tʃəɳɑ: ʃəpərkə əɳue:ʃəɳə

su:tʃəɳɑ:

1

"uɪdɛ:həkə dʒi:uɪtə ʒa:ɦɪtʃəkɑ:rə-ʒəmpɑ:dəkə a:
rɛgəmɛtʃəkərmɪ:- rɛgəmɛtʃɛ-nɪrɛdɛ:fəkə pərə
uɪfɛ:ʒɑ:kə ʃrɪkʰəla:"

Do not judge eachč day by thtē h'arvest you reap
but by thtē seeds thtāt you plant.

- Robert Louis Stevenson

.....

Videhĕa: Maithĕili Literature Movement

uɪdɛ:hə əpəŋə 369 mə (01 mæi: 2023) ĕkəme:
məɪtʰɪli: le:kʰəkə əfo:kə pərə a: 370 mə (15 mæi:
2023) ĕkəme: məɪtʰɪli: le:kʰəkə ra:mə b'həro:ʒə
ka:pəɾɪ 'b'həməra' pərə uɪfɛ:ʒɑ:kə nɪka:lətə.
uɪfɛ:ʒɑ:kə le:lə rəɪfəŋɑ:kɑ:rə/ kəla:kərmɪ:kə ka:dʒə,
rəɪfəŋɑ:-ʒəpɑ:dəŋə, ʒəʒməraŋə a: əŋjə
rəɪfəŋɑ:tʰməkə ka:rjəpərə ʒəb'hə prəkɑ:rəkə rəɪfəŋɑ:
(ʒəʒməraŋə, a:lo:ɪfəŋɑ:, ʒəma:lo:ɪfəŋɑ:, ʒəmi:kʒa:
a:ɗɪ) a:məɪtʰɪtə əɪɦɪ. əɦā: əpəŋə rəɪfəŋɑ: 369mə
ĕkəkə uɪfɛ:ʒɑ:kə le:lə 24 əprəɪlə 2023 ɗ'həri a: 370mə
ĕkəkə uɪfɛ:ʒɑ:kə le:lə 8 mæi: 2023 ɗ'həri uərdə
pʰa:ɪləme: i:-pəɪrə ʒəŋke:tə
editorial.staff.videhĕa@gmail.com pərə pəɪtʰa:
ʒəkəɪ ɦɪɦɪ.

uɪdɛ:hə ərəuɪŋdə tʰa:kurə uɪfɛ:ʒɑ:kə

υι̇δε:हə dʒəgədi:ʃə tʃəndrə tʰa:kurə əɳilə υi̇fe:ʃā:kə

υι̇δε:हə rɑ:məlo:tʃəɳə tʰa:kurə υi̇fe:ʃā:kə

υι̇δε:हə rɑ:dʒənəndəɳə lɑ:lə dɑ:sə υi̇fe:ʃā:kə

υι̇δε:हə rəvi:ndrə nɑ:tʰə tʰa:kurə υi̇fe:ʃā:kə

υι̇δε:हə ke:dɑ:rə nɑ:tʰə tʃəudʰəri: υi̇fe:ʃā:kə

υι̇δε:हə pre:mələtɑ: mɪfrə pre:mə υi̇fe:ʃā:kə

υι̇δε:हə ʃərədɪndu tʃəudʰəri: υi̇fe:ʃā:kə

-gəɖʒe:ndrə tʰa:kurə, ʃəmpɑ:dʌkə υι̇δε:हə,
whatsapp no
+919560960721 [HTTP://VIDEHA.CO.IN/](http://videha.co.in/) ISSN 2229-
547X VIDEHA

2

"υι̇δε:हə dʒɑ:rɑ: e:kə be:rəme: kɔ:ɳo: e:kətɑ:
ʃəʃtʰɑ:kə ʃəməgrə mu:lʃɑ:kəɳə ʃɪkʰəla:"

Do not judge eachč day by th̃e h̃arvest you reap
but by th̃e seeds th̃at you plant.

- Robert Louis Stevenson

.....

Videh̃ə: Maith̃ili Literature Movement

विदेहः एषः 371 म (01 दिसम्बर 2023) तकैः
"मिथिलाः सुतः दैतः जुः निजः (मै.एस.जु.)" परै
विदेहः निःकः। मिथिलाः सुतः दैतः जुः निजः
(मै.एस.जु.) परै निजः लिःकः। बिदुषः
मै.एस.जु.ः लिःकः। मै.एस.जु.ः
1) मै.एस.जु.ः के.रै गै.ए.ए.के. प्रै.मै.ए.के.
लिःकः।
2) मै.एस.जु.ः लिःकः। के.रै नै.ए.के. विदेहः।
3) मै.एस.जु.ः लिःकः। विदेहः दैतः के.रै सै.मै.ए.के.
4) मै.एस.जु.ः दुः। लिःकः। विदेहः दैतः
लिःकः। लिःकः। लिःकः। लिःकः। लिःकः।
5) मै.एस.जु.ः सै.मै.ए.के. लिःकः। लिःकः।

371मै तकै विदेहः लिःकः। एषः रै.ए.के. 25
मै. 2023 दै.ए. उदै. पः। लिःकः। लिःकः।
editorial.staff.videha@gmail.com परै पः।
सै.कै. लिःकः।
-गै.ए.के. लिःकः। सै.मै.ए.के. विदेहः।
whatsapp नै.
+919560960721 [HTTP://VIDEHA.CO.IN/](http://videha.co.in/) ISSN 2229-
547X VIDEHA

3

"विदेहः मो.ए.के. लिःकः। लिःकः।
विदेहः एषः दै.ए.के. रै.ए.के.कै.रै/ कै.कै.मै.
परै विदेहः लिःकः। लिःकः। लिःकः। (1) ए.ए.के.
लिःकः। (2) दै.ए.के. लिःकः। लिःकः। लिःकः।

(3)ra:məlo:tʃəṇə tʰa:kuṛə, (4) ra:dʒəṇəṇḍəṇə la:lə
 ḍa:sə, (5)rəvi:ṇḍrə ṇa:tʰə tʰa:kuṛə, (6) ke:ḍa:rə
 ṇa:tʰə tʃəuḍʰəri:, (7) pre:mələṭa: miʃrə 'pre:mə' a: (8)
 ʃərəḍṇḍu tʃəuḍʰəri: uʃe:ʃā:kə ṇika:ləṇe: ətʃi.

əhi: sṇḍərbʰəme: a:tʰo: sṇa:hiʃtʃəkā:rə pərə "uḍe:hə
 mo:ṇo:gra:pʰə" ʃr̥kʰəla: əṇtərgəṭə "mo:ṇo:gra:pʰə"
 a:məṭṭr̥tə kəjələ dʒa: rəhələ ətʃi.

"uḍe:hə mo:ṇo:gra:pʰə" ʃr̥kʰəla:kə uṇəṛəṇə
 ṇimṇə prəka:rə ətʃi:

(1) itʃiʃukə le:kʰəkə u:pərəme: ko:ṇo: e:kə
 rəʃṇa:ka:rə pərə əṇṇə mo:ṇo:gra:pʰə l̥kʰəba:kə
 itʃiʃa: editorial.staff.videhəa@gmail.com pərə
 pəʔa: səkəi tʃiʃtʰi. mo:ṇo:gra:pʰə l̥kʰəba:kə əuəḍʰi
 sṇa:ma:ṇjəhə e:kə ma:sə rəhəṭə.

(2) uḍe:hə a:tʰə rəʃṇa:ka:rəpərə a:tʰə le:kʰəkə
 ṇa:mə mo:ṇo:gra:pʰə l̥kʰəba:kə le:lə tʃəjəṇṭə kə/
 o:kərə sṇa:ruəḍʒəṇikə gʰo:səṇa: kərəṭə.

"uḍe:hə mo:ṇo:gra:pʰə" l̥kʰəba:kə ṇiṛəmə:

(1) mo:ṇo:gra:pʰə pu:rṇə ru:pē: rəʃṇa:ka:rəpərə
 ke:ṇḍr̥tə huəjə. sṇa:hiʃtʃə əka:ḍe:mi:, e:ṇə.bi:.ti:. a:
 kiʃiʃu uʃəkt̥igəṭə ru:pē: l̥kʰələ mo:ṇo:gra:pʰə/
 ba:jo:gra:pʰi:me: le:kʰəkə sṇṇsṇmərəṇə a: uʃəkt̥igəṭə
 prəsṇgə dʒo:ri kəjə rəʃṇa:ka:rəkə bəhəṇṇe:
 əṇṇə-a:t̥mə-prəʃṇa: l̥kʰəṭə tʃiʃtʰi. "uḍe:hə
 mo:ṇo:gra:pʰə" pʰi:pʰa: uərlə kəpə pʰuṭəba:lə
 sṇṇə rəhəṭə. pʰi:pʰa: uərlə kəpə pʰuṭəba:lə e:he:ṇə
 e:kəma:t̥rə t̥u:r̥ṇa:me:ṇtə ətʃi dʒəṭəjə ko:ṇo:
 "o:pe:ṇiḡə" ba: "klo:dʒiḡə" sṇe:ri:məṇi: ṇəi ho:ṭə
 tʃiʃi a: t̥əkərə ka:rəṇə tʃiʃi dʒe: "o:pe:ṇiḡə" ba:

"klo:dʒiŋə" me: tu:ɾɳa:me:ɳtəme: ɳəi kʰe:la: rəhələ
 lo:kə mukʰjə ətʰɪ/ ətʰɪ ho:ɪtə tʰiəɳɪ a: pʰo:kəʂə
 kʰɪla:ɾi: ʂə du:ɾə tʃəli dʒa:ɪtə ətʃɪ. pʰi:pʰa: ma:tʃə a:
 ma:tʃə pʰuɳtəba:lə kʰɪla:ɾi:pərə ke:ɳdɾɪtə rəhəɪtə
 ətʃɪ ʂe: o:kərə tu:ɾɳa:me:ɳtə "o:pe:ɳiŋə
 ʂe:ɾi:məɳi:" ɳəi uəɾəɳ ʂo:dʒʰe: "o:pe:ɳiŋə məɪtʃə" ʂə
 a:rəmbʰə ho:ɪtə ətʃɪ a: o:kərə ʂəma:pəɳə
 "klo:dʒiŋə ʂe:ɾi:məɳi:" ʂə ɳəi uəɾəɳ "pʰa:ɳələ məɪtʃə
 a: tʃa:pʰi:" ʂə kʰəɳmə ho:ɪtə ətʃɪ a: pʰo:kəʂə ma:tʃə
 a: ma:tʃə kʰɪla:ɾi: rəhəɪtə tʰiəɳɪ. tʰəɳɳa: "uɪde:hə
 mo:ɳo:ɡɾa:pʰə" ma:tʃə a: ma:tʃə əi "ʂa:to:
 rəɳɳa:kə:rə" pərə ke:ɳdɾɪtə rəhəɪtə a: ko:ɳo:
 ʂə ʂməɾəɳə a:ɳi dʒo:ɾi kə/pʰo:kəʂə rəɳɳa:kə:rə ʂə
 əpəɳa:pərə ke:ɳdɾɪtə kərəba:kə əɳuməɳi ɳəi
 rəhəɪtə.

(2) mo:ɳo:ɡɾa:pʰə le:lə "uɪde:hə pe:tʃa:rə" me:
 upələbɳhə ʂa:məɡɾi:kə ʂəɳdərɳbʰə ʂəɳɪtə upəjo:ɡə
 kəjələ dʒa: ʂəkəɪe:.

(3) uɪde:həme: i:-pɾəka:ʃɪtə rəɳɳa: ʂəbʰəkə
 kɔpi:ɾa:ɪtə le:kʰəkə/ʂəɡrəhəkəɳtʃa: lo:kəɳɪkə
 ləɡəme: rəhəɳɳɪ. ʂəmpa:ɳəkə 'uɪde:hə' i:-
 pəɳɾɪka:me: pɾəka:ʃɪtə rəɳɳa:kə pɾɪtə-ue:bə
 a:ɾka:ɪuəkə/ a:ɾka:ɪuəkə əɳuɳa:ɳəkə a: mu:lə a:
 əɳu:ɳɪtə a:ɾka:ɪuəkə i:-pɾəka:ʃəɳə/ pɾɪtə-
 pɾəka:ʃəɳəkə əɳɪka:ɾə rəhəɪtə tʰiəɳɪ. əi i:-
 pəɳɾɪka:me: ko:ɳo: ɾəjəɳi:kə/ pa:ɳɪfɾəɳɪkəkə
 pɾa:uəɳhə:ɳə ɳəi tʃiəɪ.

(4) "uɪde:hə mo:ɳo:ɡɾa:pʰə" kə pʰɔɾme:tə:
 rəɳɳa:kə:rəkə pəɳɪtʃə (rəɳɳa:kə:rəkə

uɪde:həkə uɪfe:ʃɑ:kə ko:ɳo: ka:rəŋəuəʃə ɳəi
prəkɑ:ʃɪtə bʰəʔ/ ʃəkələ. əi ɳəuə uɪtʃɑ:rəkə mukʰjə
bɪɖu e:ɳɑ: ətʃɪɪ-

1) həmə e:kətɑ: ko:ɳo: le:kʰəkə uɑ: kələ:ka:rəpərə
e:ka:grə a:lo:tʃəɳɑ: kərəbə dʒəkərə bʰɑ:ʃɑ: mətʰɪli:
ətʰəuɑ: əgre:dʒi: rəhətə. əi po:tʰi:kə pəɦɪlə ru:pə i:-
bukə ke:rə ru:pəme: əɪtə a: prəja:ʃə rəhətə dʒe:
e:kərə prɪtə ʃe:ɦo: a:bəe: dʒe: kɪ pəriʃtʰɪtʰipərə
ɳɪrbʰərə kərətə.

2) əi ʃɪkʰələ:me: ʃubʰɑ:ʃə tʃəndrə ja:dəuəpərə
kē:drɪtə "ɳɪtə ɳəuələ ʃubʰɑ:ʃə tʃəndrə ja:dəuə" e:uə
ra:dʒəde:uə mədələpərə kē:drɪtə "Rajdeo Mandal-
Maithili Writer" prəkɑ:ʃɪtə bʰe:lə ətʃɪɪ. duɳu:
po:tʰi:kə lo:ka:rəŋə 31 dɪʃəmbərə 2022 kē: 111mə
ʃəgərə ra:tɪ dɪ:pə dʒərəjə me: kəe:lə ge:lə.

3) a:gā:kə gʰo:ʃəŋɑ:
le:lə <http://videha.co.in/investigation.h.htm> de:kʰəi
tə rəhi:.

Rajdeo Mandal- Maithili Writer (Now witht
Supplement I & II)

ɳɪtə ɳəuələ ʃubʰɑ:ʃə tʃəndrə ja:dəuə

ɳɪtə ɳəuələ ʃubʰɑ:ʃə tʃəndrə ja:dəuə (mɪtʰɪla:kʃərə)

-gədʒe:ɳdrə tʰɑ:kurə, ʃəmpa:dəkə uɪde:hə,
whʰatsapp no
+919560960721 <HTTP://VIDEHA.CO.IN/> ISSN 2229-
547X VIDEHA

5

uḍe:hə brɔdəkɑ:ʃtə lɪʃtə

uḍe:hə WWW.VIDEHA.CO.IN s̄ambəṇḍhi: su:tʃəṇa:
le:lə əpəṇə wh̄watsapp ṇəmbərə həməṛə
wh̄watsapp no +919560960721 pərə pəth̄a:u, o:kərə
prəjo:gə mɑ:t̄rə uḍe:hə s̄ambəṇḍhi: s̄əma:tʃɑ:rə
ḍe:bɑ:kə le:lə kəe:lə d̄ʒɑ:e:t̄ə.

6

uḍe:həkə "s̄ɑ:hɪtʃikə bʰrəʃtɑ:tʃɑ:rə uɪe:ʃɑ:kə"

uḍe:hə "s̄ɑ:hɪtʃikə bʰrəʃtɑ:tʃɑ:rə uɪe:ʃɑ:kə" le:lə
ṇimṇəlɪkʰɪtə uɪʃəjəpərə a:le:kʰə i:-me:lə
editorial.staff.vidheə@gmail.com pərə a:mə̃t̄rɪtə
ətʃɪ.

1. s̄ɑ:hɪtʃə, kəla: a: s̄ərəkɑ:ri: əkɑ:ḍəmi:h̄i-

(kə) purəʃkɑ:rəkə rɑ:d̄ʒəṇi:t̄ə

(kʰə) s̄ərəkɑ:ri: əkɑ:ḍe:mi:me: pəɪs̄əbɑ:kə gəe:rə-
lo:kə̃t̄ɑ:t̄rɪkə uɪḍʰɑ:ṇə

(gə) s̄ətt̄ɑ:guṭə a: əkɑ:ḍəmi: ke:rə kɑ:d̄ʒə kərəbɑ:kə
t̄əri:kɑ:

(gʰə) s̄ərəkɑ:ri: s̄ətt̄ɑ:kə tʃh̄əḍmə uɪro:ḍh̄əme:
upəd̄ʒələ t̄ɑ:t̄kɑ:lɪkə s̄əma:ṇā:t̄ərə s̄ətt̄ɑ:kə
kɑ:rjəpəḍḍh̄ət̄ɪ

(ŋə) əkɑ:ḍe:mi: purəʃkɑ:rəme: pɑ:i pʰəɪkt̄ərəh̄ə
mɪt̄h̄əkə bɑ: jəth̄ɑ:r̄t̄h̄ə

2. uɟəkt̄ɪgəṭə s̄ɑ:hɪtʃə s̄ə̃st̄h̄ɑ:ṇə a: purəʃkɑ:rəkə
rɑ:d̄ʒəṇi:t̄ɪ

3. prəka:ʃəṇə d̪ʒəgətəme: pəʃəɾələ bʰrəʃta:tʃja:rə a:
le:kʰəkə
4. məɪtʰɪli:kə tʃʰəd̪mə le:kʰəkə ʃəgətʰəṇə a: o:kəɾə
pəɖa:ɖʰɪka:ri: ʃəbəhəkə a:tʃəɾəṇə
5. ʃku:lə-kələ:d̪ʒəkə məɪtʰɪli: uɪbʰa:gəme: pəʃəɾələ
ʃa:ɦɪtʃɪkə bʰrəʃta:tʃja:rəkə uɪuɪɖʰə ru:pə-
(kə) pa:tʰjəkɾəmə
(kʰə) əɖʰjəjəṇə-əɖʰja:pəṇə
(gə) ɲɪjuktɪ
6. ʃa:ɦɪtʃɪkə pətrəka:rɪta:, ruju:, mətʃiə-ma:la:-
ma:ɪkə a: lo:ka:ɾəṇəkə kʰe:lə-t̪əma:ʃa:
7. le:kʰəkə ʃəbəhəkə d̪ʒəṇmə-məɾəṇə ʃəta:bd̪i:
ke:rə tʃɪṇa:uə , kəɪl̪ē:ɖəɾəuə:ɖə a: t̪əkəɾa: pa:tʃʰu:kə
ra:d̪ʒəṇi:tɪ
8. ɖəlɪt̪ə e:uə̃ le:kʰɪka: ʃəbəhəkə ʃəge: bʰe:ɖə-
bʰa:uə a: o:kəɾə ʃo:ʃəṇəkə uɪuɪɖʰə t̪əɾi:ka:
9. ko:ṇo: a:ṇə uɪʃəjə.

-gəɖʒe:ṇḍrə tʰa:kurə, ʃəmpa:ɖəkə uɪɖe:hə,
whatsapp no
+919560960721 [HTTP://VIDEHA.CO.IN/](http://videha.co.in/) ISSN 2229-
547X VIDEHA

सूचना

"विदेहक जीवित साहित्यकार-सम्पादक आ रंगमंचकर्म- रंगमंच-निर्देशक पर विशेषांक शृंखला"

Do not judge each day by the harvest you reap but by the seeds that you plant.

- Robert Louis Stevenson

Videha: Maithili Literature Movement

विदेह अपन ३६९ म (०१ मई २०२३) अंकमे मैथिली लेखक अशोक पर आ ३७० म (१५ मई २०२३) अंकमे मैथिली लेखक राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर' पर विशेषांक निकालत। विशेषांक लेल रचनाकार/ कलाकर्मिक काज, रचना-संपादन, संस्मरण आ अन्य रचनात्मक कार्यपर सभ प्रकारक रचना (संस्मरण, आलोचना, समालोचना, समीक्षा आदि) आमंत्रित अछि। अहाँ अपन रचना ३६९म अंकक विशेषांक लेल २४ अप्रैल २०२३ धरि आ ३७०म अंकक विशेषांक लेल ८ मई २०२३ धरि वई फाइलमे ई-पत्र सङ्केत editorial.staff.videha@gmail.com पर पठा सकै छी।

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no +919560960721 [HTTP://VIDEHA.CO.IN/](http://VIDEHA.CO.IN/) ISSN 2229-547X VIDEHA

"विदेह द्वारा एक बेरमे कोनो एकटा संस्थाक समग्र मूल्यांकन शृंखला"

Do not judge each day by the harvest you reap but by the seeds that you plant.

- Robert Louis Stevenson

Videha: Maithili Literature Movement

विदेह अपन ३७१ म (०१ जून २०२३) अंकमे "मिथिला स्टूडेंट यूनिन (एम.एस.यू.)" पर विशेषांक निकालत। मिथिला स्टूडेंट यूनिन (एम.एस.यू.) पर निष्ठा लीखल बिंदुपर मैथिलीमे आलेख आमंत्रित अछि।

- १) एम.एस.यू. केर गठनक प्रमाणिक इतिहास,
- २) एम.एस.यू. आ मिथिला केर नव चेतना,
- ३) एम.एस.यू. आ विभिन्न जाति केर समन्वय,
- ४) एम.एस.यू. द्वारा भेल विभिन्न आंदोलन आ तकर लेखा-जोखा एवम् ओकर प्रभाव बा
- ५) एम.एस.यू. संदर्भित आन कोनो लेख।

३७१म अंकक विशेषांक लेल अहाँ अपन रचना २५ मई २०२३ धरि वई फाइलमे ई-पत्र सङ्केत editorial.staff.videha@gmail.com पर पठा सकै छी।

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no +919560960721 [HTTP://VIDEHA.CO.IN/](http://VIDEHA.CO.IN/) ISSN 2229-547X VIDEHA

मूठना

१

"रिदेहक जीवित याहिअकार-यमादक आ बैंगमठकमौ- बैंगमठ-निदेशक पर विशेषक श्रुथला"

Do not judge each day by the harvest you reap but by the seeds that you plant.

- Robert Louis Stevenson

Videha: Maithili Literature Movement

रिदेह-अपन ३७६ म (०१ मङ्ग २०२३) अंकमे मैथिली लेखक-अशोक पर-आ ३१० म (१७ मङ्ग २०२३) अंकमे मैथिली लेखक राम भरोय्य कापड़ि "अमर" पर विशेषक निकालत। विशेषक लेल रचनाकार/ कलाकर्मिक काज, रचना-मपादन, मसुदा आ अन्त बठनादमक कार्यपर मत्त प्रकारक रचना (मसुदा, आलोचना, यमालोचना, यमीक्षा आदि) आर्माहित अछि। अर्था अपन रचना ३७६म अंकक विशेषक लेल २४ अगस्त २०२३ धरि आ ३१०म अंकक विशेषक लेल ८ मङ्ग २०२३ धरि रई यागलेमे ए-पत्र यक्रेत editorial.staff.videha@gmail.com पर पठा यक्रे ह्री।

-गजेंद्र ठाकुर, यमादक रिदेह, whatsapp no +919560960721 [HTTP://VIDEHA.CO.IN/](http://VIDEHA.CO.IN/) ISSN 2229-547X VIDEHA

२

"रिदेह द्वारा एक रैरमे कोनो एकठा यमादक यमग्र मूल्याकन श्रुथला"

Do not judge each day by the harvest you reap but by the seeds that you plant.

- Robert Louis Stevenson

Videha: Maithili Literature Movement

रिदेह-अपन ३१० म (०१ जून २०२३) अंकमे "मिथिला यमट्टेष्ट युनियन (एम.एम.यू.)" पर विशेषक निकालत। मिथिला यमट्टेष्ट युनियन (एम.एम.यू.) पर निता लीखल रिदपर मैथिलीमे आलेख आर्माहित अछि।

- १) एम.एम.यू. केर गठनक प्रमाणिक गतिहाम,
- २) एम.एम.यू. आ मिथिला केर नर ततना,
- ३) एम.एम.यू. आ रिदित जति केर यमग्र,
- ४) एम.एम.यू. द्वारा लेल रिदित आदोलेन आ तकर लेख-जोथा एरम् ओकर प्रसार री
- ५) एम.एम.यू. यमदित आन कोनो लेख।

३१०म अंकक विशेषक लेल अर्था अपन रचना २७ मङ्ग २०२३ धरि रई यागलेमे ए-पत्र यक्रेत editorial.staff.videha@gmail.com पर पठा यक्रे ह्री।

-गजेंद्र ठाकुर, यमादक रिदेह, whatsapp no +919560960721 [HTTP://VIDEHA.CO.IN/](http://VIDEHA.CO.IN/) ISSN 2229-547X VIDEHA

